

EDEA
Edebiyat, Dil ve Eğitim
Araştırmaları

Çankaya
BELEDİYESİ

II. INTERNATIONAL LITERATURE, LANGUAGE AND EDUCATION RESEARCH SYMPOSIUM

"...towards transdisciplinarity"

6-9 November 2025
Ankara/Türkiye

ABSTRACT BOOK

**2nd International Literature, Language and Educational Research
Symposium EDEA 2025**

“...towards Transdisciplinarity”

6-9 November 2025

Doğan Taşdelen Contemporary Arts Center in Ankara

**Organized by Anatolian Semiotic Research Association-ANASEM Çankaya
Municipality 2025**

**2nd International Literature, Language and Educational Research
Symposium Symposium Abstract Book**

Isbn: 978-625-00-6324-8

Chairman of the Organizing Committee

Prof. Dr. Ömer SOLAK

Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty Member

Organizing Committee

Prof. Dr. Ömer SOLAK

Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty Member

Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU

Rector of Ardahan University

Prof. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN

Gazi University Faculty Member

Prof. Dr. Mustafa ÖZSARI

Balıkesir University Faculty Member

Prof. Dr. Badirkhan AHMEDOV

Azerbaycan Millî İlimler University Faculty Member

Dr. Samet DOYKUN

Research Assistant at Çanakkale Onsekiz Mart University

Dr. Süleyman ÜNLÜ

Uşak University Research Assistant

Dr. Ethem TORUNOĞLU

Çankaya Municipality Directorate of Culture and Social Affairs

Symposium Secretariat

Erkam KÜÇÜK

Uşak University TÖMER Instructor

Devrim Sıla KARA

Uşak University TÖMER Instructor

Science Committe

- Prof. Dr. Abdulmecit CANATAK - Van Yüzüncü Yıl University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Akmatoli ALİMBEKOV - Türkiye Manas University - KIRGIZİSTAN
Prof. Dr. Ali YAKICI - Gazi University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN - Gazi University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Atilla ELÇİ - Hasan Kalyoncu University (Emekli), TÜRKİYE
Prof. Dr. Barış USLU - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Badirhan AHMEDOV - Azerbaijan Milli İlimler Akademi, AZERBAIJAN
Prof. Dr. Bekir BİÇER - Necmettin Erbakan University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Canser KARDAŞ - Muş Alparslan University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Dominique MWEPU - University of Cape Town, GÜNEY AFRİKA
CUMHURİYETİ
Prof. Dr. Erkan SALAN - Aydın Adnan Menderes University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Evdokiya BORISOVA - Konstantin Preslavsky University of Shumen, BULGARİSTAN
Prof. Dr. Fatih SAKALLI - Ankara Hacı Bayram Veli University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL - Kütahya Dumlupınar University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Fatih TEPEBAŞILI - Necmettin Erbakan University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL - İstanbul Kültür University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN - Bursa Uludağ University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Hilary JANKS - Witwatersrand University, GÜNEY AFRİKA
Prof. Dr. Hülya PİLANCI - Anadolu University, TÜRKİYE
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN - Trakya University, TÜRKİYE
Prof. Dr. İbrahim GÜLTEKİN - İstanbul University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Kürşad YILMAZ - Kütahya Dumlupınar University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mehmet Ali YOLCU - Çanakkale Onsekiz University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mehmet KARA - Gazi University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mehmet M. ERGÜZEL - Sakarya University (Emekli), TÜRKİYE
Prof. Dr. Murat ELMALI - İstanbul University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa ALTUN - Sakarya University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa APAYDIN - Çukurova University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ - Hacettepe University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa ÖZSARI - Balıkesir University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nazım Hikmet POLAT - Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Nevin AKKAYA - Dokuz Eylül University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nesime CEYHAN AKÇA - Çankırı Karatekin University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nurettin DEMİR - Hacettepe University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nurşat BİÇER - Amasya University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Oktay YİVLİ - Muğla Sıtkı Koçman University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ömer SOLAK - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU - Ardahan University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ruhi İNAN - Balıkesir University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU - Hacı Bayram Veli Üniversitesi, ANKARA
Prof. Dr. Yayat SUDARYAT - Universitas Pendidikan Indonesia, ENDONEZYA
Prof. Dr. Yunus AYATA - Sivas Cumhuriyet University, TÜRKİYE

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Emekli, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şahika KARACA - Eskişehir Osmangazi University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şengül İLGAR - İstanbul University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN - Hacettepe University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Zekerya BATUR - Uşak University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Zühal ÖLMEZ - Yıldız Teknik University, TÜRKİYE
Prof. Dr. Zongjie WU - Zhejiang University (Emekli), ÇİN
Doç. Dr. Banu ÖĞÜNÇ - Aksaray University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Bilgin GÜNGÖR - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Cenani İŞÇİ KARAMEŞE - Dokuz Eylül University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Kenan BOZKURT - Batman University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Matkulieva Marg‘uba Farxodovna - Urganch RANCH Texnologiya Universiteti, Özbekistan.
Doç. Dr. Mehtap GÜNEŞ ÖZDEN - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mustafa DİNÇ - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mustafa ULUTAŞ - Uşak University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Necati TONGA - MEB, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ömer İNCE - Uşak University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ömer ÖĞÜNÇ - Aksaray University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Sema NOYAN - Karabük University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Sylwia FILIPOWSKA - Jagiellonian University, POLONYA
Doç. Dr. Yasemin UZUN - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Doç. Dr. Xhemile ABDIU - Tiran University, ARNAVUTLUK
Dr. Ahmet Buğra İNALÖZ - Türkiye Manas University, KIRGIZİSTAN
Dr. Ali Fuat ALTUNTAŞ - Bandırma Onyedi Eylül University, TÜRKİYE
Dr. Ertuğrul AYDIN - Doğu Akdeniz University, KUZEY KIBRIS
Dr. Gülşah KOPUZUOĞLU ŞİŞMAN - Karadeniz Teknik University, TÜRKİYE
Dr. H. Aytuğ TOKUR - Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, TÜRKİYE
Dr. Jaspal SINGH - Desh Bhagat College, HİNDİSTAN
Dr. Leyla BABATÜRK - Türkiye Manas University, KIRGIZİSTAN
Dr. Mehmet GÜRBÜZ - Uşak University, TÜRKİYE
Dr. Murat BALCI - İstanbul Aydın University, TÜRKİYE
Dr. Musa AKSOY - Sakarya University (Emekli), TÜRKİYE
Dr. Nergis RAMO AKGÜN - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Dr. Samet DOYKUN - Çanakkale Onsekiz Mart University, TÜRKİYE
Dr. Semih BABATÜRK - Türkiye Manas University, KIRGIZİSTAN
Dr. Süleyman ÜNLÜ - Uşak University, TÜRKİYE
Dr. Yusuf ÇOTUKSÖKEN - İstanbul University, TÜRKİYE
Dr. Zehra GÜNDAR - Sivas Cumhuriyet University, TÜRKİYE
Edit TASNADİ - Çevirmen, MACARİSTAN
Ali GÜNAY - Yazar, TÜRKİYE
Ethem BARAN - Yazar, TÜRKİYE
Feyza HEPÇİLİNGİRLER - Yazar, TÜRKİYE
Hülya SOYŞEKERCİ - Yazar, TÜRKİYE
Şirvan ERCİYES - Yazar, TÜRKİYE
Sebastián S. SANABRIA - Universidad Nacional de Colombia, KOLOMBIYA

Abstracts

in Turkish and English

Abstracts in Turkish and English	viii
Oğuz Atay'ın <i>Tehlikeli Oyunlar</i> Romanında Post-modern İlkeler	1
Post-modern Principles in Oğuz Atay's <i>Tehlikeli Oyunlar</i>	2
Toplumcu Gerçekçi Edebiyatın Kısa Ömürlü Sesi: <i>Gelecek Dergisi</i>	3
The Brief-Lived Voice of Socialist Realist Literature: <i>Gelecek Magazine</i>	4
Modern Türk Öyküsünde Anlatıcı Bağlamında Leyla Erbil'in <i>Gecede Öykü Kitabı</i>	5
The Narrator in Modern Turkish Short Story: Leyla Erbil's <i>Gecede Short Story</i>	6
Denizin Çağırışı ve Aylak Adam Romanlarında Üzerlerine Babalarının Gölgeleleri Düşen Kahramanlar: Gölgeden Kaçış ve Gölgeye Sığınış	7
Heroes whose father's shadows fall on them in the novels <i>Denizin Çağırışı</i> and <i>Aylak Adam</i>: Escape from shadow and refuge in shadow	8
Kıralık Konak Romanında Mekânların Karakterler Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi: Aidiyetsizlik	9
The Transformative Impact of Spaces on Characters In The Novel <i>Kıralık Konak</i>: Non-Belonging	10
Baha Çalt'ın Eserlerine Katkı: Doğu ve Batı Dergisinde Yayımlanan Yazıları ve Öyküleri Üzerine	11
Contribution to the Works of Baha Çalt: His Articles and Stories Published in Doğu ve Batı Magazine	12
Füruzan'ın <i>Gül Mevsimidir</i> Hikâyesinde Çatı Katındaki Ruhsal Dönüşüm	13
The Psychic Transformation In The Attic In Füruzan's <i>Gül Mevsimidir</i>	14
Yaşar Kemal'in Hikâyeciliği ve Hikâyelerinde İnsan Manzaraları	15
Yaşar Kemal's Storytelling and Human Scenes in His Stories	16
İki Anti Kahraman: <i>Masumiyet Müzesi</i>'nin Kemal'i ile <i>Taxi Driver</i>'in Travis'i Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	17
Two Anti Heroes: A Comparative Study on Kemal from <i>The Museum of Innocence</i> and Travis from <i>Taxi Driver</i>	18
Hilmi Ziya Ülken'in <i>Yarım Adam</i> Romanı ile Ahmet Hamdi Tanpınar'ın <i>Huzur Romanı</i> Üzerine Karşılaştırmalı Bir Okuma	19
A Comparative Reading of Hilmi Ziya Ülken's <i>Yarım Adam</i> and Ahmet Hamdi Tanpınar's <i>Huzur</i>	20
Behçet Kemal Çağlar'ın Kıbrıs Temalı Şiirlerinde Millî Kimlik ve Tarih Bilinci	21
National Identity and Historical Consciousness in Behçet Kemal Çağlar's Cyprus-Themed Poems	22
Sagırdere Romanında Bir Çatışma Unsuru Olarak Mekân	23
Space as an Element of Conflict in the Novel <i>Sagırdere</i>	24
Franz Kafka ve Namık Kemal'de Yazı Aracılığıyla Katarsis	25
Catharsis Through Writing in Franz Kafka and Namık Kemal	26

<u>Biyografik Roman Örneği Olarak Zühre Ninem</u>	27
<u>Zühre Ninem as an Example of a Biographical Novel</u>	28
<u>Savaşın Kıyısında Büyümek: Gökyüzü ve Su Arasındaki Mavi (The Blue Between Sky and Water) ile Yaban'da Çocuk İmgeleri</u>	29
<u>Growing Up on the Edge of War: Child Images in The Blue Between Sky and Water and Yaban</u>	30
<u>Bir Tereddüdün Romanı: Bir Ulus Devletin İdeolojisine Dil ile İtiraz</u>	31
<u>Bir Tereddüdün Romanı: Objecting to The Ideology of a Nation State Through Language</u> ...	32
<u>Ercüment Ekrem Talû'nun Gün Batarken Romanında Oksidentalizm</u>	33
<u>Occidentalism in Ercüment Ekrem Talû's Novel as Gün Batarken</u>	34
<u>Modernist Türk Şiirinde Psikanalitik Çözümleme Denemesi: Nazım Hikmet'in "Bahri Hazer"i</u>	35
<u>Psychoanalytic Analysis in Modernist Turkish Poetry an Essay: Nazım Hikmet's "Bahri Hazer"</u>	36
<u>Nezihe Meriç'in Korsan Çıkmazı Romanının Rene Girard'ın "Üçgen Arzu Modeli"ne Göre İncelenmesi</u>	37
<u>An Analysis of Nezihe Meriç's Novel Korsan Çıkmazı According to René Girard's "Triangular Desire Model"</u>	38
<u>Ziya Osman Saba: Geçmişin Peşinde ya da Zamanın İzinde Bir Şair</u>	39
<u>Ziya Osman Saba: A Poet in Pursuit of the Past or in the Traces of Time</u>	40
<u>Behramoğlu'nun "Ben Ölürsem Akşamüstü Ölürüm" Adlı Şiirinde Zaman ve Ölümün Dili</u>	41
<u>"The language of time and death in Behramoğlu's "Ben Ölürsem Akşamüstü Ölürüm"</u>	42
<u>Modernleşme Sürecinin Anadolu'daki Görünümü: Anadolu Notları Örneği</u>	43
<u>The Appearance of Modernization in Anatolia: The Example of Anadolu Notları</u>	44
<u>Aydınlanma Dönemi Metinlerinin Şinasi ve Namık Kemal Üzerindeki Tesiri: Toplum Sözleşmesi ile Kanunların Ruhu Örneği</u>	45
<u>The Influence of Enlightenment Period Texts on Şinasi and Namık Kemal: The Example of The Social Contract and The Spirit of Laws</u>	46
<u>Posthümanist Şehir Bağlamında İlhan Berk'in Galata ve Pera Eserleri</u>	47
<u>The Perception of the Posthumanist City in İlhan Berk's Galata and Pera</u>	48
<u>İlter Yeşilay'ın Aşk Vazgeçmez İsimli Romanına Tematik Bir Bakış</u>	49
<u>A Thematic Perspective on İlter Yeşilay's Novel Aşk Vazgeçmez</u>	50
<u>1980 Dönemi Türk Şiirinde Melankolinin Fenomenolojisi</u>	51
<u>The Phenomenology of Melancholy in 1980s Turkish Poetry</u>	52
<u>Türk Edebiyatında Metamorfoz ve Kadının Gücü</u>	53
<u>Metamorphosis and Women Empowerment in Turkish Literature -Dr. Deniz Özbeyli</u>	54
<u>Dijital Hikâye Anlatımı: Araçlar, Üretim Süreçleri ve Eğitsel Potansiyel</u>	55
<u>Digital Storytelling: Tools, Production Processes, and Educational Potential</u>	56
<u>"80'li Yılların Başlama Vuruşunun Yapıldığı Yer": Üç Çiçek Dergisi</u>	57

"The Place Where the Kick-Off of the 80s Was Made": Üç Çiçek Magazine	58
Bir Âlim-Şair Olarak Kemâl Paşazâde'nin Dîvân'ında İlmiyeyle İlgili Bazı Unsurlar	59
Some Elements Related to the İlmiye in the Dîvân of Kemâl Paşazâde as a Scholar-Poet	60
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencileri için Tarihî ve Modern Sözlüklerimizin Kullanımı Üzerine	61
On the Use of Historical and Modern Dictionaries for Students of the Department of Turkish Language and Literature	62
Divanların Tanıklığında 18. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Eşkıyalık Faaliyetleri	63
Banditry in the Ottoman Empire in the 18th Century as Witnessed by Poets' Divans	64
Bireyin Nefis Terbiyesinin Klasik Türk Şiirindeki Akisleri: Nâbî Dîvânı'nda Ahlâk-ı Zemîne ve Ahlâk-ı Hamîde Terennümleri	65
Effects Of The Individual's Self-Culturing In Classical Turkish Poetry: The Voices Of Ahlak - ı Zemime and Ahlak-ı Hamide In Nâbî's Divan	66
Şeyhülislam Yahya'nın Meşhur Kıtası Üzerine Yeni Bir Okuma Önerisi: 'Kendi' Mi, 'Kindî' Mi?	67
A New Reading Proposal For Şeyhulislam Yahya's Famous Quatrain: 'Kendi' Or 'Kindî'?	68
Gulâmî Mahlaslı Bir Şaire Ait Şiirler	69
Poems by a Poet with the Penname Gulâmî	70
Müfidî'nin Arapça-Türkçe Manzum Sözlüğü: Lügat-i Turfanda	71
Mufidi's Arabic-Turkish Rhymed Dictionary: Lügat-i Turfanda	72
Dede Korkut Kitabı'nda Erkek Kahramanların Kadın Karşısında Yaşadığı Kimlik Krizi: Jung'un Gölge Arketipi Bağlamında Bamsı Beyrek ve Kan Turalı Örneği	73
Identity Crisis Experienced by Male Heroes Against Women in the Book of Dede Korkut: The Case of Bamsi Beyrek and Kan Turali in the Context of Jung's 'Shadow' Archetype	74
Çanakkale'de Dijital Tüketim Folkloru: Yemeksepeti Yorumlarının Mizahi Söylemi	75
Digital Consumption Folklore in Çanakkale: The Humorous Discourse of Yemeksepeti Reviews	76
Kazdağı Tahtacı Türkmenleri Üzerine Akademik Çalışmalar: Bir Literatür İncelemesi	77
Academic Studies on the Tahtacı Turks of Kazdağı: A Literature Review	78
Özbekistan-Türk Atasözlerinin İmge Sistemi ve Kompozisyonu	79
Image System And Composition Of Uzbekistan-Turkish Proverbs	80
Terapötik Halk Bilimi: Kültürel Kodlarla İyileşmeye Bütüncül Bir Yaklaşım	81
Therapeutic Folklore: A Holistic Approach to Healing with Cultural Codes	82
Magtymguly Pyragy'nın Şiirlerinde Milli Kimlik ve Kültürel Değerlerin Yansımaları	83
Reflections of National Identity and Cultural Values in the Poetry of Magtymguly Pyragy ..	84
Dijital Çağda Kolektif Anlatıcılık: Yapay Zekâ ile Üretilen Halk Hikâyeleri	85
Collective Narration in the Digital Age: Folk Tales Generated By Artificial Intelligence	86
"Kabak Çiçeğini Beklemek": Türk Atasözlerinde Ölüm Teması Üzerine Bir İnceleme	87
"Waiting for Zucchini Blossom": An Analysis on the Death in Turkish Proverbs	88

<u>Mr. Robot Dizisinin Karnavalist Yaklaşım Bağlamında İncelenmesi</u>	89
<u>An Analysis of the Series Mr. Robot Within the Context of the Carnavalesque Approach</u>	90
<u>Sözlü Kültürden İkincil Sözlü Kültüre: Gölgele ve Suretler</u>	91
<u>From Oral Culture To Secondary Oral Culture: Gölgele ve Suretler</u>	92
<u>Türk Destan Evreninde Kağan Tayini ve Tahta Çıkma Törenleri</u>	93
<u>Appointment of Khagan and Enthronement Ceremonies in the Universe of Turkish Epics</u> ..	94
<u>Karagöz Oyunlarında Bitkilerin ve Nesnelerin Folklorik İşlevi</u>	95
<u>The Folklorical Function Of Plants And Objects in the Karagöz Play</u>	96
<u>Yörük Kültürünün Belleklere Aktarımında Fotoğrafın İşlevi</u>	97
<u>The Function Of Photography in Transmitting Yörük Culture To Memory</u>	98
<u>Buxara Huveydo Divanları Nüshaları Hakkında</u>	99
<u>About the Bukhara copies of the Huvaydo Divans</u>	100
<u>Samed Mansur'un "Hepsi Renktir" Şiirinde Tasavvuf Düşüncesinin Sanatsal Yansıması</u>	101
<u>The Artistic Reflection of Sufi Thought in Samed Mansur's Poem "All is Just Colour"</u>	102
<u>Seyid Azim Şirvani Tarzının El Yazma Kaynaklarında Korunması ve Tahrifatlar</u>	103
<u>Preservation And Distortions of Seyid Azim Shirvani's Style in Manuscript Sources</u>	104
<u>Tanzimat Devrinde Suriye ve Filistinde Çalışan İki İngiliz Şarkiyatçı: Edward H. Palmer ve F. D. Drake</u>	105
<u>Two British Orientalists Working in Syria and Palestine During the Tanzimat Era: Edward H. Palmer and F. D. Drake</u>	106
<u>Rus Yıllıklarına Semiyotik Bir Yaklaşım</u>	107
<u>A semiotic approach to Russian chronicles</u>	108
<u>Judith Hermann'ın "AllerLiebeAnfang" (Bütün Aşkların Başlangıcı) Eserinin Carl Gustav Jung'un Arketipleri Bağlamında İncelenmesi</u>	109
<u>The examination of Judith Hermann's "Aller Liebe Anfang (Where Love Begins)" on the view of Carl Gustav Jung's Archetypes</u>	110
<u>Sisli Bir Metropolün Gölgesinde: Charles Dickens'ın Kasvetli Ev Romanında Viktorya Dönemi Londra'sının Edebi Temsili ve Kent Kültürü Eleştirisi</u>	111
<u>In the Shadow of A Foggy Metropolis: The Literary Representantion of Victorian London and City Culture Criticism in Charles Dickens's Bleak House</u>	112
<u>Dar Çağda Yazmak: Türkiye'de Roman ve Öyküde Mücadele, Bellek ve Tanıklık</u>	113
<u>Writing in Narrow Times: Struggle, Memory, and Testimony in Contemporary Turkish Fiction</u>	114
<u>Institutionalized Religion and Personal Spirituality in The Alchemist by Coelho</u>	115
<u>Şiirsel Metin İncelemelerinde Bir Yapay Zekâ Modeli Geliştirilebilir Mi?</u>	116
<u>Can an Artificial Intelligence Model be Developed for Poetic Text Analysis?</u>	117
<u>Yazar-Okur Etkileşiminde Yeni Bir Perspektif: Edebi Dualite</u>	118
<u>A New Perspective in Author-Reader Interaction: Literary Duality</u>	119
<u>Çocuk edebiyatında masalsı öğeler: Fatih Erdoğan'ın Sihirli Dizi'si üzerine bir çalışma</u>	120

<u>Fairy-Tale Elements in Children's Literature: A Study of Fatih Erdoğan's Sihirli Dizi</u>	121
<u>Çocuk Romanlarında Çevre Duyarlığı: Yeşil Bayır ve Çöp Plaza 1-2 Örnekleri</u>	122
<u>Environmental Awareness in Children's Novels: The Examples of Yeşil Bayır and Çöp Plaza 1 & 2</u>	123
<u>Gençlik Edebiyatını Bilişsel Gelişim Odağından Değerlendirmek</u>	124
<u>Evaluating Youth Literature from a Cognitive Development Perspective</u>	125
<u>İnsanmerkezciliğe Karşı Siborg Özgeçiliği: Kazuo Ishiguro'nun Klara ile Güneş'inde Posthümanist Diyalektik</u>	126
<u>Cyborg Altruism Against Anthropocentrism: The Posthumanist Dialectics of Klara and The Sun by Kazuo Ishiguro</u>	127
<u>"The Great Gatsby" Romanında Başlıca Karakterler Üzerinden İdealizmin Yansımaları ve 1920'lerin Amerikan Rüyası'nın Temsili</u>	128
<u>How is idealism reflected in the main characters of The Great Gatsby and in what ways they portray the ideals of the American dreams in the roaring 20s?</u>	129
<u>Dan Brown'ın Cehennem Romanında Gerçeklik ve Yalan Birleşimi: Post-modern Bir Bakış Açısı</u>	130
<u>The combination of reality and lie in Dan Brown's novel</u>	131
<u>Şiirsel Kurgu ve Biyografik Tarihte Kimlik Yankıları: Linton Kwesi Johnson'ın Şiirinde Göçmen Sesleri</u>	132
<u>Echoes of Identity in Poetic Fiction and Biographical History: Immigrant Voices in Linton Kwesi Johnson's Poetry</u>	133
<u>İspanyol Suç Romanında Yeşil Kriminoloji İncelemesi: Los Perros Duros No Bailan/Sert Köpekler Dans Etmez</u>	134
<u>An Analysis Of Green Criminology In A Spanish Crime Novel: Los Perros Duros No Bailan / Tough Dogs Don't Dance</u>	135
<u>16. Yüzyıl İspanyol Pikaresk Romanı Tormesli Lazarillo'da Toplumsal Eleştiri</u>	136
<u>Social Critique In The 16th-Century Spanish Picaresque Novel Lazarillo de Tormes</u>	137
<u>Metin ve Görselin Kesişiminde: Dekadan Edebiyatta Görsel Estetik</u>	138
<u>At The Intersection of Text and Image: Visual Aesthetics in Decadent Literature</u>	139
<u>Çarlık Rusyası Yazınına Kapitalist Gelişmenin Yansıması ve Oblomovluk Paradoksu</u>	140
<u>The Reflection of Capitalist Development on Tsarist Russian Literature and The Oblomovism Paradox</u>	141
<u>Anna Jordan'ın "Yen" Oyununda Annelik Yokluğu: Ebeveyn İhmalinin, Cinsel Yanılsamanın, Duygusal Yabancılaşmanın ve Aile Yapısının Toplumsal Çözülüşünün Temsili Üzerine Bir İnceleme</u>	142
<u>The Absence of Motherhood in Anna Jordan's Yen – A Study of Neglect, Misguided Sexuality, Emotional Displacement, and the Social Disintegration of the Family Unit</u>	143
<u>Edebiyata Yön Veren Semavi Dinlerde Tanrı Bilgisi</u>	144
<u>The Knowledge of God in Abrahamic Religions That Guide Literature</u>	145
<u>Gündelik Hayatın İronisi: Senryu Şiirlerinde Birey ve Toplum Eleştirisi</u>	146
<u>The Irony of Daily Life: Criticism of the Individual and Society in Senryu Poems</u>	147

<u>Meiji Dönemi'nde (1868-1912) Modernleşmenin Mekansal Temsili Olarak Rokumeikan (鹿鳴館).....</u>	148
<u>Rokumeikan (鹿鳴館) As A Spatial Representation of Modernization in The Meiji Period (1868-1912).....</u>	149
<u>Makedon Şair Mateya Matevski'nin Dizelerinde İstanbul</u>	150
<u>In the Verses of Macedonian Poet Mateya Matevski: Istanbul.....</u>	151
<u>Charlotte Brontë'nin "Villette" Romanında Kadın Psikolojisinin Evrimi.....</u>	152
<u>The Evolution of Female Psychology in Charlotte Brontë's Novel</u>	153
<u>İnka Ekonomisinden Ekosozyalizme: Garcilaso de la Vega'da 'Buen Vivir Incaico'nun Etik ve Ekolojik Yansımaları.....</u>	154
<u>From Inca Economy to Ecosocialism: Ethical and Ecological Reflections of the "Buen Vivir Incaico" in Garcilaso de la Vega.....</u>	155
<u>Edebiyattan Tiyatroya Yapılan Oyunlaştırmalarda Zaman ve Mekân Kullanımı.....</u>	156
<u>The use of Time and Space in Performances From Literature To Theatre</u>	157
<u>"Birbirimize Aşık mıyız, Yoksa Bu Sadece Kimya mı?": Lucy Prebble'in Etki Oyununda Transhümanist Duygusal Yakınlık.....</u>	158
<u>"Are We in Love, or Is It Just Chemistry?": The Transhumanist Intimacy in Lucy Prebble's The Effect.....</u>	159
<u>Popüler ve Klasik Edebiyat Arasında: <i>Tutunamayanlar</i> Dizisinin İncelemesi.....</u>	160
<u>Between Popular and Classical Literature: A Rewiev on the <i>Tutunamayanlar</i> Series.....</u>	161
<u>Harold Pinter'in Pinteresque Kavramını Adalet Ağaoğlu'nun Kozalar Adlı Oyunu Üzerinden Tanımlamak.....</u>	162
<u>Defining Harold Pinter's Pinteresque Based on Adalet Ağaoğlu's Play <i>Kozalar</i>.....</u>	163
<u>Sahnedeki "Kadın": 20. yüzyıl Türk ve Batı Tiyatrolarında Kadın Temsili Üzerine Karşılaştırmalı bir Analiz.....</u>	164
<u>"Women" on Stage: A Comparative Analysis of Female Representation in the 20th century Turkish and Western Theatres.....</u>	165
<u>"Merdiven" ve "Akşam ve Hançer" Şiirlerinin Ontolojik Açidan Karşılaştırılması</u>	166
<u>Ontological Comparison of the Poems "Merdiven" and "Akşam and "Hançer".....</u>	167
<u>Bir Kadının İç Yaşamına Yolculuk: Jean Rhys'in Karanlıkta Yolculuk ve Tezer Özlü'nün Yaşamın Ucuna Yolculuk Adlı Eserlerinin Karşılaştırmalı Analizi</u>	168
<u>The Journey to a Woman's Inner Life: A Comparative Analysis of Jean Rhys's <i>Voyage in the Dark</i> and Tezer Özlü's <i>Yaşamın Ucuna Yolculuk</i> (Journey to the Edge of Life).....</u>	169
<u>Klasik Arap, Fars ve Osmanlı Belâgatında Temel Kavramların Karşılaştırmalı Analizi</u>	170
<u>A Comparative Analysis of Fundamental Rhetorical Concepts in Classical Arabic, Persian, and Ottoman Rhetoric</u>	171
<u>Ataerki, Aile ve Şiddet: Ayça Güçlüten'in <i>Disko Topu</i> Romanındaki Güç Yapıları</u>	172
<u>Patriarchy, Family and Violence: Power Structures in Ayça Güçlüten's Novel, <i>Disko Topu</i></u>	173

<u>Kelimeler Eskir mi? Sürdürülebilir Türkçe Üzerine Edebî Bir Yürüyüş</u>	174
<u>Do Words Age? A Literary Walk through the Sustainability of the Turkish Language</u>	175
<u>Okuma, Yazma, Tartışma Eğitimine Ne oldu?</u>	176
<u>What Happened to the Education of Reading, Writing, and Discussion?</u>	177
<u>Geçmişin Şimdinde Tanpınar: Modernliğin Sınırları Üzerine</u>	178
<u>Tanpınar in the Present Of The Past: On The Frameworks of Modernity</u>	179
<u>Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Türkiye Türkçesi Ağzlarına Özgü Sözcükler</u>	180
<u>Dialect-Specific Words in Evliya Çelebi's Seyahatname</u>	181
<u>Karamanlı Türkçesi Üzerine Eş Dizim Temelli Bir Çözümleme: 1914 Nevşehir Salnamesinden Bazı Örnekler</u>	182
<u>A Collocation Based Analysis of Karamanlı Turkish: Some Examples from the 1914 Nevşehir Salname</u>	183
<u>Eski Uyгурca Maitrisimit'te Söylem Belirleyiciler</u>	184
<u>Discourse Markers in Old Uyghur Maitrisimit</u>	185
<u>Kazak Edebiyatında Toplumsal Cinsiyet ve Modernleşme Söylemleri: Tayır Jomartbayulı'nın "Kız Körelik" Romanı Üzerine Eleştirel Söylem Analizi</u>	186
<u>Gender and Modernization Discourse in Kazakh Literature: A Critical Discourse Analysis on the Novel "Qyz Korelik" by Tair Zhomartbaev</u>	187
<u>Göç Kavramı Kapsamında Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük: Kavramsal Sorunlar ve Öneriler</u>	188
<u>Multilingualism and Multiculturalism Within The Context of Migration: Conceptual Problems and Recommendations</u>	189
<u>EBA TV'de Sunulan Tüm Eğitim Kademelerindeki İngilizce Derslerinin Kapsamı ve İyileştirilmesi Üzerine Bir İnceleme</u>	190
<u>An Examination of the Scope and Enhancement of English Lessons Offered on EBA TV at Different Educational Stages</u>	191
<u>Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Terimleri</u>	192
<u>Grammar Terms In Turkish Textbooks</u>	193
<u>Kızıma Mektuplar'da Ana Dili Bilincinin İnşası: Memduh Şevket Esendal'dan Kızı Emine Hanım'a*</u>	194
<u>The Construction Of Mother Tongue Awareness In Letters To My Daughter</u>	195
<u>Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Ekolojik Unsurların İncelenmesi</u>	196
<u>An Analysis of Ecological Items in the 5th Grade Turkish Coursebook Prepared within the Scope of the Türkiye Century Education Model</u>	197
<u>Dijital İçerikler ve Öğrenme Kuramları: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimindeki Yeri</u>	198
<u>Digital Content and Learning Theories: Their Place in Teaching Turkish as a Foreign Language</u>	199
<u>Türkçe Dersi'nde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi</u>	200

An Examination of Teachers' Opinions on the Use of Project-Based Learning Approach in Turkish Language Classes.....	201
Ortaokul Öğrencilerinin Öğrenme Süreçlerinde Meta-Bilişsel Farkındalık ve Strateji Kullanımının Kavramsal Analizi	202
Conceptual Analysis of Metacognitive Awareness and Strategy Use in Middle School Students' Learning Processes	203
Türkçe Eğitimi Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin SistematiK Analizi (1995-2025)	204
Systematic Analysis Of Doctoral Thesis in The Field Of Turkish Language Education (1995-2025).....	205
PIKTES Projesi Kapsamında Hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programının Kültürel Etkileşim Açısından İncelenmesi.....	206
An Analysis of the Turkish as a Foreign Language Teaching Program Prepared as Part of the PIKTES Project from a Cultural Interaction Perspective.....	207
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bireylerin Topluluk Önünde Konuşma Tutumları.....	208
Public Speaking Attitudes of Individuals Learning Turkish as a Foreign Language.....	209
Karikatürlerin Çocukların Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanma Becerilerinin Gelişimindeki Yeri: Öğretmen-Öğrenci Görüşleri	210
The Place Of Cartoons In Developing Children's Skills In Using Turkish Correctly And Effectively: Teacher-Student Opinions.....	211
Masal Anlatımıyla Türkçe Öğretimi: Kültürel Miras Temelli Yenilikçi Bir Yaklaşım.....	212
Teaching Turkish Through Storytelling: An Innovative Approach Based on Cultural Heritage	213
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hikaye Türünün Beaugrande ve Dessler'in Metinsellik Ölçütleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi	214
Evaluation of the Story Genre in Teaching Turkish as a Foreign Language within the Framework of Beaugrande and Dessler's Textuality Criteria	215
Dil Öğretimini Yeniden Düşünmek: Dil Öğrenen Özerkliği	216
Rethinking Language Teaching: Language Learner Autonomy	217
Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi Bağlamında Yalancılar Ülkesi.....	218
The Country Of Liars in the Context of Fantastic Fiction Analysis Theory.....	219
Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi Bağlamında Aslı Der'in Eserleri	220
Aslı Der's Works in the Context of Fantasy Fiction Analysis Theory	221
Okuma Katılımı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması	222
Adaptation of the Reading Engagement Scale into Turkish	223
Yabancı Dil Olarak Rusça Öğretiminde Masalın Yeri: Türkiye örneğinde Dilsel-Kültürel Potansiyel ve Yöntemsel Yaklaşımlar.....	224
The Role of Fairy Tales in Teaching Russian as a Foreign Language: Linguistic-Cultural Potential and Methodological Approaches in the Turkish Context	225
Daha Kapsayıcı Yabancı Dil Sınıfları İçin Dilbilgisi Öğretiminin Farklılaştırılması.....	226
Differentiating Grammar Instruction For More Inclusive L2 Classrooms	227

<u>Dijital Araçlar Yoluyla Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenci Katılımını Arttırmak</u>	228
<u>Leveraging Student Engagement in Foreign Language Education</u>	229
<u>Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dilbilginin Ötesi: Kültürel ve Kimliksel Boyutların Dil Edinimine Etkisi</u>	230
<u>Beyond Grammar in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Impact of Cultural and Identity Dimensions on Language Acquisition</u>	231
<u>Sınır Tanımayan Drama: Dil, Yaratıcılık ve Sosyal Bağlantı İçin Bir Araç Olarak Çevrimiçi Tiyatro</u>	232
<u>Drama without Borders: Online Theatre as a Tool for Language, Creativity, and Social Connection</u>	233
<u>Türkiye Bağlamında İngilizce Öğretmenlerinin İyi Oluş Düzeyleri ile Sosyal Adalet İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi</u>	234
<u>An Investigation of the Relationship between EFL Teachers' Well-being Levels and Social Justice Beliefs in the Turkish Context</u>	235
<u>Bir Başka Dili Ne Kadar Bilmeliyiz?</u>	236
<u>How Much Language Should We Know?</u>	237
<u>Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe Gürcüce Atasözlerinin Dilsel ve Kültürel Karşılaştırması</u>	238
<u>The Linguistic and Cultural Comparison of Turkish and Georgian Proverbs in Teaching Turkish as a Foreign Language</u>	239
<u>Öğretmenlerin Dilbilgisi Öğretimine İlişkin İnanç ve Uygulamaları: Türkiye'deki Bir Vakıf Üniversitesi Hazırlık Okulunda Bir Vaka Çalışması</u>	240
<u>Teachers' Beliefs and Practices about Grammar Teaching: A Case Study at a Preparatory School of a Private University in Turkey</u>	241
<u>İngilizce Öğretiminde Kapsayıcı Dil Uygulamaları: Egal'in Kapsayıcı Dil Çerçevesinin Metinsel Analizi</u>	242
<u>Inclusive Language Practices in English Language Teaching: A Textual Analysis Of Egal's Inclusive Language Framework</u>	243
<u>Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretiminde Yenilikçi Bir Yaklaşım: DNA Modeli</u>	244
<u>An innovative approach to Turkish early reading and writing instruction: The DNA model</u>	245
<u>Türkiye Eğitim Sisteminde Bir Amerikan Modeli Olarak AP Programı: Veli Perspektifinden Bir Değerlendirme</u>	246
<u>The Advanced Placement (AP) Program as an American Model within the Turkish Education System: An Evaluation from the Parental Perspective</u>	247
<u>Küreselleşme, İngilizleşme ve Yükseköğretim Alanlarında Hong Kong ve Türkiye'nin Karşılaştırmalı Bir Çalışması</u>	248
<u>Globalization, Englishization, and Higher Education: A Comparative Study of Hong Kong and Türkiye</u>	249
<u>Ekolojik Tarım Uygulamalarının İlkokul Öğrencilerinin Çevresel Davranışlarına Etkisi</u>	250
<u>The Effect of Ecological Farming Practices on the Environmental Behavior of Elementary School Students</u>	251
<u>Bir Cumhuriyet Kadının Gözünden Tarihe Tanıklık Etmek : Halide Edip Adıvar</u>	252

Witnessing History Through the Eyes of a Republican Woman	253
Hikaye ve Gerçeklik: Medine ve Alice'in Yeraltı Deneyimlerinin Feminist Analizi	254
Story versus Reality: Feminist Analysis of the Underground Experiences of Medine and Alice	255
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Aile ve Eğitim Ortamlarında Cinsiyet Eşitliği Pratiklerinin Çok Boyutlu İncelenmesi	256
The Multidimensional Investigation of Gender Equality Practices in Family and Educational Settings for Preschool Children	257
Eğitim ve Öğretim Alanında Yapay Zekâ Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları: Bir İçerik Analizi	258
Graduate Thesis Studies On Artificial Intelligence In Education And Training: A Content Analysis	259
Dijital Ekosistem Bağlamında Dil ve Edebiyat Öğretimi: E-Arşiv, E-Kütüphane, E-Müze Uygulamaları	260
Language and Literature Education in the Context of the Digital Ecosystem: E-Archive, E-Library, and E-Museum Applications	261
20. yüzyıl Azerbaycan Şiirinde Şehir Motifi	262
The Motif of the City in 20th Century Azerbaijani Poetry	263
Sekiz, Dokuz, On İki, On Üç, On Beş, Kırk Sayılarının Folklori Sembolleri (Nahçıvan Folklor Metinlerine Dayanmaktadır)	264
Folklorical Symbols Of The Numbers Eight, Nine, Twelve, Thirteen, Fifteen, And Forty (Based On Nakhchivan Folklore Texts)	265
Yazarlık Eğitimine Bir Yaklaşım: Feridun Andaç'ın Mektuplarında Yazı Bilinci	266
An Approach To Writer Education: Writing Consciousness In Feridun Andaç's Letters	267
Mektep Dergisi Bağlamında Osmanlı'da Dil ve Eğitim Anlayışı	268
The Ottoman Understanding of Language and Education in the Context of Mektep Journal	269
Tevfik Fikret'in Şiirlerinde Motivasyon Kavramı ve Kavram Alanı	270
The Conceptual and Semantic Dimensions of Motivation in Tevfik Fikret's Poetry	271
Batı'da Türk Karşıtlığının İnternet Ortamına Yansımaları: İnebahtı (Lepanto) Örneği	272
Reflections of Anti-Turkish Sentiments in The Consciousness of the West on the Internet: The Case Of Inebahtı (Lepanto)	273

Oğuz Atay'ın *Tehlikeli Oyunlar* Romanında Post-modern İlkeler

Mohinur Farmonova

Özbek Dili ve Edebiyatı Buhara Devlet Üniversitesi
m.f.farmonova@buxdu.uz

Özet

Bu çalışma, Türk edebiyatında postmodernizmin öncülerinden biri olarak kabul edilen Oğuz Atay'ın *Tehlikeli Oyunlar* adlı romanını merkeze alarak, postmodern metin yapısının temel özelliklerini ayrıntılı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Oğuz Atay'ın eserleri, doğu ve batı kültürel değerleri arasında şekillenen karmaşık kimlik anlayışının bir yansımasıdır olarak, bireysel yabancılaşma, kimlik krizi, toplumsal eleştiri ve kültürel çatışmalar gibi temaları özgün bir şekilde işlemektedir. Atay'ın yazınsal yaklaşımı, bireyin modern toplum içindeki yerini sorgulayan ve çok katmanlı bir anlatım sunan estetik bir çerçeveye sahiptir. Romanda, postmodern edebiyatın temel tekniklerinden olan iç monolog, bilinç akışı, parodi, pastiş, ironi, metafiksiyon, çok anlamlılık ve dramatik geçişler gibi unsurlar ustalıkla kullanılmıştır. Bu teknikler, anlatının geleneksel doğrusal yapısını kırarak, okura çok boyutlu ve sorgulayıcı bir deneyim sunar. Romanın ana karakteri Hikmet Benol, bireyin modern toplumdaki yalnızlığını, öz benliğini arayışını ve gerçeklik ile kurgu arasındaki sınırların belirsizleşmesini temsil eden bir figür olarak işlev görür. Hikmet'in iç dünyasındaki çatışmalar, yalnızca bireysel bir kimlik krizini değil, modern Türk toplumunun kültürel ve toplumsal dinamiklerini de yansıtır. Roman, birey-toplum ilişkisini sorgularken, modernist ve postmodernist yaklaşımları harmanlayan bir anlatı sunar. Atay, geleneksel hikâye anlatımını parçalara ayırarak ve yeniden kurgulayarak, okuru alışlagelmiş okuma pratiklerinden uzaklaştırır. Bu yaklaşım, *Tehlikeli Oyunlar*'ın yalnızca Türk edebiyatında değil, dünya edebiyatında da postmodernizmin önemli bir örneği olarak değerlendirilmesine olanak tanır. *Tehlikeli Oyunlar*, Türk postmodernizminin en güçlü temsilcilerinden biri olarak çağdaş edebiyat teorileri ve çözümlemeleri bağlamında da önemli bir referans kaynağıdır. Bu çalışma, Atay'ın eserinin hem biçimsel hem de tematik açıdan sunduğu yenilikleri ve edebiyat dünyasındaki yerini daha ayrıntılı bir şekilde ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Atay, postmodernistik ilkeler, üstyaratma, parodi, pastiş

Post-modern Principles in Oğuz Atay's *Tehlikeli Oyunlar*

Abstract

This study aims to examine in detail the fundamental characteristics of postmodern text structure, focusing on Oğuz Atay's novel *Tehlikeli Oyunlar* (Dangerous Games), which is considered one of the precursors of postmodernism in Turkish literature. Oğuz Atay's works reflect a complex understanding of identity shaped by Eastern and Western cultural values, addressing themes such as individual alienation, identity crisis, social criticism, and cultural conflicts in a unique way. Atay's literary approach has an aesthetic framework that questions the place of the individual in modern society and offers a multi-layered narrative. The novel skillfully employs elements such as internal monologue, stream of consciousness, parody, pastiche, irony, metafiction, polysemy, and dramatic transitions, which are fundamental techniques of postmodern literature. These techniques break the traditional linear structure of the narrative, offering the reader a multidimensional and thought-provoking experience. The novel's main character, Hikmet Benol, serves as a figure representing the individual's loneliness in modern society, the search for one's true self, and the blurring of the boundaries between reality and fiction. The conflicts in Hikmet's inner world reflect not only an individual identity crisis but also the cultural and social dynamics of modern Turkish society. While questioning the relationship between the individual and society, the novel offers a narrative that blends modernist and postmodernist approaches. By dismantling and reconfiguring traditional storytelling, Atay distances the reader from conventional reading practices. This approach allows *Tehlikeli Oyunlar* to be considered an important example of postmodernism not only in Turkish literature but also in world literature. *Tehlikeli Oyunlar* one of the strongest representatives Turkish postmodernism and an important reference source in the context of contemporary literary theories and analyses. This study aims to reveal in more detail the innovations offered by Atay's work in terms of both form and theme, its place in the literary world.

Keywords: Oğuz Atay, postmodernist principles, hypertext, parody, pastiche

Toplumcu Gerçekçi Edebiyatın Kısa Ömürlü Sesi: *Gelecek Dergisi*

Bülent Sayak

Türk Dili ve Edebiyatı Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
sayakbulent@gmail.com

Özet

Sürelî yayınlar dönemlerine ışık tutan, zamanlarının ruhunu anlaşılır kılan düşünce aynalarıdır. Gelecek, 1970'lerin siyasal iklimi ve edebî kamusunu şekillendirmeye çalışan dolayısıyla aydınlatan önemli edebiyat dergileri arasında yer alır. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı emriyle sonlanan 6 sayılık kısa yayın ömründe toplumcu gerçekçi yazarları bir çatı altında toplama çabasıyla iz bırakır. A. Kadir, Zühtü Bayar, Asım Bezirci, Bedrettin Cömert, Aydın Hatipoğlu, Hasan Hüseyin, Rıfat Ilgaz, Metin İkin, Ercümen Behzat Lâv, Fahir Onger, Tekin Sönmez gibi önemli kalemlere ev sahipliği yapar. Özellikle şiir ve eleştiri türlerinde yayımladığı metinlerle Marksist edebiyat kuramı tartışmalarının ivme kazanarak çeşitlenmesi ve popülerleşmesine hizmet eder. Sosyalist ideolojinin sanat tasavvurunu halkçılık, gelenekten yararlanma, işlev, estetik gibi meseleler etrafında düşünme alanı açar. Bu çalışmada 1970'lerin edebî dünyası ve özellikle toplumcu gerçekçi edebiyat çizgisinin belirginleştirilmesine katkı sağlamak amacıyla hakkında müstakil bir araştırma yapılmayan Gelecek eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Tür ve izlek dağılımı betimleyici içerik çözümlemesi ile ortaya konulmuştur. Edebî içerik, manifesto ve parateks ideolojik çerçeve dikkatiyle tarihsel bağlam içinde yorumlanmıştır. Araştırmacıların literatür taramalarını kolaylaştırmak için çalışmanın son bölümüne açıklama kronolojik dizin eklenmiştir. Dönemini temsil, poetika-politika ilişkisini somutlaştırma arayışları ile Gelecek'in, doğrudan doğruya halkı ve işçi sınıfını merkeze alan ve sanatı araçsallaştırmaktan çekinmeyen bir yaklaşımı esas aldığı belirlenmiştir. Toplumcu gerçekçi edebiyatın tarihselleştirilmesi ve teorik bir zemine yerleştirilmesinde ciddi bir başvuru kaynağı olduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 1970'ler, Toplumcu Gerçekçilik, sosyalist edebiyat, sürelî yayınlar, Gelecek.

The Brief-Lived Voice of Socialist Realist Literature: *Gelecek* Magazine

Abstract

Periodicals are reflective instruments of thought that shed light on their era and render the spirit of their time intelligible. *Gelecek* stands as one of the pivotal literary journals that sought to intervene in and illuminate the political climate and literary public sphere of 1970s Turkey. Despite its brief lifespan of six issues, terminated by order of the Istanbul Martial Law Command, the journal left a lasting imprint through its effort to gather socialist-realist writers under one roof, including figures such as A. Kadir, Zühtü Bayar, Asım Bezirci, Bedrettin Cömert, Aydın Hatipoğlu, Hasan Hüseyin, Rıfat Ilgaz, Metin İlkin, Ercümen Behzat Lâv, Fahir Onger, and Tekin Sönmez. Through the publication of poetry and critical essays, *Gelecek* played a crucial role in accelerating, diversifying, and popularizing debates on Marxist literary theory, while opening discursive ground for reflections on socialist aesthetics around questions of populism, tradition, function, and form. This study, the first to examine *Gelecek* in its own right, employs the method of critical discourse analysis to situate the journal within the broader literary and ideological debates of its time. Descriptive content analysis is used to identify the distribution of genres and themes, while the literary texts, manifestos, and paratextual materials are interpreted within their historical context and ideological framework. To facilitate further research, an annotated chronological index is appended. The findings indicate that *Gelecek* adopted a direct, populist orientation that placed the people and the working class at its center, unhesitatingly instrumentalizing art in the process. As such, the journal constitutes a significant reference point for the historicization of socialist-realist literature and its placement upon a theoretical foundation.

Keywords: 1970s, Socialist Realism, socialist literature, periodicals, *Gelecek*.

Modern Türk Öyküsünde Anlatıcı Bağlamında Leyla Erbil'in *Gecede Öykü* Kitabı

Ebru Değ e Güven

Türkçe Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi
ebru.dege@gmail.com

Özet

Anlatıcı bir anlatıdaki en temel unsurdur. Anlatıcı olmadan bir anlatının var olabilmesi mümkün değildir. Anlatı ve anlatıcı kavramlarıyla ilgili sistemli çalışmalar 20. yüzyılda Genette'le birlikte başlar. Genette anlatı kipi, anlatı mesafesi ve anlatı perspektifi gibi kavramlardan bahsederek açıklamalar yapar. Genette'e göre bütün anlatılar diegesis biçimde oluşturulmuştur. Anlatıcının sesi ile anlatıcı perspektifi/ bakış açısı birbirine karışmamalıdır. Anlatıcı metinlerde yalnızca ses olarak yer almaz, çoğu zaman öyküleme, yönlendirme, bildirişim gibi işlevleri vardır. Temelde benöyküsel anlatıcı, ikinci kişi anlatıcı ve üçüncü kişi anlatıcı olmak üzere farklı isimlendirmelerle çeşitli anlatıcı tipleri bulunmaktadır. Anlatıcı tipleri dünyayı etkisi altına alan akım ve hareketlerden etkilenmektedir. Modernizmle birlikte anlatıcının konumunda kırılmalar yaşanır. Anlatıcı silikleşerek geri plana itilir. Bilinç akışı, iç monolog, iç diyalog gibi tekniklerle anlatıcı sesi ve kahraman sesleri birbirine karışır. Türk Edebiyatında modern öykü 1950 kuşağı öykü yazarlarıyla ortaya çıkar. Varoluşçuluk akımının da etkisiyle 1950 kuşağı yazarlarının öykülerinde birey ön plana alınır; bunalım, varoluş kaygısı, yabancılaşma, yalnızlık ve huzursuzluk gibi kavramlar öykülere konu edilir. Anlatıcının konumu modern anlatıya uygun olarak yeniden çizilir. 1950 kuşağı öykücülerinden Leyla Erbil'in *Gecede* başlıklı öykü kitabında anlatılar yabancılaşma, yalnızlık gibi bireyin iç dünyasına yönelik iken anlatıcılar çoğu zaman benöyküsel ve kahramanların sesleriyle iç içedir. Çalışmamızda kurmaca metinlerdeki anlatıcı kavramına değinilip modern Türk öyküsünde anlatıcıların kullanım şekilleri ele alındıktan sonra Leyla Erbil'in *Gecede* öykü kitabı anlatıcı türleri bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Modern öykü, anlatı, anlatıcı, Leyla Erbil, *Gecede*

The Narrator in Modern Turkish Short Story: Leyla Erbil's *Gecede* Short Story

Abstract

The narrator is the most fundamental element in a narrative. Systematic studies on the concepts of narrative and narrator began in the 20th century with Gérard Genette. Genette introduced concepts such as narrative mode, narrative distance, and narrative perspective. According to Genette, all narratives are constructed in the form of diegesis. The narrator's voice should not be confused with narrative perspective. In literary texts, the narrator does not merely appear as a voice; it also performs functions such as narration, guidance, and communication. Fundamentally, there are various types of narrators classified as first-person narrator, second-person narrator, and third-person narrator. These types are often influenced by literary movements and intellectual currents shaping the world. With modernism, the narrator's position undergoes a rupture. The narrator becomes less prominent and is pushed into the background. Through techniques such as stream of consciousness, interior monologue, and inner dialogue, the narrator's voice intertwines with the voices of the characters. In Turkish literature, the modern short story emerged with the writers of the 1950s generation. Under the influence of existentialism, these writers began to focus more on the individual; concepts such as existential anxiety, alienation, loneliness, and unrest became central themes in their stories. The position of the narrator was redrawn in accordance with the modern narrative approach. Leyla Erbil's *Gecede* the narratives focus on the individual's inner world, dealing with themes such as alienation and loneliness. The narrators in these stories are often first-person narrators, and their voices are closely intertwined with those of the characters. In this study, the concept of the narrator in fictional texts will be addressed; after examining the functions and use of narrators in modern Turkish short fiction, Leyla Erbil's *Gecede* will be analyzed in terms of types of narrators.

Keywords: Modern story, narrative, narrator, Leyla Erbil, *Gecede*

Denizin Çağırışı ve Aylak Adam Romanlarında Üzerlerine Babalarının Gölgeleeri Düşen Kahramanlar: Gölgeden Kaçış ve Gölgeye Sığınış

Derya Çetin

Yeni Türk Edebiyatı Marmara Üniversitesi

dcetin_@hotmail.com

Özet

Bireyin toplumsallaşma ve aidiyet duygusu kazanma süreçlerinin ilk basamağını oluşturan aile kurumu, pek çok sosyolojik araştırmaya konu olduğu gibi edebî eserlerde de kendine yer bulmuştur. Özellikle değişen ve gelişen dünyada, modernleşme olgusu içerisinde bireyi mercek altına alan yazarlar, kişinin kimlik kazanma çabasında ailenin rolünü irdilemişlerdir. Farklı coğrafyalardaki benzer yaşantılar ailede özellikle anne-çocuk, baba-çocuk ilişkisinin kişisel gelişimde önemini gözler önüne sermiştir. Sorunlu ilişkiler, atlatılamayan kritik dönemler ilerleyen yaşlarda bireyin olumsuz yaşantıları deneyimlemesine, çevresiyle sağlıklı bir iletişim kuramamasına neden olmuştur. Bu bağlamda edebiyatımızda ve dünya edebiyatında, baba-oğul ilişkisi çerçevesinde kurgulanan eserler zengin bir literatür oluşturmaktadır. Freud'un kavramlaştırdığı Oedipus kompleksi, pek çok eserde baba-oğul ilişkisinin şekillenmesinde etkili bir olgu olarak değerlendirilmiştir. Sophokles'in tragedyasından yola çıkılarak sistemleştirilen kavram, erkek çocuğun cinsiyetinin farkına vardıkdan sonra anneye yakınlık duyması ve babayı bir rakip olarak görmesi yargısına dayanmaktadır. Bu çıkarıma göre, baba-oğul ilişkisi özellikle fallik dönemde bu çerçevede şekillenmekte ve bu dönemi sağlıklı atlatamayan çocuklarda olumsuz yaşantılar bir ömür boyu sürebilmektedir. Kemal Bilbaşar'ın *Denizin Çağırışı* ve Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* romanlarında bireylerin gelişiminde “baba” figürünün etkisi önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* ve Kemal Bilbaşar'ın *Denizin Çağırışı* romanlarında baba-oğul ilişkisi olgubilim çerçevesinde incelenecektir. Bu çerçevede Freud tarafından kavramlaştırılan Oedipus Kompleksi ve bu kavramın diğer araştırmacılar tarafından anlamlandırılması açısından da eserler değerlendirilecektir. Her iki romana kahramanların kaderi olarak adeta kazanmış olan “baba” figürünün, kahramanları karşıt iki yönden ama “babaya benzeme” ortak sonucuyla nasıl şekillendirdikleri mukayeseli olarak ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Baba, oğul, Oedipus Kompleksi, kaçış.

Heroes whose father's shadows fall on them in the novels *Denizin Çağırışı* and *Aylak Adam*: Escape from shadow and refuge in shadow

Abstract

The family institution, which is the first step in the processes of socialization and gaining a sense of belonging, has found its place in literary works as well as the subject of many sociological studies. Especially in the changing and developing world, the authors who put the individual under the lens in the phenomenon of modernization have examined the role of the family in the effort to gain identity. Similar experiences in different geographies have shown the importance of mother-child, father-child relationship in personal development in the family. Problematic relationships, critical periods that cannot be overcome at a later age caused a person to experience negative lives and not be able to communicate healthily with their environment. In this context, in our literature and world literature, works created within the framework of the father-son relationship constitute a rich literature. In Kemal Bilbaşar's *Denizin Çağırışı* and Yusuf Atılgan's novel *Aylak Adam*, The Influence of the “father” figure plays an important role in the development of individuals. In this study, father-son relationship will be examined within the framework of phenomenology in *Denizin Çağırışı* and *Aylak Adam*. In this context, the Oedipus complex conceptualized by Freud and the works will be evaluated in terms of the meaning of this concept by other researchers. An attempt will be made to compare how the “father” figure, which is almost engraved in both novels as the fate of the heroes, shapes the heroes in two opposite directions but with the common result of “resembling the father”.

Keywords: Father, son, Oedipus complex, escape.

***Kıralık Konak* Romanında Mekânların Karakterler Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi: Aidiyetsizlik**

Sefa Kavaklı

Türk Dili ve Edebiyatı Milli Eğitim Bakanlığı
kavaklisefa@gmail.com

Özet

Karakterlerin mekânlar üzerinde konumlanması ve davranışlarının mekânlarda gerçekleşmesi; mekânın karakterler üzerinde dönüştürücü bir etki gücüne sahip olmasını sağlar. Karakterler, farklı sosyal olguların temsil edildiği mekânlarda konumlandırıldığında; iki unsur arasında bir çatışma ortaya çıkar ve karakterlerin kimliklerinde farklılıklar oluşur. Çatışmanın kimlikte ortaya çıkardığı en önemli farklılık aidiyetsizliktir. Kişinin mekân ile özdeşleşememesi durumunu ifade eden aidiyetsizlik, mekânın kimlik üzerinde ortaya çıkardığı bir durumdur. *Kıralık Konak* romanında da mekânın karakterler üzerinde oluşturduğu aidiyetsizlik, farklı yönleriyle yer alır.

Tanzimat Dönemi sonrasını ele alan *Kıralık Konak*; Batılılaşma ile gelenekçilik düşüncelerinin o dönem toplumundaki yansımalarını farklı kuşaklar üzerinden aktaran önemli bir eserdir. Romanda Batılılaşma ile gelenekçilik düşünceleri doğrultusunda zıt temsillerle oluşturulan mekânlar ve karakterlerin çatışma içinde olması, aidiyetsizlik durumunu açığa çıkarmıştır. Bu çalışmanın amacı, *Kıralık Konak* romanındaki mekânların, karakterlerin kimlikleri üzerinde ortaya çıkardığı aidiyetsizlik durumunun farklı yönleriyle irdelenmesidir.

Romandaki mekânlar İstanbul, konak ve apartman; karakterler Naim Efendi, Seniha ve Hakkı Celis olarak tespit edilmiştir. Giriş kısmında *Kıralık Konak* romanının özelliklerine değinilmiş; mekân ve karakter ilişkisi, aidiyet kavramları teorik olarak açıklanmış; çalışmanın önemi, amacı ve yöntemine değinilmiştir. Karakterlerle adlandırılan başlıklarda; mekânların karakterler üzerinde ortaya çıkardığı aidiyetsizlik sebepleriyle irdelenmiş ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Sonuç kısmında, mekânların Batılılaşma ile gelenekçilik düşüncelerinin etkisiyle karakterlerin kimliklerinde farklı şekillerde aidiyetsizlik durumu ortaya çıkardığı anlaşılmış, bu durum farklı yönleriyle yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mekân, karakter, aidiyetsizlik, *Kıralık Konak*

The Transformative Impact of Spaces on Characters In The Novel *Kiralık Konak*: Non-Belonging

Abstract

The positioning of characters within spaces and the unfolding of their actions in these spaces enable the setting to exert a transformative influence on the characters. When characters are placed in environments that represent distinct social phenomena, a conflict arises between the two elements, leading to differences in the characters' identities. The most significant consequence of this conflict is a sense of non-belonging. Non-belonging, defined as the individual's inability to identify with a space, emerges as an influence of space on identity. In the novel *Kiralık Konak*, various aspects of non-belonging caused by the influence of space are present.

Kiralık Konak, which addresses the period after the Tanzimat era, is an important work that conveys the reflections of Westernization and traditionalism on society through different generations. In the novel, the spaces and characters constructed with opposing representations based on Westernization and traditionalism create conflicts that reveal the condition of non-belonging. This study aims to analyze the multiple dimensions of non-belonging experienced by characters as influenced by the spaces in *Kiralık Konak*.

The main spaces identified in the novel are Istanbul, the mansion and the apartment; the main characters are Naim Efendi, Seniha, and Hakkı Celis. The introduction provides an overview of the novel, theoretical explanations of the relationships between space and character, and the concept of belonging, as well as the study's importance, purpose, and methodology explained. In sections named after the characters, the reasons for the non-belonging caused by the spaces are examined and interpreted. The conclusion reveals that the spaces, under the influence of Westernization and traditionalism, produce different forms of non-belonging in the characters' identities, which is discussed from various perspectives.

Keywords: Space, character, non-belonging, *Kiralık Konak*

Baha Çalt' ın Eserlerine Katkı: Doğu ve Batı Dergisinde Yayınlanan Yazıları ve Öyküleri Üzerine

Emine Atar

Türk Dili ve Edebiyatı Kırıkkale Üniversitesi
emine.atar1907@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, hakkında sınırlı bilgi bulunan Baha Çalt'ın külliyatına katkı sunmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla 1952-1957 yılları arasında yayın hayatını sürdürmüş olan ve dönemin sosyal, kültürel, siyasi izlerini taşıyan Doğu ve Batı dergisinde yayımlanmış yazıları ve öyküleri üzerine odaklanılmaktadır. Çalt'ın kitaplaşmış tek öykü kitabı "Arkadaşlarım: Öyküler" adlı eseri olmasına rağmen, Doğu ve Batı dergisinde toplam beş öyküsü tespit edilmiştir. Bu öykülerden "Pazar Yeri", "Elif, Lam, Cim" ve "Sıkıntı" adlı üçü "Arkadaşlarım: Öyküler" kitabında yer alırken, "Karıncı Yolu" ve "Yeni Eve Taşındım" isimli öyküleri kitabına alınmamış ve yalnızca dergi sayfalarında kalmıştır. Yazarın öyküleri dışında dergide yayınlanmış makale ve denemeleri bulunmaktadır. Bu yayınlanan yazılarının sekiz tanesi makale , ve sekiz tanesi deneme olmak üzere toplam on altı tane fikir yazısı tespit edilmektedir. Öykücü kimliği dışında diğer türlerle de ilgilendiği gözlemlenen yazar Baha Çalt'ın fikir yazılarının genel içeriğine bakıldığında içinde bulunduğu dönemin sanat anlayışından bağımsız olduğu gözlemlenmektedir soyut temaları yazılarında işleyerek okuyucu ile buluşturduğu saptanmıştır. Makale ve denemelerinin konularını sosyal kültürel siyasi konular oluşturmaktadır. Sanatın diğer dalı olan resim sanatı ve ressamların sanat görüşleri makalelerin ana konuları olarak karşımıza çıkmaktadır. Metinlerin içeriği incelendiğinde sanat, sanatçı, egemenlik kavramlarına vurgu yapıldığı görülmektedir."Ekilmemiş Topraklar" isimli eleştiri yazısında mevcuttur. Bu çalışmayla, Baha Çalt'ın bu süreli yayında kalmış ancak kitaplaşmamış fikir yazılarını ve öykü kitabında yer almayan öykülerini tanıtarak yazarın külliyatına bir katkı sağlamak hedeflenmektedir. Bu sayede, edebiyat tarihimizde yeterince incelenmemiş bir isim olan Baha Çalt'ın edebi kimliğinin daha görünür hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öykü , makale, deneme, inceleme, Baha Çalt

Contribution to the Works of Baha Çalt: His Articles and Stories Published in Doğu ve Batı Magazine

Abstract

This study aims to contribute to the limited body of information about Baha Çalt. For this purpose, it focuses on his articles and short stories published in the magazine Doğu ve Batı (East and West), which ran from 1952 to 1957 and bears the social, cultural, and political imprint of the period. Although Çalt's only published short story collection is "Arkadaşlarım: Öyküler," a total of five short stories have been identified in Doğu ve Batı (East and West). Three of these stories, "Marketplace," "Elif, Lam, Cim," and "Sıkıntı," were included in "Arkadaşlarım: Öyküler," while "Ant Road" and "Yeni Eve Taşındım" (I Moved to a New Home) were not included in the book and remained only in the magazine's pages. In addition to his short stories, the author also published articles and essays in the magazine. Sixteen opinion pieces, eight of which are articles and eight are essays, have been identified. Baha Çalt, a writer observed to be interested in genres other than his role as a short story writer, is observed to be independent of the artistic understanding of his time. His articles and essays focus on social, cultural, and political issues. Painting, another branch of art, and the artistic perspectives of painters are the main themes. An examination of the texts reveals an emphasis on the concepts of art, artist, and sovereignty. This work includes a critical essay titled "Ekilmiş Değiller" (Uncultivated Lands). This study aims to contribute to the author's oeuvre by presenting Baha Çalt's opinion pieces that remained in this periodical but were not published as a book, as well as stories not included in his short story collection. This work aims to make Baha Çalt's literary identity, a name that has not been sufficiently studied in our literary history, more visible.

Keywords: Baha Çalt ,Story ,article, essay, review,

Füruzan'ın *Gül Mevsimidir* Hikâyesinde Çatı Katındaki Ruhsal Dönüşüm

Şevval Tuğçe Değirmenci

Türk Dili ve Edebiyatı Dokuz Eylül Üniversitesi

svvltgc@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Füruzan'ın *Gül Mevsimidir* hikâyesindeki başkahraman Mesaadet'in sevdiği genç Rüştü Şahin'in ölüm haberini aldıktan sonra değişen ruh durumu psikanalitik bir yaklaşım ile incelemek için ele alınır. Mesaadet'in önce çocukken neşeyle çıktığı, ölüm haberini aldığı anda ise korunak olarak sığındığı çatı katı, Gaston Bachelard ve Eıguer'in mekân kuramı ile Lacan'ın ana rahmi bakış açısına göre değerlendirilir. Çatı katının hikâyede başkahramanın bilinçdışını ve kaçış alanını temsil ettiği görülür. Çatı katındaki paslı çekmece ile sevdiği Rüştü Şahin'in özdeşleştirildiği pasaj ve ölüm haberinden sonra camlardan uzaklaşma ile içe çekiliş ve bahçenin olumsuz tasviri ölüm sonrası ruhsal dönüşümün en belirgin ifadeleridir. Çocukluk ve ölümden sonraki ruh durumu dönüşümünün hikâyede eski ve yeni Mesaadet şeklindeki anlatımı Lacan'ın bölünmüş özne kavramı ile açıklanır. Çatı katındaki fiziksel karanlık ve kaybolmanın, kahramanın bilinçdışında kaybolduğuna ve kararan iç dünyasına işaret ettiği görülür. Çatı katındaki bu gürültüleri kimsenin duymaması ise bilinçdışındaki yardım çılgılığının yakınları tarafından fark edilemediğini ve Mesaadet'in yalnızlığını perçinleştiren bir anlatımla kurgulandığını gösterir. Bunların sonucunda hikâyede yer alan çatı katı, sadece fiziksel bir mekân olarak değil; aynı zamanda kahramanın ruhsal dönüşümünün gerçekleştiği metaforik bir alan olarak tasvir edilir. Çalışma edebi mekân ile kahraman psikolojisi arasındaki derin ilişkiye dikkat çekerek psikanalitik edebiyat eleştirisine katkı sunmayı amaçlar. Böylece disiplinler arası bu çalışma sayesinde edebiyat ve psikanalitik okumanın Türk edebiyatındaki hikâyede görünümü gözler önüne serilir.

Anahtar Kelimeler: Çatı katı, bilinçdışı, psikanalitik kuram, Lacan, Füruzan

The Psychic Transformation In The Attic In Füzûzan's *Gül Mevsimidir*

Abstract

This study examines the psychological transformation of the protagonist Mesaadet in Füzûzan's short story *Gül Mevsimidir* after receiving the news of the death of her beloved Rüştü Şahin, through a psychoanalytic perspective. The attic, which Mesaadet used to climb with joy during her childhood but later sought as a shelter upon hearing the news of death, is analyzed in light of Gaston Bachelard's and Eiguer's theories of space as well as Lacan's notion of the womb. The attic is shown to represent the protagonist's unconscious and her escape zone within the narrative. The passage in which the rusty drawer in the attic is associated with her beloved Rüştü Şahin, her withdrawal from the windows after the death news, and the negative depiction of the garden are the most striking reflections of her psychic transformation. The depiction of Mesaadet's shift from childhood to post-death psychology, represented as "the old" and "the new" Mesaadet, is interpreted through Lacan's concept of the divided subject. The darkness and sense of disappearance in the attic signify the protagonist's loss within her unconscious and the darkening of her inner world. The fact that nobody hears the noises in the attic reveals that her cry for help from the unconscious remains unnoticed by her relatives, reinforcing her loneliness within the narrative. Consequently, the attic is portrayed not merely as a physical setting but also as a metaphorical space where the protagonist's psychic transformation unfolds. This study highlights the deep connection between literary space and character psychology, contributing to the field of psychoanalytic literary criticism. Thus, through its interdisciplinary approach, it demonstrates how psychoanalytic readings can be reflected in Turkish short fiction.

Keywords: Attic, unconscious, psychoanalytic theory, Lacan, Füzûzan

Yaşar Kemal'in Hikâyeciliği ve Hikâyelerinde İnsan Manzaraları

Gonca Şarklı

Yeni Türk Edebiyatı Çankırı Tobb Fen Lisesi

goncagsarkli@gmail.com

Özet

Başta roman olmak üzere deneme, röportaj, derleme ve şiir ile ülkemizde ve dünyada edebiyatın önemli isimlerinden biri hâline gelen Yaşar Kemal edebiyat dünyamızda adını ilk olarak öyküleriyle duyurmaya başlamıştır. Çukurova'da yetişen ve buradan beslenen yazarın hem romanlarında hem de hikâyelerinde halk edebiyatının özellikle de destanın etkisi büyüktür. O, modern epope anlayışıyla romanlarını oluştururken hikâyelerinde de halk hikâyesinin özelliklerinden faydalanır. Hayatı ve doğduğu coğrafyadan bağımsız olarak ele alınamayacak olan Yaşar Kemal'in hayatına kısaca yer verilecektir. Yazara göre hayat ona büyük zenginlikler getirmiştir. Ömründe yaşadığı zorluklar Kemal'in hayatını besleyen öğelerdendir. Çalışmamızda Yaşar Kemal'in hikâye türüne yönelmesi, hikayeciliği ve üslubunda etkili olan akım ve anlayışlar ele alınmıştır. Hikâyelerinin toplandığı Sarı Sıcak eseri incelenerek ,bu eserde yer vermiş olduğu hikâyelerdeki insanlar incelenmiştir. Türk insanının sorunlarını toplumcu ve gerçekçi bir anlatımla ele alan yazar, bu sorunların büyük bir kısmını yaşamış ya da tanık olmuştur. O öykülerinin hem anlatıcısı hem de en yakın tanığıdır. Romanlarında destan etkilerini modern anlatımla birleştirirken hikâyelerinde de halk anlatılarının izleri üzerinde ilerler. İlkokul yıllarındayken aşıklarla beraber anlattığı hikâyelerin izlerini, Sarı Sıcak'ta yer alan metinlerde de – özellikle söyleyiş özelliklerinde- gözlemlemek mümkündür. Yaratmayı insan olmanın bir gereği sayan Yaşar Kemal hem Türk hem de dünya edebiyatında önemli bir yer edinmiştir. Onu diğer yazarlardan ayıran özelliği yaşadığı coğrafyanın ve tanıklık ettiği zorlukların özgün bir sesi olmasından ileri gelmektedir. Hem halk edebiyatını hem de modern edebiyatı yapıtlarında birleştirmeyi Edebiyata şiir ile başlayan yazarın dünyada tanınırlığı romanları sayesinde olmuş ve eserleri kırk dile çevrilmiştir. Ancak romandan önce hikâyeleri ile anlatı dünyasına giren Yaşar Kemal'in öyküleri de romanları kadar edebi değeri yüksek metinlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hikâye, halk hikâyesi, toplumcu gerçekçilik, Sarı Sıcak, İnsan

Yaşar Kemal's Storytelling and Human Scenes in His Stories

Abstract

Yaşar Kemal, novels, essays, interviews, anthologies, and poetry, became one of the most important figures in Turkish and world literature. He initially made his name known through his short stories. A writer shaped by Çukurova, both his novels and stories are heavily influenced by folk literature, especially epics. While crafting his novels with a modern epic approach, he also incorporates folk tale characteristics in his stories. Yaşar Kemal's life is inseparable from the geography that shaped him. According to the author, life brought him both struggles and immense richness, enriching his literary works. His hardships were significant elements that nourished his writing. This study examines his focus on short stories, the influences on his narrative style, and the movements shaping his work. Analyzing his collection *Sarı Sıcak*, we explore the characters and themes presented in his stories. Yaşar Kemal addresses the issues of the Turkish people through a socialist and realistic lens, many of which he has personally experienced or witnessed. He is both the narrator and a close witness in his stories. While blending epic influences with modern narration in his novels, his short stories follow traces of folk narratives. The stories he told with folk poets in his childhood can be observed in *Sarı Sıcak*, particularly in their stylistic features. Regarded as a creator who views creation as essential to humanity, Yaşar Kemal holds a distinguished place in both Turkish and world literature. His works have been translated into over forty languages, with his short stories holding significant literary value alongside his novels.

Keywords: Story, folk tale, socialist realism, *Sarı Sıcak*, Human

İki Anti Kahraman: *Masumiyet Müzesi*’nin Kemal’i ile *Taxi Driver*’ın Travis’i Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Sıla Çadircioğlu Yalçıntaş

Türk Dili ve Edebiyatı Yeditepe Üniversitesi
silacyalcintas@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Orhan Pamuk’un *Masumiyet Müzesi* romanındaki Kemal karakteri ile Martin Scorsese’nin *Taxi Driver* filmindeki Travis Bickle karakteri, “anti kahramanlık” kavramı ekseninde karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. *Masumiyet Müzesi*’nin Kemal’i ile *Taxi Driver*’ın Travis’i, birbirinden farklı coğrafyalarda ve kültürlerde yaşamalarına rağmen, bağlanamayan, aidiyet kuramayan, toplumdan ayıksı ve kendi arzularının esiri olmuş iki modern anti kahramandır. Kemal Basmacı, Orhan Pamuk’un *Masumiyet Müzesi* romanında, 1970’lerin İstanbul’unda yaşayan, varlıklı bir ailenin oğlu olarak toplumun beklentilerine uygun bir hayat sürerken, kuzeni Füsün’a duyduğu tutkulu ve karşılıksız aşk nedeniyle içsel bir dönüşüm ve çöküş yaşayan bir karakterdir. Kemal, arzularına yenilen, pasif direnişiyle kendini tüketen ve duygularını nesnelere hapsederek ölümsüzleştirmeye çalışan bir anti-kahraman olarak modern Türk edebiyatının en çarpıcı karakterlerinden biridir. Sinemadaki anti kahramanlardan en ünlüsü sayılan 1976 yapımı Martin Scorsese filmi *Taxi Driver* ‘da Robert de Niro’nun canlandırdığı Travis Bickle, Vietnam Savaşı’ndan dönmüş, New York’un yozlaşmış, şiddet ve suç dolu sokaklarında gece vardiyasında taksi şoförlüğü yapan, yalnızlık ve yabancılaşma içinde kaybolmuş bir karakterdir. Travis Bickle, modern kentsel yalnızlığın, savaş sonrası travmanın ve şiddetle arınma hayalinin beden bulmuş halidir; karanlık, rahatsız edici ama unutulmaz bir anti-kahramandır. Karşılaştırma yaparken bağlanma kuramı ve kültürel analiz ekseninde her iki karakterin saplantılı ilişkilene biçimleri, sosyal sınıfsal konumları ve metinlerde tekrarlanan leitmotifler üzerinden benzerlikler ve farklılıklarını anlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: antikahramanlık, *Masumiyet Müzesi*, Kemal Basmacı, *Taxi Driver*, Travis Bickle

Two Anti Heroes: A Comparative Study on Kemal from *The Museum of Innocence* and Travis from *Taxi Driver*

Abstract

In this study, the character Kemal from Orhan Pamuk's novel *The Museum of Innocence* will be compared to the character Travis Bickle from Martin Scorsese's film *Taxi Driver* in the context of the concept of 'anti-heroism'. Despite living in different geographies and cultures, Kemal from *The Museum of Innocence* and Travis from *Taxi Driver* are two modern anti-heroes who are unable to connect, cannot establish a sense of belonging, are alienated from society, and have become prisoners of their own desires. Kemal Basmacı is a character who, while living a life that meets societal expectations as the son of a wealthy family in 1970s Istanbul, undergoes an inner transformation and collapse due to his passionate and unrequited love for his cousin Füsun. As an anti-hero who succumbs to his desires, depletes himself with passive resistance, and attempts to immortalize his feelings by confining them to objects, Kemal is one of the most striking characters in modern Turkish literature. The most famous anti-hero in cinema, Robert De Niro's character Travis Bickle in the 1976 Martin Scorsese film *Taxi Driver*, is a character who returned from the Vietnam War and works as a taxi driver during the night shift in the corrupt, violence and crime-ridden streets of New York, lost in loneliness and alienation. Travis Bickle embodies modern urban loneliness, post-war trauma, and the dream of purifying through violence; he is a dark, disturbing yet unforgettable anti-hero. When making a comparison, the aim is to understand the similarities and differences in the obsessive ways of relating between both characters, their social class positions, and the repeated leitmotifs in the texts, through the axis of attachment theory and cultural analysis.

Keywords: Anti-heroism, Museum of Innocence, Kemal Basmacı, Taxi Driver, Travis Bickle

Hilmi Ziya Ülken'in *Yarım Adam* Romanı ile Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* Romanı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Okuma

Ilker Aslan

Sosyoloji Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ilkeraaslan@gmail.com

Özet

Edebiyat her ne kadar bireylerin kendi varoluş hikayeleri üzerine inşa ediliyor olsa da netice itibariyle birikerek de ilerleyen bir alandır. Bu birikim, farklı yazarların birbirlerini etkilemeleri, kendilerinden öncekileri taklit etmeleri veya geçmişe eleştirerek yeni bir anlayış ortaya koymaları şeklinde tezahür edebilir. Bununla birlikte edebi birikimi oluşturan önemli parametrelerden biri de yazar dostluklarıdır. Bu dostluklar kimi zaman edebi bir akım oluşturacak kadar kalabalık ve etkili olabileceği gibi, kimi zaman çok daha naif bir şekilde gerçekleşen bireysel hikayelere dönüşebilir.

Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962) Türk edebiyatında sesi en gür çıkan yazarlardan biridir. Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Beş Şehir gibi eserleri sadece geniş bir okur kitlesi yakalamakla kalmamış; üniversitelerde ders kitabı olarak yer almış ve edebiyat araştırmacıları tarafından dikkatle incelenmiştir. Tanpınar'la aynı yıl dünyaya gelen Hilmi Ziya Ülken (1901-1974) kuşkusuz edebiyatçı kimliğiyle ön plana çıkmış bir yazar değildir. Oysaki Ülken aynı zamanda çeşitli dergilerde şiirleriyle yer almış; sadece ikisini yayınlatabildiği sekiz romanlık bir roman dizisi yazmaya koyulmuş bir edebiyat insanıdır.

Bu çalışmada Hilmi Ziya Ülken'in 14 Ekim 1936-12 Şubat 1937 tarihleri arasında Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilen ve ilk kez 1941 yılında Şirketi Mürettibiye Basımevi tarafından kitap olarak yayımlanan Yarım Adam romanı ile Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 22 Şubat 1948-2 Haziran 1948 arasında yine Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilen ve ilk kez 1949 yılında Remzi Kitabevi tarafından kitap olarak yayımlanan Huzur romanı arasındaki içerik ve üslup benzerlikleri üzerinde, içerik analizi yöntemi kullanılarak durulacaktır. Her ne kadar ilk kez okurla buluştukları, yani tefrika edildikleri tarihler arasında 10 yılı aşkın bir zaman dilimi olsa da iki roman arasında karakterler, tarihsel arka plan, üslup, akış vb. gibi öğelerde belirgin benzerlikler vardır. Çalışmamız romanlar arasındaki benzerlikleri iki yazar arasındaki ilişkiyi de göz önünde bulundurarak örneklerle açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hilmi Ziya Ülken, Ahmet Hamdi Tanpınar, Yarım Adam, Huzur, karşılaştırmalı edebiyat, Türk romanı

A Comparative Reading of Hilmi Ziya Ülken's *Yarım Adam* and Ahmet Hamdi Tanpınar's *Huzur*

Abstract

Literature is constructed not only upon the existential narratives of individuals but also as a field that develops cumulatively over time. Such accumulation may manifest through writers' influence on one another, their imitation of predecessors, or the articulation of new perspectives by critically engaging with the past. Among the significant parameters shaping this literary accumulation are the friendships between writers. These relationships may at times expand into circles influential enough to generate literary movements, while at other times they remain more modest, unfolding as personal and intimate narratives.

Ahmet Hamdi Tanpınar (1901–1962) stands as one of the most resonant voices in Turkish literature. His works, including *Huzur*, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, and *Beş Şehir*, not only reached a wide readership but also entered university curricula and became the subject of extensive scholarly inquiry. Hilmi Ziya Ülken (1901–1974), born in the same year as Tanpınar, is by no means primarily recognized for his literary persona. Nevertheless, Ülken contributed poems to various journals and embarked on a novel series of eight volumes, of which only two were published.

This study focuses on the similarities of content and style between Hilmi Ziya Ülken's novel *Yarım Adam*, serialized in *Cumhuriyet* newspaper between 14 October 1936 and 12 February 1937 and first published in book form by Şirketi Mürettibiye Press in 1941, and Ahmet Hamdi Tanpınar's *Huzur*, serialized in the same newspaper between 22 February 1948 and 2 June 1948 and first published by Remzi Publishing House in 1949. Although more than a decade separates the initial appearances of these novels in serialized form, they display notable parallels in characters, historical background, style, and narrative flow. The aim of this paper is to demonstrate these similarities through concrete examples, while also considering the intellectual relationship between the two authors.

Keywords: Hilmi Ziya Ülken, Ahmet Hamdi Tanpınar, *Yarım Adam*, *Huzur*, comparative literature, Turkish novel

Behçet Kemal Çağlar’ın Kıbrıs Temalı Şiirlerinde Millî Kimlik ve Tarih Bilinci

Yüksel Yıldırım

Ortak Dersler Bölüm Başkanlığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ostim Teknik Üniversitesi
yuksel.yildirim@ostimteknik.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Behçet Kemal Çağlar’ın (1908–1969) Kıbrıs’ı şiirlerinde Türk millî kimliği, tarih bilinci ve kültürel sürekliliğin bir sembolü olarak nasıl temsil ettiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, “Kıbrıs’tan Gelen”, “Kıbrısım”, “İki Arslana Bir Sesleniş”, “Yeşilim” ve “Akdeniz’de” adlı beş şiir üzerinden yürütülmüş olup, şairin tarihsel, mitolojik ve politik temaları Kıbrıs imgesi üzerinden nasıl biçimlendirdiği analiz edilmiştir.

Araştırmada nitel bir edebî analiz yöntemi uygulanmıştır. Şiirler, imge kullanımı, tarihî göndermeler, mitolojik illüzyonlar ve ideolojik söylem açısından incelenmiştir. Ayrıca, sıklıkla kullanılan kahramanlık, millî aidiyet ve epik anlatı motifleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Çağlar, şiirlerinde Kıbrıs’ı Anadolu’nun doğal ve sembolik bir uzantısı olarak sunmaktadır. Aynı zamanda Yunan mitolojisi figürlerini, ironik bir dil kullanılarak Batı efsaneleriyle Türk kahramanlık geleneğini karşılaştırmıştır. Şiirlerde bireysel duygular ile millî sorumluluk iç içe geçirilmiş, Kıbrıs hem duygusal hem de politik bir alan olarak işlenmiştir. “Yeşilim” şiirinde özlem ve coğrafi aidiyet ön plana çıkarken “Akdeniz’de” şiirinde ideolojik ve millî direniş çağrısı öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak Behçet Kemal Çağlar’ın Kıbrıs temalı şiirleri, Türk millî kimliğini, tarih bilincini ve Cumhuriyet ideolojisini pekiştiren edebî bir araç olarak değerlendirilebilir. Kıbrıs, şairin eserlerinde hem kültürel mirasın hem de millî devamlılığın merkez sembolü şeklindedir. Bu şiirler, edebî ifade ile ideolojik ve tarihsel bilincin nasıl bütünleşebileceğine dair önemli bir örnek sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Behçet Kemal Çağlar, Kıbrıs, Türk Kimliği, Tarih Bilinci

National Identity and Historical Consciousness in Behçet Kemal Çağlar's Cyprus-Themed Poems

Abstract

This study aims to examine how Behçet Kemal Çağlar (1908–1969) represents Cyprus in his poetry as a symbol of Turkish national identity, historical consciousness, and cultural continuity. The research focuses on five poems: “*Kıbrıs’tan Gelen*” (“The One Coming from Cyprus”), “*Kıbrısım*” (“My Cyprus”), “*İki Arslana Bir Sesleniş*” (“A Call to Two Lions”), “*Yeşilim*” (“My Green”), and “*Akdeniz’de*” (“In the Mediterranean”), analyzing how the poet shapes historical, mythological, and political themes through the image of Cyprus.

A qualitative literary analysis method was applied. The poems were examined in terms of imagery, historical references, mythological allusions, and ideological discourse. Additionally, recurring motifs of heroism, national belonging, and epic narrative were comparatively evaluated.

In his poetry, Çağlar presents Cyprus as a natural and symbolic extension of Anatolia. He also employs Greek mythological figures with ironic language, contrasting Western myths with the Turkish heroic tradition. Individual emotions and national responsibility are intertwined, with Cyprus depicted as both an emotional and political space. In “*Yeşilim*”, longing and geographic attachment are emphasized, while in “*Akdeniz’de*”, ideological and patriotic calls to resistance take precedence.

In conclusion, Behçet Kemal Çağlar's Cyprus-themed poems can be regarded as a literary instrument that reinforces Turkish national identity, historical consciousness, and Republican ideology. In his works, Cyprus serves as a central symbol of both cultural heritage and national continuity. These poems provide a significant example of how literary expression can integrate with ideological and historical awareness.

Keywords: Behçet Kemal Çağlar, Cyprus, Turkish Identity, Historical Consciousness

Sağirdere Romanında Bir Çatışma Unsuru Olarak Mekân

Murat Korkutan ^{1,*} & Nuray 3. Karakaya ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

² Türkiye Sahası Yeni Türk Edebiyatı Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
muratberfusx@gmail.com

Özet

İnsanın ilk varlığı olan anne karnı, yaşam boyu bir yardımlaşma ve yer bulma arayışının başlangıç mekânıdır. Türk edebiyatının Cumhuriyet dönemi roman ve hikâye türlerinde başarılı eserler kaleme almış olan Kemal Tahir (1910- 1973)'in, ilk edebî iddia ile yazdığı Sağirdere romanında, mekânın anlatısındaki işleyişi ve çatışmadaki ana rolü incelenmesi hedeflenmektedir. Kemal Tahir Anadolu insanını bizzat Anadolu da tanımış ve eserlerinde işlemiş bir yazardır. Sağirdere, 1950 yılında Son Posta gazetesinde “Saf ve temiz bir aşkı, köyün tüm özelliklerini en ince ayrıntılarıyla anlatan bu güzel ve cazip romanı baştan sonuna kadar zevkle takip edeceksiniz.” ifadeleriyle tanıtılmıştır. Sağirdere romanında mekânı, yalnızca anlatının fiziksel zemini değil; karakterlerin psikolojik ve toplumsal çatışmalarının aktif bir üyesi olarak kurgulanmıştır. Kemal Tahir, Sağirdere romanında tıpkı diğer Cumhuriyet dönemi romancılarında olduğu gibi toplumsal konulardan bireysel konulara geçiş sürecinin panoramasını ortaya koyar. Bu geçişte yaşanan bireysel ve toplumsal kaos, çoğunlukla mekânlar aracılığıyla görünür hale gelir. Bu çalışmada, söz konusu mekânların birey ve toplum ilişkisi bağlamında üstlendiği işlevler incelenecektir. Çalışmanın kuramsal çerçevesini Gaston Bachelard, Bahtin, Ramazan Korkmaz, Ferda Zambak, Bekir Şakir Konyalı'nın mekân teorisi üzerine yaptığı çalışmalar oluşturacaktır. Bu doğrultuda Sağirdere'de yer alan köy, şehir, sokaklar, meydan, konak, köy kahvehanesi gibi mekânların karakterlerin ruh dünyası ve toplumsal bağlılıklarıyla kurmuş oldukları ilişkiler çözümlenerek romanın mekân poetikası ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kemal Tahir, Türk Romanı, Mekân, Sağirdere, Çatışma

Space as an Element of Conflict in the Novel *Sagirdere*

Abstract

This study aims to examine the functioning of the space in the narrative and its main role in the conflict in the novel *Sagirdere*, written with the first literary claim by Kemal Tahir (1910- 1973), who authored successful works in the novel and story genres of the Republican period of Turkish literature. Kemal Tahir is an author who recognized the Anatolian people in Anatolia itself and included in his works. *Sagirdere* was promoted in *Son Posta* newspaper in 1950 with the expressions "You will follow this beautiful and attractive novel, which describes a pure and clean love and all the features of the village in the finest details, with pleasure from the beginning to the end." In his novel, *Sagirdere*, he designed space not only as the physical background of the narrative, but also as an active member of the psychological and social conflicts of the characters. In his novel, *Sagirdere*, Kemal Tahir reveals the panorama of the transition process from social issues to individual issues, just as other Republican period novelists did. The individual and social chaos experienced in this transition becomes visible mostly through spaces. In this study, the functions that the said spaces assume within the context of the relationship between individual and society will be examined. The theoretical framework of the study will be formed by the studies of Gaston Bachelard, Bahtin, Ramazan Korkmaz, Ferda Zambak, and Bekir Sakir Konyali on the theory of space. In this context, the spatial poetics of the novel will be revealed by analyzing the relationships established by places such as villages, cities, streets, squares, mansions, and village coffeehouses in *Sagirdere* with the spiritual world and social commitment of the characters

Keywords: Kemal Tahir, Turkish Novel, Space, *Sagirdere*, Conflict

Franz Kafka ve Namık Kemal’de Yazı Aracılığıyla Katarsis

Elif Uygur

Türk Dili ve Edebiyatı Bağımsız

elif.edbyt@gmail.com

Özet

Edebiyat, insana özgü duygu, düşünce ve davranışlardan beslenen bir üretim alanıdır. Dolayısıyla edebiyatın psikolojiyle olan ilişkisi kaçınılmazdır. Edebiyat ile psikoloji arasındaki karşılıklı etkileşim, yazıyı salt bir anlatım aracı olmaktan çıkararak bireyin içsel çözülme sürecinin bir parçası haline dönüştürür. Yazar, bilinçaltında bastırıldığı duygu ve çatışmaları, estetik bir kurgu içinde yeniden anlamlandırır. Yazar için yazmak, yalnızca bir yaratma eylemi değil, aynı zamanda kendilik bilincinin güçlendiği bir ruhsal arınma süreci haline gelir. Bu şekilde oluşturulmuş olan edebî üretimler, psikolojinin konu edindiği içsel gerilimleri sanatsal bir düzlemde görünür kılar; böylece yazar, metin aracılığıyla hem kendi iç dünyasında bir arınma yaşar hem de insan doğasının evrensel çatışmalarını dışa vurma olanağı bulur. Katarsis, bu bağlamda sanatın bireyin ruhsal dengesini onaran yönünü temsil eder.

Bu bildirinin amacı, farklı kültürlerde yaşamış iki önemli yazar, dünya edebiyatında modern bireyin ruhsal sıkışmasını en çarpıcı biçimde yansıtan Franz Kafka ile Türk edebiyatında düşünce ve özgürlük mücadelesinin simgesi Namık Kemal , üzerinden katarsis olgusunu değerlendirmektir. Bu çalışmada nitel bir karşılaştırmalı analiz yöntemi benimsenerek katarsis kavramı psikanalitik edebiyat kuramı çerçevesinde ele alınmış, yazarların kişisel yaşam deneyimlerinden hareketle, yazının ruhsal arınma ve benlik inşası sürecindeki işlevi karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Kafka, Felice’ye Mektuplar başta olmak üzere, suçluluk ve iletişimeme korkusunu dile getirerek yazı aracılığıyla içsel bir boşalım yaşar. Namık Kemal ise sürgün mektuplarında baskı, özlem ve mücadele duygularını dönüştürerek kendini yeniden kurar. Böylece her iki yazar için de yazı, bastırılmış duyguların dışa vurulduğu, aynı zamanda bireyin kendini yeniden inşa ettiği bir ruhsal arınma alanına dönüşür.

Anahtar Kelimeler: Franz Kafka, Namık Kemal, Katarsis, Psikanaliz, Yazarlık

Catharsis Through Writing in Franz Kafka and Namık Kemal

Abstract

Literature is a field of production nourished by human emotions, thoughts, and behaviors. Therefore, the relationship between literature and psychology is inevitable. The mutual interaction between literature and psychology transforms writing from a mere means of expression into a part of the individual's process of inner resolution. The writer reinterprets the emotions and conflicts suppressed in the subconscious within an aesthetic construct. For the writer, writing is not only an act of creation but also a process of spiritual purification that strengthens self-awareness. Literary productions created in this way reveal the internal tensions that psychology addresses on an artistic plane; thus, through the text, the writer both experiences purification in their inner world and finds the opportunity to express the universal conflicts of human nature. Catharsis, in this context, represents the aspect of art that restores the individual's spiritual balance.

The aim of this paper is to evaluate the phenomenon of catharsis through two important writers from different cultures: Franz Kafka, who most strikingly reflects the psychological constriction of the modern individual in world literature, and Namık Kemal, a symbol of the struggle for thought and freedom in Turkish literature. In this study, a qualitative comparative analysis method is adopted, and the concept of catharsis is examined within the framework of psychoanalytic literary theory. Based on the writers' personal life experiences, the function of writing in the process of psychological purification and self-construction is evaluated comparatively. Kafka experiences an inner catharsis through writing, primarily in his Letters to Felice, by expressing his guilt and fear of being unable to communicate. Namık Kemal, on the other hand, reconstructs himself by transforming feelings of oppression, longing, and struggle in his exile letters. Thus, for both writers, writing becomes a spiritual purification space where suppressed emotions are expressed and the individual is rebuilt.

Keywords: Franz Kafka, Namık Kemal, Catharsis, Psychoanalysis, Authorship

Biyografik Roman Örneği Olarak *Zühre Ninem*

Meltem Yanık

Türk Dili ve Edebiyatı Ordu Üniversitesi

mltmynk602@gmail.com

Özet

Biyografik roman, gerçek bir kişinin hayat hikâyesinin kurmaca unsurlar ve anlatım teknikleriyle birleştirilerek oluşturulan roman türü olarak tanımlanabilir. Kemal Bilbaşar (1910-1983), Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında dikkat çeken üretken yazarlarından biri olarak edebî kariyerinde hem hikâye hem de roman türünde kurgu ve gerçekliği harmanlayan eserler kaleme almıştır. Yazarın özellikle bireysel yaşam öykülerinden yola çıkarak ele aldığı Bedoş (1980) ve Zühre Ninem (1981) başlıklı romanları gerek anlatım teknikleri gerekse kurgu açısından biyografik roman türüne iyi bir örnek teşkil eder. Zühre Ninem’de yazarın anneannesinin doğumundan ölümüne kadarki bütün hayatı kurgusal bir bağlamda anlatı bloğu hâlinde işlenmiştir. Ayrıca Kemal Bilbaşar, eserde kendi çocukluk dönemine ilişkin bilgileri de romana dâhil ederek anlatının hem aktarıcısı hem de işlevsel bir parçası olarak önemli bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda Zühre Ninem eseri için otobiyografik izler içeren biyografik bir romandır denilebilir. Bedoş’ta ise Kemal Bilbaşar’ın eşi Bedia Bilbaşar’ın biyografisi, doğumuyla başlar ve gençlik yıllarına kadarki zaman dilimi kronolojik bir bütünlük içerisinde ortaya konularak romanlaştırılır.

Bu çalışmada ilk olarak biyografik roman türü hakkında genel bir çerçevede bilgi verilmiş daha sonra yazarın son romanı Zühre Ninem, biyografik roman türüne dâhil edilerek değerlendirilmiştir. Bu bağlamda söz konusu incelemede eser, tematik bir yaklaşımla bölümler hâlinde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde ise incelenen veriler ışığında ulaşılan bulgular değerlendirilmiş ve temel çıkarımlar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kurgu, Türk romanı, Biyografik Roman, Kemal Bilbaşar, Zühre Ninem.

***Zühre Ninem* as an Example of a Biographical Novel**

Abstract

A biographical novel is a novel genre that can be defined as a combination of a real person's personal life story with fictional elements and narrative techniques. Kemal Bilbaşar (1910-1983) was among the most prolific writers of the Republican era in Turkish literature, penning works that blended fiction and reality in both short stories and novels throughout his literary career. The two novels, *Bedoş* (1980) and *Zühre Ninem* (1981), which the author focuses primarily on individual life stories, serve as excellent examples of the biographical novel genre in regard to both narrative techniques and plot structure. The author narrates his grandmother's entire life, from birth to death, in *Zühre Ninem* as a narrative block within a fictional context. Furthermore, Kemal Bilbaşar also plays a crucial role in the novel as both the narrator and a functional part of the narrative by integrating details about his own childhood into the work. Hence, we might define *Zühre Ninem* as a biographical novel featuring autobiographical elements. In *Bedoş*, the biography of Kemal Bilbaşar's wife, Bedia Bilbaşar, is novelized by presenting a chronological narrative starting from her birth and covering her youth.

The present study first provided an insight into the biographical novel genre within a general framework, followed by an assessment of the author's latest novel, *Zühre Ninem*, within the context of the biographical novel genre. In this regard, the work was analyzed thematically in sections. The conclusion section of the study evaluated the findings obtained in light of the data examined and presented the main conclusions.

Keywords: Fiction, Turkish literature, biographical novel, Cahit Sıtkı Tarancı, Kemal Bilbaşar, *Zühre Ninem*.

Savaşın Kıyısında Büyümek: *Gökyüzü ve Su Arasındaki Mavi* (The Blue Between Sky and Water) ile *Yaban*'da Çocuk İmgeleri

Betül Hastaoglu Özbek

Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi

bhastaoglu@firat.edu.tr

Özet

Savaş, bedensel tahribatın ötesinde, insan ruhunun ilk biçimlenme dönemi olan çocuklukta derin izler bırakır. Tarih boyunca çocuklar, başlatmadıkları ve anlayamadıkları savaşların sessiz tanıkları olmuşlardır. Çocuğun psikolojisindeki bu kalıcı etkiler, bireysel duygu dünyasından toplumsal belleğe uzanan bir kırılma biçiminde varlığını sürdürür. Travma, savaşın en belirgin yansıması olarak, çocuklukta bastırılmış korkular, suskunluk ve içe kapanma biçiminde kendini gösterir.

Susan Abulhawa'nın *Gökyüzü ve Su Arasındaki Mavi* adlı eseriyle Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban* adlı romanı, bu çalışmada savaşın çocuklar üzerindeki etkileri açısından incelenerek örneklerle açıklanmıştır. Abulhawa'nın romanı Filistin'in Gazze bölgesinde yaşanan kuşatma ve işgal sürecini konu almakta, Yakup Kadri'nin *Yaban*'ı ise Türk Kurtuluş Savaşı'nın Anadolu'daki yansımalarını anlatmaktadır. Bu romanlardan yapılan alıntılar, nitel ve karşılaştırmalı edebiyat yöntemi aracılığıyla çocuk psikolojisi, bellek, sessizlik temaları etrafında çözümlenmiştir. Bulgular, tematik çözümlemelere dayalı olarak tablo ve şema biçiminde görselleştirilmiştir.

Her iki romanda da çocukların sessizliği, savaşın psikolojik etkilerinin belirgin göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Abulhawa'nın çocuk karakterleri, korku ve kuşatma içinde sessizliği bir savunma biçimine dönüştürürken Yakup Kadri'nin köy çocukları, başa çıkmaya çalıştıkları yoksulluk ve sessizlikle içe kapanık bir ruh haline bürünmüşlerdir.

Çalışmanın sonucu, savaşın çocuk psikolojisinde kalıcı bir aktarım sürecine işaret etmektedir. Her iki yazar da savaşın en derin kaybının çocukluğun sessizliğinde saklı olduğunu hatırlatarak edebiyatın insanî tanıklık gücünü görünür kılmaktadır. Bu çalışma, edebî anlatıların acıyı belleğe, sessizliği ise direnç biçimine dönüştürme potansiyeline dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: savaş edebiyatı, çocuk psikolojisi, sessizlik, bellek, karşılaştırmalı kurgu.

Growing Up on the Edge of War: Child Images in *The Blue Between Sky and Water* and *Yaban*

Abstract

War leaves profound marks not only on the body but also on childhood, the earliest stage in the formation of the human soul. Throughout history, children have been the silent witnesses of wars they neither started nor understood. These lasting effects on the child's psychology persist as a fracture extending from the individual emotional world to the collective memory of society. Trauma, as one of the deepest reflections of war, reveals itself in childhood as suppressed fear, muteness, and emotional withdrawal.

Susan Abulhawa's *The Blue Between Sky and Water* and Yakup Kadri Karaosmanoğlu's *Yaban* are examined in this study in terms of their representations of the effects of war on children, supported by textual examples.

Abulhawa's novel focuses on the siege and occupation experienced in Gaza, Palestine, while Yakup Kadri's *Yaban* depicts the reflections of the Turkish War of Independence in Anatolia. The quotations drawn from these novels are analyzed through the qualitative and comparative literary method around the themes of child psychology, memory, and silence. The findings are visualized through thematic tables and conceptual diagrams.

In both novels, the silence of children emerges as a striking indicator of the psychological consequences of war. While Abulhawa's child characters transform silence into a means of self-protection amid fear and siege, Yakup Kadri's village children, struggling with deprivation and silence, withdraw into an introverted state of mind.

The results point to a lasting process of transmission within the child's psychology. Both authors remind us that the deepest loss of war lies hidden in the silence of childhood, revealing literature's profound capacity for human testimony. The study emphasizes how literary narratives can transform pain into remembrance and silence into a form of resilience.

Keywords: war literature, child psychology, silence, memory, comparative fiction.

Bir Tereddüdün Romanı: Bir Ulus Devletin İdeolojisine Dil ile İtiraz

Nilgun Katipoglu

Yeni Türk Edebiyatı Bağımsız Araştırmacı
nilgunkatipoglu@gmail.com

Özet

1920’li yıllar, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş tarihi olarak yeni bir siyasi ve sosyal yaşamın başlangıcı kabul edilmektedir. Eskidense yeni, gelenektense modern, ananevidense asrî, Doğudansa Batı tercihlerinin yapıldığı bir devirle beraber ulus devlet yaratım sürecinin de başlangıcıdır aynı zamanda. Bu siyasal tercihin, sosyal tercihlere yansımaları da doğrudan olmaktadır. Sanattan kültüre değin bu tür değişimlerin izleri takip edilebilir. İmparatorluktan Cumhuriyet’e geçişte yaşanan radikal değişimin edebiyatta ne gibi yankılar bulduğu sorusu, bu yazının inceleme konusu olacaktır. Peyami Safa’nın Bir Tereddüdün Romanı adlı eseri, bu yankıları gösterebilmek için örnek metin seçilmiştir. Uluslaşma devrinde hâkim ideolojinin yanında yer almayan, görece vaktine muhalif bir romanın nasıl varlık gösterdiği ve ne tür bir şekil alabildiği irdelenecektir. Edebi bir tür olarak romanın temsil seçilmesi ve uluslaşma politikaları esnasında, edebi bir metnin ideolojilerle nasıl ilişkilendiğini saptayabilmek aynı zamanda ‘ulusal dil’ politikasının da anlaşılmasını gerektirir. Bu bağlamda Cumhuriyet Dönemi ilke ve inkılaplarının, dile verdiği yönün doğurduğu sonuçlar, bir nesil edebiyatı yaratmıştır. Kendisini bu neslin içinde veya dışında hisseden yazarlar, yazınsal yapıtlarında dil ile kurdukları ilişkiyle bunu ifade etmenin yollarını aramışlardır. Bir Tereddüdün Romanı ile birlikte edebiyatın ideoloji ile doğrudan yahut dolaylı olabilecek ilişkisinin sınırları sorgulanacaktır. Böylelikle ideoloji kavramının olumlu ve olumsuz yönleri ortaya çıkacak, edebiyatın ideoloji kavramından bağımsız işler üreyip üretemeyeceği sorusu yanıtlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Peyami Safa, Bir Tereddüdün Romanı, ideoloji, ulus devlet, roman.

Bir Tereddüdün Romanı: Objecting to The Ideology of a Nation State Through Language

Abstract

The 1920s are considered the beginning of a new political and social life as the founding period of the Republic of Turkey. It is also the beginning of the nation-state creation process, a period marked by choices between the old and the new, tradition and modernity, the Eastern and the Western. This political choice is directly reflected in social choices. Traces of such changes can be found in everything from art to culture. This article will examine the question of what kind of echoes this radical change experienced during the transition from empire to republic found in literature. Peyami Safa's novel *Bir Tereddüdün Romanı* (The Novel of a Hesitation) has been selected as an example to illustrate these echoes. The study will examine how a novel that did not align with the dominant ideology of the era of nation-building, and was relatively oppositional to its time, came into being and what form it took. The selection of the novel as a literary genre and the determination of how a literary text relates to ideologies during the policies of nation-building also requires an understanding of the 'national language' policy. In this context, the principles and revolutions of the Republican Era and the results produced by the direction they gave to language created a generation of literature. Writers who felt themselves to be either within or outside this generation sought ways to express this through the relationship they established with language in their literary works. Along the *Bir Tereddüdün Romanı* will question the limits of literature's direct or indirect relationship with ideology. In doing so, it will reveal the positive and negative aspects of the concept of ideology and answer the question of whether literature can produce works independent of the concept of ideology.

Keywords: Peyami Safa, *Bir Tereddüdün Romanı*, ideology, nation state, novel.

Ercüment Ekrem Talû'nun *Gün Batarken* Romanında Oksidentalizm

Ayşegül Sekman

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
aysegul.sekman@ahievran.edu.tr

Özet

Doğu medeniyetinin Batı'ya karşı kendini yeniden inşa etme süreci olarak tanımlanan Oksidentalizm, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş döneminde pek çok aydında görülen bir anlayıştır. Oksidentalizm, Batı'nın kültürel hegemonyasına ve oryantalist bakış açısına karşı ortaya çıkar. Batı'nın oryantalist yaklaşımına karşı bir argüman olarak beliren bu anlayışın izlerini edebî eserlerde sürmek mümkündür. Batı medeniyetinin Doğu toplumları üzerinde kültürel hegemonya kurması Osmanlı İmparatorluğu'nda uyanışa sebep olur ve bunun neticesinde halk, edebiyat aracılığıyla bilinçlendirilmeye çalışılır. Bu bilinçlendirme faaliyeti kültürel hayatın ürünü olan edebî eserler vasıtasıyla gerçekleşir. Çalışmanın amacı Ercüment Ekrem Talû'nun 1920 yılında yayımlanan *Gün Batarken* adlı romanını oksidentalizm anlayışı çerçevesinde incelemektir. Bu sebeple nitel bir araştırma olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Ercüment Ekrem Talû'nun *Gün Batarken* romanı Millî Mücadele'nin cephe gerisindeki durumunu yansıtır. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarını konu alan eserde, ahlaki bozulmanın sebepleri ve sonuçları başkışı Hulki Bey'in şahsında ortaya konulur. Vatani için çalışan idealist bir Türk subayının harp vurguncusuna evrilmesi oksidentalist anlayışa uygun söylemlerle romana dâhil edilir. Yazar-anlatıcı Osmanlı toplumunda yaşayan azınlıkların ahlaki değerleri nasıl yozlaştırdığına odaklanır. Yazarın oksidentalist bir bakış açısıyla ve oksidentalist söylemlere yer vererek kaleme aldığı eser bir Rum tüccarı olan Promodros üzerinden halkın Batı medeniyetine bakışını ve aldığı tavrı ortaya koyar. Sonuç olarak İstanbul halkının o dönemde sefalet içerisinde yaşadığı sıkıntılar ve harp zenginlerinin hayatı arasındaki derin uçurum gözler önüne serilir. İstanbul'un iki farklı yaşam tarzı mekânsal düzlemde Fatih ve Beyoğlu ayrımıyla ortaya konulur. Romanın sonunda bahsi geçen Galata Köprüsü, Doğu ve Batı medeniyeti arasındaki ayrımın sembolik bir göstergesidir. Roman aynı zamanda bir devrin panoramasını da çizer.

Anahtar Kelimeler: Batı, kültürel hegemonya, oksidentalizm, Osmanlı Devleti, roman.

Occidentalism in Ercüment Ekrem Talû's Novel as *Gün Batarken*

Abstract

Occidentalism, defined as the process of Eastern civilization rebuilding itself against the West, is an understanding seen among many intellectuals during the collapse of the Ottoman Empire. Occidentalism emerges in opposition to the cultural hegemony of the West and the orientalist perspective. It is possible to trace this understanding, which emerged as an argument against the orientalist approach of the West, in literary works. The establishment of cultural hegemony by Western civilization over Eastern societies caused an awakening in the Ottoman Empire, and as a result, efforts were made to raise public awareness through literature. This awareness is achieved through literary works, which are products of cultural life. The aim of this study is to examine Ercüment Ekrem Talû's novel *Gün Batarken*, published in 1920, within the framework of occidentalism. For this reason, document analysis method, which is a qualitative research, was used. Ercüment Ekrem Talu's novel *Gün Batarken* reflects the situation behind the front lines of the War of Independence. In the work, which is about the decline of the Ottoman Empire, the causes and consequences of moral decline are revealed through the protagonist Hulki Bey. The transformation of the idealist Turkish officer who works for his country into a war profiteer is included in the novel with discourses in line with the occidentalist understanding. The author focuses on how the minorities living in Ottoman society corrupted moral values. The work, written by the author with an occidentalist perspective and using occidentalist discourses, reveals the public's view and attitude towards Western civilization through Promodros, a Greek merchant. As a result, the misery experienced by the people of Istanbul at that time and the deep chasm between the war profiteers are revealed.

Keywords: Cultural hegemony, novel, occidentalism, Ottoman Empire, west.

Modernist Türk Şiirinde Psikanalitik Çözümleme Denemesi: Nazım Hikmet’in “Bahri Hazer”i

Ömriye Bayrak

Osmangazi Bilim ve Sanat Merkezi Meb
omriyebayrak@hotmail.com

Özet

Nazım Hikmet, Türk şiirinde modernist yaklaşımı ve toplumsal duyarlılığıyla öne çıkan bir şairdir. Şiirleri genellikle edebiyat dışı ölçütlerle ele alınmış, şairin vatanperverliği veya politik kimliği ön plana çıkarılmıştır. Bu çalışmada amaç, Nazım Hikmet’in Bahri Hazer şiirinin psikanalitik açıdan değerlendirilmesidir. Psikanaliz, Sigmund Freud tarafından geliştirilen, bireyin davranışlarını ve ruhsal yapısını açıklamada bilinçdışı süreçleri inceleyen bir kuramdır. Bu bağlamda, Bahri Hazer şiiri, dilin bilinçdışıyla ilişkisini açığa çıkaran bir metin olarak ele alınmıştır.

Araştırmada, dilin bilinçdışıyla kurduğu bağ, şiirsel imgenin arzuyu temsil etme biçimi ve öznenin dildeki kırılan konumu psikanalitik terimler üzerinden değerlendirilmiştir. Nazım Hikmet’in şiir evreninde doğa, toplumsal bilinç ile bireysel bilinçdışının kesiştiği bir alan olarak işlev görür. Bu bağlamda, şiirdeki imgeler yalnızca betimsel değil, aynı zamanda bastırılmış duyguların, arzusun deviniminin ve kimlik arayışının göstergesidir. Doğa, insan ve yaşam temaları, öznenin içsel dünyasındaki çatışmaları, bastırılmış arzuların dönüş biçimlerini ve dilin sınırlarında beliren eksiklik duygusunu temsil eden sembolik yapılara dönüşür.

Freud’un kuramında “tekrar” ve “ritim”, bastırılmış arzuların dışavurumuna aracılık eden haz mekanizmalarıdır; şiirdeki ses ve ritim unsurları, bilinçdışının döngüsel enerjisini temsil eden estetik bir alan oluşturur. Lacan açısından ise dildeki kesintiler, boşluklar ve eksiklikler, “Öteki”nin (Autre) eksikliğiyle ilişkili jouissance deneyimini açığa çıkarır. Böylece şiir, yalnızca doğanın hareketini betimlemekle kalmaz; bireyin bastırılmış arzularını, dilin sınırlarında ortaya çıkan bilinçdışı gerilimi ve toplumsal gerçeklikle kurulan çatışmaları da yansıtır. Aynı zamanda modernist estetik ile psikanalitik çözümleme arasında bir köprü oluşturarak okura hem duygusal hem de bilişsel bir deneyim sunar.

Anahtar Kelimeler: Bahri Hazer, Nazım Hikmet, Psikanaliz, Freud, Lacan

Psychoanalytic Analysis in Modernist Turkish Poetry an Essay: Nazım Hikmet's “Bahri Hazer”

Abstract

Nazım Hikmet stands out in Turkish poetry for his modernist approach and social sensitivity. His works are often evaluated through non-literary lenses, emphasizing his patriotism or political identity. This study aims to analyze his poem *Bahri Hazer* from a psychoanalytic perspective, considering it as a text that reveals the relationship between language and the unconscious.

Psychoanalysis, developed by Sigmund Freud, examines unconscious processes to explain behavior and mental structure. In this study, the poem is evaluated through psychoanalytic terms, focusing on how language and poetic imagery represent desire and the fragile position of the subject within language. In Hikmet's universe, nature functions as a space where social consciousness and individual unconscious intersect. The poem's images not only describe but also indicate repressed emotions, the movement of desire, and the search for identity. Themes of nature, humanity, and life transform into symbols of inner conflicts, repressed desires, and the feeling of lack at language's limits.

According to Freud, “repetition” and “rhythm” are pleasure mechanisms that allow the expression of repressed desires; poetic sound and rhythm create an aesthetic field reflecting the unconscious's cyclical energy. From Lacan's perspective, gaps and deficiencies in language reveal the jouissance associated with the absence of the “Other” (Autre). Thus, the poem does more than depict nature: it reflects repressed desires, unconscious tension at language's limits, and conflicts with social reality. Simultaneously, it bridges modernist aesthetics and psychoanalytic interpretation, providing both emotional and cognitive engagement for the reader.

Keywords: Bahri Hazer, Nazım Hikmet, Psychoanalysis, Freud, Lacan

Nezihe Meriç'in *Korsan Çıkmazı* Romanının Rene Girard'ın "Üçgen Arzu Modeli"ne Göre İncelenmesi

Elif Nur Demir

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
demire468@gmail.com

Özet

René Girard'ın 1961 yılında yayımlanan *Romantik Yalan ve Romansal Hakikat* adlı eseri, edebi metinleri eleştirel bir bakış açısıyla ele almayı amaçlamıştır. Girard, eserinde roman karakterlerinin nasıl var olduğunu inceler ve bu anlayışla "üçgen arzu" modelini ortaya çıkarmaktadır. Girard, kurgusal metinlerin oluşumunda özne ile nesnenin ilişkisine değinerek özne-nesne ilişkisinin neredeyse metnin tüm öğelerini şekillendiren, olay örüntüsünü sağlayan ve sonucunda bir durum değişimine neden olan birincil ilişki olduğunu vurgulamaktadır. Girard edebi metinlerdeki ortak noktanın üzerinde durup oluşturduğu modelde özneyi nesneye yaklaştıran arzuya yoğunlaşmaktadır.

Korsan Çıkmazı, Nezihe Meriç'in Topal Koşma öykü kitabındaki Susuz VII öyküsünün genişletilmiş biçimi olmakla birlikte, roman olması nedeniyle kadınların sorunlarına daha ayrıntılı yer verilmiştir. Ayrıca anlatım tarzı açısından da daha belirgin bir biçimde öykülerinden ayrılmaktadır. Bozbulanık'taki betimlemelerin yoğunluğu ve öykülerin günlük yaşamın içerisindeki kişilerle daha fazla ilgili olması, Topal Koşma'nın da, Bozbulanık öykülerine benzer özellikler taşımasının yanı sıra, özellikle Susuz VII'den sonra Meli karakteri ve onunla ilişkilendirilen daha içe dönük bir anlatım *Korsan Çıkmazı*'nda tüm roman boyunca izlenmektedir. *Korsan Çıkmazı* eserinde, üçgen arzu modeli'nde tespit edilen birçok unsur yer almaktadır. Eserde, içerik varoluşçu yansı ile temellenirken bilinç akışı, iç monolog, iç çözümleme teknikleriyle örülen anlatı ise modernist eğilimle şekillenmektedir.

Bu araştırmada, Nezihe Meriç'in *Korsan Çıkmazı* romanında "üçgen arzu modeli" üzerine bir araştırma yapmak için, René Girard'ın edebiyat teorisinden yola çıkarak bir yöntem geliştirilmiştir. *Korsan Çıkmazı* romanında Girard'ın modelinin algılanış biçimi belli ölçülerle sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nezihe Meriç, Üçgen Arzu Modeli, Rene Girard, *Korsan Çıkmazı*

An Analysis of Nezihe Meriç's Novel *Korsan Çıkmazı* According to René Girard's “Triangular Desire Model”

Abstract

René Girard's *Romantic Lie and Novelistic Truth*, published in 1961, aimed to critically examine literary texts. In his work, Girard examines how novel characters come into being and, with this understanding, develops the "triangular model of desire." Girard addresses the relationship between subject and object in the formation of fictional texts, emphasizing that the subject-object relationship is the primary relationship that shapes nearly all elements of the text, provides the plot, and ultimately causes a change in situation. Girard focuses on the common thread in literary texts and, in his model, focuses on desire, which draws the subject closer to the object.

Pirate's Dead End is an expanded version of the story "Susuz VII" from Nezihe Meriç's collection of short stories, "Lame Running," but, as a novel, it addresses women's problems in greater detail. It also distinguishes itself more clearly from his short stories in terms of narrative style. The density of descriptions in *Bozbulanık* and the stories' greater relevance to people in daily life, as well as Topal Koşma's similarities to *Bozbulanık*'s stories, are evident throughout the novel, particularly after *Susuz VII*. The character of Meli and the more introspective narrative associated with her are evident throughout *Pirate's Dead End*. *Pirate's Dead End* contains many elements identified in the "triangular model of desire." While the content is grounded in existentialist reflection, the narrative, woven with stream of consciousness, interior monologue, and self-analysis techniques, is shaped by a modernist tendency.

In this research, a methodology based on René Girard's literary theory was developed to investigate the "triangular model of desire" in Nezihe Meriç's novel *Pirate's Dead End*. The perception of Girard's model in *Pirate's Dead End* is presented to certain extents.

Keywords: Nezihe Meriç, Triangular Desire Model, René Girard, *Korsan Çıkmazı*

Ziya Osman Saba: Geçmişin Peşinde ya da Zamanın İzinde Bir Şair

Selami Çakmakcı

Türk Dili ve Edebiyat Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
selamicak23@hotmail.com

Özet

Ziya Osman Saba Yedi Meşale topluluğunun şiire en meyyal şairidir. Topluluk şairleri içerisinde geçmiş özlemine en çok yeren sanatçı da yine O'dur. İlk şiirlerinde dönemin sanat anlayışının sonucu olarak karamsarlık teması hâkimdir. İlk şiirlerinde ağırlıklı olarak işlediği karamsarlık teması, kelime dünyası, dil ve üsluptan hareketle şairin Servet-i Fünûn ve Ahmet Haşim'in etkisinde olduğu görülür. İlk şiirlerinde baskın olan karamsarlık teması zamanla aşk, sevgi, yaşama sevinci, insan sevgisi, yalnızlık ve ölüm temalarına bırakır. Ziya Osman şirinin en belirgin temalarından biri de geçmişe özlem duygusudur. Bu şiirlerinin birçoğunda aile yaşantısı geçmişe özlem bağlamında metne yansır. Şair, geçmişte kalan mutlu aile tablosunu tasvir ederek karanlık ve kaygılı dünyasına bir pencere açar. Onun şiirinde geçmiş, beyaz bir gölge olarak hep kendisini takip eder. Bu şiirlerinde ev, aile, zaman, mekân ve insani değerler birbiriyle ilişki halindedir. Geçmişe özlem çoğu zaman çocukluğa, aileye, insani değerlere özlem olarak belirir. Çocukluğunun geçtiği mekânlar, aile tablosunun verdiği huzur ve güven, eş ve çocuğun verdiği mutluluk adeta bir masal havasında anlatılır. Birçok şiirinde ev duygusal bir mekan özelliği kazanmıştır. Geçmişe özlem duygusu semboller, hatırlama nesneleri ve hatıralarla metne yansır. Bu çalışmada Ziya Osman'ın bütün şiirlerinin yer aldığı Cümlemiz adlı eserindeki şiirleri geçmişte kalan yaşantı, hatıralar ve hatırlamalar ekseninde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ziya Osman, geçmiş, insan, zaman, mekân, hatıralar.

Ziya Osman Saba: A Poet in Pursuit of the Past or in the Traces of Time

Abstract

Ziya Osman Saba is the most inclined poet toward poetry within the *Yedi Meşale* (Seven Torch) literary group. Among the group's poets, he is also the one who most frequently expresses a longing for the past. In his early poems, the theme of pessimism dominates as a result of the prevailing literary understanding of the era. Considering the theme of pessimism, his word choice, language, and style in these early poems reveal that the poet was influenced by *Servet-i Fünûn* and Ahmet Haşim. Over time, the initially dominant theme of pessimism gives way to themes of love, affection, joy of life, human love, loneliness, and death.

One of the most prominent themes in Ziya Osman Saba's poetry is the feeling of longing for the past. In many of these poems, family life is reflected in the text within the context of longing for the past. The poet opens a window to his dark and anxious world by depicting the happy family tableau left behind. In his poetry, the past always follows him like a white shadow. In these poems, home, family, time, place, and human values are interrelated. Longing for the past often appears as nostalgia for childhood, family, and human values. The spaces of his childhood, the peace and security provided by the family tableau, and the happiness given by a spouse and child are described almost in a fairy-tale-like atmosphere.

In many of his poems, the concept of home acquires the quality of an emotional space. The feeling of longing for the past is reflected in the text through symbols, objects of remembrance, and memories. In this study, the poems in Ziya Osman Saba's work *Cümlemiz*, which includes all of his poetry, will be analyzed around past experiences, memories, and recollections.

Keywords: Ziya Osman, past, human, time, place, memories

Behramoğlu'nun “Ben Ölürsen Akşamüstü Ölüüm” Adlı Şiirinde Zaman ve Ölümün Dili

Selami Çakmakcı ^{1,*} & Buse Sıla Kemik ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

² Türk Dili ve Edebiyatı Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

selamicak23@hotmail.com

Özet

Ataol Behramoğlu Türk edebiyatında toplumcu gerçekçi şairlerden biridir. Türk şiirinde insanın iç dünyasını ve yaşamla ölüm arasındaki ince çizgiyi ustalıkla işleyen sanatçılardandır. Şair modern dönemde duygusal derinliği ve toplumsal bilinci bir arada sunabilmektedir. Şiirlerinde insanın içsel dinamikleri, benlik yapısı, varoluşu, toplumsal olayları ve bireysel duyguları bir arada işleyerek tematik bakımdan çeşitlilik gösteren bir yapı oluşturur. Şair özellikle yaşamın geçiciliği, ölüm, sevgi ve umut temalarını işlerken, okuyucuyu hem duygusal hem de düşünsel bir yolculuğa çıkarır. Onun şiirleri, yalın bir dille yazılmış olsa da derin bir felsefi ve duygusal yoğunluk taşır. Behramoğlu'nun “Ben Ölürsen Akşamüstü Ölüüm” adlı şiiri, şairin 1970 yılında yayımlanan Bir Gün Mutlaka isimli şiir kitabında yer almaktadır. Bu şiir, ölümün kaçınılmazlığını kabullenirken, yaşamın güzelliklerine duyulan özlemi ve veda hüznünü bir arada işler. Şiirin tematik ve yapısal özellikleri, okuyucuyu yoğun bir düşünsel yolculuğa çıkarır. Dili anlaşılır ve duru olup duyguların derin biçimde hissedildiği bir atmosfer sunmaktadır. Dizeler arasındaki ritmik akış, okuyucuyu şiirin içine çekerken; kullanılan imgeler ve semboller, şiirin anlam katmanlarını zenginleştirir. Şiir, şairin bireysel duygularını ve toplumsal gözlemlerini harmanladığı, yoğun anlamlar taşıyan bir metin olarak Türk şiirinin önemli örneklerindendir. Şairin bireysel deneyim ile toplumsal ve evrensel gerçeklik arasındaki bağı ortaya konulurken, aynı zamanda Behramoğlu'nun Çağdaş Türk şiirindeki özgün sesini ve varoluşsal söylemlerini de gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada, şairin Ben Ölürsen Akşamüstü ölüüm adlı şiiri detaylı bir şekilde incelenerek tematik ve üslup olarak çözümlenecek, Şiirin Ataol Behramoğlu için yeri ve önemi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Estetik dil, Varoluş, Toplumcu gerçekçilik, İmge, Ölüm.

“The language of time and death in Behramoğlu’s “Ben Öürsem Akşamüstü Öürüm”

Abstract

Ataol Behramoğlu is one of the socially conscious realist poets in Turkish literature. He is an artist who skillfully explores the human inner world and the fine line between life and death in Turkish poetry. In the modern period, the poet is able to present emotional depth and social awareness simultaneously. In his poems, he integrates human inner dynamics, the structure of the self, existence, social events, and individual emotions, creating a thematically diverse structure. The poet particularly addresses the transience of life, death, love, and hope, guiding the reader on both an emotional and intellectual journey. Although his poetry is written in a plain language, it carries profound philosophical and emotional intensity.

Behramoğlu’s poem *Ben Öürsem Akşamüstü Öürüm* is included in his 1970 poetry collection *Bir Gün Mutlaka*. This poem simultaneously addresses the inevitability of death, the longing for the beauties of life, and the sorrow of farewell. The thematic and structural characteristics of the poem lead the reader on an intense intellectual journey. Its language is clear and lucid, providing an atmosphere in which emotions are deeply felt. The rhythmic flow between lines draws the reader into the poem, while the imagery and symbols enrich its layers of meaning.

The poem is an important example of Turkish poetry, as it harmonizes the poet’s individual feelings with social observations and conveys profound meanings. While revealing the connection between individual experience and social and universal realities, it also highlights Behramoğlu’s unique voice and existential expressions in contemporary Turkish poetry. This study aims to conduct a detailed analysis of the poem *Ben Öürsem Akşamüstü Öürüm*, examining its thematic and stylistic features and discussing its significance for Ataol Behramoğlu.

Keywords: Aesthetic Language, Existence, Social Realism, Imagery, Death.

Modernleşme Sürecinin Anadolu'daki Görünümü: Anadolu Notları Örneği

Sabanur Yılmaz

Türk Dili Bölüm Başkanlığı Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
sabayilmaz@gmail.com

Özet

Roman, hikâye ve tiyatrolarıyla tanınan Reşat Nuri Güntekin, gezi yazısı türünde kaleme aldığı ve iki ciltten oluşan Anadolu Notları'nda bir aydının Anadolu gezilerindeki izlenimlerini anlatır; kitabın birinci cildi ilk defa 1936 yılında ikinci cildi ise 1966 yılında basılmıştır. Güntekin, zaman ve yer kaydı gözetmeden kaleme aldığı Anadolu Notları'nın girişindeki bir paragrafta Anadolu'da karşılaştığı manzarayı İstanbul ile mukayese eder ve Anadolu'nun İstanbul'dan çok daha eski zamanda yaşadığı kanaatine varır. Örneğin yazar, Konya Ereğlisi'nden Adana'ya tren ya da kamyonla değil de eşek sırtında iki sepet kayısıyı satmak için götüren köylülerle karşılaşır ve bu durumu garip karşılar. Başka bir sefer ise istasyon şefi, yazarı bekleme odasını ve köylüleri beğenmediği için dışarıda dolaşan bir aristokrat sanır. Bu durum o dönem köylü ve aydın arasındaki iletişim hakkında da fikir vermektedir. Ayrıca, Anadolu'da kitap, gazete satış teşkilatının bozuk olduğuna dair örnekler verir. Bunun yanında yazarın Anadolu'da gördüğü olumlu gelişmeler de vardır. "Kuş uçmaz, kervan geçmez, ıssız Anadolu yolları..." ifadesinin artık masallarda, şiirlerde kaldığını söyler. İstanbulluların Anadolu hakkında bilgilerinin çok az olduğunu, bu nedenle Anadolu'daki yollar konusunda yanlış fikirlere kapılabileceklerini ancak Anadolu'da gezdiği kısımlardaki anayolların İstanbul'daki yollar gibi olduğunu ifade eder. Sekiz on yıl evvel köylerde iki üç ara yatı ile varılan yere şimdi bir günde altı yedi saat içinde gidilebildiğini de ekler.

Güntekin'in çocukluğu bir asker doktoru olan babasının peşinde küçük Anadolu şehirlerinde geçmiştir. Güçlü bir gözlem yeteneğine sahip olan yazar Anadolu'daki toplumsal ilişkiler üzerine de pek çok anekdot aktarmaktadır. Bu çalışmada ise Güntekin'in Anadolu Notları adı altında toplanan gezi yazılarında modernleşmenin Anadolu'daki yansımalarının izi sürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu, Aydın, Modernleşme

The Appearance of Modernization in Anatolia: The Example of Anadolu Notları

Abstract

Reşat Nuri Güntekin describes the impressions of an intellectual during his Anatolian travels in his two-volume travelogue, *Anadolu Notları*; the first volume of the book was first published in 1936, and the second in 1966. In the introductory paragraph to his *Anadolu Notları*, Güntekin compares the landscape he encountered in Anatolia with that of Istanbul and concludes that Anatolia lives in a time much earlier than Istanbul. For instance, the author encounters villagers who carry two baskets of apricots from Konya Ereğli to Adana on donkeys' backs, rather than by train or truck, and finds this situation strange. In addition, the author also observes positive developments in Anatolia. He says that the phrase "The birds are out of reach, the caravans are out of reach, the deserted Anatolian roads..." is now a thing of the past, confined to fairy tales and poems. He states that the people of Istanbul have very little knowledge about Anatolia, and therefore, they may have misconceptions about the roads in Anatolia, but that the main roads in the parts of Anatolia he visited are like the roads in Istanbul. Possessing a keen eye for observation, the author also shares numerous anecdotes about Anatolian social relations. This study will trace the impact of modernization in Anatolia through Güntekin's travel writings, collected under the title *Anadolu Notları*.

Keywords: Anatolia, Intellectual, Modernization

Aydınlanma Dönemi Metinlerinin Şinasi ve Namık Kemal Üzerindeki Tesiri: *Toplum Sözleşmesi* ile *Kanunların Ruhu* Örneği

Furkan Abir

Türk Dili ve Edebiyatı Marmara Üniversitesi

furkan.abir@marmara.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Aydınlanma Dönemi düşüncesinin Osmanlı entelektüel ortamında ne şekillerde karşılık bulduğunu disiplinler arası bir okuma yaklaşımıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Rousseau'nun Toplum Sözleşmesi adlı eseri, birey ile toplum arasındaki bağın ahlaki bir uzlaşma temelinde yeniden tanımlanabileceği fikrini ortaya koyar. Bu yaklaşım, siyasal düzenin kaynağını ilahî iradede değil; insanların ortak iradesinden alan bir toplum tasavvuru önerir. Montesquieu ise Kanunların Ruhu Üzerine adlı eserinde yasaları toplumun ahlaki, coğrafi ve kültürel yapısıyla birlikte düşünür. İki yazarın da düşüncelerinin merkezinde ölçülülük ilkesi yer alır. Rousseau için bu, bireyin özgürlüğünü toplumun ortak yararıyla uzlaştırmayı, Montesquieu içinse iktidarı sınırlandırarak adaleti güvence altına almayı ifade eder. Bu yaklaşımlar Tanzimat yazarlarının siyaset, hukuk ve ahlak anlayışlarında yankı bulur. Şinasi, Tercümân-ı Ahvâl Mukaddimesi'nde kamusal aklın, yani “genel irade”nin erken bir formunu dile getirir. Akla ve fikir özgürlüğüne yaptığı vurgu, bireyin toplumsal sorumluluğunu da öne çıkararak Aydınlanma düşüncesinin Osmanlı'daki ilk yansımalarından birini oluşturur. Namık Kemal ise meşveret, adalet ve hürriyet kavramlarını birer ahlaki ilke olarak yorumlar. Onun yazılarında Montesquieu'nun “kuvvetler ayrılığı” düşüncesinin edebî bir yankısı hissedilir ve iktidarın sınırlandırılması ile yurttaşlık bilincinin güçlendirilmesi hem siyasal hem edebî bir söylem olarak öne çıkar. Şinasi ve Namık Kemal'in metinleri, Rousseau ve Montesquieu'nun kavramlarını bire bir aktarmaktan ziyade onları Osmanlı toplumunun ihtiyaçlarıyla yeniden yorumlama çabasını yansıtır. Bildiride Aydınlanma düşüncesinin Tanzimat edebiyatında nasıl yerleştiği de tartışılarak disiplinler arası etkileşimin modern Türk düşüncesinin biçimlenişinde oynadığı kurucu rol vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aydınlanma Dönemi, Tanzimat Edebiyatı, Disiplinler Arası Okuma, Jean-Jacques Rousseau, Montesquieu

The Influence of Enlightenment Period Texts on Şinasi and Namık Kemal: The Example of *The Social Contract* and *The Spirit of Laws*

Abstract

This study aims to examine, through an interdisciplinary reading approach, the ways in which Enlightenment thought found resonance within the Ottoman intellectual milieu. Rousseau's work *The Social Contract* puts forward the idea that the relationship between the individual and society can be redefined on the basis of a moral compromise. This approach proposes a conception of society that derives the source of political order not from divine will but from the common will of the people. Montesquieu, in his work *The Spirit of the Laws*, considers laws in conjunction with the moral, geographical, and cultural structure of society. The principle of moderation lies at the heart of both authors' ideas. For Rousseau, this means reconciling individual freedom with the common good of society, while for Montesquieu, it means ensuring justice by limiting power. These approaches resonate in the Tanzimat writers' understanding of politics, law, and morality. In the preface to *Tercümân-ı Ahvâl*, Şinasi articulates an early form of public reason, or the 'general will'. His emphasis on reason and freedom of thought, while also highlighting the individual's social responsibility, constitutes one of the first reflections of Enlightenment thought in the Ottoman Empire. Namık Kemal, on the other hand, interprets the concepts of deliberation, justice and liberty as moral principles. His writings echo Montesquieu's idea of the 'separation of powers' in literary form, and the limitation of power and the strengthening of civic consciousness are highlighted as both a political and literary discourse. The texts of Şinasi and Namık Kemal reflect an effort to reinterpret the concepts of Rousseau and Montesquieu in line with the needs of Ottoman society, rather than simply transposing them. The paper will also discuss how Enlightenment thought became localised in Tanzimat literature, emphasising the foundational role of interdisciplinary interaction in shaping modern Turkish thought.

Keywords: Enlightenment Period, Tanzimat Literature, Interdisciplinary Reading, Jean-Jacques Rousseau, Montesquieu

Posthümanist Şehir Bağlamında İlhan Berk'in *Galata ve Pera* Eserleri

Mehlika Cingöz

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Yeditepe Üniversitesi

mehlikacingoz@gmail.com

Özet

Eleştirel posthümanizm, insanmerkezci düşüncenin sınırlarını görünür kılarak insana dayalı olguların yeniden tartışılmasını mümkün kılmıştır. Bu doğrultuda insanı merkeze alarak mekânı yorumlayan eleştiri yöntemlerinin yerini, çoklu ve ilişkisel bir bakış açısına dayalı yeni yaklaşımlar almaya başlamıştır. Bu yaklaşımlar, mekânın yalnızca insan öznenin etrafında şekillenen bir nesne olmadığını, kendi içsel sistemine, dinamiklerine ve eyleyciliğine sahip özerk bir oluş alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma, söz konusu posthümanist düşünsel dönüşümün ışığında İlhan Berk'in *Galata ve Pera* kitaplarında mekânın eyleyciliğini tartışmayı amaçlamaktadır. Posthümanist perspektif, insanı anlamın ve varlığın tek belirleyeni olmaktan çıkararak, mekânı, nesneleri ve insan-dışı varlıkları ilişkisel bir ağın etkin bileşenleri olarak konumlandırır. Bu bağlamda çalışmanın yöntemi, şiirsel mekânın insan öznesinden bağımsız işleyişini ortaya koyan posthümanist bir okuma biçimine dayanmaktadır. Berk'in *Galata*'sında semt, taşları, sokakları, duvarları ve isimleriyle kendi hafızasını taşıyan, tarihsel sürekliliği içinde özerk bir eyleyici olarak görünürlük kazanır. Pera ise mekânın özneyi kurduğu, kimlikleri dönüştürdüğü bir karşılaşma alanına dönüşür. Her iki metinde de şehir, insanın bakışından taşarak kendi maddi, zamansal ve dilsel devinimine sahip bir varlık olarak konuşur. Bulgular, *Galata*'da kentin tarihsel-topoğrafik belleğinin, insan anlatıcının rehberliğine ihtiyaç duymaksızın, taş ve isim ekonomileri üzerinden kendi söylemsel ivmesini ürettiğini; Pera'da ise mekânın özneyi kuran, kimlikleri yeniden düzenleyen karşılaşma rejimleri yarattığını göstermektedir. Böylece Berk'in mekân poetikası, eleştirel posthümanizmin öne çıkardığı çoklu ve ilişkisel varoluş fikriyle kesişir ve insan-sonrası bir poetik duyarlılığın izlerini görünür kılar. Sonuç olarak çalışma, modern Türk şiirinde mekânın yalnızca temsil edilen bir dekor değil, şiirin ritmini, bakışını ve özneselliğini dönüştüren kurucu bir ortak olduğunu ileri sürer; Berk'in *Galata ve Pera*'sı, insan-sonrası bir duyarlılığın şiirde nasıl mümkün olduğuna dair tutarlı ve örnekleyici bir paradigma sunar.

Anahtar Kelimeler: Galata, Pera, posthümanizm, şehir, şiir, mekan poetikası

The Perception of the Posthumanist City in İlhan Berk's *Galata* and *Pera*

Abstract

Critical posthumanism has made it possible to reconsider human-centered phenomena by exposing the limits of anthropocentric thought. Accordingly, interpretive methods that center the human subject in the reading of space have been replaced by new approaches grounded in multiplicity and relationality. These approaches reveal that space is not merely an object shaped around the human subject but an autonomous field of becoming, possessing its own internal system, dynamics, and agency. In light of this posthumanist transformation, this study aims to discuss the agency of space in İlhan Berk's *Galata* and *Pera*. The posthumanist perspective displaces the human from being the sole determinant of meaning and existence, positioning spaces, objects, and nonhuman entities as active participants in a relational network. Methodologically, the study employs a posthumanist reading that foregrounds the independent functioning of poetic space beyond the human subject. In *Galata*, the district appears as an autonomous actant bearing its own memory through stones, streets, walls, and names within a continuous historical texture. *Pera*, on the other hand, becomes a field of encounters where space constructs the subject and transforms identities. In both texts, the city speaks as a living entity that transcends human perception through its material, temporal, and linguistic dynamics. The findings indicate that in *Galata*, the city's topographic memory generates its own discursive momentum without relying on a human narrator, whereas in *Pera*, space establishes regimes of encounter that reshape subjectivity. Berk's poetics of space intersects with the posthumanist conception of relational existence, revealing the traces of a posthuman poetic sensitivity. Ultimately, the study argues that in modern Turkish poetry, space functions not as a passive backdrop but as a constitutive partner that transforms rhythm, perspective, and subjectivity. Berk's *Galata* and *Pera* offer a coherent and exemplary paradigm of how a posthuman sensibility can be rendered through poetry.

Keywords: Galata, Pera, posthumanism, city, poetry, spatial poetics

İlter Yeşilay'ın *Aşk Vazgeçmez* İsimli Romanına Tematik Bir Bakış

Kübra Gök Solak ^{1,*} & Selami Çakmakcı ¹

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
gok.48.kubra@gmail.com

Özet

Şair ve yazar kimliğiyle tanınan İlter Yeşilay çağdaş edebiyatımızın dikkat çeken isimlerinden biridir. Yazarın kaleme aldığı bir şiiri, bestelenerek 1990 TRT Yılın Şarkısı Ödülünü almıştır. Yeşilay'ın, *Aşk Vazgeçmez* isimli eserinde, modern dünya içerisindeki bireysel ve toplumsal psikolojinin aşk duygusu çerçevesinde yansıtıldığı görülür. Eserde Anadolu'dan büyük bir şehre idealleri için gelen genç bir kızın yaşadığı trajik olaylar karşısında ayakta durma mücadelesi yer alır. Nevşehir iline bağlı Gülşehir ilçesinden üniversite için İstanbul'a gelen orta halli bir ailenin Gülru adlı kızı ile İstanbullu zengin bir ailenin oğlu Koray'ın aşk ilişkisini konu alır. Romanın başkışisi Gülru adında güzel ve eğitilmiş, bir genç kızdır. Gülru, vatan ve ülke sevgisi bakımından idealize edilen biridir. Romanda bireyin yaşadığı aşk duygusu yalnızca bireysel olarak değil toplumsal boyutta da anlatılır. Eserdeki temel çatışma, aşkın karşısında var olan gelenek, Türk aile yapısı ve toplumsal değer yargılarının üzerinedir. Bu bağlamda romanda aşkın gücü, psikolojik bir derinlikle kurgulanır ve aşkın yüceliği ele alınır. Romanda, aşk teması sadece iki kişi arasında yaşanan bir duygu değil, bireyin kendini tanımladığı, kimlik arayışına girdiği ve olayları anlamlandırdığı sorgu mekanizması olarak da adlandırılabilir. Romanın çözüm noktası ise aşkın yüceliği karşısındaki bireylerin duygularına sadık kalmaları ve verdikleri mücadele eksenindedir. Sonuç olarak bireyin kendini bulma serüveninde aşkın gücünün de etkili oluşu toplumsal değer yargıları açısından da kabul görülür. Bu bağlamda eser romantik bir düzlemde anlatılır.

Çalışmanın amacı, *Aşk Vazgeçmez* romanını tematik açıdan "Aşkın Karşısındaki Toplumsal Değerler" ve "Aşkın İyileştirici Gücü" başlıklarıyla incelemek ve İlter Yeşilay'ın Türk romancılığındaki yerini belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Aşk, birey, toplum, kadın

A Thematic Perspective on İlder Yeşilay's Novel *Aşk Vazgeçmez*

Abstract

İlder Yeşilay, renowned for his dual identity as a poet and novelist, occupies a distinctive position in contemporary Turkish literature. One of his poems was adapted into a composition that received the 1990 TRT Song of the Year Award, further solidifying his literary reputation. In his novel *Aşk Vazgeçmez*, Yeşilay explores the dynamics of individual and collective psychology within the framework of modernity, using the concept of love as a central lens. The narrative depicts the experiences of Gülru, a young woman from a modest family in Gülşehir, Nevşehir, who moves to Istanbul to pursue higher education and her ideals. Her relationship with Koray, the son of a wealthy Istanbul family, becomes the focal point through which themes of love, identity, and social conflict are examined. Gülru is portrayed as an educated, patriotic, and morally steadfast figure whose personal journey mirrors the broader tension between love and entrenched societal values. Yeşilay constructs love not merely as an emotional bond but as a transformative and introspective process through which individuals negotiate their place within social and moral frameworks. The novel's central conflict arises from the confrontation between love's idealism and the constraints of tradition and family structure. Ultimately, *Aşk Vazgeçmez* affirms the ennobling and redemptive power of love as a force that enables self-realization within the boundaries of cultural morality.

This study seeks to analyze the novel thematically under two main perspectives: "Social Values Opposed to Love" and "The Healing Power of Love", thereby situating İlder Yeşilay within the canon of modern Turkish novelists.

Keywords: Love, Individual, society, woman

1980 Dönemi Türk Şiirinde Melankolinin Fenomenolojisi

Rafet Can Yaylacı

Türk Dili ve Edebiyatı Gazi Üniversitesi
rafetcanyaylaci10@gmail.com

Özet

Bu çalışma, melankoli kavramının tarihsel gelişimini ve edebiyat alanındaki yansımalarını inceleyerek, 1980 dönemi Türk şiirinde kazandığı biçimsel ve tematik özellikleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Melankoli, Antik Yunan'da hem tıbbi hem felsefi bir kavram olarak tanımlanmış; bireysel ruh hâlleri ve toplumsal koşullar bağlamında ele alınmıştır. Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinde ise melankoli, hem yaratıcı süreçleri hem de bireyin toplumsal konumunu açıklamada kullanılan önemli bir düşünsel araç hâline gelmiştir. Modern dönemde edebiyat ve psikoloji alanlarında farklılaşan kavram, bireysel duygu deneyimlerinin ve toplumsal gerçekliklerin anlaşılmasında işlevsel bir boyut kazanmıştır. Bu tarihsel süreç, melankoliyi yalnızca bir içsel ruh hâli olarak değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal göstergelerle ilişkilendirilebilecek bir kavram olarak konumlandırmaktadır. 1980 dönemi Türkiye'sinde yaşanan siyasal, ekonomik ve kültürel dönüşümler, melankolinin edebi bir ifade biçimine dönüşmesini mümkün kılmıştır. Şairler, bireysel kaygı, yalnızlık ve yabancılaşma gibi duyguları dönemin toplumsal atmosferiyle ilişkilendirerek, yeni bir estetik dil oluşturmuşlardır. Bu bağlamda, melankoli sadece bireysel bir ruh hâli olarak değil, toplumsal koşulları ve tarihsel dönemi yansıtan bir edebi gösterge olarak işlev görmektedir. Çalışmada, şiir metinleri aracılığıyla melankolinin tematik çeşitliliği, biçimsel özellikleri ve dönemle kurduğu ilişki analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, melankolinin edebiyat içinde hem bireysel hem de toplumsal düzeyde çok boyutlu bir kavram olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Bu çerçevede çalışma, melankoliyi yalnızca duygusal bir durum olarak değil, edebiyatın toplumsal ve kültürel gerçeklikleri yorumlama aracı olarak ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Melankoli, Psikanaliz, Şiir, 12 Eylül, 1980 Dönemi, Fenomenoloji.

The Phenomenology of Melancholy in 1980s Turkish Poetry

Abstract

This study aims to examine the historical development of the concept of melancholy and its reflections in the field of literature, revealing the formal and thematic characteristics it acquired in Turkish poetry of the 1980 period. Melancholy was defined in Ancient Greece as both a medical and philosophical concept and was interpreted in relation to individual states of mind and social conditions. During the Middle Ages and the Renaissance, it became an important intellectual tool used to explain both creative processes and the individual's position within society. In the modern period, the concept diversified within the disciplines of literature and psychology, gaining a functional dimension in understanding individual emotional experiences and social realities. This historical trajectory situates melancholy not merely as an internal emotional state but as a concept that can also be associated with cultural and social indicators.

The political, economic, and cultural circumstances of the 1980 period in Turkey enabled melancholy to emerge as a distinctive literary mode of expression. Poets related feelings such as anxiety, loneliness, and alienation to the social atmosphere of the era, thus developing a new aesthetic language. In this context, melancholy functions not only as an individual emotional state but also as a literary indicator that reflects the social conditions and historical background of the time. Through the analysis of poetic texts, the study examines the thematic diversity, formal features, and contextual relationships of melancholy. The findings demonstrate that melancholy continues to exist within literature as a multidimensional concept encompassing both individual and collective dimensions. Accordingly, this study approaches melancholy not merely as an emotional condition but as a means through which literature interprets social and cultural realities.

Keywords: Melancholy, Psychoanalysis, Poetry, September 12 Coup, 1980s Period, Phenomenology

Türk Edebiyatında Metamorfoz ve Kadının Gücü

Deniz Özbeyli

İngilice Öğretmeni -
denizozbeyli@yahoo.com

Özet

Türk edebiyatında, özellikle de çağdaş Türk edebiyatında kadın karakterlerin metamorfozu, toplumsal dönüşüm, kültürel baskı, bireysel aydınlanma ve ruhsal evrim temalarını sıklıkla yansıtır. Geleneksel olarak ataerkil yapılar içinde ezilmiş ve dışlanmış biçimde tasvir edilen kadınlar, özellikle kadın şair ve yazarların eserlerinde, büyülü gerçekçilik çerçevesinde başka varlıklara ya da nesnelere dönüşüm yoluyla güç ve kendini ifade etme imkânı bulurlar. Bu dönüşümsel yolculuk, direnişin ve yenilenmenin simgesi olmanın yanı sıra, mit, şiir ve düzyazı aracılığıyla yeni anlatım tekniklerinin ortaya çıkmasına da zemin hazırlar.

Bu bağlamda en dikkat çekici mitolojik örneklerden biri **Şahmaran – Yılanların Kraliçesi**'dir. Erkekler tarafından ihanete uğrayan ve ölüme mahkûm edilen Şahmaran—kadın bedeniyle yılan gövdesini birleştiren bir figür—bedenini hem yaşam hem ölüm gücü olarak kullanır. Pişirilmiş eti insanlığı iyileştirirken, kanı ve suyu hain veziri zehirler; böylece fedakârlık ve intikam iç içe geçer. Anadolu kültüründe derin kökleri bulunan Şahmaran imgesi, çağdaş şiir, sinema ve halk sanatlarında yaşamaya devam eder; kadın bilgelik ve gücünün simgesi haline gelir.

Gülten Akın'ın İlahiler adlı şiirinde sesi bastırılmış bir kadın, sesi yapraklarında yankılanan bir ağaca dönüşür; Sığda'da bir kapı ya da yola dönüşmesi, kadının nesneleştirilmesini gözler önüne serer. **Didem Madak**'ın Ah'lar Ağacı'nda ise dönüşüm, acıdan yaratıcılığa ve özgürlüğe uzanan bir geçiştir. **Elif Şafak**'ın Pinhan romanında ise başkahramanın dönüşümü, toplumsal cinsiyet sınırlarını aşarak hakikat ve kendini gerçekleştirme arayışına dönüşür.

Bu yeniden kurgulanan dönüşümler aracılığıyla Türk kadın yazarlar, miti ve modernliği yeniden biçimlendirerek direniş, kimlik ve güçlenme temalarını dile getirirler.

Anahtar Kelimeler: metamorfoz; kadın kimliği, Türk Edebiyatı; büyülü gerçeklik; güçlenme

Metamorphosis and Women Empowerment in Turkish Literature -Dr. Deniz Özbeyli

Abstract

In Turkish literature, particularly contemporary Turkish literature, the metamorphosis of female characters often mirrors themes of societal transformation, cultural pressure, individual enlightenment, and spiritual evolution. Traditionally portrayed as oppressed and marginalized within patriarchal structures, women frequently attain empowerment and self-expression through transformation into other beings or objects within a *magical realist framework*, particularly in the works of female poets and authors. This metamorphic journey symbolizes both resistance and renewal while introducing innovative literary techniques explored through myth, poetry, and prose.

A central mythological example is **Shahmaran – the Queen of the Snakes**. Betrayed by men and condemned to death, Shahmaran—a woman with a serpent’s body—uses her dual nature as a life-giving and destructive force. Her cooked flesh heals humanity, while her blood poisons the treacherous vizier, merging sacrifice with vengeance. Deeply rooted in Anatolian culture, her image endures in modern poetry, cinema, and folk art, embodying feminine wisdom and power.

In **Gülten Akın’s** *İlahiler (Hymns)*, a silenced woman becomes a tree whose leaves echo her lost voice, while in *Sığda(Shallow)* the transformation into a door or road exposes objectification. Similarly, **Didem Madak’s** *Ah’lar Ağacı (The Tree of Woes)* portrays metamorphosis as a passage from pain to creativity and freedom. In **Elif Şafak’s** *Pinhan*, the protagonist’s transformation transcends gender boundaries in search of truth and self-realization.

Through such reimagined metamorphoses, Turkish women writers reconfigure myth and modernity to articulate resistance, identity, and empowerment.

Keywords: metamorphosis; woman identity; Turkish Literature; magical realism; empowerment

Dijital Hikâye Anlatımı: Araçlar, Üretim Süreçleri ve Eğitsel Potansiyel

Nurten Bulduk

Türk Dili ve Edebiyatı Özel Eren Fen ve Teknoloji Lisesi
bulduknurten@yahoo.com

Özet

Dijital hikâye anlatımı, bireylerin deneyimlerini, düşüncelerini ve duygularını dijital teknolojiler aracılığıyla ifade etmelerine olanak tanıyan çağdaş bir anlatı türüdür. Geleneksel hikâye anlatımının sözlü veya yazılı biçimlerinden farklı olarak dijital hikâyeler; metin, ses, müzik, fotoğraf, video ve animasyon gibi çoklu ortam unsurlarını bir araya getirir. Bu yönüyle dijital hikâye, hem sanatsal hem de pedagojik bağlamda güçlü bir iletişim aracına dönüşmektedir. Dijital hikâyelerin üretim süreci genellikle üç aşamada gerçekleşir: senaryo oluşturma, dijital materyal üretimi ve düzenleme-montaj. Hikâyenin temel iskeletini oluşturan senaryo, anlatının duygusal yönünü belirlerken; görsel ve işitsel materyaller hikâyeye estetik ve etkileşim boyutu kazandırır. Üretim sürecinde kullanılan başlıca dijital araçlar arasında Canva, Adobe Premiere Pro, CapCut, WeVideo, iMovie, Audacity ve Powtoon gibi yazılımlar yer alır. Bu araçlar, kullanıcıların teknik bilgi düzeyine göre kolay veya gelişmiş düzenleme seçenekleri sunarak yaratıcı ifade alanını genişletir. Eğitim alanında dijital hikâye üretimi, öğrencilerin dijital okuryazarlık, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve iş birliği becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak dijital hikâye türü, teknolojinin olanaklarını sanatsal anlatım biçimleriyle birleştirerek hem bireysel hem de kolektif ifade biçimlerinde yenilikçi bir rol üstlenmektedir. Bu çalışmada literatür taraması ve tümden gelim yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın amacı dijital hikaye türünün ne olduğunu açıklayarak üretiminde kullanılan araçlara dair farkındalık yaratmaktır. Bu yolla sahaya katkı sunulacağı ümit edilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital hikâye anlatımı, dijital araçlar, çoklu ortam, dijital okuryazarlık, yaratıcılık.

Digital Storytelling: Tools, Production Processes, and Educational Potential

Abstract

Digital storytelling is a contemporary narrative genre that allows individuals to express their experiences, thoughts, and emotions through digital technologies. Unlike traditional oral or written forms of storytelling, digital stories combine multimedia elements such as text, audio, music, photography, video, and animation. In this respect, digital stories become a powerful communication tool in both artistic and pedagogical contexts. The production process for digital stories generally occurs in three stages: script creation, digital material production, and editing/montage. The script, which forms the basic framework of the story, determines the emotional direction of the narrative, while visual and audio materials add aesthetic and interactive dimensions to the story. Key digital tools used in the production process include software such as Canva, Adobe Premiere Pro, CapCut, WeVideo, iMovie, Audacity, and Powtoon. These tools expand the range of creative expression by offering easy or advanced editing options, depending on users' technical knowledge level. In education, digital storytelling stands out as an effective method for developing students' digital literacy, creativity, critical thinking, and collaboration skills. In conclusion, the digital story genre, combining technological possibilities with artistic narratives, plays an innovative role in both individual and collective forms of expression. This study utilizes literature review and deductive methods. The aim of the study is to explain what the digital story genre is and to raise awareness of the tools used in its production. It is hoped that this will contribute to the field.

Keywords: Digital storytelling, digital tools, multimedia, digital literacy, creativity.

“80’li Yılların Başlama Vuruşunun Yapıldığı Yer”: Üç Çiçek Dergisi

Beyza Tafralı

Türk Dili ve Edebiyatı Kocaeli Üniversitesi
255229002@kocaeli.edu.tr

Özet

1970’li yılların getirdiği ağır toplumsal sorunlar ve artan siyasi çatışmalar, Türkiye’yi 12 Eylül askerî darbesine sürükler. Sıkıyönetimle, siyaseten sözün en çok kısıtlandığı bu dönemde, kültürel alanda büyük bir "söz patlaması" yaşanır. Kitlelerin siyasetten uzaklaşarak kültürel ürünlere yönelmesiyle edebiyat ve yayın dünyası canlanır; pek çok edebî türde yazar kadrosu genişler ve gazete, dergi gibi ifade alanlarının sayısında artış yaşanır. Kaynağını dergilerden alan bir tür olarak şiir de bu değişimden etkilenir.

1980’lerin şiirine baktığımızda politik tartışmalarla geçen sıcak günlerin etkisinin azalmaya ve yüksek sesli şiirin de dinginleşmeye başladığı görülür. 1960-1980 arasının mücadelecî içeriğine talep azalırken yeniye ihtiyaç olduğunun farkına varan şairler, girdiği arayışlarında Türk şiirini keşfeder. Türk şiir tarihini bir bütün olarak görme ve şiirde gelenekten beslenilmesi gerektiği yönündeki fikirleriyle çok yönlü estetiğin yolunu açarlar. Dolayısıyla 80’lerin edebiyat ortamı farklı poetik eğilimlerden şairlerin bir arada dergi çıkarmalarına, aynı dergilerde yazılar yayımlamalarına imkân verir.

Bu dönemin çoksesliliğini en iyi yansıtan dergilerden biriye 1983-1984 yılları arasında yayımlanan, üç sayıdan oluşan Üç Çiçek’tir. Yazar kadrosuna baktığımızda, günümüzde de üretmeye devam pek çok isimle karşılaşırız: Adnan Özer, Haydar Ergülen, Tuğrul Tanyol, Oktay Taftalı, Metin Celâl, Hilmi Yavuz, Turgay Fişekçi... Dolayısıyla bu çalışma, Metin Celâl’in “80’li yıllarının başlama vuruşunun yapıldığı yer”, Tuğrul Tanyol’un da “80’li yıllardaki iyi şiire dönüş hareketinin yaşandığı ilk dergi” olarak tanımladığı Üç Çiçek’in 1980 Sonra Türk şiiri içerisindeki önemini, benzer yayınlardan farklarını ortaya koyacak ve hakkında detaylı, müstakil bir çalışma yapılmayan dergiyi bütün yönleriyle tanıtmaya çalışacaktır. Bu doğrultuda derginin yalnızca 1980’lerin şiirini dönüştürmekle kalmayıp 1990’lı yılların şiirine de yön verdiği öne sürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Üç Çiçek dergisi, 1980 kuşağı Türk şiiri, seçki, şiir özel kitabı

"The Place Where the Kick-Off of the 80s Was Made": *Üç Çiçek* Magazine

Abstract

The severe social problems and increasing political conflicts of the 1970s led Turkey to the military coup of September 12, 1980. During this period of martial law, when political expression was highly restricted, a significant “explosion of words” occurred in the cultural sphere. As people turned away from politics and turned toward cultural production, literature and publishing revived; the number of writers and outlets such as newspapers and magazines increased. Poetry, a genre traditionally rooted in magazines, was also affected by this transformation.

In the poetry of the 1980s, the influence of the politically charged atmosphere began to diminish, and the once loud and confrontational tone became calmer. As interest in the militant themes of the 1960–1980 period decreased, poets felt the need for renewal and rediscovered Turkish poetry itself. Their ideas about viewing Turkish poetry history as a whole and drawing from tradition opened the way for a multifaceted aesthetic. Thus, the literary climate of the 1980s allowed poets with different poetic approaches to publish and collaborate within the same magazines.

One of the magazines that best reflects this pluralistic spirit is *Üç Çiçek*, published in three issues between 1983 and 1984. Its contributors included Adnan Özer, Haydar Ergülen, Tuğrul Tanyol, Oktay Taftalı, Metin Celâl, Hilmi Yavuz, and Turgay Fişekçi—poets who still remain active today. Defined by Metin Celâl as “the place where the kick-off of the 1980s was made” and by Tuğrul Tanyol as “the first magazine where the return to good poetry occurred,” *Üç Çiçek* holds an important place in post-1980 Turkish poetry. This study aims to examine the magazine’s role in this literary transformation, its differences from similar publications, and its influence on shaping not only the poetry of the 1980s but also that of the 1990s.

Keywords: *Üç Çiçek* magazine, 1980s generation of Turkish poetry, selection, poetry special issue

Bir Âlim-Şair Olarak Kemâl Paşazâde'nin Dîvân'ında İlmiyeyle İlgili Bazı Unsurlar

Dursun Özyürek

Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Bölümü Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi
dursunozyurek1@gmail.com

Özet

XVI. yüzyılın en önemli ilim ve fikir adamlarından biri olan Kemâl Paşazâde (ö. 1534), Osmanlı döneminin tanınmış şeyhülislamı arasındadır. Kelam, tefsir, fıkıh ve fıkıh usulü başta olmak üzere dil bilimleri, edebiyat, tarih ve felsefe gibi pek çok alanda eser kaleme alan Kemâl Paşazâde, üretken ve çok yönlü kişiliğiyle ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda Yûsuf u Zeliha mesnevisi ve Dîvân gibi edebî eserleriyle de tanınan Kemâl Paşazâde, nazım sahasında da eser üretmiş önemli bir âlim-şairdir. Dolayısıyla sadece ilmi bakımdan değil klasik Türk edebiyatı açısından da incelemeye değer önemli bir isimdir. Bu çalışmada bir âlim-şair olarak Kemâl Paşazâde'nin portresi ortaya çıkarıldıktan sonra onun Dîvân'ına ilmiyenin nasıl yansıdığı incelenecektir. Öncelikle “âlim-şair” kavramı açıklandıktan sonra Kemâl Paşazâde'nin portresi bu çerçevede ele alınacaktır. Bunun yanında şairin ilmî kişiliği ile eseri arasındaki bağlantılar üzerinde durulacaktır. Bu anlamda onun şiirlerinde ortaya çıkan ilmiyeyle ilgili bazı unsurlar değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler ilmiyeyle ilgili terimlerin kullanımı, ayet iktibasları ve Arapça mısraların kullanımı gibi alt başlıklarda yapılacaktır. Burada ilmiyeyle ilgili unsurların çok yoğun bir şekilde kullanılmadığı ve şairin ilmî kişiliğini eserine yoğun olarak yansıtmadığı ilk aşamada söylenebilir. Ayrıca ilmiyeyle ilgili unsurların klasik Türk şiirinin muhtevasına uygun bir şekilde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bir âlim-şair olarak Kemâl Paşazâde'ye odaklanan bu bildiri, onun şiirlerinde ilmiyeyle ilgili unsurların izini sürmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, ilmiye, âlim-şair, Kemâl Paşazâde

Some Elements Related to the İlmiye in the Dīvān of Kemāl Paşazāde as a Scholar-Poet

Abstract

Kemāl Paşazāde (d. 1534), one of the most prominent scholars and intellectuals of the 16th century, was among the leading *şeyhülislam* of the Ottoman Empire. He authored numerous works across a wide range of fields, including *kalām* (theology), *tafsīr* (Qur’anic exegesis), *fiqh* (Islamic jurisprudence) and its methodology, as well as linguistics, literature, history, and philosophy. His prolific scholarship and intellectual versatility made him a highly distinguished figure of his time. In addition to his scholarly output, Kemāl Paşazāde was also a significant literary figure, known for works such as the *mathnawī Yūsuf u Zuleykhā* and his *Dīvān*, demonstrating his poetic capability. Therefore, he is a noteworthy subject of study not only from a scholarly perspective but also within the context of classical Turkish literature.

This study first presents a portrait of Kemāl Paşazāde as a scholar-poet and then examines how the *ilmiye* (the Ottoman religious-scholarly class) is reflected in his *Dīvān*. The concept of the “scholar-poet” is defined initially, followed by a contextual analysis of Kemāl Paşazāde’s intellectual identity. The study also explores the connections between his scholarly persona and his poetry. In this context, various *ilmiye*-related elements found in his verses are analyzed, including the use of scholarly terminology, citations from Qur’anic verses, and Arabic lines.

Although these elements are not employed in abundance and his scholarly identity is not overtly emphasized in his poetry, it becomes evident that *ilmiye*-related features are integrated in ways that align with the thematic and stylistic norms of classical Turkish poetry. Accordingly, this paper focuses on tracing such features in Kemāl Paşazāde’s *Dīvān*, offering insight into his dual identity as both a scholar and a poet.

Keywords: Classical Turkish Literature, scholarly class, scholar-poet, Kemāl Paşazāde

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencileri için Tarihî ve Modern Sözlüklerimizin Kullanımı Üzerine

Sema Levent

Türk Dili ve Edebiyatı Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
sema04_levent24@hotmail.com

Özet

Sözlük bir dilin hazinesi ve kültürel hafızası hükmündedir. Diller kelimelerden oluşur. Bir dili oluşturan sözcükler o toplumun kültürel, siyasal, ekonomik durumuna göre toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yaşamına devam eder. Bu sayede insanların meramını anlatmasını sağlayarak birbiriyle iletişim kurmasını sağlar. Böylelikle bir taraftan halihazırda var olan milleti tek paydada birleştirerek milli birlik ve beraberliği sağlarken bir taraftan da bir milletin kültürel hafızasını oluşturarak hem nesiller arasında köprü vazifesi görür hem de o milletin köklerini sağlam zemine oturtur. Bu makalenin amacı sözlüklerin değeri üzerine konuşmaktan ziyade özellikle Türk Dili ve Edebiyatı bölümü lisans öğrencileri için hayati önem taşıyan tarihî ve modern sözlüklerden bahsederek onların seviyelerine göre hangi sözlüklerden nasıl yararlanabileceklerini anlatmaktır. Ayrıca internet ortamına aktarılan sözlüklerden bahsederek bunlara ulaşacakları internet bağlantılarını vermektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden metin/doküman analizi ile içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma lisans eğitiminde hemen hemen zorunlu hâle gelen modern sözlüklerden başlanarak özellikle klasik Türk edebiyatı manzum eserlerini anlamak ve yorumlamak için olmazsa olmaz olarak nitelendirilen tarihî sözlüklerimizin en işlevsel olanları ile sınırlandırılmıştır. Bu minvalde Türk dilinin bilinen ilk sözlüğü olan **Dîvânu Lugâtî't-Türk**'ten başlanarak günümüze gelinceye değin klasik Türk edebiyatı metinleri için başvuru sözlüğü olarak nitelendirilen temel tarihî sözlüklerle, modern zamanda kaleme alınan sözlükler, atasözü ve deyimler sözlükleri ile mazmun sözlükleri temel kaynaklarımızı oluşturmuştur. Neticede öğrencilerin klasik Türk edebiyatının özellikle edebî ürünlerini anlamaları ve yorumlamaları için sözlük karıştırmanın zaruri olduğu gerçeği vurgulanarak onlar için önemli olan sözlükler madde madde verilmiştir. Sözlüklerin yazarı ve içeriği hakkında kısaca bilgi verildikten sonra örnek birkaç madde verilerek araştırmacıların sözlüklerin düzeni hakkında fikir sahibi olmaları amaçlanmıştır. Son olarak sözlükler tablo hâlinde gösterilmiştir. Klasik edebiyatın birden fazla katmanlı metinlerine sirayet etmek için bu sözlükler elbette ki yeterli değildir. Lakin bu sözlükler kullanılmadan da bir sonraki aşamaya geçilemeyeceği kesindir. Bu alana gönül vermiş kişilerin sözlük kullanmaktan sakınmamaları gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki her sözlük farklı bir zihin dünyasının ürünüdür.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, sözlüklerin önemi, tarihî/modern sözlüklerimiz, tarihî sözlüklerin kullanımı

On the Use of Historical and Modern Dictionaries for Students of the Department of Turkish Language and Literature

Abstract

A dictionary is the treasure and cultural memory of a language. Languages are made up of words. The words that constitute a language continue to exist in a way that meets the needs of society according to its cultural, political and economic situation. In this way, it enables people to express themselves and communicate with each other. Thus, on the one hand, it unites the existing nation under a single denominator, ensuring national unity and solidarity, while on the other hand, it forms the cultural memory of a nation, serving as a bridge between generations and establishing the roots of that nation on solid ground. The purpose of this article is not so much to discuss the value of dictionaries as it is to talk about historical and modern dictionaries that are of vital importance, particularly for undergraduate students in the Turkish Language and Literature department, explaining which dictionaries they can use and how, according to their level. It also discusses dictionaries available online and provides the internet links to access them. The study employs qualitative research methods, specifically text/document analysis and content analysis. Starting with modern dictionaries, which have become almost mandatory in undergraduate education, it is limited to the most functional of our historical dictionaries, which are considered indispensable for understanding and interpreting classical Turkish literary works, especially those in verse. In this regard, our primary sources consist of fundamental historical dictionaries, which serve as reference works for classical Turkish literary texts from the earliest known dictionary of the Turkish language, *Dîvânü Lugâti't-Türk*, up to the present day, alongside dictionaries compiled in modern times, dictionaries of proverbs and idioms, and dictionaries of meanings.

Keywords: Classical Turkish literature, the importance of dictionaries, our historical/modern dictionaries, the use of historical dictionaries

Divanların Tanıklığında 18. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Eşkıyalık Faaliyetleri

Gökçehan Aysel Yılmaz

Ostim Teknik Üniversitesi Ortak Dersler Bölümü-Türk Dili Ostim Teknik Üniversitesi Ortak Dersler Bölümü-
Türk Dili
gokcehanagaoglu@gmail.com

Özet

Osmanlı İmparatorluğu uzun yıllar, bir güvenlik sorunu olarak eşkıyalık ile mücadele etmiştir. Siyasî ve ekonomik olarak devlet kurumunun sıkıntılar yaşamaya başladığı 18. yüzyılda Osmanlı coğrafyasının merkeze uzak şehirlerinde eşkıyalığın ortaya çıktığı, kayıtlarda bulunmaktadır. İçinde yaşanan dönemden ve toplumdan etkiler taşıyan Klasik Türk Edebiyatı da bu noktada eşkıyalık ile ilgili kayıtların barındığı bir kaynak niteliği taşımaktadır. 18. yüzyılda yetişen Diyarbakırlı Hâmî, Erzurumlu Zihnî, Kâmî, Lebîb-i Âmidî, Sünbül-zâde Vehbî ve Vâsık gibi şairlerin divanlarında yer alan kasidelerde, gazellerde ve manzum tarihlerde eşkıyalığa dair beyitler bulunmaktadır. Diyarbakırlı Hâmî, Sünbül-zâde Vehbî ve Vâsık uğradıkları eşkıya saldırısını şiirlerine aktarmışlar; Erzurumlu Zihnî, Kâmî ve Lebîb-i Âmidî gibi isimler ise eşkıyalardan doğrudan zarar görmemiş olsalar da yaşadıkları şehirlerde eşkıyaların halka zulmüne tanık olarak beyitlerinde anlatmışlardır. 18. yüzyılda Bağdat, Diyarbakır, Erzurum, Eski Zağra, Kiğı, Lahsa, Şehba (Halep) gibi şehirlerin eşkıya tehdidi altında oldukları; İspanakçı Hâfız Mustafa Paşa, Canikli Ali Paşa, Hasan Paşa, Sarı Abdurrahman Paşa ve Cemâli-zâde Ahmed Paşa gibi yöneticilerin, eşkıyalarla etkin bir mücadele yürüttükleri de yine bu beyitlerden anlaşılmaktadır. Çalışmanın amacı yukarıda bahsi geçen şairlerin divanlarından hareketle; Osmanlı İmparatorluğu'nun 18. yüzyılda siyasi tarihinde önemli bir yer tutan eşkıyalık faaliyetleri ile ilgili bilgiler edinmektir. Bu amaç doğrultusunda 18. yüzyılda yetişen şairlerin divanları taranmış; bu divanlardaki beyitler şairlerin eşkıyalarla bizzat yaşadıkları tecrübeler veya yaşadıkları şehirlerde eşkıyaların halka yaşıttıklarına tanık olmaları ile sınırlandırılarak incelenmiştir. Sonuç olarak bu çalışma; Klasik Türk Edebiyatı metinlerinin tarihî vesika niteliği taşıdıkları ve bu edebî vadiye yetişen şairlerin yaşadıkları toplumun sosyal meselelerine olan tavrını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: 18. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu, Klasik Türk Edebiyatı, eşkıyalar

Banditry in the Ottoman Empire in the 18th Century as Witnessed by Poets' Divans

Abstract

The Ottoman Empire struggled with banditry as a security issue for many years. Records indicate that banditry emerged in cities far from the center of the Ottoman Empire in the 18th century, when the state institution began to experience political and economic difficulties. Classical Turkish Literature is influenced by the period in which it was written and the society in which it emerged; so this literary genre serves as a source containing records related to banditry. Poems about banditry can be found in divans of poets such as Diyarbakırlı Hâmî, Erzurumlu Zihnî, Kâmî, Lebîb-i Âmidî, Sünbülzâde Vehbî, Vâsık, who lived in that century. Diyarbakırlı Hâmî, Sünbülzâde Vehbî, Vâsık were attacked by bandits and recounted this in their poems. Erzurumlu Zihnî, Kâmî, Lebîb-i Âmidî did not suffer direct harm from bandits. However, they witnessed the bandits' oppression of the people in the cities where they lived in. These verses indicate that cities such as Baghdad, Diyarbakır, Erzurum, Stara Zagora, Kiğı, Lahsa, Aleppo were under threat of bandits. It is understood that administrators such as Hâfız Mustafa Pasha, Canikli Ali Pasha, Hasan Pasha, Sarı Abdurrahman Pasha, Cemâlîzâde Ahmed Pasha waged an effective fight against bandits. The aim of this study is to obtain information about banditry activities, which played an important role in political history of the Ottoman Empire, based on divans of poets mentioned above. So poets' divans who flourished in the 18th century were examined. Among these poems, only those that described poets' personal experiences with bandits and those that recounted the poets' witnessing of the atrocities committed by bandits against people in the cities where they lived were studied. In conclusion, this study demonstrates that texts possess historical documentary value and reveal the stance of poets who flourished in this literary genre toward the social issues of their society.

Keywords: The Ottoman Empire in the 18th century, Classical Turkish Literature, bandits

Bireyin Nefis Terbiyesinin Klasik Türk Şiirindeki Akisleri: Nâbî Dîvânı'nda Ahlâk-ı Zemîme ve Ahlâk-ı Hamîde Terennümleri

Sedanur Dinçer Arslan

Türk Dili ve Edebiyatı Kültür ve Turizm Bakanlığı
sedanur.arslan@ktb.gov.tr

Özet

“Huy” kelimesinin çoğulu ahlak kavramı, nefsin bir melekesi olup bireyin ruhsal arınma sürecini inşa eden, onaran, düzene sokan davranışları içerir. İyi/güzel ahlak manasına gelen “ahlâk-ı hamîde/hasene” ve kötü ahlak manasına gelen “ahlâk-ı zemîme” olmak üzere iki cihetlidir. Kötü ahlakı imleyen davranışlar; bireyi kötüye sevk ettiği, doğru yolundan saptırdığı, kalbini ve zihnini bulandırdığı için bireyin arınma sürecinde bu davranışları olabildiğince törpülemesi gerekir. Başka bir deyişle; nefis mertebelerinin en alt kademesinden en üst kademesine geçilebilmesi, nefsin ilkel davranışlardan tanzif edilip olgunlaştırılması; iyi huylarla bezenmeye, kötü huylardan kaçınmaya bağlıdır.

Dini düşünceler üzerine inşa edilen klasik Türk şiirinde; ana akidelerini teşkil eden nefis terbiyesi ve mücadelesi sıkça işlenen mevzulardandır. Klasik Türk şiir geleneğinde güzel ahlak, karşıtı kötü ahlakla karşılaştırılarak, dönemin edebî zevk ve incelikleriyle mahir şuaranın kaleminde tezyin edilip tarif ve tavsif edilerek yüceltilir.

17. asrın önemli şairlerinden Nâbî’yi de yaşadığı dönemin siyasi çalkantıları ve toplumsal değerlerin yitimi duyarlı bir sanatkar olmaya davet eder. Dolayısıyla yetkin üslubunu hikemi tarzla birleştirerek toplumun en küçük nüvesi bireyi bilinçlendirmeyi, değiştirmeyi ve dönüştürmeyi amaçlar. Bireyin dönüşümü için nefis terbiyesi ön koşuldur. Sorumluluk bilinciyle Nâbî, divanında didaktik tavrını konuşturarak, bireye güzel ahlaki değerleri telkin eder; böylelikle mikro seviyede bireyde nefis tezkiyesini ve makro düzeyde toplumsal düzelmeyi sağlamaya çabalar.

Bu çalışmada Nâbî Dîvânı’nda; öncelikle ahlakın ne anlama geldiği, ahlâk-ı hamîde ve ahlâk-ı zemîme kavramları daha açık bir şekilde izah edilerek akabinde bireyin nefis mücadelesinin ahlâk-ı hamîde ve ahlâk-ı zemîme değerleri bakımından nasıl tasavvur edildiği, işlendiği ve irdelendiği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nâbî, nefis terbiyesi, güzel ahlak, kötü ahlak, divan.

Effects Of The Individual's Self-Culturing In Classical Turkish Poetry: The Voices Of Ahlak -ı Zemime and Ahlak-ı Hamide In Nâbî's Divan

Abstract

The plural of the word “huy”, the concept of ahlak, is a faculty of the soul and includes behaviors that build, repair, and put in order the individual’s process of spiritual purification. It has two aspects: ahlâk-ı hamîde/hasene, meaning good/beautiful morality, and ahlâk-ı zemîme, meaning bad morality. Since behaviors that signify bad morality lead an individual toward evil, divert them from the right path, and cloud both heart and mind, the individual must seek to refine these behaviors as much as possible during the process of purification

In the classical Turkish poetic tradition, good morals are exalted by contrasting them with their opposites -bad morals- and by being adorned, described, and characterized through the literary tastes and subtleties of the period, as expressed by the pens of skilled poets.

Nâbî became a sensitive artist, shaped in part by the political turmoil of his time and the decline of social values. Therefore, by blending his proficient style with a wise approach, he aimed to raise awareness, bring about change, and transform the individual -the smallest unit of society. Cultivating the soul is a prerequisite for the transformation of the individual. With a sense of responsibility, Nâbî uses his didactic approach in his divan to instill good moral values in the individual. In doing so, he aims to achieve self-purification at the micro level and social reform at the macro level.

This study will first examine the concept of morality in Nâbî’s Divan, with a focus on the concepts of “ahlak-ı hamide” (good morality) and “ahlak-ı zemime” (bad morality), which will be clarified in more detail. Next, we will evaluate how the individual's struggle with the self is conceived, addressed, and analyzed in relation to the values of “ahlak-ı hamîde” (good morality) and “ahlak-ı zemîme” (bad morality).

Keywords: Nâbî, self-discipline, good morality, bad morality, divan.

Şeyhülislam Yahya'nın Meşhur Kıtası Üzerine Yeni Bir Okuma Önerisi: 'Kendi' Mi, 'Kindî' Mi?

Ömer Uyan

Türk Dili ve Edebiyatı İnönü Üniversitesi
omer.uyan@inonu.edu.tr

Özet

On yedinci yüzyıl Osmanlı şiirinin klasik üslup sahibi önemli temsilcilerinden biri olan Şeyhülislam Yahya (öl. 1644), tezkirelerde ve muhtelif çalışmalarda âşıkane ve rindane gazeller şairi vasfıyla öne çıkmaktadır. Ancak onun şiirlerinde yer yer hikemî ve hatta dinî-tasavvufî sayılabilecek sözlere de rastlanmaktadır. Kimi şiirlerinde ise üzerinde fazla durulmayan ve genellikle bir dolayım (ima, tariz, kinaye vb.) eşliğinde ifade edilen mizahi, ironik unsurlar bulunmaktadır. “Korkarın cennetde de ‘uşşâk râhat görmeye / Öğrenürse şîve-i hûbân-ı İstanbul’ı hûr” (G 54/4), “Giriftâr olayazdı pay-bend-i ‘akd-i Leylâ’ya / Kaçup sahrâlara kurtuldu Mecnûn hâne kaydından (G 291/2)” gibi latifeli beyitler onun espri kabiliyetine ve ince zekâsına işaret etmektedir. Onun bu yönü belki de en çok, Nefî için söylediği, hâlâ mizah ve hiciv deyince akla ilk gelen örneklerden olan şu kıtasında görülür: “Şimdi hayl-i suhan-verân içre / Nefî mânendi var mı bir şâ’ir // Sözleri seb‘a-i mu’allakadır / İmriü’l-Kays kendidür kâfir (TK 22)”. “İmriü’l-Kays kendidür kâfir” dizesi günümüz Türkçesi açısından sorunlu görülebilir. Günümüzde bu cümleyi “İmriü’l-Kays[’ın] kendi[si]dir [o] kâfir” veya kurallı cümle olarak “[O] kâfir, İmriü’l-Kays[’ın] kendi[si]dir” şeklinde söyleriz veya böyle duymak isteriz. Fakat Osmanlı Türkçesinde ve şiirinde bu kullanım farklı eserlerde görülmektedir. Bu gerçeğe rağmen bildiride; “kendidür” lafzının meşhur Arap şairi İmriü’l-Kays’ın kabilesine nispetle ve adına izafe edilerek dizenin “İmriü’l-Kays-ı Kindî’dür kâfir” şeklinde okunup okunamayacağı meselesi ele alınacaktır. Bu fikir ve yeni okuma önerisi; cümle yapısı, mısralar arasındaki paralelizm ve özne-yüklem uyumları, iki okuyuş arasındaki dil bilgisel, anlamsal ve edebî farklar yanında vezin ve kelimenin Arap harfli nüshalarda yazılış şekli gibi daha teknik ayrıntılar da göz önünde bulundurularak tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Şiiri, Şeyhülislam Yahya, Mizah, Hiciv, Okuma Önerisi.

A New Reading Proposal For Şeyhülislam Yahya's Famous Quatrain: 'Kendi' Or 'Kindî'?

Abstract

Şeyhülislam Yahya (d. 1644) occupies a distinguished position among the major representatives of the classical style in seventeenth-century Ottoman poetry. While literary anthologies (tezkiyes) and subsequent scholarship often emphasize his âşıkâne (lover-like) and rindâne (bohemian) ghazals, his corpus also contains moral (hikemî) and even religious–mystical (tasavvufî) elements. In addition, a number of his poems reveal humorous and ironic undertones, generally conveyed through allusive or indirect modes of expression (such as innuendo, implication, or double entendre). Playful couplets including “Korkarın cennetde de ‘uşşâk râhat görmeye / Öğrenürse şîve-i hûbân-ı İstanbul’ı hûr” (G 54/4) and “Giriftâr olayazdı pay-bend-i ‘akd-i Leylâ’ya / Kaçup sahrâlara kurtuldu Mecnûn hâne kaydından” (G 291/2) illustrate the poet’s subtle wit and intellectual refinement. This dimension of his literary persona is perhaps most conspicuously manifested in his well-known satire directed at Nef’î, which remains one of the most frequently cited examples of humor and invective in Ottoman poetry: “Şimdi hayl-i suhan-verân içre / Nef’î mânendi var mı bir şâ’ir // Sözleri seb’a-i mu‘allaqadur / İmriü’l-Kays kendidür kâfir (TK 22).” The line “İmriü’l-Kays kendidür kâfir” has posed interpretive challenges for modern readers. From a contemporary linguistic perspective, the phrase would typically be rendered as “That infidel is Imru’ al-Qays himself.” However, similar syntactic usages are attested in other works of Ottoman poetry. The present study seeks to reconsider this line by exploring the possibility of reading kendidür as an attributive construction, yielding the alternative interpretation “İmriü’l-Kays-ı Kindî’dür kâfir” (“The infidel is Imru’ al-Qays al-Kindî”), in reference to the tribal affiliation of the renowned Arab poet. This proposal will be evaluated with attention to sentence structure, interlinear parallelism, and subject–predicate concord, as well as the grammatical, semantic, and literary implications of the two readings. Moreover, technical considerations such as metrical requirements and manuscript orthography will also be taken into account.

Keywords: Classical Turkish Poetry, Şeyhülislam Yahya, Humor, Satire, Reading Proposal.

Gulâmî Mahlaslı Bir Şaire Ait Şiirler

Selahattin Topbaş

Türk Dili ve Edebiyatı Çankırı Karatekin Üniversitesi
sel.topbas2@gmail.com

Özet

Türk edebiyatında, 20. yüzyıldan önce, Gulâmî mahlasıyla şiirler yazan şimdiye kadar tespit edilmiş üç farklı şair vardır. 16, 17 ve 19. yüzyıllarda yaşadıkları bilinen bu şairlerden Sivaslı Gulâmî (Abdulkadir) 19. yüzyıl şairlerinden olup hayatı ve eserleri hakkında kesin bilgiler bulunmaktadır. 17. yüzyılda yaşayan Gulâmî, kaynaklarda halk aşığı olarak geçmekte ancak hakkında yeterli bilgi yer almamaktadır. 16. yüzyıl şairi olan Gulâmî hakkında bilgi veren tezkire ve diğer biyografik kaynaklarda, şair hakkında benzer ifadeler bulunmakta olup bu bilgiler yeterli seviyede değildir.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nin Türkçe Yazmaları Bölümü'nde 256 arşiv numarasıyla kayıtlı Dâsitân-ı Hadîcetü'l Kübrâ adlı eser bulunmaktadır. Hz. Peygamber ile Hz. Hatice'nin evliliğini anlatan, mesnevi nazım şekliyle Gulâmî tarafından yazılan bu eserin devamında dördü Gulâmî mahlaslı beş farklı şiir yer almaktadır. Dördü kaside nazım şekli özelliği arz eden birisi ise 8+8=16'lı hece ölçüsüyle beyit esasına göre yazılmış şiirlerin hangi Gulâmî'ye ait olduğu belli değildir. Dinî içeriğe sahip olan şiirler Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesinin dil özelliklerini birlikte taşımaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle 20. yüzyıldan önce yaşamış Gulâmî mahlaslı şairlerin yaşadıkları dönem, bilinen ve çalışılan eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bahsi geçen şiirlerin hem bilinen ve yayımlanan eserlerde bulunup bulunmadığı hem de şiirlerin dil özelliklerinden hareketle yazılmış olabileceği zaman dilimi ile ilgili bulgular ve nihayetinde hangi şaire ait olabileceğine dair tespitlerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Gulâmî, şiirler.

Poems by a Poet with the Penname Gulâmî

Abstract

In Turkish literature, three different poets have been identified to date who wrote poems under the pen name Gulâmî before the 20th century. Among these poets, known to have lived in the 16th, 17th, and 19th centuries, Gulâmî (Abdulkadir) from Sivas is a 19th century poet, and there is no definitive information about his life and works. Gulâmî, who lived in the 17th century, is mentioned in sources as a folk poet, but insufficient information is available about him. The biographies and other biographical sources that provide information about the 16th-century poet Gulâmî contain similar statements, but this information is insufficient.

The Yapı Kredi Sermet Çifter Research Library houses a work titled *Dâsitân-ı Hadîcetü'l Kübrâ*, archive number 256, in the Turkish Manuscripts Section. This work, written by Gulâmî in the mesnevi verse form and depicting the marriage of the Prophet Muhammad and Khadija, is followed by five other poems, four of which are penned by Gulâmî. Four of these poems, each with the characteristics of a qasida verse and one written in a couplet-based style with an 8+8=16 syllable meter, are unknown. The poems, which have a religious content, exhibit a combination of Old Anatolian Turkish and Ottoman Turkish linguistic characteristics.

This study primarily provides information about the periods in which poets with the pen name Gulâmî lived before the 20th century, as well as their known and studied works. It also provides evidence on whether the poems mentioned are present in known and published works, the time period in which they might have been written, and, ultimately, the poet to whom they may have belonged, based on their linguistic characteristics.

Keywords: Classical Turkish literature, Gulâmî, poems.

Müfidî'nin Arapça-Türkçe Manzum Sözlüğü: Lügat-i Turfanda

Enes Yıldız

Türk Dili ve Edebiyatı Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
enesedebiyat@hotmail.com

Özet

Kaşgarlı Mahmut'un büyük eseri Dîvân-ı Lügâtî't-Türk'le başlayan Türk sözlükçülüğü zaman içerisinde önemli bir aşama kaydetmiştir. Oldukça geniş bir coğrafyada konuşulan Türkçenin, yöntem ve içerik itibarıyla birbirinden oldukça farklı sözlükleri vücuda getirilmiştir. Türkçe kelimeler madde başı yapılarak oluşturulan sözlükler 18. yüzyılın ortalarından itibaren görülmeye başlamıştır. Bu tarihten önce Osmanlı sahasında hazırlanmış sözlükler yabancı bir dili öğretmek maksadıyla yazılmış iki veya çok dilli sözlüklerdir. Bu sözlükler başlangıçta Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe veya Arapça-Farsça-Türkçe şeklinde tertip edilmiştir. Zamanla gelişen ve çok kültürlü bir yapıya sahip olan Osmanlı toplumunda, Arapça ve Farsça söz varlığını içeren sözlüklerin yanında, birlikte yaşanan veya kültürel, siyasi ve iktisadi münasebetler kurulan milletlerin dillerini içeren sözlükler de hazırlanmıştır. Bu sözlüklerden biri de 18. yüzyılın ilk yarısında yazıldığı düşünülen Lügat-i Turfanda'dır.

Lügat-i Turfanda, asıl adı İbrahim olan ve Müfidî mahlasını kullanan divan sahibi şair tarafından kaleme alınmıştır. Sözlüğün bilinen tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Koleksiyonunda 07101-001 numarada kayıtlıdır. Lügat-i Turfanda, mesnevi nazım şekliyle yazılmış on beş beyitlik bir giriş bölümüyle başlamaktadır. Müfidî, giriş bölümünde Lügat-i Turfanda'yı çocuklar için yazdığını da belirtmektedir. Eserin asıl kısmında ise on üç kıt'a/bölümde Arapça kelimelerin Türkçe karşılıkları verilmiştir. Bu çalışmada Lügat-i Turfanda'nın ulaşabildiğimiz tek nüshası üzerinden şekil ve muhteva özellikleri hakkında değerlendirmelerde bulunulduktan sonra eserden seçilmiş bazı beyitlerin çeviri yazılı metinleri verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, 18. yüzyıl, Müfidî, Lügat-i Turfanda, manzum sözlük.

Mufidi's Arabic-Turkish Rhymed Dictionary: Lügat-i Turfanda

Abstract

Turkish lexicography, which began with Kaşgarlı Mahmut's great work *Divân-ı Lügâti't-Türk*, has made significant progress over time. Turkish, spoken across a wide geographical area, has given rise to dictionaries that are quite different from each other in terms of method and content. Dictionaries organized by Turkish words as entries began to appear in the mid-18th century. Before this date, dictionaries compiled in the Ottoman sphere were bilingual or multilingual dictionaries written for the purpose of teaching a foreign language. These dictionaries were initially organized as Arabic-Turkish, Persian-Turkish, or Arabic-Persian-Turkish. In the Ottoman society, which developed over time and had a multicultural structure, dictionaries containing Arabic and Persian vocabulary were accompanied by dictionaries containing the languages of nations with whom the Ottomans coexisted or had cultural, political, and economic relations. One of these dictionaries is *Lügat-i Turfanda*, believed to have been written in the first half of the 18th century.

Lügat-i Turfanda was written by the poet and author of the *divan*, whose real name was İbrahim and who used the pen name Müfîdî. The only known copy of the dictionary is registered under number 07101-001 in the Manuscript Donations Collection of the Süleymaniye Library. *Lügat-i Turfanda* begins with an introductory section consisting of fifteen couplets written in the *mesnevi* verse form. In the introduction, Müfîdî states that he wrote *Lügat-i Turfanda* for children. The main part of the work consists of thirteen sections/chapters providing Turkish equivalents for Arabic words. In this study, after evaluating the formal and content characteristics of *Lügat-i Turfanda* based on the only copy available to us, the translated texts of selected verses from the work will be provided.

Keywords: Classical Turkish literature, 18th century, Müfîdî, *Lügat-i Turfanda*, rhymed dictionary.

Dede Korkut Kitabı’nda Erkek Kahramanların Kadın Karşısında Yaşadığı Kimlik Krizi: Jung’un Gölge Arketipi Bağlamında Bamsı Beyrek ve Kan Turalı Örneği

Berk Yılmaz

Türk Dili ve Edebiyatı Karadeniz Teknik Üniversitesi
berkyilmazthb@gmail.com

Özet

Dede Korkut Kitabı Oğuz Türklerinin Orta Asya’dan Anadolu’ya geliş sürecinde, kültürel belleklerini taşıdıkları sözlü edebiyat geleneğinin, yazıya geçirilmiş kıymetli eserlerinden biridir. Eser Oğuzların dünyaya bakış açılarını, yaşam tarzlarını ve değerlerini, toplumsal yapılarını ve inanç sistemlerini göstermesi bakımından epik bir anlatı bütünü olduğu kadar tarihi bir belge niteliği de taşımaktadır. Türk kimliğinin ve toplumunun idealize bir portresi niteliğini taşıyan eserde kadın erkek ilişkileri hem aile hayatını ve eşlerin birbirlerine verdikleri kıymeti göstermesi bakımından son derece duygusal hem de içinde bulunulan oba kültürünün gerekliliklerini yansıtacak düzeyde gerçekçi işlenir. Anlatılarda kadınlar, anaç, sadık, sevgi dolu eşler/ anneler niteliğinde çizilmekle birlikte; bu özellikleri onları pasif ve geri planda kalan bireyler olarak göstermez. Kadınların bahsi geçen tüm özellikleri, kişiliklerindeki cesaretle birleşerek onları anlatı içerisinde saygın bir konuma taşır. Ancak her iki cinsiyetin sahip olduğu bu baskın karakter yapısı, anlatı dramatizasyonunun yükseldiği bazı durumlarda aşılması gereken krizlere neden olabilmektedir. Eşlerin birbirleriyle veya düşmanlarla çeşitli fiziksel mücadelelere giriştiği karşılaşmalarda kadının erkeğe baskın gelmesi, erkeğin kendini sorgulamasına neden olmaktadır. Toplum nezdinde küçük düşeceği düşüncesine kapılan erkek kahramanlar bu gibi durumlarda anlatı boyunca kendilerinden beklenmeyen fevri ve olumsuz davranışlar sergilerler. Kahramanı bu duruma sevk eden nedenler; Carl Gustav Jung’un analitik psikolojisinde “kolektif bilinçdışı” adını verdiği insanlığın ortak deneyimlerinden türeyen kalıtsal davranış kalıplarıdır. Jung arketipleri olarak bilinen kalıplardan “gölge”, kahramanın bilinçdışında bastırdığı öfke, şiddet, kıskançlık gibi yönlerini yansıtmaktadır. Bu çalışmada Dede Korkut Kitabı’nın kendi hikayelerinde büyük zorlukları aşan iki erkek kahramanı Bamsı Beyrek ve Kan Turalı’nın bir kadın tarafından baskına uğratılmanın Oğuz içinde utanç vesilesi olarak konuşulacağından duydukları endişe ve bu endişe etrafında gösterdikleri davranışlar incelenecektir. Çalışmanın sonuçları ise bildirinin tam metninde yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut Kitabı, Jung, Gölge Arketipi, Bamsı Beyrek, Kan Turalı

Identity Crisis Experienced by Male Heroes Against Women in the Book of Dede Korkut: The Case of Bamsi Beyrek and Kan Turali in the Context of Jung's 'Shadow' Archetype

Abstract

The Book of Dede Korkut is one of the most significant written records of oral literary tradition carried by Oghuz Turks during their migration from Central Asia to Anatolia. The work serves not only as an epic narrative reflecting the worldview, lifestyle, values, social structure, belief systems of Oghuz people but also as historical document preserving their cultural memory. Portraying an idealized image of Turkish identity and society, the work explores male-female relationships in manner that is both deeply emotional—reflecting the value placed on family and spousal bonds—and realistically grounded in the norms of the nomadic tribal culture. Within narrative, women are not only depicted as nurturing, loyal, loving wives or mothers, but also as individuals who embody courage and strength. However, this strong characterization of both genders occasionally gives rise to dramatic tension and psychological crises that must be resolved. In scenes where physical confrontations occur between spouses/ enemies, woman emerges dominant, male hero experiences an internal conflict that challenges his identity. Fear of losing honor/ being humiliated in the eyes of society leads male characters to exhibit impulsive and uncharacteristic behavior throughout narrative. Reactions can be interpreted through Carl Gustav Jung's theory of analytical psychology, particularly his concept of "collective unconscious"—set of inherited behavioral patterns derived from humanity's shared experiences. One such pattern, known as "shadow" archetype, represents repressed aspects of psyche like anger, violence, jealousy. This study examines behavior and internal conflict of two prominent male heroes from Book of Dede Korkut, Bamsi Beyrek Kan Turali, as they face threat of being overpowered by woman—scenario that, within Oghuz cultural framework, is perceived as a source of shame. Their responses will be analyzed in light of Jung's shadow archetype, aiming to reveal underlying psychological mechanisms at play. The results of study will be included in the full text of paper.

Keywords: The Book of Dede Korkut, Jung, Shadow Archetype, Bamsi Beyrek, Kan Turali

Çanakkale’de Dijital Tüketim Folkloru: Yemeksepeti Yorumlarının Mizahi Söylemi

Samet Doykun

Türk Dili ve Edebiyatı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
sametdoykun@comu.edu.tr

Özet

Dijitalleşme, yemek deneyimlerinin aktarılma biçimlerini dönüştürmekte ve tüketim folkloruna yeni ifade alanları kazandırmaktadır. Yemeksepeti gibi çevrim içi sipariş platformlarında yer alan kullanıcı yorumları, yalnızca lezzet ya da hizmet değerlendirmeleri değil; aynı zamanda toplumsal algıların, kültürel kalıpların ve mizahi söylemlerin yansıdığı modern folklorik ürünlerdir. Bu çalışma, Çanakkale’de farklı yemek türlerinde hizmet veren beş işletmeye ait Yemeksepeti yorumlarını inceleyerek, geleneksel beğeni ve beğenmeme kalıplarının dijital ortamda nasıl mizahi bir dile dönüştüğünü araştırmaktadır.

Türk yemek kültüründe sofraların ardından söylenen en yaygın ifade “eline sağlık”tır. Bu kalıp, beğeni ve teşekkürün yanı sıra emeğe duyulan saygıyı da ifade eder. Ancak yemek beğenilmediğinde doğrudan olumsuz bir söz söylenmez; bunun yerine “Biraz tuzu az olmuş”, “Ellerine sağlık ama anneminki gibi değil”, “Eline sağlık, ama biraz sert olmuş” gibi örtük ve incelikli kalıplar tercih edilir. Folklor araştırmalarında bu tür kullanımlar “örtük eleştiri” ya da “dolaylı beğenmeme” olarak adlandırılır. Günümüzde ise Yemeksepeti yorumları, bu örtük kalıpları büyük ölçüde aşarak doğrudan, çoğu zaman da mizahi eleştirilerin öne çıktığı bir alan hâline gelmiştir.

Söylem analizi yöntemiyle yapılan incelemeler, kullanıcıların yemekleri abartılı övgülerle “destansı” bir üslupla tanımladığını; geciken siparişleri ise fıkra, parodi veya ironik bir dille hicvettiğini göstermektedir. Bulgular, geleneksel “eline sağlık” kalıplarının dijitalde sürdüğünü; ancak örtük eleştirilerin yerini açık, hatta alaycı mizahın aldığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Çanakkale’deki Yemeksepeti yorumları, beğeni ve beğenmeme pratiklerinin dijital folklor bağlamında mizahi bir söyleme dönüştüğü kültürel süreklilik ve dönüşüm hattını görünür kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Folklor, Tüketim Kültürü, Mizah, Yemeksepeti, Çanakkale

Digital Consumption Folklore in Çanakkale: The Humorous Discourse of Yemeksepeti Reviews

Abstract

Digitalization is transforming the ways in which food experiences are expressed and is providing new domains for consumption folklore. User reviews on online food delivery platforms such as *Yemeksepeti* are not merely evaluations of taste or service; they also constitute modern folkloric products that reflect social perceptions, cultural patterns, and humorous discourse. This study examines reviews of five restaurants in Çanakkale offering different types of food, with the aim of exploring how traditional patterns of appreciation and disapproval are rearticulated in humorous forms within digital spaces.

In Turkish food culture, the most common expression uttered after a meal is *eline sağlık* (“health to your hands”), which conveys appreciation, gratitude, and respect for labor. When food is not appreciated, direct criticism is traditionally avoided; instead, subtle and tactful expressions such as “It could use a little more salt,” “Health to your hands, but my mother’s is better,” or “Health to your hands, but it’s a bit tough” are preferred. In folklore studies, such usages are defined as “tactful criticism” or “indirect disapproval.” Today, however, *Yemeksepeti* reviews largely transcend these implicit forms, favoring direct and often humorous critique.

Discourse analysis reveals that users describe dishes with exaggerated, even “epic” praise, while criticizing late deliveries through anecdotes, parody, or irony. The findings indicate that although the traditional *eline sağlık* formula persists, implicit criticism has been replaced by open, satirical humor.

In conclusion, *Yemeksepeti* reviews in Çanakkale illustrate a line of cultural continuity and transformation in which practices of appreciation and disapproval are reshaped into humorous discourse within the framework of digital folklore.

Keywords: Digital Folklore, Consumption Culture, Humor, *Yemeksepeti*, Çanakkale,

Kazdağı Tahtacı Türkmenleri Üzerine Akademik Çalışmalar: Bir Literatür İncelemesi¹

Buse Kedioğlu

Disiplinlerarası Kültürel Miras Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
busekedioglu@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Kazdağı Tahtacı Türkmenleri üzerine gerçekleştirilen akademik araştırmaları analitik bibliyografya yöntemiyle incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, mevcut literatürde hangi temaların öne çıktığını, hangi alanların eksik bırakıldığını belirlemek ve bundan sonraki araştırmalara yön verecek bütüncül bir çerçeve sunmaktır. Bu doğrultuda 2018–2023 yıllarına ait kitap yayınları, 1982–2023 döneminde hazırlanmış lisansüstü tezler, 1930–2024 arasında yayımlanmış makaleler, 2001–2018 yıllarındaki bildiriler ile 2012–2016 dönemine ait görsel materyaller doküman analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular, çalışmaların yoğunlukla dini ve kültürel kimlik, inanç pratikleri, doğa ve ocak kültü, Eski Türk dini ile bağlantılar, köylerin tarihi ve sosyo-kültürel yapısı gibi konular etrafında şekillendiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra müzik ve kültür ilişkisi, dil ve ağız özellikleri, kırsal turizm ve sürdürülebilir miras bağlamında dini ritüellerin değerlendirilmesi de dikkat çeken temalardır. Ayrıca aile ve sosyal kurumlar, Sarıkız efsanesinin toplumsal yapıya etkileri, ölüm ritüelleri, sazandarlık geleneği, giyim-kuşam, bayram ve törenler, folklorik tıp uygulamaları ile gelenek-göreneklerin kimlik aktarımındaki işlevleri üzerinde de çalışmalar yapılmıştır. Bu çeşitlilik, Tahtacı kültürünün farklı boyutlarını ortaya koyması bakımından önemli görülmektedir.

Sonuç olarak, Kazdağı Tahtacı Türkmenleri üzerine yapılan araştırmaların çeşitliliği son yıllarda artış göstermektedir. Ancak özellikle Çanakkale yöresi Tahtacılarının dini inanç merkezleri olan yatırlar ve halk hekimliği pratikleri üzerine yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu alanlarda gerçekleştirilecek araştırmalar hem literatürdeki boşluğu dolduracak hem de Tahtacı kültürünün bütüncül biçimde anlaşılmasına ve korunmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kazdağı, Tahtacı, Türkmen, Bibliyografik Analiz

¹ Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesindeki Disiplinlerarası Kültürel Miras Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında hazırlanan “Çanakkale Tahtacı Türkmenlerinde Kadın Folkloru” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Academic Studies on the Tahtacı Turks of Kazdağı: A Literature Review

Abstract

This study examines academic research on the Kazdağı Tahtacı Turkmens through the method of analytical bibliography. The main objective is to identify which themes dominate the existing literature, determine which areas have been neglected, and provide a holistic framework that may guide future research. For this purpose, various sources were analyzed using document analysis: books published between 2018–2023, graduate theses completed between 1982–2023, articles published between 1930–2024, conference papers from 2001–2018, and visual materials produced between 2012–2016.

The findings reveal that the studies predominantly focus on religious and cultural identity, belief practices, nature and hearth culture, connections with the ancient Turkic religion, and the historical as well as socio-cultural characteristics of Tahtacı villages. In addition, themes such as the relationship between music and culture, linguistic and dialectal features, rural tourism, and the evaluation of religious rituals within the framework of sustainable heritage have drawn scholarly attention. Research has also addressed family and social institutions, the influence of the Sarıkız legend on community structure, death rituals, the tradition of *sazandarlık* (bardship), clothing and dress codes, festivals and ceremonies, folkloric medical practices, and the role of customs and traditions in cultural transmission. This thematic variety is significant for understanding the multiple dimensions of Tahtacı culture.

In conclusion, research on the Kazdağı Tahtacı Turkmens has diversified and expanded in recent years. Nevertheless, the sacred sites (*yadır*) that function as religious centers for the Tahtacı of Çanakkale, along with their folk medical practices, remain insufficiently studied. Addressing these areas will both fill existing gaps in the literature and contribute to a more comprehensive understanding and preservation of Tahtacı culture.

Keywords: Kazdağı, Tahtacı, Turkmens, Bibliographic Analysis

Özbekistan-Türk Atasözlerinin İmge Sistemi ve Kompozisyonu

Oynisa Khojjeva

Türk Dili ve Edebiyatı Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

niso-nur@mail.ru

Özet

Bu makale, Özbek ve Türk halk edebiyatının en küçük ve en anlamlı türü olan atasözlerinin imge sistemini incelemeyi amaçlamaktadır. Sınırlı sayıda olmalarına rağmen, atasözleri anlam bakımından oldukça zengindir. Kısa dizelerde ve birkaç kelimedede barındırdıkları anlam zenginliği, imgeler aracılığıyla daha da çekici hale gelir. Atasözleri, çeşitli ve benzersiz bir imge sistemine sahiptir. Bu makalede, Özbek ve Türk atasözlerinde bulunan imgelerin kompozisyonunu birkaç gruba ayırdık. Bunlar insan imgeleri, hayvan imgeleri ve cansız nesnelerin imgeleri olarak ayrıldı. Her grubun imgeleri hakkındaki fikirler örneklerle desteklendi. Özellikle, Özbek ve Türk atasözlerinden insan merkezli, zoonimik, botanik ve yer adlarıyla ilgili imge örnekleri verildi ve bunların ulusal kültür, coğrafi özellikler ve halkın sosyal yaşamıyla ilişkileri de belirlendi. Atasözleri ve imgelerdeki anlam değişimleri incelendi ve imgelerin kendi anlamlarıyla ve mecaz anlamlarıyla ortaya çıkışları belirlendi. Kendi anlamlarıyla ve mecaz anlamlarıyla imgelere örnekler verildi. Özbek ve Türk atasözlerinde bulunan imgeler arasındaki benzerlikler tespit edilerek genetik bağlantıları incelenmiştir. Ayrıca, iki halkın atasözleri arasındaki farklılıklar da incelenmiş ve bu farklılıkların nedenleri açıklanmıştır. Atasözlerindeki imgeler arasında önemli bir yer tutan kültlere özellikle dikkat çekilmiştir. Özellikle Türk halklarının yaşamında özel bir anlam taşıyan kurt, at, ay ve güneş gibi kültürler tespit edilmiş ve atasözlerinin içeriği üzerindeki etkileri ayrı ayrı açıklanmıştır. Atasözlerindeki bazı imgelerin olumlu ve olumsuz anlamları, yaratıldıkları dönem ve Türk halklarının kadim inançlarıyla bağlantılı olarak açıklanmıştır. Makale, yukarıdaki analiz ve araştırmaya dayalı sonuçlarla sonuçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: atasözü, imaj, anne imajı, at imajı, halk edebiyatı, kültür

Image System And Composition Of Uzbekistan-Turkish Proverbs

Abstract

This article aims to examine the imagery system of proverbs, the smallest and most meaningful genre of Uzbek and Turkish folk literature. Despite their limited number, proverbs are quite rich in meaning. The richness of meaning they contain in short lines and a few words is made even more compelling through imagery. Proverbs possess a diverse and unique imagery system. In this article, we have divided the composition of imagery found in Uzbek and Turkish proverbs into several groups: human imagery, animal imagery, and inanimate object imagery. Introducing examples of imagery within each group, we provide examples. Specifically, we provide examples of anthropocentric, zoonimic, botanical, and toponymic imagery from Uzbek and Turkish proverbs, and we also identify their relationship to national culture, geographical features, and the social life of the people. Semantic shifts in proverbs and imagery are examined, and the emergence of imagery with its own meanings and metaphors is identified. Examples of imagery with its own meanings and metaphors are provided. Similarities between imagery found in Uzbek and Turkish proverbs are identified, and their genetic connections are examined. Additionally, the differences between the proverbs of the two peoples are examined, and the reasons for these differences are explained. Cults, which hold a significant place among the imagery in the proverbs, are given special attention. Cults such as the wolf, horse, moon, and sun, which hold particular significance in the lives of the Turkic peoples, are identified, and their influence on the content of the proverbs is explained separately. The positive and negative meanings of some proverbial imagery are explained in relation to the period in which they were created and the ancient beliefs of the Turkic peoples.

The article concludes with conclusions based on the above analysis and research.

Keywords: proverb, image, image of mother, image of horse, folklore, cult

Terapötik Halk Bilimi: Kültürel Kodlarla İyileşmeye Bütüncül Bir Yaklaşım

Gülcan Arslan

Tömer Karabük Üniversitesi
gulcanarslan@karabuk.edu.tr

Özet

Halk bilimi, doğumdan ölüme kadar insan yaşamındaki bütün kültür öğelerini bilimsel olarak derleyen, araştıran, değerlendiren ve bunların sistematik açıklamasını yaparak bilimsel sonuçları halkın yararına olacak şekilde düzenleyip aktaran bir bilim dalıdır. Kültürün sürekliliği kadar psikolojik etmenleri çözümlemek de bu disiplinin temel amacıdır. Bu nedenle halk bilimi geleneksel yöntemlerle sınırlı kalmayıp modern yaklaşımlarla da varlığını sürdürmektedir. Geçmişten günümüze kadar kültürel öğelerin aktarımı anlatı, müzik, dans, sanat ve ritüel gibi çeşitli yöntemlerle sağlanmaktadır. Bu yöntemler insan ruh durumunu iyileştirmeyi de hedeflemiştir. Günümüzde masal terapi, dans terapi, müzik terapi, sanat terapi vb. yöntemlerle ruhsal huzurun sağlanmasına yönelik terapötik uygulamalar mevcuttur. Bütün bu unsurlar halk biliminin inceleme alanıdır. Ancak bu terapötik uygulamalar bütüncül bir yaklaşım olarak ele alınmamıştır. Çalışmanın amacı masal, el sanatları, türkü, halk oyunları, çocuk oyunları, ritüeller vb. kültürel öğeleri bütüncül bir şekilde “Terapötik Halk Bilimi” kavramı ile ortaya atmak ve bunların klinik, eğitimsel ve sosyal pratiklerde nasıl uygulanacağını tartışmaktır. Çalışma, birey ve toplumun ruhsal dünyasının iyi oluşunda kültürel mirasın bir kaynak olarak kullanılmasının yeniden nasıl yorumlanabileceğini araştırmayı hedeflemiştir. Bu çalışma nitel araştırma yöntemi çerçevesinde kuramsal bir model önerisi geliştirmeye dayalıdır. Literatür taraması yoluyla halk bilimi, kültürel psikiyatri ve uygulamalı halk bilimi alanlarındaki çalışmalar sentezlenmiş, disiplinler arası bir bakış açısı benimsenmiştir. Önerilen model somutlaştırmak amacıyla teorik vaka senaryoları geliştirilerek üç ana eksen (klinik, eğitimsel ve sosyal) incelenmiştir. Yapılan çalışma Terapötik Halk Bilimi Modelinin kültüre dayalı müdahaleler için zengin bir çerçeve sunduğunu ortaya koymuştur. Bu model halk bilimini dinamik bir iyileşme kaynağı olarak konumlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk Bilimi, Terapötik Uygulamalar, Kültür Aktarımı

Therapeutic Folklore: A Holistic Approach to Healing with Cultural Codes

Abstract

Folklore is a discipline that reports, investigates, and evaluates all cultural elements in human life from birth to death, organizing and communicating them systematically in a way that preserves scientific results. The fundamental goal of this discipline is to analyze psychological factors, as well as cultural continuity. Therefore, folklore has not been traditionally limited but continues to exist through modern applications. From the past to the present, the transmission of cultural elements has been achieved through various forms such as narrative, music, dance, art, and ritual. This has also targeted the spiritual boundaries of people. Today, there are therapeutic practices aimed at achieving psychological balance, such as fairy tale therapy, dance therapy, music therapy, and art therapy. All these elements are within the scope of folklore. However, these therapeutic practices have not been considered as a holistic approach. The aim of this study is to reveal cultural elements such as fairy tales, handicrafts, folk songs, folk dances, children's games, rituals, etc., through the holistic "Therapeutic Folklore" phenomena and to discuss their application in clinical, educational, and social practice. The study aimed to explore how the use of cultural assets as a resource for the well-being of individuals and societies can be reinterpreted. This study utilizes a qualitative research methodology and a comprehensive theoretical model. A literature review synthesizes studies in folklore, cultural psychiatry, and applied folklore, embracing an interdisciplinary perspective. To concretize the proposed model, theoretical case scenarios are developed along three main axes (clinical, educational, and social). This study provides a rich framework for the Therapeutic Folklore Model, providing a framework for culturally-based interventions. This model sustains folklore as a dynamic healing resource.

Keywords: Folklore, Therapeutic Practices, Cultural Transmission

Magtymguly Pyragy'nın Şiirlerinde Milli Kimlik ve Kültürel Değerlerin Yansımaları

Gozel Allakova

Türkmen Edebiyatı ve Edebi İlişkiler Türkmenistan Bilimler Akademisi Magtymguly Adlı Dil, Edebiyat ve Milli Elyazmaları Enstitüsü
gozelallakova03@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkmen edebiyatının en önemli temsilcilerinden biri olan Magtymguly Pyragy'nın şiirlerinde milli kimlik, kültürel değerler, toplumsal bilinç ve ahlaki ilkelerin yansımalarını incelemektedir. Magtymguly, XVIII. yüzyılda yaşamış olmasına rağmen düşünce yapısı, halkına olan sevgisi ve özgürlük arayışıyla çağını aşan bir şahsiyettir. Onun eserleri, Türkmen halkının manevi dünyasını ve milli kimliğinin oluşum sürecini derinlemesine yansıtır. Şair, yalnızca bir sanatçı değil, aynı zamanda halkının diliyle konuşan bir bilge, bir fikir adamı ve milli birliğin simgesidir.

Araştırmada nitel analiz yöntemi kullanılarak Magtymguly'nin seçilmiş şiirleri tematik, dilsel ve kültürel açılarından değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı, şairin halk diliyle kaleme aldığı eserlerinde vatan sevgisi, adalet, kardeşlik, insanlık, ahlak ve inanç gibi kavramların nasıl işlendiğini ortaya koymaktır. Magtymguly'nin sade, anlaşılır ve etkileyici dili, Türkmen toplumunda derin bir karşılık bulmuş, onun şiirlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamıştır. Ayrıca şairin dini, felsefi ve insani değerleri birleştiren üslubu, Türkmen halkının manevi kimliğinin oluşumuna kalıcı katkılar sunmuştur.

Elde edilen bulgular, Magtymguly Pyragy'nın sadece bir edebi şahsiyet değil, aynı zamanda milli bilincin ve kültürel dirilişin öncüsü olduğunu göstermektedir. Onun eserlerinde görülen barış, dayanışma, kardeşlik ve adalet temaları evrensel insanlık değerleriyle bütünleşmektedir. Sonuç olarak, Magtymguly Pyragy'nın edebi mirası Türkmen edebiyatında milli kimliğin inşasında temel bir köşe taşı olmuş, Türk dünyasının ortak manevi mirasına büyük katkılar sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Magtymguly Pyragy, Türkmen edebiyatı, milli kimlik, kültür, şiir

Reflections of National Identity and Cultural Values in the Poetry of Magtymguly Pyragy

Abstract

This study examines the reflections of national identity and cultural values in the poetry of Magtymguly Pyragy, one of the most prominent representatives of Turkmen literature. Magtymguly is not only a poet but also a thinker who shaped the intellectual and moral consciousness of his people, becoming a pioneer of national awareness. The research employs a qualitative analysis method, evaluating selected poems of the poet in thematic, linguistic, and cultural dimensions. The aim of the study is to reveal how concepts such as unity, patriotism, justice, humanity, moral values, and faith in God are expressed in his works. The poet's use of simple and comprehensible language contributed greatly to the development of national identity among the Turkmen people. Moreover, Magtymguly's emphasis on moral integrity, social harmony, and human dignity highlights his role as a moral guide as well as a literary figure. The findings show that Magtymguly Pyragy was not only an artist but also a symbol of cultural revival and national awakening. The themes of solidarity, peace, brotherhood, and justice in his poems reflect both the socio-cultural context of his time and universal humanistic values. In conclusion, Magtymguly Pyragy's literary heritage played a crucial role in strengthening Turkmen national identity and became a symbol of shared spiritual values throughout the Turkic world. This study aims to reinterpret the relationship between literature, identity, and culture through the perspective of Magtymguly's poetic philosophy.

Keywords: Magtymguly Pyragy, Turkmen literature, national identity, culture, poetry

Dijital Çağda Kolektif Anlatıcılık: Yapay Zekâ ile Üretilen Halk Hikâyeleri

Abdulhan Taşbaşı

Türk Dili ve Edebiyatı, Halk Edebiyatı Bağımsız
abdullahtasbasi@hotmail.com

Özet

Türk halk kültürünün köklü yaratmalarından biri olan halk hikâyeleri, aşk ve kahramanlık temaları etrafında şekillenmiş; toplumsal hafızayı kuşaktan kuşağa aktaran anlatılar olarak varlığını sürdürmüştür. Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Tahir ile Zühre, Emrah ile Selvihan ve Arzu ile Kamber gibi aşk merkezli halk hikâyeleri hem sözlü hem yazılı kültürde ideal aşkın, sadakatin ve imkânsızlığın sembolleri hâline gelmiştir. Teknolojik gelişmelerle paralel, önce sanayi ve bilişime daha sonra hayatın her alanına dâhil edilen yapay zekâ araçlarının kullanımı edebiyata da yansımış, yapay zekâlar tarafından üretilen metinler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu etkileşimden hareketle halk anlatılarının da üretim, aktarım ve paylaşım ortamlarının değişeceği öngörülmektedir. Yapay zekâ destekli metinler, halk anlatıcılığının işlevlerini kısmen devralarak “dijital âşık/meddah” olarak adlandırılabilir yeni bir anlatıcı tipini ortaya çıkaracaktır. Çalışma, halk hikâyelerinin yapay zekâ ortamında yeniden üretimini inceleyerek dijital halkbilimi açısından “kolektif anlatıcılık” olgusunu tartışmaktadır. Nitel araştırma yöntemine bağlı kalınarak metin çözümlemesi ve yapısalci anlatı analizi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada yalnızca Chatgpt adlı yapay zekâ aracı kullanılarak yukarıda belirtilen beş halk hikâyesi yeniden üretilmiş, metinler geleneksel varyantlarla karşılaştırılmıştır. Ortaya çıkan metinler, geleneksel anlatılarla karşılaştırılarak yapay zekâ tarafından ortaya konan anlatıcı kimliği, motiflerin dönüşümü, duygu yoğunluğu anlatı çözümlemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, halk hikâyelerinin çağdaş teknolojinin imkânlarıyla yaşayan ve yeniden üretilen dinamik bir anlatı formu olabileceğini; yapay zekâ üretimi/anlatıcılığının halk hikâyelerini küresel bir söylem alanına taşıırken üslup, duyarlılık ve kültürel kimlik bakımından büyük ölçüde silikleştirdiğini göstermektedir. Bu durumun, dijital folklor bağlamında anlatı etiği ve kolektif hafızanın geleceği üzerine yeni tartışma alanları doğurarak biçim ve içerik açısından yeniden düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital folklor, halk hikâyeleri, yapay zekâ, âşık, hafıza

Collective Narration in the Digital Age: Folk Tales Generated By Artificial Intelligence

Abstract

Folk tales, one of the most enduring narrative genres of Turkish folk culture, have historically embodied the collective values, emotions, and ideals of society. Shaped around love and heroism, tales such as *Kerem and Aslı*, *Ferhat and Şirin*, *Tahir and Zühre*, *Emrah and Selvihan*, and *Arzu and Kamber* have long functioned as cultural vehicles for transmitting collective memory and moral codes through oral and written traditions. With the rapid advance of technology, particularly the integration of artificial intelligence (AI) into creative and communicative processes, literature has entered a new stage in which AI systems can generate texts that mimic human creativity. This transformation inevitably affects folk narratives, whose production, transmission, and reception are now mediated by digital platforms. This study explores how folk tales are reinterpreted and re-created within artificial intelligence environments, focusing on the concept of “collective narration” in the context of digital folklore. Using qualitative research methods—primarily textual analysis and structural narrative analysis—five classical Turkish folk tales were regenerated by the AI tool *ChatGPT*. These newly produced narratives were then compared with their traditional variants to examine changes in narrative structure, motif transformation, emotional intensity, and narrator identity. The findings suggest that folk tales, through the interpretive agency of AI, can continue to exist as dynamic, evolving narrative forms that transcend cultural and linguistic boundaries. However, AI-generated storytelling also reveals a tendency toward stylistic homogenization and the erosion of local cultural sensitivity. The emergence of a “digital minstrel” or “virtual storyteller” challenges traditional notions of authorship, authenticity, and collective memory. Consequently, this study argues for a critical rethinking of narrative ethics and cultural continuity in the age of algorithmic creativity.

Keywords: Digital folklore, folk tales, artificial intelligence, minstrel, memory

“Kabak Çiçeğini Beklemek”: Türk Atasözlerinde Ölüm Teması Üzerine Bir İnceleme

Reyyan Özkılıç

Türk Dili ve Edebiyatı Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
reyyanozkiloc2015@gmail.com

Özet

Atasözleri, halkın doğa ile iç içe olan yaşamını ve doğanın insan hayatındaki rolünü yansıtır. Bu sözlerde doğa, sadece çevresel bir unsur değil, aynı zamanda insanın karakterini, davranışlarını ve değerlerini şekillendiren bir rehberdir. İnsan ve doğa arasındaki ilişki, genellikle doğal döngüler, hayvanlar, bitkiler ve doğa olayları üzerinden sembolize edilir. Bu semboller aracılığıyla insanın doğaya uyum sağlaması, sabır, çaba ve direnç gibi insani değerler ön plana çıkar.

Doğanın doğal süreçleri, insan yaşamındaki paralellikleri gösterir. Örneğin, doğada meydana gelen büyüme, değişim ve dönüşüm, insanın gelişim süreçleriyle karşılaştırılır. İnsanlar, doğanın döngülerini gözlemleyerek yaşamlarına yön verirler. Doğa, aynı zamanda insanın ahlaki ve psikolojik yapısını da etkiler; doğa ile uyumlu yaşamak, insanın içsel dengesini bulmasına yardımcı olur. Toplumların doğa ile olan ilişkisi, atasözlerinde sıkça yer alan gözlemlerle ifade bulur. Doğadaki küçük ama sürekli değişimlerin, insan hayatındaki büyük sonuçları ortaya çıkardığına dair çıkarımlar yapılır. Bu, insanların doğa ile olan etkileşiminin hem bireysel hem de toplumsal yaşamda önemli bir yer tuttuğunu gösterir.

Bu çalışmanın amacı, atasözlerinde doğa ile insan arasındaki ilişkinin nasıl yansıtıldığını ve doğanın insan yaşamındaki yeri ile anlamını ortaya koymaktır. Atasözleri, halkın gözlemleri ve deneyimlerinin bir yansıması olarak doğa ile olan ilişkiyi sembolize eder. Çalışma, doğanın çeşitli öğelerinin (hayvanlar, bitkiler, doğal olaylar) atasözlerinde nasıl kullanıldığını incelemeyi ve bu semboller aracılığıyla insanın doğa ile kurduğu bağları anlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, doğa ile uyumlu yaşamın, sabır, çalışkanlık ve direnç gibi insani değerlere nasıl yansıdığına dair gözlemler sunulacaktır. Bu bağlamda, atasözlerinin sadece kültürel bir miras olmanın ötesinde, insanların doğa ile olan ilişkilerini anlamamızda nasıl bir araç işlevi gördüğünü keşfetmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: atasözleri, doğa, halk kültürü, etkileşim, ölüm

"Waiting for Zucchini Blossom": An Analysis on the Death in Turkish Proverbs

Abstract

Proverbs reflect the people's life intertwined with nature and nature's role in human life. In these sayings, nature is not merely an environmental element but also a guide that shapes human character, behavior, and values. The relationship between humans and nature is often symbolized through natural cycles, animals, plants, and natural events. Through these symbols, human values such as adapting to nature, patience, effort, and resilience come to the fore.

Nature's natural processes reveal parallels in human life. For example, growth, change, and transformation in nature are compared to human development processes. People guide their lives by observing nature's cycles. Nature also influences human moral and psychological structure; living in harmony with nature helps people find their inner balance. Societies' relationship with nature is expressed through observations frequently found in proverbs. Conclusions are drawn about how small but constant changes in nature produce major consequences in human life. This shows that human interaction with nature plays an important role in both individual and social life.

The purpose of this study is to reveal how the relationship between nature and humans is reflected in proverbs and to highlight the place and meaning of nature in human life. Proverbs symbolize the relationship with nature as a reflection of the people's observations and experiences. The study aims to examine how various elements of nature (animals, plants, natural events) are used in proverbs and to understand the bonds humans establish with nature through these symbols. In addition, observations will be presented on how living in harmony with nature reflects human values such as patience, diligence, and resilience. In this context, the aim is to discover how proverbs serve as a tool for understanding people's relationship with nature, beyond being merely a cultural heritage.

Keywords: proverbs, nature, folk culture, interaction, death

Mr. Robot Dizisinin Karnavalist Yaklaşım Bağlamında İncelenmesi

Yasin Özçelik

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
severimysn39@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Sam Esmail tarafından kaleme alınan, iki Altın Küre Ödülü ve üç Primetime Emmy Ödülü'nün yanı sıra alanında birçok ödül kazanan Mr. Robot dizisinde bireysel ve toplumsal düzeyde hiyerarşinin nasıl altüst edildiği incelenmektedir. Modern ve güçlü kapitalist sisteme karşı gerçekleştirilen direniş, karnavalın kapsamında yer alan geçicilik, maskelenme ve iktidarın yıkılması üzerinden değerlendirilmiştir. Baş karakter olan Elliot'un çeşitli sağlık problemleriyle (kişilik bozukluğu, klinik depresyon, sosyal anksiyete, uyuşturucu bağımlılığı) gelişen içsel bölünmenin nedeni ve "Mr. Robot" kimliği, sisteme karşı alaycı bir yeniden doğuş olarak yorumlanmıştır. Bu bağlamda Mr. Robot dizisi, Mihail Bakhtin'in bahsettiği kahkaha (gülme kültürü) ile ilişkilendirilerek, ciddiyeti bozmak ve bu bozulma ile sınıfsallığın beraberinde getirdiği tüm hiyerarşik düzen ve yapının "kırılması" için geliştirilen yaklaşımın etkileri incelenmiştir. Bu çerçeve ile yapılan araştırma, Mr. Robot dizisinin sadece siberpunk bir kurgu değil aynı zamanda modern dünyadaki karnavalesk gösteri ve dijital ortamı değerlendiren kültürel bir eleştiri örneği olduğunu ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hiyerarşi, Sistem, Karnaval, Siberpunk, Dijital Kültür

An Analysis of the Series Mr. Robot Within the Context of the Carnavalesque Approach

Abstract

This study examines how hierarchy is subverted on both individual and societal levels in the TV series Mr. Robot, written by Sam Esmail, which has received two Golden Globe Awards, three Primetime Emmy Awards, and numerous other honors. The resistance against the modern and powerful capitalist system is analyzed through the concepts of temporariness, masking, and the overthrow of authority, which are central to the notion of carnival. The protagonist, Elliot, struggles with various mental health issues (personality disorder, clinical depression, social anxiety, drug addiction), and his fragmented identity—manifested through the persona of “Mr. Robot”—is interpreted as a satirical rebirth against the system. In this context, Mr. Robot is associated with Mikhail Bakhtin’s concept of laughter (the culture of humor), exploring how humor disrupts seriousness and dismantles the hierarchical order imposed by class structures. The research demonstrates that Mr. Robot is not merely a cyberpunk fiction but also a detailed example of cultural critique, reflecting the carnivalesque spectacle and digital environment of the modern world.

Keywords: Hierarchy, System, Carnival, Cyberpunk, Digital Culture

Sözlü Kültürden İkincil Sözlü Kültüre: Gölge ve Suretler

Dilara Koçak

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
dilarakocak15421@gmail.com

Özet

Bu çalışmada Derviş Zaim'in "Geleneksel Türk Sanatları" üçlemesinin son halkası olan Gölge ve Suretler filmi sözlü kültür ürünlerinin ikincil sözlü kültür ortamındaki dönüşümü ve işlevleri bağlamında incelenmektedir. Karagöz geleneğinin sadece mizahî performanstan ibaret olmadığı kültürel bellek ve kimliğin koruyucusu işlevi gördüğü ve sinemayla birlikte farklı disiplinlerde işlevleri ile varlığını devam ettirdiği savunulmaktadır. Film, Kıbrıs Türk halkının kültürel belleği ve kimlik arayışlarını Karagöz-Hacivat gölge oyununu sinema ortamına yansıtarak geleneksel sözlü kültürün yeniden üretimini temsil etmektedir. Bu temsil halkın üretimi ürünlerinin "gölge" kavramıyla birlikte toplumsal izdüşümünü ifade etmektedir. Çalışma Walter J. Ong'un sözlü ve ikincil sözlü kültür kuramı ve Jan Assmann'ın kültürel bellek kavramı çerçevesinde Karagöz-Hacivat, gölge, ışık, suret, gerçek, usta-çırak ilişkisi gibi gölge oyunu unsurlarının işlevleri ve ikincil sözlü kültürdeki rolü analiz edilmiştir. Yapılan analiz Karagöz geleneği içerisinde ritüel ve sembollerinin sinemada yeniden anlamlandırılmasına odaklanmaktadır. Araştırma sonucunda Gölge ve Suretler filmi ile Karagöz geleneğinin dramatik kurgu çerçevesinde yeniden üretilebileceği; sözlü kültür ortamı ürünlerinin toplumların bellek ve kimliğindeki etkisini ikincil sözlü kültür ortamında değişerek ve dönüşerek devam ettirdiği ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gölge, Karagöz- Hacivat, Derviş Zaim, İkincil Sözlü Kültür

From Oral Culture To Secondary Oral Culture: Gölgeler ve Suretler

Abstract

In this study, Derviş Zaim's film *Gölgeler ve Suretler* the final installment of his trilogy on "Traditional Turkish Arts" is examined within the context of the transformation and functions of oral culture products in the secondary oral culture environment. It is argued that the Karagöz tradition is not merely a form of humorous performance, but rather serves as a guardian of cultural memory and identity, maintaining its existence and functions across different disciplines, including cinema. The film represents the reproduction of traditional oral culture by reflecting the cultural memory and identity quests of the Turkish Cypriot community through the cinematic adaptation of the Karagöz-Hacivat shadow play. This representation expresses the social projection of folk-produced cultural artifacts through the concept of "shadow." Within the theoretical framework of Walter J. Ong's oral and secondary oral culture theory and Jan Assmann's concept of cultural memory, the study analyzes the functions and roles of elements from the shadow play tradition such as Karagöz-Hacivat, shadow, light, image, reality, and the master-apprentice relationship within secondary orality. The analysis focuses on how the rituals and symbols of the Karagöz tradition are reinterpreted in cinema. As a result of the research, it is revealed that the Karagöz tradition can be reproduced within the framework of dramatic fiction with the film ; and that the products of oral culture continue to influence the memory and identity of societies by changing and transforming in the secondary oral culture environment.

Keywords: Shadow, Karagöz-Hacivat, Derviş Zaim, Secondary Oral Culture

Türk Destan Evreninde Kağan Tayini ve Tahta Çıkma Törenleri

Buse Hakan

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
hakan.buse@ogr.ahievran.edu.tr

Özet

Türklerde devleti temsil eden, yöneten ve çeşitli vasıflar taşıyan kişilere kağan denilir. Topluma yön verme sorumluluğunda olan kağanlar zeki, güçlü ve yetenekli şahsiyetlerdir. Yazıtlara ismini veren Kül Tigin ve Bilge Kağan gibi mücadeleci bir ruha sahip olan önemli devlet adamları, kendilerini Türk milletinin iskânını ve düzenini sağlamaya adanmışlardır. Büyük Türk kağanları yönettiği halkını bir arada tutmaya çalışarak yaptıklarını yazıtlar aracılığıyla geçmişten günümüze kadar aktarmıştır. Yazıtlarda bildirilen durumlar, bir diğer nesile nasihat niteliğindedir. Bu, büyük devlet olmanın bir göstergesidir. En eski dönemlerden itibaren anlatılarımızda yer alan tahta çıkma töreni, tarihe ışık tutan destanlarda da önemli bir yer tutar. Türk milletine öğüt veren ve yol gösterici nitelikte olan destanlarda milli şuur devletin temeli olan, liderlik ve yöneticilik vasfı taşıyan kağanlar tarafından sağlanır. Kağan tayini, halkı kimin yöneteceğini belirleyen bir törendir. Destanlarda renkli ve coşkulu bir şekilde tasvir edilen kağan veya hanların tahta çıkma törenlerinin, kendi içerisinde kutsal bir gücü muhafaza ettiği görülür. Milletinin her türlü menfaatini düşünen kağan veya hanlar, destanlarda belli bir törenle duyurulur, tahta çıkar ve halkına hitap eder. Yönetme erki ilahi bir güçten gelen kağanlar, dağınık boyları bir araya toplayarak tek bir devlet çatısı altında birleştirir.

Çalışmamızda; Altay, Hakas, Tıva, Başkurt, Kazak, Kırgız, Karakalpak, Uygur, Güney Azerbaycan, Türkmen ve Çuvaş destanlarından konuyla ilgili örnek metinler verilmiştir. Bu metinlerden hareketle kağan tayini ve tahta çıkış törenlerinin destanlara nasıl yansıdığı ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk destanları, kağan, tören, tahta çıkma

Appointment of Khagan and Enthronement Ceremonies in the Universe of Turkish Epics

Abstract

Among the Turks, people who represent the state, govern it and have various qualifications are called khagan. Khagans, responsible for shaping society, were intelligent, powerful, and capable figures. Important statesmen with a fighting spirit, such as Kultegin and Bilge Khagan, who gave their names to the inscriptions, dedicated themselves to ensuring the settlement and order of the Turkish nation. The great Turkic Khagans, striving to keep the people they ruled united, have passed down their deeds from the past to the present through inscriptions. The events described in the inscriptions serve as advice to future generations. This is an indication of being a great state. The enthronement ceremony, which has been present in our narratives since the earliest times, also holds a significant place in epics that illuminate history. In epics that offer advice and guidance to the Turkish nation, national consciousness is fostered by the Khagan, who is the foundation of the state and possesses leadership and administrative qualities. The appointment of the Khagan is a ceremony that determines who will rule the people. The enthronement ceremonies of the Khagan or Khan, depicted in colorful and enthusiastic manner in the epics, are seen to retain a sacred power within themselves. Khagans or khans who think about all kinds of interests of their nation are announced in epics with a certain ceremony, ascend to the throne and address their people. Khagans, whose ruling power derives from a divine power, unite scattered tribes under a single state.

This study provides sample texts from the Altai, Khakass, Tuva, Bashkir, Kazakh, Kyrgyz, Karakalpak, Uyghur, Southern Azerbaijan, Turkmen, and Chuvash epics. Based on these texts, it will be revealed how the appointment of the khan and the enthronement ceremonies are reflected in the epics.

Keywords: Turkish epics, khagan, ceremony, enthronement

Karagöz Oyunlarında Bitkilerin ve Nesnelerin Folklorik İşlevi

Pelin Su Korkmaz

Türk Dili ve Edebiyatı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
pelinsukorkmaz35@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Cevdet Kudret'in eserinden alınmış olup eserde yer alan on oyunu temel alarak, bu metinlerdeki bitki ve nesne unsurlarının folklorik işlevlerini incelemektedir. Kudret'in derlemesinde, halk yaşamının en basit eşyaları ve doğa öğeleri, toplumsal eleştirinin ve mizahın aracı hâline gelir.

“Sahte Esirci” oyununda perde, iskemle ve tüfek gibi nesneler seyirci-gösteri ilişkisini kurarken; “Salıncak”ta ağaç, ip ve salıncak halk eğlencelerinin ve bahar neşesinin simgesi olur. “Sünnet” oyununda karyola, perde ve çiçekler törenin kutsallığını; “Şairlik” ve “Tahmis”te kalem, defter, mürekkep ile gül, sümbül gibi bitkiler halk zekâsı ve sanat dili arasındaki farkı temsil eder. “Ters Evlenme”de ev eşyalarıyla toplumsal roller tersine çevrilir; “Tımarhane”de zincir, kapı ve yatak delilik ve özgürlük arasındaki sınırı simgeler. “Yalova Safası” oyununda dut, çınar ve yosun doğayı ve bolluğu yansıtırken; “Yazıcı”da kâğıt, kalem ve mühür bürokrasiyi hicveder. Cevdet Kudret'in derlemesinde bitkiler, doğanın yaşam döngüsünü ve halkın dünyayla bağını; nesneler ise toplumsal düzen, emek ve mizah arasındaki ilişkiyi temsil eder. Bu yönüyle eser, halk tiyatrosunda doğa ile kültürün iç içe geçtiği bir folklorik alan yaratır.

Anahtar Kelimeler: Karagöz, Bitki, Nesne, Folklor, Halk Tiyatrosu

The Folklorical Function Of Plants And Objects in the Karagöz Play

Abstract

This study, based on ten plays from Cevdet Kudret's work, examines the folkloric functions of plant and object elements in these texts. In Kudret's collection, the simplest objects of folk life and elements of nature become tools of social criticism and humor.

In "The False Esirci," objects such as curtains, chairs, and rifles establish the audience-performance relationship; in "The Swing," trees, ropes, and swings symbolize folk entertainment and the joy of spring. In "Sünnet," the bedstead, curtains, and flowers represent the sanctity of the ceremony; in "Şairlik" and "Tahmis," pens, notebooks, and ink, along with plants like roses and hyacinths, represent the difference between folk intelligence and artistic language. In "Ters Evlenme," household objects reverse social roles; and in "The Mental Hospital," the chain, door, and bed symbolize the boundary between madness and freedom. In the play "Yalova Safası," mulberries, plane trees, and moss reflect nature and abundance; in "Yalova Safası," paper, pen, and stamps satirize bureaucracy. In Cevdet Kudret's compilation, plants represent nature's life cycle and people's connection to the world, while objects represent the relationship between social order, labor, and humor. In this respect, the work creates a folkloric space in folk theater where nature and culture intertwine.

Keywords: Karagöz, herb, article, folklore, folk theater

Yörük Kültürünün Belleklere Aktarımında Fotoğrafın İşlevi

Ayşe Öztürk

Türk Halkbilimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Ayşe00724@gmail.com

Özet

Yörükler kendilerine göre gelenek ve görenekleri olan mevsim geçişlerinde bulundukları yerlerden ayrılıp serin yaylalara göç eden bir topluluk olarak değerlendirilirler. Zaman içinde bu yaşam stilinden vazgeçmek zorunda kalan Yörükler sahil bölgelerine yerleşmek zorunda kalmıştır. Geçim kaynaklarının ve eğitim olanaklarından dolayı yerleştikleri bölgeye uyum sağlamışlardır. Bu nedenle Yörük kültüründen uzaklaşmışlardır. Geçmişe olan özlemi ve unutulmaya yüz tutmuş kültürlerini çeşitli etkinlikler sayesinde hatırlamaktalar ve gelecek kuşaklara aktarmaktadırlar. Fotoğraf insanların yaşamlarından kesitler sunar. Bu nedenle o an orada olmayan insanlara görsel bir anı bırakır. Fotoğrafi gören kişi zihninde hikâye oluşturarak kendi özünü anımsar. Bu çalışmada da alan çalışmasında çekilen fotoğraflar aracılığıyla Yörüklerin kendi özünü anımsamaları sağlanmaktadır. Geçmişte nasıl bir yaşam tarzına, nasıl kıyafetler giydiklerini, hangi tür aletler kullandıklarını fotoğraflar aracılığıyla yeniden inşa etmektedirler. Değişen yaşam biçimleri ve teknolojik süreçlerin kültürü etkileme biçimi halkbilimi alanı açısından oldukça önemlidir. Sözü edilen değişimler olumlu ya da olumsuz süreçleri beraberinde getirirler. Bu durumu fotoğraflar üzerinden etnoğrafik olarak incelenmiştir. Fotoğraflar Yörük kültürel belleğindeki ortak veriler dışı vurulurken aitlik duygusu da yaşatılmakta; kişilere özgüven kazandırmakta, birey olmanın sağladığı rahatlık ve ortak değerlerin paylaşımının yarattığı mutluluk ile ortak tarihe ve kültüre sahip olmanın gururunu ve hazzını yaşatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yörük, Kültürel Bellek, Fotoğraf

The Function Of Photography in Transmitting Yörük Culture To Memory

Abstract

The Yörük people are considered a community that migrates from their current locations to cooler highlands during seasonal transitions, following their own traditions and customs. Over time, the Yörük people were forced to abandon this lifestyle and settle in coastal regions. They adapted to the area they settled in due to livelihood sources and educational opportunities. As a result, they have drifted away from Yörük culture. They remember their longing for the past and their forgotten culture through various activities and pass it on to future generations. Photographs offer glimpses into people's lives. Therefore, they leave a visual memory for those who were not there at that moment. The person who sees the photograph creates a story in their mind and remembers their own essence. In this study, photographs taken during fieldwork enable the Yörük to remember their own essence. Through photographs, they reconstruct what kind of lifestyle they had in the past, what kind of clothes they wore, and what kind of tools they used. The way changing lifestyles and technological processes affect culture is very important from the perspective of ethnology. The changes mentioned bring with them both positive and negative processes. This situation has been examined ethnographically through photographs. While the photographs reveal the common data in the Yörük cultural memory, they also perpetuate the sense of belonging; they give people self-confidence, the comfort provided by being an individual, and the happiness created by sharing common values.

Keywords: Nomad, Cultural Memory, Photography

Buxara Huveydo Divanları Nüshaları Hakkında

Dilfuza Zaripova

Dil Çalışmaları Bölüm Başkanı Özbekistan Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Buxara Akademik Lisesi
dilfuzabaxtiyorovna010@gmail.com

Özet

Bu makale, Huveydo divanlarının Buxara nüshaları hakkında bilgi sağlar. “Huveydo Chimyoniy” adlı Buxara litografik nüshasının durumu ve içindeki türler tartışılmaktadır. Divandaki şiirlere bakıldığında, yaratıcı miraslarında insanlık için yararlı olan mistik, Allah’a övgü, peygamberlere övgü ve didaktik fikirleri sürdürdükleri görülebilir. Tarikat yolunu izlemesindeki amacı cennet umudu değil, tutarlı bir Sufi gibi Allah’ın huzuruna ulaşmanın bir aracı olmaktır. Makale, yazarın divanlarının konusunu ve eserini ortaya koymaktadır. Hocaşazar Goyibnazar oğlu Huvaído (1704-1780), 18. yüzyıl Özbek klasik edebiyatının önde gelen temsilcilerinden, bir Sufi şairdir. Özbek klasik edebiyatında Ahmed Yesevi, Boborahim Meşrep ve Sufi Alloyorlar’ın yolunu izleyerek şiirlerinde ilahi aşkı ve asil insan niteliklerini yüceltmış, manevi mükemmelliğe ulaşmada dini değerlerin büyük önemini vurgulamıştır. Şair, dinsizlik, inançsızlık, aldatma, açgözlülük, materyalizm, başkalarının haklarına ihanet ve kirlilik gibi insan davranışındaki bu tür kötülükleri sert bir şekilde kınamaktadır. Huvaído’nun şiirleri, ölümünden sonra torunları tarafından bir koleksiyon halinde derlenmiştir. “Huvaydo Chimyoniy” adlı kitap, Ebu Ali İbn Sino adına Buxara Bölgesel Bilgi Kütüphanesi Merkezi’nin “Sharq qo‘lyozmaları” fonunda saklanmaktadır. Kitap №163 envanter numarasıyla tutulmaktadır. Yazar: Huvaydo Chimyoniy. Taşkent’te “Ravnaq” matbaası tarafından yayınlanmıştır. Özbekçe yazılmış olup 120 sayfadan oluşmaktadır. Son sayfasında İslam fıkhi ile ilgili bir soru yer almaktadır. Bu taşbaskı 1900 yılında yayınlanmıştır. Buxara taşbaskısının “Huvaydo Chimyoniy” adlı ilk gazeli “Bismillahir rahmanir rahim” ayetiyle başlar. Bilindiği üzere Kur’an’ın ilk suresi olan “Fatihha”nın ilk ayeti aynı cümlelerle başlar. Şair ilk gazelinde Allah’a övgüde bulunmuş ve Resulü Muhammed’e (s.a.v.) salavat getirmiştir. Peygamberimizin (s.a.v.) bir cemaat olmasını, “ümmetim” olarak anılmasını içtenlikle istiyordu. Huvaído’nun şiirinin konu yelpazesi geniştir. Gazellerin geleneksel temalarının yanı sıra, bir dizi yeni konuya da değinmiş ve aynı zamanda şiirinde tarihi olayları yansıtmıştır. Biyografik temele sahip şiirler, şairin kişiliğiyle ilgili yaşam olaylarının etkisi altında yaratılmıştır. Toplumsal çağrışımlarla dolu gazellerin yanı sıra, şiirlerin çoğu ahlaki-eğitimsel, tarihi-politik konuları da ele alır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, zikir, tarikat, talme, orıfon gazelleri, didaktik, Kur’an, ayet

About the Bukhara copies of the Huvaydo Divans

Abstract

This article provides information about the Bukhara copies of the Huvaido divans. The state of the Bukhara lithographic copy called “Huvaido Chimyoniy” and the genres in it are discussed. Looking at the poems in the divan, one can see that they continued the mystical, praise of Allah, na’t to the prophets, and didactic ideas useful for humanity in their creative heritage. His goal in following the path of the tariqa was not the hope of paradise, but to become a source of God’s presence like a consistent Sufi. The article reveals the thematic scope of the poet’s divans and his work. Khojanazar Goyibnazar oglu Huvaido (1704-1780) is a major representative of the 18th century Uzbek classical literature, a Sufi poet. Following the path of Ahmad Yassavi, Boborahim Mashrab, and Sufi Alloyor in Uzbek classical literature, he glorified divine love and noble human qualities in his poems, emphasizing the great importance of religious values in achieving spiritual perfection. The poet sharply condemns such vices in human behavior as irreligion, disbelief, deceit, greed, materialism, betrayal of others' rights, and impurity. Huvaido's poems were compiled into a collection by his grandchildren after his death. The book entitled “Huvaydo Chimyoniy” is kept in the fund “Sharq qo‘lyozmalari” of the Bukhara Regional Information Library Center named after Abu Ali Ibn Sino. The book is kept under the inventory number №163. Author: Huvaydo Chimyoniy. Published in Tashkent by the “Ravnaq” printing house. Written in Uzbek, it consists of 120 pages. The last page contains a question on Islamic jurisprudence. This lithograph was published in 1900.

Keywords: Sufism, dhikr, tariqat, talmeh, orphan ghazals, didactics, Quran, verses

Samed Mansur'un “Hepsi Renktir” Şiirinde Tasavvuf Düşüncesinin Sanatsal Yansıması

Cavide Memmedova

Nizami Gencevi Adına Edebiyat Enstitüsü Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
memmedovacavide12@yahoo.com

Özet

20. yüzyılın başları, Azerbaycan edebiyatının sanatsal-felsefi düşünce açısından en çok yönlü ve zengin dönemlerinden biridir. Bilindiği gibi ortaçağ Azerbaycan edebiyatı, şiirsel güzelliğe sahip klasik şiirin gelenekleri ve tasavvuf felsefesinin mükemmel edebi yansımasıyla karakterize edilmektedir. Yaklaşık 17. yüzyıldan itibaren edebi eserler, halkın yaşamının ve özgürlük mücadelesinin sanatsal yansımasına fazla yer vermiş, edebiyat yeni temalar ve içerik kazanmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Avrupa edebiyatına, Batı felsefesine ve bilimine olan ilgi, yeni türlerin, fikirlerin ve temaların ortaya çıkmasına yol açar. Bir yandan edebiyat, konu ve içerik, fikir açısından yenilenir ve zenginleşirken, diğer yandan bazı geleneksel nitelikler zayıflar. Dolayısıyla bu dönemde, ortaçağ edebiyatında olduğu gibi, Sufi düşüncesinin sanatsal yansımasına, karmaşık ezoterik içerikli şiirlere neredeyse rastlamak imkansız. Ancak, 20. yüzyılın başlarında edebiyat birkaç önemli yönde gelişir: Ulusal kimliği ve büyük birlik ideyasını yani Türkçülük ve Turancılık idealını ifade eder. Avrupa edebiyatı için önemli olan konuları ve sorunları ele alır; yani modernleşme, olumlu anlamda Avrupalılaşma düşüncesini ifade eder. Klasik edebiyatın tüm geleneklerini sürdürür, tasavvuf düşüncesini bütün halinde sunar; yani İslami düşünceyi ifade eder. Görüldüğü gibi, dönemin edebiyatının fikir ve amacı Azerbaycan bayrağındaki renk sembolleriyle aynı anlamı taşımaktadır. Bu, dönemin yazar ve şairlerinin ilk bakışta farklı cephelerde gibi görünseler de aslında aynı amaç uğruna mücadele ettikleri anlamına gelmektedir. Bu dönemde tasavvuf düşüncesi, tam da ortaçağ şiir gelenekleri temelinde klasik sembolleriyle edebiyatımıza geri döner. Tasavvuf düşüncesini şiirlerinde dile getiren şairlerden biri de Samed Mansur'dur. Makalede, Mansur'un eserlerinde tasavvuf düşüncesinin sanatsal yansıması, "Hepsi bir renktir" şiiri temel alınarak incelenecektir. "Hepsi bir renktir" şiirinde, tasavvufun kamil insanının manevi evrim sürecinin tasviri incelenecek. Aynı zamanda şairin dini-felsefi görüşlerinin fikir kaynakları da araştırılacaktır. Makalede, bu şiirin analizi yoluyla ortaçağ edebiyatı ile 20. yüzyıl edebiyatı arasındaki çeşitli bağlantılar açıklanacaktır. Bu vesileyle, Azerbaycan edebiyatının gelişme yoluna bakılarak, 21. yüzyıl edebiyatı da gelenek ve modernite ilkeleri açısından nitelendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Samed Mansur, tasavvuf, islami düşünce

The Artistic Reflection of Sufi Thought in Samed Mansur's Poem “All is Just Colour”

Abstract

The beginning of the 20th century was a period of great versatility, richness in Azerbaijani literature, in terms of artistic-philosophical thought. Medieval Azerbaijani literature is characterised by classical poetic traditions and an excellent literary reflection of Sufi philosophy. From the 17th century onwards, literary works began to focus more on the lives of ordinary people, their struggle for freedom, introducing new themes and content. From the second half of the 19th century onwards, interest in European literature, Western philosophy led to the emergence of new genres, ideas and themes. While literature was renewed and enriched in terms of subject matter, content and ideas, some traditional qualities were weakened. Therefore, artistic reflections of Sufi thought and poems with complex esoteric content are almost impossible to find in this period, as in medieval literature. However, early 20th century literature developed in several important directions: It expresses national identity and the ideal of great unity, i.e. Turkism and Turanism. It addresses issues and problems that are important for European literature. In other words, it conveys the notion of modernisation and Europeanisation in a positive sense. It preserves all the traditions of classical literature and presents Sufi thought in its entirety, thereby expressing Islamic thought. During this period, Sufi thought returned to our literature through the medieval poetic tradition. One poet who expressed Sufi thought in his poetry was Samed Mansur. This article will examine the artistic reflection of Sufi thought in Mansur's works, focusing on his poem “All is just colour”. The poem describes the spiritual evolution of Sufi person, The Perfect Man. Through the analysis of this poem, the article will explain the various connections between medieval and 20th century literature. Against the backdrop of the development of Azerbaijani literature, the literature of the 21st century will be characterised in terms of tradition and modernity.

Keywords: Literature, Samed Mansur, sufism, islamic though

Seyid Azim Şirvani Tarzının El Yazma Kaynaklarında Korunması ve Tahrifatlar

Gunel Guliyeva

Muhammad Fuzuli Anas Institute of Manuscripts
gunelramizqizi90@gmail.com

Özet

Yazma kaynaklar, Azerbyacan edebiyatının kasik mirasının korunması ve incelenmesinde hayati bir rol oynamaktadır. Bu hazineler arasında Seyid Azim Şirvaninin eserleri özel bir öneme sahiptir, çünkü onun edebi mirasının büyük bir kısmı esasen el yazma nüshalar aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Ancak yüzyıllar boyunca bu metinlerin kopyalanması ve dolaşımı sırasında sayısız hata ve bozulma meydana gelmiştir. Bu değişiklikler çoğu zaman katiplerin teknik yanlışlarından, dil ve üslup farklılıklarından, ya da dönemin kültürel ve siyasi ortamından kaynaklanan ideolojik müdahalelerden ireli gelmiştir. Bunun sonucu olarak şairin özgün sesi ve edebi üslubu her zaman bütünüyle korunamamıştır. Modern metin eleştirisi yönetmenlerinin uyqulanması ise bu alanda araştırmacılara yeni imkanlar sunmuştur. Farklı el yazması varyantlarının ayrıntılı karşılaştırılması yoluyla değişiklikleri belirlemek, onları düzeltmek ve Seyid Azim Şirvaninin kendine özgü üslup ve edebi özelliklerini yeniden ortaya koymak mümkün olmaktadır. Bu süreç yalnızca şairin yaratıcı mirasının doğru biçimde sunulması için değil, aynı zamanda Azerbaycan edebiyat biliminin güvenilir bir temele oturtulması için de büyük önem taşımaktadır. Seyid Azim Şirvaninin mirası bugün de sözünün kalıcı gücüyle yaşamaktadır. Onun maarifçilik fikirleriyle yoğrulmuş şiirleri, hicvinin keskin tonu ve halk dilinden beslenen tatlı üslubu zamanın aşındıramadığı değerleri temsil etmektedir. Ancak bu nitelikler el yazması kaynaklar özenle korunduğunda ve bozulmalar ortadan kaldırıldığında gelecek nesillere tam olarak aktarıla bilir. Dolayısıyla bu metinlerin bütünlüğünü korumak yalnızca uzmanların teknik bir görevi değil, aynı zamanda toplumun da üzerine düşen manevi ve kültürel sorumluluktur. Çünkü ulusal kültürün yaşaması sadece edebi anıtların varlığına değil, onların özgün ve orijinal biçimde korunmasına bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Seyid Azim Şirvani, el yazma kaynakları, üslup korunması, tahrifler, metin eleştirisi

Preservation And Distortions of Seyid Azim Shirvani's Style in Manuscript Sources

Abstract

Manuscript sources play a crucial role in the preservation and study of the classical heritage of Azerbaijani literature. Among these treasures, the works of Seyid Azim Shirvani occupy a particularly significant place, as most of his literary legacy has survived only through handwritten copies. These manuscripts, however, were not always transmitted in their pure form. During the process of copying, many distortions occurred as a result of scribal mistakes, linguistic and stylistic variations, as well as purposeful ideological influences. Such alterations prevented the full preservation of the poet's authentic voice and his unique literary style. Modern methods of textual criticism now provide scholars with effective tools to address this issue. By comparing different manuscript versions, researchers are able to identify inaccuracies, trace their origins, and reconstruct the poet's original stylistic and linguistic features. This process is of great importance not only for presenting Seyid Azim Shirvani's creative heritage accurately, but also for establishing a reliable scholarly foundation for Azerbaijani literary studies in general. Seyid Azim Shirvani's legacy remains alive today through the enduring power of his words. The educational spirit of his poetry, the sharp tone of his satire, and the sweetness of his folk-inspired language embody timeless values. These qualities, however, can reach future generations only if his manuscripts are carefully preserved and the distortions within them are eliminated. Thus, safeguarding the integrity of these texts is not merely a technical task for specialists, it is also a cultural and moral duty shared by society. The survival of national culture depends not only on the existence of its monuments, but also on their preservation in authentic and original form.

Keywords: Seyid Azim Shirvani, manuscript sources, style preservation, distortions, textual criticism

Tanzimat Devrinde Suriye ve Filistinde Çalışan İki İngiliz Şarkiyatçı: Edward H. Palmer ve F. D. Drake

Mustafa Özşarı

Fen-Edebiyat Fakültesi Tde Bölümü Balıkesir Üniversitesi
mozsari@balikesir.edu.tr

Özet

Suriye ve Filistin Meselesi On dokuzuncu Yüzyılın ikinci yarsından itibaren İngiltere Hükümetinin üzerinde ehemmiyetle durduğu meselelerden birisi hâline gelmiştir. Bu kapsamda 1865'te Londra'da Philistina Exploration Foundaditon adlı bir vakıf kurulmuş ve bu vakıf aracılığıyla Filistin ve Suriye'ye dair akademik araştırmalara ciddi bütçeler ayrılmıştır. Nitekim söz konusu vakfın maddi desteğiyle aynı zamanda Cambridge Üniversitesi öğretim üyeleri olan Edward H. Palmer ve F. Trwhitt Drake uzun süre Mısır, Filistin ve Suriye'de araştırmalar yapmışlar; elde ettikleri bulguları ve buraların geleceğine dair projeksiyonlarını İngiltere Kraliyet hükümetiyle paylaşmışlardır. Her iki araştırmacının da anı, seyahatname inceleme ve araştırma alalarında eserleri vardır. Bu seyahatname ve hatıralar dikkatlice incelendiğinde Batı müesses nizamının Suriye ve Filistin meselesini hangi temeller üzerine bina ettiği ve ne yapmaya çalıştığı daha iyi anlaşılacaktır. Bu bildiride iki İngiliz Şarkiyatçı hakkında kısa bilgi verilecek, ardından söz konusu kişilerin hatırları, seyahat yazıları ve diğer yazıları eldeki veriler ölçüsünde değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edward Palmer, F. D. Drake, orientalizm, hatıra, filistin

Two British Orientalists Working in Syria and Palestine During the Tanzimat Era: Edward H. Palmer and F. D. Drake

Abstract

The Syrian and Palestinian Question became one of the issues that the British Government focused on with particular importance from the second half of the nineteenth century onwards. In this context, the Philistina Exploration Foundation was established in London in 1865, and through this foundation, significant budgets were allocated for academic research on Palestine and Syria. Indeed, with the financial support of this foundation, Edward H. Palmer and F. Trwhitt Drake, both faculty members at Cambridge University, conducted extensive research in Egypt, Palestine, and Syria. They shared their findings and projections for the future of these regions with the British Royal Government. Both researchers have works in the fields of memoir, travelogue, and research. A careful examination of these travelogues and memoirs will provide a better understanding of the foundations upon which the Western establishment built its approach to the Syrian and Palestinian issues and what it sought to achieve. This paper will provide brief information about two British Orientalists, followed by an evaluation of their memoirs, travel writings, and other writings based on the available data.

Keywords: Edward Palmer, F. D. Drake, Orientalism, memoir, Palestine

Rus Yıllıklarına Semiyotik Bir Yaklaşım

Emine Inanır

Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı İstanbul Üniversitesi
eminarte389@gmail.com

Özet

Rus gezgin- yazarlar, vakanüvisler XII. yüzyıldan başlayarak XVIII. yüzyıla kadar İstanbul'dan ''Çargrad'', ''Çarların şehri'' olarak söz ederler. Şehre verdikleri addan da anlaşıldığı üzere kralların kenti onlar için sadece bir coğrafi uzam değil, ''tarihsel göreceliği'' içeren, mitolojik anlamlar yüklenmiş bir uzamdır. Çalışmada, İstanbul kuşatmasına bizzat katılan, Slav kökenli Nestor İskender'in kaleme aldığı ''İstanbul'un 1453 Yılında Türkler Tarafından Fethinin Hikâyesi'' adlı metinde yer alan efsanelere göstergebilimsel bir inceleme amaçlanmaktadır. Adı geçen yıllıkta olduğu gibi ''Konstantin'in Şehrindeki Büyük İlahi Mabet Aya Sofya'nın Hikâyesi'' adlı metinde de Aya Sofya'ya ilişkin efsaneler, R. Barthes'in kenosis kavramı ve göstergebilim kuramları çerçevesinde değerlendirilecektir. Biçimsel olarak, Truva savaşı destanlarında olduğu gibi, burada da şiirsel (destansı) bir anlatım dili kullanıldığı konusuna vurgu yapılacak ve tarih ile retorik arasında derin etkileşimin nedenleri irdelenecektir. Bunun yanı sıra Nestor İskender'in Truva Savaşı ve İlyada'ya yapılan göndermeler içeren bölümler metinlerarası etkileşim temelinde yorumlanacaktır. Çalışmamızın konusunu oluşturan Rus yıllıklarında İstanbul ve Aya Sofya'ya ilişkin mitler ve efsaneler derin çağrışımlarıyla Rus kültüründe ve edebiyatında daima yerini korumuştur. Rus gezgin- yazarlar, vakanüvisler XII. yüzyıldan başlayarak XVIII. yüzyıla kadar İstanbul'dan ''Çargrad'', ''Çarların şehri'' olarak söz ederler. Şehre verdikleri addan da anlaşıldığı üzere kralların kenti onlar için sadece bir coğrafi uzam değil, ''tarihsel göreceliği'' içeren, mitolojik anlamlar yüklenmiş bir uzamdır. Çalışmada, İstanbul kuşatmasına bizzat katılan, Slav kökenli Nestor İskender'in kaleme aldığı ''İstanbul'un 1453 Yılında Türkler Tarafından Fethinin Hikâyesi'' adlı metinde yer alan efsanelere göstergebilimsel bir inceleme amaçlanmaktadır. Adı geçen yıllıkta olduğu gibi ''Konstantin'in Şehrindeki Büyük İlahi Mabet Aya Sofya'nın Hikâyesi'' adlı metinde de Aya Sofya'ya ilişkin efsaneler, R. Barthes'in kenosis kavramı ve göstergebilim kuramları çerçevesinde incelenecektir. Biçimsel olarak, Truva savaşı destanlarında olduğu gibi, burada da destansı bir anlatım dili kullanıldığı konusuna vurgu yapılacak ve tarih ile retorik arasında derin etkileşimin nedenleri irdelenecektir. Bunun yanı sıra Nestorin Truva Savaşı ve İlyada'ya yapılan göndermeler içeren bölümler metinlerarası etkileşim temelinde yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rus yıllıkları, İstanbul, Aya Sofya, kenosis, göstergebilim

A semiotic approach to Russian chronicles

Abstract

The myths and legends related to Istanbul and Hagia Sophia in the Russian chronicles that constitute the subject of our study have always maintained their place in Russian culture and literature with their deep connotations. Russian travellers, writers and chroniclers referred to Istanbul as "Tsargrad", "the city of the Tsars" from the 12th century until the 18th century. As can be understood from the name they gave to the city, the city of the kings is not just a geographical space for them, but a space loaded with mythological meanings that includes "historical relativity". The aim of this study is to make a semiotic analysis of the legends in the text titled "The Story of the Conquest of Constantinople by the Turks in 1453" (Povest o vzyatii Tsargrada [1453] turkami), written by Nestor Iskander, a Slavic man who personally participated in the siege of Constantinople. As in the annual and in the text titled "The Story of Hagia Sophia, the Great Divine Temple in the City of Constantine", the legends related to Hagia Sophia will be evaluated within the framework of R. Barthes' concept of kenosis and semiotics theories. Formally, as in the Trojan War epics, the use of a poetic (epic) narrative language will be emphasized and the reasons for the deep interaction between history and rhetoric will be examined. In addition, the sections containing references to Nestor Iskander's Trojan War and the Iliad will be interpreted on the basis of intertextual interaction.

Keywords: Russian chronicles, Istanbul, Hagia Sophia, kenosis, semiotic

Judith Hermann’ın “AllerLiebeAnfang” (Bütün Aşkların Başlangıcı) Eserinin Carl GustavJ ung’un Arketipleri Bağlamında İncelenmesi

Fehime Şeyma Köse

Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
fstas@erzincan.edu.tr

Özet

Çağdaş Alman yazarlardan biri olan Judith Hermann’ın 2014 yılında yayımladığı ilk romanı “Aller Liebe Anfang” (Bütün Aşkların Başlangıcı), hayatını hastabakıcı olarak sürdüren Stella’nın sıradan ve rutin hayatını konu alır. Stella, en yakın arkadaşı Clara’nın düğününden dönerken uçakta karşılaştığı mimar Jason ile tanışıp evlenmiştir. Ava adındaki 5 yaşındaki kızı ve onları iş dolayısıyla sıkı sık yalnız bırakmak zorunda kalan eşi Jason ile birlikte rutin ve sakin bir hayat sürmektedir. Ne var ki bu sakinlik bir gün Stella ile konuşmak isteyen bir komşu tarafından bozulmuş ve kırılmıştır. Her ne kadar Stella bu görüşmeyi reddetse de, Mr. Pfister onu artık posta kutusuna bıraktığı mektupları, fotoğrafları ve başka nesneler ile rahatsız etmeye devam etmektedir. Çoğu zaman durağan bir dille kaleme alınmış olan bu eser, okura psikolojik analizler ve metaforlar açısından zengin bir zemin sunmaktadır.

Bu çalışmada, Gustav Jung’un arketiplerinin edebi eserler üzerindeki yansıması incelenerek, belirlenmiş olan söz konusu eserin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızın amacı doğrultusunda okura sunulan bu zemin, Carl Gustav Jung’un Arketipleri ile birleştirilerek nitel araştırma yöntemlerinden İçerik Analizi metodu kullanılarak çözümlenmiştir. Eserde sık sık konu edilen “elma”, “mavi” ve “posta kutusu” gibi metaforların Jung’un arketipleri göz önünde bulundurularak analizi yapılmış ve esere kattığı değerler ile sentezlenmiştir.

Söz konusu analiz ve sentezler doğrultusunda roman karakterlerinin kişilikleri, psikolojileri ve düşün dünyaları ile Jung’un arketipleri arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilmiştir. Ayrıca, ele alınan metaforların da karakterlerin iç dünyalarını sembolik olarak yansıttığı ve karakter analizi yapılırken anlamlı sonuçların ortaya konmasında yardımcı oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Judith Hermann, Carl Gustav Jung, Arketipler, Metaforlar, Roman Analizi

The examination of Judith Hermann’s “Aller Liebe Anfang (Where Love Begins)” on the view of Carl Gustav Jung’s Archetypes

Abstract

As one of the prominent contemporary German authors, Judith Hermann, published her debut novel *Aller Liebe Anfang (Where Love Begins)* in 2014. The work depicts the ordinary and routine life of Stella, who earns her living as a nurse. Stella meets Jason during a flight on her return from the wedding of her close friend Clara, and eventually marries him. She leads a quiet and uneventful life with her five-year-old daughter Ava and her husband Jason. However, this tranquility is disrupted when a neighbor, Mr. Pfister, insists on initiating a conversation with her. Although Stella rejects this attempt, he continues to harass her by leaving letters, photographs and various objects in her mailbox.

In this study, the aim is to analyze the selected literary work by examining the reflections of Gustav Jung’s archetypes on literary texts. Within this purpose, the narrative ground offered to reader was interpreted through Jung’s archetypal framework and examined by employing the qualitative research method of content analysis. In particular, the recurring metaphors in the novel—such as the “apple,” the “color blue,” and the “mailbox”—were analyzed with reference to Jungian archetypes and synthesized in terms of symbolic values they contribute to the text.

The findings of this analysis reveal a significant connection between the characters’ personalities, psychologies, and inner worlds and Jung’s archetypal theory. In addition, it was concluded that the metaphors addressed in the novel symbolically reflect the characters’ inner worlds and play a meaningful role in producing substantial insights on character analysis.

Keywords: Judith Hermann, Carl Gustav Jung, Archetypes, Metaphors, Novel Analysis

Sisli Bir Metropolün Gölgesinde: Charles Dickens'ın Kasvetli Ev Romanında Viktorya Dönemi Londra'sının Edebi Temsili ve Kent Kültürü Eleştirisi

Hatice Kübra Altunsoy Coşkun ^{1,*} & Sakine Koçak ²

¹ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Kafkas Üniversitesi

² İngiliz Dili ve Edebiyatı Kafkas Üniversitesi

kubracoskun@kafkas.edu.tr

Özet

Toplumların yaşam serüvenleri uzadıkça canlı bir organizma olan kültür gelişir ve bu gelişim yaşama karışır. Kentler de bu gelişimin etkilerini sanatlarında, mimarilerinde, günlük yaşamlarında ortaya çıkarır. Kentlerde ortaya çıkan bu kültürel birikim kent kültürü olarak adlandırılırken bu birikimin kente özgü haline o kentin kimliği denebilir. Kent kimliğini belirleyen temel unsur o kenti benzerlerinden ayıran özellikleridir. Bu özelliklerin kısa süreli ya da geçici olmaması gerekir. Kültür kavramı oluşumunda kadim değerleri meydana getirir. Bu kadim değerlerin kent kimliği içerisinde değişse bile özünü kaybetmemiş bir şekilde görülebilmesi gerekir. Mimari eserlerin, toplumsal yaşayışın, folklorik unsurların tarihsel süreçte devamlılık göstermesi gerekir ancak bu noktada kent kimliğinden bahsedilebilir. Çalışmanın ana konusu olan Charles Dickens'ın Kasvetli Ev adlı eseri, toplumsal adalet eleştirisi yapmaktadır. Bunun yanında 19 y.y. Londra kent kültürü hakkında okurlara bilgi vermektedir. Roman, kentsel yaşamın temposunun (aşırı kalabalıklığı, belirsizliği ve insan ve bilgi dolaşımı gibi) hem hareketlilik hem de yabancılaşma alanları yarattığını göstermektedir. Yazar zengin Batı Yakası ile yoksul Doğu Yakası arasındaki karşıtlıkları vurgulamakta, kentsel kaynakların eşitsiz dağılımını resmetmekte ve kentsel modernitenin ahlaki ve psikolojik etkilerini de ortaya koymaktadır. Bu şekilde, "Kasvetli Ev" romanı, yalnızca Viktorya Dönemi (1837-1901) kentinin gelişen kültürünü yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda eleştiren bir kentsel metin işlevi de görmektedir. Çalışmanın amacı, Viktorya dönemi Londra kent kültürünün nasıl tasvir edildiğini açıklamaktır. Çalışma, 19. yüzyıl Londra ve Britanya'sının daha geniş sosyo-politik kaygılarını yansıtmaları hem fiziksel hem de sembolik bir alan olarak nasıl rol oynadığını göstermesi bakımından değerlidir.

Anahtar Kelimeler: Kent Kültürü, Kent Kimliği, Kasvetli Evi Londra

In the Shadow of A Foggy Metropolis: The Literary Representation of Victorian London and City Culture Criticism in Charles Dickens's Bleak House

Abstract

As societies' life journeys extend, culture, a living organism, develops, and this development is integrated into life. Cities, in turn, reveal the effects of this development in their art, architecture, and daily life. This cultural accumulation emerging in cities is called urban culture, while the city-specific form of this accumulation can be called the identity of that city. The fundamental element that determines a city's identity is the characteristics that distinguish it from its peers. These characteristics should not be short-lived or temporary. The concept of culture forms the basis for the formation of ancient values. Even if these ancient values change within the urban identity, they must retain their essence. Architectural works, social life, and folkloric elements must demonstrate continuity throughout the historical process. Only at this point can we speak of urban identity. The main subject of this study, Charles Dickens's *Bleak House*, critiques social justice. The novel demonstrates how the pace of urban life—its overcrowding, hesitation, and the circulation of people and information—creates spaces of both mobility and alienation. The author highlights the contrasts between the wealthy West End and the poor East End, depicts the unequal distribution of urban resources, and reveals the moral and psychological effects of urban modernism. In this way, "*Bleak House*" functions as an urban text that not only reflects but also critiques the evolving culture of the Victorian city. In the work, Dickens not only uses London as a backdrop for his work, but also makes the reader feel that London is an active factor in the narrative. The aim of this study is to explain how Victorian London's urban culture is depicted. The study is valuable for demonstrating how it functioned as both a physical and symbolic space, reflecting the broader socio-political concerns of 19th-century London and Britain.

Keywords: City Culture, Urban Identity, *Bleak House*, Londra

Dar Çağda Yazmak: Türkiye’de Roman ve Öyküde Mücadele, Bellek ve Tanıklık

Erinç Büyükaşık

Türk Dili ve Edebiyatı Burhan Felek Lisesi
erincbuyuk@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Türkiye edebiyatında “dar çağ”larda yazının üstlendiği tanıklık, bellek ve direniş işlevini incelemektedir. “Dar çağ” kavramı, yalnızca otoriter rejimlerin baskısını değil, aynı zamanda belleğin çarpıtıldığı, hakikatin silikleştiği ve dilin anlamını yitirdiği dönemleri ifade eder. Böyle bir ortamda yazmak, estetik bir faaliyet olmanın ötesinde varoluşsal bir sorumluluk ve toplumsal direniş biçimi hâline gelir.

Türkiye’nin modern edebiyat tarihi sansür ve otosansürün kroniğiyle örülüdür. Sabahattin Ali’nin öldürülmesi, Nâzım Hikmet’in vatandaşlıktan çıkarılması, Aslı Erdoğan’ın tutuklanması ve Elif Şafak’ın yargılanması bu sürecin farklı dönemlerdeki somut örnekleridir. Otosansür ise yazılmayan ve yazılamayan metinler aracılığıyla görünmez kayıplar yaratır.

Kadın yazarlar bu belleksel boşlukları dönüştürmüş; Halide Edib’den Latife Tekin’e, Tezer Özlü’den Adalet Ağaoğlu’na uzanan çizgide kadın yazısı, eril tahakkümün doğrusal zamanını kırarak sezgisel, parçalı ve çok katmanlı bir anlatı kurmuştur. Aslı Erdoğan’ın metinlerinde beden, doğrudan devlet şiddetinin tanığına dönüşür.

2000 sonrası dönemde dijital mecralar (bloglar, çevrimiçi dergiler, sosyal medya) edebiyatın tanıklık işlevini genişletmiş, Gezi Direnişi gibi toplumsal olaylarda kolektif belleğin mekânı hâline gelmiştir. Ayrıca Ahmed Saadawi, Adania Shibli, Cem Kalender ve Latife Tekin gibi yazarların eserlerinde yıkım, harabe ve çürüme estetiği, belleğin yeniden kurulduğu bir sahneye dönüşmüştür.

Sonuç olarak bu bildiri, dar çağlarda roman ve öykünün, unutuşa direnen, belleği koruyan ve toplumsal mücadeleye eşlik eden bir kayıt aracı olarak işlevini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dar çağ, sansür, bellek, kadın yazısı, dijital kuşak, çürüme estetiği

Writing in Narrow Times: Struggle, Memory, and Testimony in Contemporary Turkish Fiction

Abstract

This paper examines the role of literature in Turkey during “narrow times,” focusing on how novels and short stories function as acts of testimony, memory, and resistance. The term “narrow times” refers not only to periods of overt political repression but also to moments when memory is distorted, truth is obscured, and language itself loses its integrity. In such contexts, writing ceases to be a purely aesthetic practice and becomes an existential responsibility and a mode of collective survival.

The history of modern Turkish literature is deeply intertwined with censorship and self-censorship. From the assassination of Sabahattin Ali to the exile of Nâzım Hikmet, from the imprisonment of Aslı Erdoğan to the trial of Elif Şafak, literature has repeatedly confronted the risks of speaking out. Self-censorship, moreover, produces invisible losses through texts that are never written or published.

Women writers have transformed these silenced spaces of memory. From Halide Edib to Latife Tekin, from Tezer Özlü to Adalet Ağaoğlu, women’s writing disrupts the linear temporality imposed by patriarchal discourse, creating fragmented, cyclical, and layered narratives. In Aslı Erdoğan’s works, the body itself becomes a witness to state violence.

Since the 2000s, digital platforms (blogs, online journals, social media) have expanded the testimonial function of literature, providing new spaces of collective memory during events such as the Gezi Resistance. At the same time, works by Ahmed Saadawi, Adania Shibli, Cem Kalender, and Latife Tekin highlight ruins, destruction, and the aesthetics of decay as stages where memory is reconfigured.

Ultimately, this paper argues that in narrow times, literature functions as an archive of resistance, preserving memory against enforced forgetting and accompanying social struggle.

Keywords: Times of constriction, censorship, memory, women’s writing, digital generation, aesthetics of decay

Institutionalized Religion and Personal Spirituality in *The Alchemist* by Coelho

Jasapl Singh

Abstract

The analysis undertakes to critically examine Coelho's novel *The Alchemist* from the perspective of religion as a guiding spiritual force with its strict institutional code and the personal experiences of spirituality that do not obey any fixed teleological structures of spirituality. What follows is that the very idea of religion and spirituality is tied on to the concept of one God but people experience and interpret divinity differently. The analysis seeks to explore how a higher state of consciousness carves its path by leaving behind trails and travesties of one's personal spiritual awakening. The critical analysis will bring under its scrutiny the wider contexts of being in a position to understand the self and the grand design of god. the analysis undertakes to laybare the different paths of institutional religion and personal spirituality and how each path has its own calls and cliams and how the path of personal spirituality is more dynamic than the traditional trodden path of religious life.

Keywords: Institutionalized Religion, Personal Spirituality, Free Will

Şiirsel Metin İncelemelerinde Bir Yapay Zekâ Modeli Geliştirilebilir Mi?

Mustafa Özşarı¹ & Gizem Akıncı Bertan^{2,*}

¹ Fen-Edebiyat Fakültesi Tde Bölümü Balıkesir Üniversitesi

² - -

gizembertan24@gmail.com

Özet

Şiir, dilin edebî ve estetik bir şekilde kullanımından doğan bir anlamlı yapıdır. Şiirsel metinlerde her biri birer sembolik işaret olan kelimelerin göndergesel boyutları değil, kelimelerin bizzat kelime olarak kendileri önemlidir. Bu yüzden şiir analizleri yapılırken, kelimelerin ses yapısı, ritmi, duygusal ve kültürel göndermeleri ve bunların arasındaki estetik ilişkinin belirli ölçüde tespit edilmesi, bu ilişkiden çıkarılan anlamın sistematik bir şekilde analiz edilmesi gerekir. Bu yüzden şiir incelemeleri, Başta Rus biçimcileri olmak üzere edebiyat kuramcılarının ve eleştirmenlerin en çok önem verdiği alanlardan biri olmuştur. Geleneksel şiir eleştirisi, ölçü ve kafiye gibi biçimsel yapıları, imge ve tema gibi semantik unsurları ve sanat felsefesine dayalı estetik ölçütleri dikkate alarak derinlikli yorumlar üretir. Geleneksel yöntemler şiirin derinliğini anlamada güçlüdür; ancak uygulama süreci çoğu zaman uzun ve yoğun bir dikkat gerektirir. Yapay zekâ bu süreci kolaylaştırarak araştırmacıya daha geniş bir perspektif sunabilir.

Son yıllarda yapay zekâ uygulamaları edebiyat metinlerinin çözümlemesinde kullanılmaya başlanmıştır. Ancak şiir söz konusu olduğunda mevcut yaz sistemleri genellikle yüzeysel veriler sunmakta, şiirin çok katmanlı doğasını ve estetik derinliğini ortaya koymakta yetersiz kalmaktadır. Bu noktada temel araştırma sorusu şudur: Şiirsel metinlerde estetik ve derinlikli çözümleme yapabilen bir yapay zeka modeli geliştirilebilir mi? Bu bildiride şiir analizlerine yönelik beş (5) aşamalı bir yapay zekâ modeli önerilecektir. Böylece daha çok beşerî zekâ ile yapılan şiirsel incelemelerin yapay zekâ ile incelenip incelenemeyeceğine dair genel bir sorgulama yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, şiirsel metin, estetik boyut, edebîlik

Can an Artificial Intelligence Model be Developed for Poetic Text Analysis?

Abstract

Poetry is a meaningful structure that arises from the literary and aesthetic use of language. In poetic texts, the focus is not on the referential dimensions of words as symbolic signs, but rather on the words themselves. Therefore, when analyzing poetry, it is essential to examine the sound structure, rhythm, emotional and cultural connotations of the words, and to identify — to some extent — the aesthetic relationship between them. The meaning derived from this relationship must then be analyzed systematically. For this reason, poetry analysis has long been one of the primary interests of literary theorists and critics, particularly the Russian Formalists.

Traditional poetry criticism produces in-depth interpretations by considering formal structures such as meter and rhyme, semantic elements such as imagery and theme, and aesthetic criteria rooted in the philosophy of art. These traditional methods are powerful in revealing the depth of poetry; however, the analytical process often requires extensive time and meticulous attention. Artificial intelligence can facilitate this process by offering researchers a broader perspective.

In recent years, AI applications have begun to be used in the analysis of literary texts. However, when it comes to poetry, current AI systems tend to provide only superficial data and often fail to capture the multi-layered nature and aesthetic depth of poetic works. This raises the fundamental research question: Can an artificial intelligence model be developed that is capable of conducting aesthetic and in-depth analyses of poetic texts?

In this paper, a five-stage AI model designed for poetry analysis will be proposed. In doing so, the study aims to explore whether poetic analyses — traditionally conducted through human intellect — can also be meaningfully carried out through artificial intelligence.

Keywords: Artificial intelligence, poetic text, aesthetic dimension, literariness

Yazar-Okur Etkileşiminde Yeni Bir Perspektif: Edebi Dualite

Özlem Demir ^{1,*} & Hüseyin Uyar ¹

¹ Bağımsız Bağımsız
ozlem.fe@gmail.com

Özet

Bugüne kadar okuru ‘salt bir okur’ olarak değerlendirdik. Oysaki yazarın edebi yeteneğiyle şekillenen duygularla ortaya çıkan eseri okuyan ve bu esere yeni anlam katabilen bir okur, kendi duygularını da kaleme alabilir. Her okurun, eseri, kendi deneyimleriyle ilişkilendirerek yeniden yorumladığı ve zenginleştirdiği düşünülmesine rağmen eserden yaptığı çıkarımları somut bir şekilde görmek mümkün olamamaktadır.

Buradan hareketle edebiyata yeni bir soluk kazandırmanın okura mal edilen edilgen tavrı değiştirebileceğini düşündük. Okur -eğer isterse- duygusundan etkilendiği edebi esere bir karşılık yazabilmeli ve bu iki eser birlikte yayımlanabilmeliydi. Bu iki eser tek başlarına bir değer ifade ederken, birlikte daha büyük bir değer olabilirdi.

Bu nedenle adına EDEBİ DUALİTE dediğimiz iki eserden oluşan bir perspektif öneriyoruz. Farklı zamanlarda ve aynı ortak duyguyla yazılmış iki farklı edebi eser, bir EDEBİ DUALİTE çatısı altında sunulmaktadır.

Bu çalışma, teorik bir makale niteliği taşımaktadır. Araştırmanın temel amacı, edebi dualite kavramını açıklamak, tanımlamak ve literatürdeki kuramsal çerçevelerle ilişkilendirmektir. Çalışmanın yöntemi, yazınsal tecrübeler, gözlemler ve kavramsal analiz üzerine kuruludur.

Araştırmanın temel veri kaynağı, Sarkaç (Uyar ve Demir, 2024) adlı eserdir. Bu kitap, edebi dualite türünde yazılmış ilk eserdir; hem yazım süreci hem de eserin yayımlanması sırasında edinilen deneyimler, çalışmanın metodolojik temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmada, edebi dualiteyle ilgili durumlar, kavramlar ve ilkeler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat Edebi Dualite Dualist Dualite Teması İkili Denge Duygu Bütünlüğü Duygu Tetiklenmesi

A New Perspective in Author-Reader Interaction: Literary Duality

Abstract

Until now, we have considered the reader as a 'mere reader'. However, a reader who reads a work that emerges from emotions shaped by the author's literary talent and can add new meaning to this work should also be able to write down his own emotions. Although it is thought that each reader reinterprets and enriches the work by relating it to his/her own experiences, it is not possible to see concretely the inferences they make from the work.

Based on this, we thought that breathing new life into literature could change the passive attitude attributed to the reader. The reader should be able - if he wishes - to write a response to the literary work that he is moved by, and these two works should be published together. While these two works represent a value on their own, together they could be of greater value

For this reason, we propose a perspective consisting of two works, which we call LITERARY DUALITY. By combining two different literary works written at different times and with the same common feeling will be able to unite under the roof of a LITERARY DUALITY.

This study is theoretical in nature. Its primary aim is to explain and define the concept of *literary duality*, and to relate it to existing theoretical frameworks in the scholarly literature. The method of the study is based on literary experience, observation, and conceptual analysis.

The main data source of the research is the work Sarkaç (Uyar & Demir, 2024). This book is the first work written in the genre of literary duality; both the writing process and the experiences gained during its publication constitute the methodological base of this study. In this study, situations, concepts and principles related to literary duality are discussed.

Keywords: Literary Literary Duality Dualist Duality Theme Dual Balance Emotion Integrity Emotion Triggering

Çocuk edebiyatında masalsı öğeler: Fatih Erdoğan’ın Sihirli Dizi’si üzerine bir çalışma

Sümeyye Sarı

Türkçe Eğitimi Düzce Üniversitesi
sumeyyetrabzon123@gmail.com

Özet

“Masal, nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayâl ürünü, gerçeğe ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı diye tanımlanır” (Boratav, 1995, s.75) Masallardaki gerçeküstü durumlar, okuyucunun düş ve düşünce dünyasını harekete geçirmektedir. Bu işlevleriyle de özellikle çocuk okuyucu için oldukça önemli olmuştur. Masallar; hayal gücünü geliştirmesi, dilsel gelişimi desteklemesi ve bilişsel gelişime katkı sağlaması bakımından okul çağındaki çocuk için önemli bir eğitim aracıdır. Sonuç olarak, masalların bu işlevsel yapısı, onun çocuk edebiyatında yazarların sıkça başvurduğu edebi bir tür olmasına neden olmuştur. Masal türü dışında yazılmış pek çok edebî eserde de masal unsurlarına rastlanmakta ve bu unsurların kurguyu desteklemek amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Çalışmanın amacı, günümüz çocuk edebiyatı yazarlarından biri olan Fatih Erdoğan’ın eserlerindeki masal unsurlarının kullanımını incelemektir. Araştırma, yazarın 8 yaş ve üstü çocuklara hitap eden, içerisinde masalsı öğelerin en yoğun bulunduğu Sihirli Dizi kitap serisinde yer alan 12 adet kitapla sınırlandırılmıştır. Çalışmada belirlenen kitaplar metin analizi yöntemiyle incelenmiş ve kitapların içerisindeki masal unsurları alıntılarla örneklendirilmiştir. Analiz sonucunda, incelenen eserlerde sihirli nesnelerin merkezde yer aldığı; bunların etrafında ise olağanüstü dönüşüm, zamanda yolculuk, uçuş, görünmezlik, doğaya hükmetme, bitmeyen hazine gibi unsurların kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu yönüyle araştırma, çocuk edebiyatında masal unsurlarının kurgusal yapıya olan katkısını ortaya koymakta ve bu alanda yapılacak diğer çalışmalara da katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fatih Erdoğan, masal, çocuk edebiyatı, masal unsurları, Sihirli Dizi

Fairy-Tale Elements in Children's Literature: A Study of Fatih Erdoğan's Sıhırlı Dizi

Sümeıye Sarı

Abstract

“A fairy tale is defined as a short narrative told in prose, independent of religious and magical beliefs and customs, utterly imaginary, unattached to reality, and with no claim of make one convince of its truth.” (Boratav, 1995, p.75) The surreal circumstances in fairy tales stimulate the reader's imagination and thought process. They have been crucial especially for child readers with these functions. Fairy tales are important educational tools in terms of enlarging imagination, supporting language development, and contributing to cognitive growth of school-aged children. As a result of this functional state, authors in children's literature have frequently used this literary genre. Fairy tale elements can be encountered in many literary works outside this genre and it can clearly be seen that these elements are used to support the narrative structure. The aim of this study is to analyze the use of fairy tale elements in the works of Fatih Erdoğan, one of today's children's literature authors. The research is limited to 12 books in the author's book series called *Sıhırlı Dizi (The Magical Series)*, which appeals to children aged 8 and above and contains the use of fairytale elements in the most intense way. The books selected for this study were examined utilizing the text analysis method and the fairy tale elements in them are exemplified with quotations. In consequence of the analysis, it has been determined that magical objects play a central role and elements such as extraordinary transformations, time traveling, flying, invisibility, control over nature, and endless treasures are used around them in these works. In this respect, the research discloses the contribution of fairy tale elements to the fictional structure children's literature and seeks to contribute to other studies in this field.

Keywords: Fatih Erdoğan, fairy tale, children's literature, fairy tale elements, Sıhırlı Dizi

Çocuk Romanlarında Çevre Duyarlılığı: *Yeşil Bayır* ve *Çöp Plaza 1-2* Örnekleri

Esra Can ^{1,*} & Erhan Akdağ ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
iamesracan.6@gmail.com

Özet

Küresel ısınma, çevre kirliliği ve su kıtlığının etkisindeki günümüz dünyası, ekosistemin giderek bozulmasıyla büyük bir tehdit altındadır. Çevre bilinci ve duyarlılığının her geçen gün önemini artırdığı böylesi bir dönemde gelecek nesillerin mimarı olacak çocukların oynayacağı rol büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle son yıllarda çocuk edebiyatı yazarları çocuklarda çevre duyarlılığı oluşturmak amacıyla birçok değerli eser ortaya koymaktadır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin algıda seçicilik oluşturarak okurlarının dikkatini birçok çevresel ve toplumsal soruna kolaylıkla çekmesi söz konusu eserlerin sayısının her geçen gün artmasına yol açmaktadır. Bunlar arasında çocuklara doğa sevgisi aşılayarak parçası oldukları ekosistemin sürdürülebilirliğini sağlamaları ve çevre bilinci geliştirmeleri adına Sulhi Dölek'in "Yeşil Bayır" ve Miyase Sertbarut'un "Çöp Plaza 1-2" adlı eserleri öne çıkmaktadır. Söz konusu romanlarda çocukların gözüyle çevre kirliliğinden şehirlerin betonlaşmasına, doğal kaynakların israfından ağaç katliamına, çevre tahribatının insan ilişkilerinde yol açtığı yozlaşma ve bozulmadan oyun alanlarının yok oluşuna kadar pek çok güncel soruna dikkat çekilmektedir. Her iki yazar da bu sayede çocukların doğa ve çevre konularında bilinçlenmelerinin önünü açmaktadır. Sulhi Dölek'in "Yeşil Bayır", Miyase Sertbarut'un da "Çöp Plaza 1-2" adlı çocuk romanlarının "çevre duyarlılığı" başlığı altında ele alındığı bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. İncelenen çocuk romanlarında okurlara çevre konusunda "geri dönüşümün önemi, çevre kirliliği, ağaç tahribatı, betonlaşma" başlıkları altında hangi kazanımların sunulduğu ne tür farkındalık sağlandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk romanı, çevre, çevre bilinci, "Yeşil Bayır", "Çöp Plaza 1-2"

Environmental Awareness in Children’s Novels: The Examples of *Yeşil Bayır* and *Çöp Plaza 1 & 2*

Abstract

The contemporary world faces a significant threat from the progressive degradation of the ecosystem, influenced by global warming, environmental pollution, and water scarcity. In such an era where environmental awareness and sensitivity are gaining importance day by day, the role of children, who will be the architects of future generations, is of enormous significance. Consequently, in recent years, children’s literature authors have produced numerous valuable books aimed at fostering environmental awareness among children. The ability of children’s literature products to create perceptual selectivity and easily draw the attention of readers to various environmental and social issues has led to a continual increase in the number of such books. Among these, Sulhi Dölek’s “*Yeşil Bayır*” and Miyase Sertbarut’s “*Çöp Plaza 1 & 2*” stand out as books that instill a love of nature in children, enabling them to contribute to the sustainability of the ecosystems to which they belong and to develop environmental awareness. These novels draw attention to many current issues, from environmental pollution to the urbanization of cities, the waste of natural resources to the destruction of trees, the corruption and deterioration caused by environmental damage in human relationships, and the disappearance of playgrounds, all seen through the eyes of children. Both authors thus pave the way for children to become more aware of nature and environmental issues. This study employs the document analysis method to examine Sulhi Dölek’s “*Yeşil Bayır*” and Miyase Sertbarut’s “*Çöp Plaza 1 & 2*” children’s novels under the heading of “environmental awareness.” The study examined children’s novels to determine what insights were presented to readers regarding environmental issues under the headings of “the importance of recycling, environmental pollution, deforestation, and urban sprawl,” and what kind of awareness was fostered as a result.

Keywords: Children’s novel, environment, environmental awareness, “*Yeşil Bayır*,” “*Çöp Plaza 1 & 2*”

Gençlik Edebiyatını Bilişsel Gelişim Odağından Değerlendirmek

Aslıhan Keleş Kurtoğlu

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
aslihankeles92@gmail.com

Özet

Bu bildiride gençlik edebiyatı, bilişsel gelişim kuramları ışığında incelenmektedir. Özellikle Jean Piaget'nin çizdiği sınırlar bağlamında bireyin soyut düşünme, neden-sonuç ilişkisi kurma, öz değerlendirme yapma becerileri kuramsal çerçeve ile verilmiş ve edebî metnin genç bireylerde dünyayı ve kendini anlamlandırmasının gelişim aşamaları değerlendirilmiştir. Kimlik inşa etme, sorumluluk, aidiyet gibi değer ve becerilerin belirgin biçimde geliştiği gençlik döneminin edebiyat metinleriyle desteklenmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışmada, Türk gençlik edebiyatının öncü isimlerinden **Gülten Dayıoğlu**'nun eserleri bilişsel gelişim bağlamında çözümlenmiştir. Eserler üzerinden; genç okurun metinle kurduğu etkileşimin düşünme becerilerini, empatik anlayışını ve anlam kurma kapasitesini nasıl beslediği tartışılmıştır. Bu bağlamda Dayıoğlu'nun karakterleri kurması, olay kurgusu ve dil tercihleri, genç bireyin bilişsel gelişimini destekleyen bir edebî yapı olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak çalışma, gençlik edebiyatının yalnızca didaktik bir araç değil, aynı zamanda bilişsel gelişim sürecine doğrudan katkı sunan estetik bir deneyim alanı olduğunu göstermektedir. Gülten Dayıoğlu örneği üzerinden yapılan bu çözümleme, genç zihinlerin anlama ve anlamlandırma süreçlerinde edebi metinlerin vazgeçilmez bir işlev üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk dili ve edebiyatı eğitimi, yeni Türk edebiyatı, bilişsel gelişim, gençlik edebiyatı, Gülten Dayıoğlu

Evaluating Youth Literature from a Cognitive Development Perspective

Abstract

This paper examines youth literature in light of cognitive development theories. Specifically, within the framework outlined by Jean Piaget, the individual's abilities to think abstractly, establish cause-and-effect relationships, and engage in self-evaluation are presented within a theoretical framework, and the developmental stages of how literary texts help young individuals make sense of the world and themselves are evaluated. It is important to support the literary texts of adolescence, a period in which values and skills such as identity building, responsibility, and belonging develop significantly. In this regard, the works of Gülsen Dayıoğlu, one of the leading names in Turkish youth literature, have been analyzed in the context of cognitive development. Through her works, the study discusses how the interaction between young readers and the text nourishes their thinking skills, empathetic understanding, and capacity for meaning-making. In this context, Dayıoğlu's character construction, plot structure, and language choices are evaluated as a literary structure that supports the cognitive development of young individuals.

In conclusion, the study demonstrates that youth literature is not merely a didactic tool but also an aesthetic experience that directly contributes to the cognitive development process. This analysis, based on the example of Gülsen Dayıoğlu, reveals that literary texts play an indispensable role in young minds' processes of understanding and making sense.

Keywords: Turkish language and literature education, modern Turkish literature, cognitive development, youth literature, Gülsen Dayıoğlu

İnsanmerkezciliğe Karşı Siborg Özgeciliği: Kazuo Ishiguro'nun Klara ile Güneş'inde Posthümanist Diyalektik

Fatma Büşra Güñçel

Batı Dilleri ve Edebiyatları Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

fatma.busra@hotmail.com

Özet

Teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak insanların çevreleriyle olan etkileşimlerine ilişkin etik tartışmalar, değişen dinamikleri araştırmak için felsefi kavramların geliştirilmesine ve özellikle edebiyat gibi alanlarda uygulanmasına yol açmıştır. Posthümanizm teorisi, insan ve insan dışı unsurların arasındaki etkileşimin diyalektiğini güçlü bir şekilde ele almaktadır. Kazuo Ishiguro'nun Klara ile Güneş adlı romanı, bir siborg ile insanlar arasındaki ilişkiyi kapsamlı bir bağlam içerisinde tasvir ederek bu diyalektiğin yetkin bir temsili olarak öne çıkmaktadır. Anlatı, yapay zeka temelli bir robot olan Klara'nın özgün bilinci ve insan duygularına empatik yaklaşımı ile geleneksel ikilikleri sorgulatır niteliktedir. Roman, Klara'nın birinci şahıs anlatımı ve insanların onun bilinci tarafından betimlenen tasviri sayesinde, insan ve siborg arasındaki dinamik ilişkiyi başarıyla ele alır. Romana posthümanist bir yaklaşım çerçevesinde bakıldığında, insan ve insan dışı arasındaki ikilik, insan ve siborg karşıtlığıyla somutlaştırılır. Klara'nın anlatı boyunca sergilediği fedakar eylemlerle resmedilen siborg özgeciliği, günümüzün insanmerkezci odağına güçlü bir alternatif sunmaktadır. Bu araştırma, posthümanist etik çerçevesinde, bahsedilen karşıtlıktaki dinamizmi ve insanmerkezciliğe yönelik eleştiriyi incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, metin yakın okuma ile incelenecek ve analiz edilecektir. Bağlamdaki posthümanist etik tartışma ayrıntılı olarak tartışılacak ve romanın karakterleri detaylı olarak incelenecektir. Sonuç olarak, bu araştırma, insan ve insan dışı ilişkilerin zıt dinamiklerine odaklanarak, posthümanist çalışmaların teknolojik açıdan evrilmekte olan dünyamızdaki etik tartışmaları nasıl irdelediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siborg, posthüman, insan dışı, yapay zeka, posthümanist etik

Cyborg Altruism Against Anthropocentrism: The Posthumanist Dialectics of Klara and The Sun by Kazuo Ishiguro

Abstract

The ethical debates concerning human interactions with their environment as a result of technological enhancements have led to the development and application of philosophical concepts, notably within literature, to explore the changing dynamics. Posthumanism, as a critical theory, provides a profound lens for examining the dialectics of human and non-human engagement. Kazuo Ishiguro's novel *Klara and the Sun* exemplifies this exploration by delving into the complex relationship between humans and a cyborg named Klara. The narrative challenges traditional binaries by presenting Klara's unique consciousness, an AI-based robot, and her empathetic understanding of human emotions. *Klara and the Sun* successfully deals with the dynamic relationship between the human and cyborg by taking up the first-person narrative of Klara and the human representation from her perspective. In the scope of a posthumanist approach to the novel, the binary between the human and non-human is embodied through the human and cyborg opposition. The cyborg altruism performed by Klara, represented through her sacrificial actions throughout the story, successfully sets a greater alternative to the anthropocentric focus of today's world. This research attempts to explore the dynamism between the aforementioned opposition and criticism of anthropocentrism in the frame of posthuman ethics. In order to examine this concept of dialectics, the text will be read closely and analyzed. The posthumanist ethical debate in the context will be further revealed, and the characterization of the novel will be studied in detail. Consequently, this research aims to portray how posthumanist studies illuminate the ethical debate within the technologically evolving world by focusing on the contrasting dynamics of human and non-human relations.

Keywords: Cyborg, posthuman, nonhuman, AI, posthuman ethics

"The Great Gatsby" Romanında Başlıca Karakterler Üzerinden İdealizmin Yansımaları ve 1920'lerin Amerikan Rüyası'nın Temsili

Hong Yu Connie Au ^{1,*} & Duru Guzel ²

¹ School of Foreign Languages Gaziantep University

² Ib School Gaziantep Kolej Vakfı Cemil Alevli College
con8788@yahoo.com.hk

Özet

F. Scott Fitzgerald'ın The Great Gatsby adlı eseri, 20. yüzyıl Amerikan toplumunu ve bireyin idealist arayışlarını mercek altına alan önemli bir edebi yapıttır. Roman, özellikle Amerikan Rüyası'nı merkezine alarak, idealizmin bireylerin karar alma süreçlerini, arzularını ve hayatlarının seyrini nasıl etkilediğini çok boyutlu şekilde işlemektedir. Fitzgerald, bu bağlamda Amerikan Rüyası'nın çekiciliğini yansıtırken aynı zamanda onun ulaşılabilir ve yıkıcı doğasını da eleştirel bir bakışla sunar. Romanın baş karakterlerinden Jay Gatsby, yoksulluktan zenginliğe yükselen bir figür olarak idealizmin en uç örneğidir. Gatsby'nin bütün hayatı, geçmişte kaybettiği aşkı Daisy ile tekrar bir araya gelme hayali etrafında şekillenmiştir. Ancak Daisy'nin yüzeyselliği ve maddiyata olan bağlılığı, bu hayalin ne kadar temelsiz ve boş olduğunu açığa çıkarır. Gatsby'nin idealizmi, onu gerçeklikten uzaklaştırır ve nihayetinde trajik sonunu hazırlar. Daisy Buchanan ise Amerikan Rüyası'nın cazip ama içi boş yönünü temsil eder; onun karakteri, rüyanın maddi refahla sınırlı bir hedefe dönüşmesini simgeler. Anlatıcı Nick Carraway ise roman boyunca idealizm ile gerçekçilik arasında bir dönüşüm yaşar. Başlangıçta hayranlık duyduğu dünya görüşü, Gatsby'nin trajedisiyle birlikte yerini hayal kırıklığına ve sorgulamaya bırakır. Bu çalışma, karakterlerin bireysel yolculukları aracılığıyla Fitzgerald'ın Amerikan Rüyası'nı nasıl eleştirdiğini, idealizmin ne derece yüceltilip sonra kırıldığını ve bu süreçte bireyin nasıl yalnızlaştığını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Roman, bireysel hayallerle toplumsal gerçekler arasındaki çatışmayı ve bu çatışmanın birey üzerindeki yıkıcı etkilerini gözler önüne sererek, Amerikan toplumunun çelişkili yapısına ayna tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: The Great Gatsby, idealizm, Amerikan Rüyası, materyalizm

How is idealism reflected in the main characters of *The Great Gatsby* and in what ways they portray the ideals of the American dreams in the roaring 20s?

Abstract

Idealism is crucial in shaping the lives of the main characters in F. Scott Fitzgerald's *The Great Gatsby*, influencing their choices, desires, and ultimately their fates. Fitzgerald explores the pursuit for the American Dream through a number of complex and multi-layered depictions. This dream, however, is harshly criticized throughout the book, showing that it is both unattainable and destructive, particularly when it becomes an obsession. Jay Gatsby, Daisy Buchanan, and Nick Carraway, the three main protagonists, each represents a distinct facet of idealism. The self-made millionaire Gatsby's life reflects his idealistic beliefs in his own reinventions and the satisfaction of his goals. His beloved Daisy serves as a symbol for the dream itself. Her shallow materialism and inability to fully embrace Gatsby's idealism serve as critiques of the dream itself. Ultimately, Nick, the narrator of the book, starts off with a romanticized perspective on the world but is disillusioned after witnessing the collapse of Gatsby's dream. The study will examine how these characters' individual journeys illustrate the American Dreams, as well as how idealism is represented in *The Great Gatsby*. There will also be a discussion of Fitzgerald's use of idealism to critique the American Dream's inherent flaws and unattainable pursuit.

Keywords: The Great Gatsby, idealism, American Dreams, materialism

Dan Brown'ın *Cehennem* Romanında Gerçeklik ve Yalan Birleşimi: Post-modern Bir Bakış Açısı

Yegzar Caferli

Diller ve Edebiyatlar Hazar Üniversitesi
yeqzar@gmail.com

Özet

Bu makale, Dan Brown'ın "Cehennem" isimli romanındaki gerçeklik ve yalan birleşimlerini postmodern bir bakış açısıyla ele almakta ve çağdaş Amerikan romanında üç sanatsal gerçeklik biçiminden biri olarak postmodern gerçekliğin değerini "Cehennem" romanı bağlamında açıklamaktadır. Amaç, eserde sunulan sanatsal gerçeklik biçiminin postmodern edebiyatın temel özellikleri çerçevesinde nasıl inşa edildiğini ve okuyucuda toplumsal, kültürel ve politik gerçeklerin nasıl karma bir tezahürünü yarattığını araştırmaktır. Araştırmada analitik bir yöntem kullanılmış ve romandaki ana motifler, olay örgüsü ve sembolizm, postmodern teorisinin bileşenleriyle bağlantılı olarak incelenmiştir. Modern dönemde, gerçeğin görelileştirilmesi ve görselliğin egemenliği, romanın temelinde yeni eğilimlerin biçimlerini de ön plana çıkarmıştır. Analiz sonucunda, "Cehennem" romanının gerçeklik kavramında nesnel gerçekleri çok katmanlı ve değişken bir yapıda sunduğu ve hem bilimsel hem de kültürel söylemlerin iç içe geçtiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca eser, gerçeklik ve yalan sınırlarının görelileştirilmesini vurgulayarak, okuyucuya yorumlama sürecinde öznel gerçekler oluşturma fırsatı sunmaktadır. Bu özellikler, "Cehennem"i postmodern sanatsal gerçekliğin bir örneği olarak göstermekte ve çağdaş edebiyatta gerçeklik kavramının yeniden inşasına katkıda bulunmaktadır. Sonuç olarak makale, Dan Brown'ın "Cehennem" romanında postmodern edebiyatta gerçeklik ve yalan temasının karmaşık estetiğini ortaya koymakta ve çağdaş Amerikan romanında sanatsal gerçekliğin analizine yeni bakış açıları sunmaktadır. Ayrıca, romanın postmodern gerçekliğin özü ve kaotik amacı açısından da önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, sanatsal gerçeklik, Dan Brown, gerçeklik ve yalan, çağdaş Amerikan romanı

The combination of reality and lie in Dan Brown's novel

Abstract

This article analyzes the combination of reality and falsehood in Dan Brown's novel "Inferno" from a postmodern perspective, and clarifies the value of postmodern reality as one of the three forms of artistic reality in the contemporary American novel in the context of the novel "Inferno". The aim is to investigate how the form of artistic reality presented in the work is constructed within the framework of the main features of postmodern literature and how it creates a mixed manifestation of social, cultural and political truths in the reader. The research used an analytical method, and the main motifs, plot lines and symbolism in the novel were examined in relation to the components of postmodern theory. In the modern era, the relativization of truth and the dominance of visibility have brought to the fore the forms of new trends in the basis of the novel. Based on the analysis, it was concluded that the novel "Inferno" presents objective truths in a multilayered and variable structure in the concept of reality, and that both scientific and cultural discourses are intertwined. In addition, the work emphasizes the relativization of the boundaries of reality and falsehood, creating an opportunity for the reader to form subjective truths in the process of interpretation. These features show "Inferno" as an example of postmodern artistic reality and contribute to the reconstruction of the concept of reality in contemporary literature. As a result, the article serves to reveal the complex aesthetics of the theme of reality and lie in postmodern literature in Dan Brown's novel "Inferno" and presents new perspectives on the analysis of artistic reality in the contemporary American novel. In addition, it was concluded that the novel is relevant in terms of the essence and chaotic purpose of postmodern reality.

Keywords: Postmodernism, artistic reality, Dan Brown, reality and lie, contemporary American novel

Şiirsel Kurgu ve Biyografik Tarihte Kimlik Yankıları: Linton Kwesi Johnson’ın Şiirinde Göçmen Sesleri

Ömer Öğünç

İngiliz Dili ve Edebiyatı Aksaray
omer_ogunc@hotmail.com

Özet

Çağdaş Britanya edebiyatının önde gelen isimlerinden biri olan Linton Kwesi Johnson şiirlerinde direniş ruhunu ve yerel kültürün seslerini ortaya koyar. Jamaika’da doğup Birleşik Krallık’ta büyüyen Johnson’ın yaşam öyküsü, eserlerinde işlenir ve adım adım takip edilebilir. Eserlerinde biyografi, tarihi arka plan ve kurmacanın hayal gücü bir arada bulunur. Eleştirel bir bakışla, Johnson’ın şiiri, yalnızca toplumsal ve tarihsel ifadelerin ötesine geçer; çünkü onun sesi, son birkaç on yıldaki toplumsal ve siyasal çalkantılar ortasında, marjinalleşmiş göçmen toplulukların mücadelelerine kulak veren kararlı bir sestir. Johnson’ın edebi ustalığı, dub şiirin sözlü geleneğini yazılı dizelerle harmanlamasında yatar. Böylece, okurları rahatsız edici gerçeklerle yüzleşmeye çağırان canlı ve dinamik bir diyalog yaratır. Hemen bütün şiirlerinde gerçek tarihsel olaylara dayanan ama hikâye anlatımı ve kültürel hafızanın gücüyle yüceltilmiş çok katmanlı bir anlatı görülebilir. Bu bakımdan biyografik, toplumsal, kültürel ve kurgusal çözümlemelere olanak tanır. Johnson’ın eserleri yalnızca gerçeği yansıtmakla kalmaz. Irksal eşitlik ve sosyal adalet temeline dayanarak, kimlik, kültürel miras ve umut kavramlarını yüceltirken gerçeği farkındalık ve eylem talep eden aktivizm aracılığıyla yeniden şekillendirir. Çağdaş Britanya şiirinde Johnson’ın sesi bir taraftan cesur ve hassas, diğer taraftan meydan okuyan hem de şefkatli oluşuyla benzersizliğini korur. Bu bildiri, Johnson’ın seçili şiirlerini göçmenlikten kaynaklanan ve kurguyla ifade edilen acı ve gurur duygularını göstermek ve şiirsel ifadenin bir toplumsal direniş biçimi olarak gücünü ayırt etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Linton Kwesi Johnson, biyografi, kurgu, göçmenlik, direniş.

Echoes of Identity in Poetic Fiction and Biographical History: Immigrant Voices in Linton Kwesi Johnson's Poetry

Abstract

Linton Kwesi Johnson is an outstanding figure in contemporary British literature, embodying the fierce spirit of resistance and the sounds of native culture through his poetry. Born in Jamaica and raised in the UK, his life story is embedded into and can be tracked in the very fabric of his work, blending biography with the heartbeat of history and the imaginative power of fiction. In a critical sense, Johnson's poetry transcends social and historical expressions since his is a determined voice echoing the struggles of marginalised immigrant communities amid social and political upheaval in the last few decades. His literary skill lies in blending oral tradition of dub poetry with written verse, thus creating a vibrant, living dialogue that challenges readers to confront uncomfortable truths. Almost all his poetry is an example to a layered narrative, grounded in real historical moments but elevated by the power of storytelling and cultural memory, which enables a biographical, social, cultural, and fictional analysis. Johnson's work does not simply reflect reality; it reshapes reality through activism, demanding awareness and action while celebrating identity, heritage, and hope based on racial equality and social justice. In contemporary British poetry, his voice remains unmistakable by being bold and tender; and unique by being confrontational and compassionate. This paper aims to study selected poems by Johnson to reveal the pain and pride resulting from immigration, expressed through fiction and to recognise the power of poetic expression as a form of social resistance.

Keywords: Linton Kwesi Johnson, biography, fiction, immigration, resistance.

İspanyol Suç Romanında Yeşil Kriminoloji İncelemesi: *Los Perros Duros No Bailan/Sert Köpekler Dans Etmez*

Melike Yazıcı Çangur

İspanyol Dili ve Edebiyatı Ankara Üniversitesi
melikeyazici85@gmail.com

Özet

Bu çalışmada İspanyol yazar Arturo Pérez-Reverte'nin *Los perros duros no bailan / Sert Köpekler Dans Etmez* (2018) isimli eserinin yasa dışı köpek dövüşleri hayvanlara, ekosistemlere ve doğaya karşı işlenen suçlarla ilgilenen bir alan olan yeşil kriminoloji perspektifinden incelenmesi hedeflenmektedir. Pérez-Reverte'nin fabl ve kara roman unsurlarını bir araya getiren hibrit anlatı tarzıyla yazılmış romanı, köpek dövüşlerinin yasa dışı uygulamasına odaklanmakta ve hikâyeyi köpeklerin bakış açısıyla okurlara sunmaktadır. Bu anlatım stratejisi, eseri Ramón Llull'un *Llibre de meravelles/ Harikalar Kitabı* ve Don Juan Manuel'in *El Conde Lucanor/ Kont Lucanor* (1335) adlı eserlerinden Miguel de Cervantes'in *El coloquio de los perros / Köpeklerin Sohbeti* (1613) adlı eserine kadar uzanan, hayvanlara ses veren daha geniş bir İspanyol edebiyatı geleneğinin içine yerleştirir. Roman, cozy crime/rahat polisiye roman olarak okunabilir: şiddet ve ölümü tasvir etmesine rağmen, rahatsız edici ayrıntılardan kaçınarak okuyuculara nispeten rahat bir okuma deneyimi sunar. Köpek imgelerine uyarlanmış deyimler ve atasözleri, anlatıyı zenginleştirir. Tüm bunlar göz önüne alındığında, yazar Pérez-Reverte'nin sessiz dostlar olarak gördüğü ve güzel sanatlar alanına giren resim ve heykelde olduğu gibi edebiyat eserlerinde de günümüze değin kendine pek çok kez yer bulan köpeklerle gösterdiği sevgi sayesinde genellikle siyasi ve toplumsal meselelerle ilgilenen polisiye romana yeşil kriminolojiyi uyarlayarak türün sınırlarını genişlettiği sonucuna varılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil kriminoloji, köpek dövüşü, suç romanı.

An Analysis Of Green Criminology In A Spanish Crime Novel: *Los Perros Duros No Bailan / Tough Dogs Don't Dance*

Abstract

This study examines Spanish author Arturo Pérez-Reverte's *Los perros duros no bailan / Tough Dogs Don't Dance* (2018) from the perspective of green criminology, a field concerned with crimes committed against animals, ecosystems, and nature, including illegal dogfighting. Pérez-Reverte's novel, written in a hybrid narrative style that combines elements of fable and noir fiction, addresses the practice of dogfighting and tells the story from the perspective of dogs. This narrative strategy situates the work within a broader literary tradition that gives voice to animals, extending from Ramón Llull's *Llibre de meravelles / Book of Wonders* and Don Juan Manuel's *El Conde Lucanor / Tales of Count Lucanor* (1335) to Miguel de Cervantes's *El coloquio de los perros / The Dialogue of the Dogs* (1613). The novel may be classified as cozy crime fiction: despite its depictions of violence and death, it avoids disturbing details, offering readers a relatively comfortable reading experience. Idioms and proverbs adapted to canine imagery enrich the narrative and enhance its literary texture. Considering these elements, it can be concluded that Pérez-Reverte, through his affection for dogs—whom he regards as silent companions—expands the thematic boundaries of the crime novel by integrating green criminology into a genre traditionally focused on political and social issues.

Keywords: Green criminology, dogfighting, crime fiction

16. Yüzyıl İspanyol *Pikaresk* Romanı Tormesli Lazarillo'da Toplumsal Eleştiri

Sena Dalgıç

İspanyol Dili ve Edebiyatı İstanbul Üniversitesi
senadalgic@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, 16. yüzyıl İspanyol edebiyatında anonim olarak kaleme alınan Tormesli Lazarillo (Lazarillo de Tormes) adlı pikaresk romanı, toplumsal eleştirinin ve hicvin bir örneği olarak incelemektir. Pikaresk roman türünün kurucusu kabul edilen bu kısa eser, idealize edilmiş şövalye anlatılarının dışına çıkarak alt sınıfların yaşadığı yoksulluğu ve adaletsizliği görünür kılmıştır. İspanya'nın siyasi ve askeri gücünün zirvede olduğu Altın Çağ'da parlak imparatorluk imajının ardındaki toplumsal sorunları tenkit etmektedir.

Romanın kahramanı olan Lázaro, yoksul bir aileden gelen ve küçük yaşta yetim kalmış bir çocuktur. Hayatta kalabilmek için çeşitli efendilerin hizmetine girer; kör dilenci, papaz ve soylu gibi farklı sosyal sınıflardan kişilerle yaşadığı deneyimler aracılığıyla dönemin sosyal düzenini eleştirel bir bakışla ortaya koyar. Araştırmada edebi çözümleme yöntemi kullanılacak; romanın anlatısal yapısı, birinci şahıs anlatıcı tercihi, epizodik kurgusu ve anti-kahraman figürü üzerinden değerlendirilerek toplumsal eleştirinin nasıl kurulduğu tartışılacaktır. Lázaro'nun tanıklıkları, kilisenin açgözlülüğünü, soyluların kibrini ve toplumun ikiye bölünmüşlüğüne hicvederek bireysel yaşam mücadelesini geniş bir toplumsal eleştiriye dönüştürmektedir.

Tormesli Lazarillo, hem pikaresk roman türünün kurucu örneği hem de bireysel deneyim ve toplumsal gerçekçiliği merkeze alarak modern romanın temellerine öncülük eden bir eser olarak değerlendirilmektedir. İçerdiği eleştiriler nedeniyle uzun süre yasaklı kalmış olması ise metnin dönemin sosyo-politik yapısıyla girdiği çatışmayı da yansıtmaktadır. Henüz tamamlanma aşamasında olan bu çalışma, söz konusu bulguları ayrıntılı biçimde tam bildiride sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Lazarillo de Tormes, Pikaresk Roman, İspanyol Edebiyatı, Altın Çağ, Toplumsal Eleştiri

Social Critique In The 16th-Century Spanish *Picaresque* Novel *Lazarillo de Tormes*

Abstract

This study aims to examine the anonymously written *Lazarillo de Tormes*, a 16th-century Spanish picaresque novel, as an example of social critique and satire. Considered the founding text of the picaresque genre, this short novel moves beyond idealized chivalric narratives by making the poverty and injustice experienced by the lower classes visible. During Spain's Golden Age, when its political and military power was at its peak, it criticizes the social problems hidden behind the image of a flourishing empire.

The protagonist, Lázaro, is a boy from a poor family who was orphaned at a young age. To survive, he enters the service of various masters — including a blind beggar, a priest, and a nobleman — and through these experiences, he reveals the flaws of the social order with an incisive critical perspective. The study will employ literary analysis to examine the novel's narrative structure, its use of a first-person narrator, episodic composition, and anti-heroic figure exploring how social critique is constructed. Lázaro's testimony satirizes clerical greed, aristocratic arrogance, and social hypocrisy, transforming an individual struggle for survival into a broader critique of society.

Lazarillo de Tormes is not only regarded as the founding example of the picaresque novel but also as a work that, by centering individual experience and social realism, anticipates the foundations of the modern novel. Its long history of censorship underscores the text's striking conflict with the socio-political structures of its time. As this research is still in progress, the findings will be presented in detail in the full paper.

Keywords: *Lazarillo de Tormes*, Picaresque Novel, Spanish Literature, Golden Age, Social Critique

Metin ve Görselin Kesişiminde: Dekadan Edebiyatta Görsel Estetik

Biriz Can Arslanboğan Altınsoy

Fransız Dili ve Edebiyatı Ankara Üniversitesi

birizjean@gmail.com

Özet

Doğası gereği disiplinlerarasılığa en açık alanlardan biri olan edebiyatın estetik yapısı; tarih, felsefe, psikanaliz, sosyoloji, görsel sanatlar ve müzikle kurduğu temalarla sürekli dönüşmüştür. Disiplinlerarası bir kavram olan göstergelerarasılık farklı gösterge sistemleri aynı yapıta buluşarak yeni anlam katmanları yaratırken metin, çoklu göstergeler aracılığıyla anlam üreten bir alan hâline gelmektedir. İllüstratif bir eklemenin ötesinde, estetik yapıyı dönüştüren kurucu bir öge olarak göstergelerarasılık, 19. yüzyıl sonu dekadın edebiyatta sıklıkla karşılaşılan bir olgudur. Bu dönemde resim, müzik, fotoğraf ve mimariyle doğrudan etkileşime giren yazınsal metin çok katmanlı bir estetik deneyim alanına dönüşmüştür. Bu bağlamda Huysmans'ın Tersine (1884) ile Rodenbach'ın Ölü Brugge (1892) romanı bu dönüşümün iki dikkat çekici örneğini oluşturmaktadır. Tersine'nin kahramanı Des Esseintes'in kütüphanesi ve sanat koleksiyonunu bir "metinler ve tablolar galerisi" hâline getirerek resimsel alıntı tekniğini kullanırken metin, dönemin sembolist ve dekadın duyarlılığını yansıtan tabloları ve sanat eserlerini betimlerken onları yazınsal anlam üretiminin bir parçası hâline getirmiştir. Benzer şekilde Ölü Brugge'de metne eşlik eden fotoğraflar, anlatının atmosferini yaratan bağımsız göstergeler hâlini almaktadır. Brugge kentinin boş sokak ve gotik yapılarını gösteren fotoğraflar, kahramanın melankolik ruh hâlini yansıtan bir "resimsel alıntı" düzeyi yaratırken metin ve görsel arasındaki ilişki, metinlerarasılıktan göstergelerarasılığa uzanan bir disiplinlerarasılık örneği sunar. Bu çalışmada, Tersine ve Ölü Brugge üzerinden disiplinlerarasılık ve göstergelerarasılık kavramlarının edebiyat incelemelerindeki işlevinin tartışılması; resimsel alıntının dekadın edebiyatın estetik, kültürel ve göstergebilimsel boyutlarının sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarasılık, Göstergelerarasılık, Resimsel Alıntı, Huysmans, Tersine, Rodenbach, Ölü Brugge

At The Intersection of Text and Image: Visual Aesthetics in Decadent Literature

Abstract

The aesthetic structure of literature, one of the fields most open to interdisciplinarity by its very nature, is in constant contact with history, philosophy, psychoanalysis, sociology, visual arts, and music. In this context, intersemiotic refers to the convergence of different sign systems within the same work, creating new layers of meaning. The text is transferred to a place that produces meaning through verbal means and multiple signs. Beyond an illustrative addition, intersemiotic, as a constitutive element which transforms the aesthetic structure, is a method frequently used in decadent literature. During this period, the literary text transforms into a multi-layered aesthetic experience space in direct interaction with other beautiful arts. In this context, Huysmans' *Against Nature* (1884) and Rodenbach's *Brugge, The Dead City* (1892) constitute two examples of this transformation. By transforming the library and art collection of Des Esseintes, the protagonist of *Against Nature*, into a “gallery of texts and paintings,” the text employs the technique of pictorial quotation while depicting paintings and works of art which reflect the symbolist and decadent sensibilities of the period, making them part of the production of literary meaning. Similarly, in *Brugge, The Dead City*, the photographs accompanying the text become independent indicators which create the atmosphere of the narration. Photographs showing the empty streets and gothic buildings of the city of Brugge create a level of “pictorial quotation” concretising the melancholic state of mind of the protagonist, while the relationship between text and image presents an example of interdisciplinarity extending from intertextuality to intersemiotic. This study discusses the function of the concepts of interdisciplinarity and intersemioticity in literary studies through *Against Nature* and *Brugge, The Dead City*, aiming to present the aesthetic, cultural, and semiotic dimensions of decadent literature through pictorial quotation.

Keywords: Interdisciplinarity, Intertextuality, Pictorial Quotation, Huysmans, *Against Nature*, Rodenbach, *Brugge, The Dead City*

Çarlık Rusyası Yazınına Kapitalist Gelişmenin Yansıması ve Oblomovluk Paradoksu

Sibel Cengiz Yıldırım

Rus Dili ve Edebiyatında Öğrenci, İktisat Bölümü Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İktisat Bölümü

sibelcengiz@ardahan.edu.tr

Özet

Oblomovluk, yalnızca bir edebi karakterin vasfı olmanın ötesinde, Rusya'nın modernleşme serüveninde ortaya çıkan kültürel bir direnç biçimini temsil eder. Gonçarov, yeniliğin ve ilerlemenin karşısında duran, atıl kalmış ruh hâliyle girişimcilikten uzak bir insan tipolojisi yaratırken; bir toplumun büyüme ve kalkınma arzusu karşısında nasıl rehabetin gölgesine çekilebileceğini çarpıcı bir biçimde gözler önüne sermiştir. Böylesi bir durgunluk, adeta zamanın akışına ayak uyduramayan bir melodram gibi, toplumsal değişimin kapısında bekleyen kadim bir ağırlık olarak belirir.

Oblomov, çağı geçmiş olan bir derebeylik sisteminin, toprak köleliği üzerine kurulu emek sömürsünün sonunun gelmiş olmasını da simgeler (Behramoğlu, 2020:225). Gonçarov, Oblomov'un tam aksine yeni düzeni temsil eden Ştolts karakterinin hayatının yalnızca çalışmaktan ibaret olduğunu altını çizerek girişken Ştolts'u şöyle betimler: "Safkan bir İngiliz atı gibi baştan ayağa kemik, adale ve sinirdi. Zayıfçaydı; yanakları yok gibiydi; yüzünde yağdan, şişmanlıktan eser yoktu. Teni düz, hafif esmerdi, hiçbir yerinde kırmızılık görünmüyordu; gözleri yeşile çalıyordu ama gene de anlamlıydı. Fazla hareket etmezdi. Oturduğu zaman rahat oturur, iş yaparken de ne kadar hareket gerekiyorsa o kadar hareket ederdi." (Gonçarov, 2011: 197).

Bu nedenle, Gonçarov'un yarattığı Oblomov karakteri, bireysel bir tembellikten öteye geçerek, toplumsal yapının derinlerine işlemiş bir hareketsizliği ve yeniliğe karşı duyulan çekingenliği simgeler. Rusya'nın kendine has toplumsal ve tarihsel koşulları, Oblomov üzerinden okuyucuya aktarılırken, eserin yerel ile evrensel arasında köprü kuran güçlü bir anlatısı ortaya çıkar. Dolayısıyla çalışmada Oblomov tipolojisi ve Oblomovluğun ve Rus yazınında kendine neden önemli bir yer edindiği toplumsal ve kültürel etkileriyle ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Oblomovluk; Çarlık Rusyası Yazını; Kapitalist Gelişme

The Reflection of Capitalist Development on Tsarist Russian Literature and The Oblomovism Paradox

Abstract

ore than just a literary character trait, Oblomovism represents a form of cultural resistance that emerged in Russia's modernization journey. Goncharov created a typology of a person who resists innovation and progress, whose inert mindset defies entrepreneurship. He strikingly illustrated how a society can retreat into the shadow of complacency in the face of its desire for growth and development. Such stagnation, like a melodrama unable to keep pace with the times, appears as an ancient weight looming at the door of social change. Oblomov also symbolizes the end of an outdated feudal system and the exploitation of labor based on serfdom (Behramoğlu, 2020:225). Goncharov emphasizes that the life of the character Shtolts, who represents the new order in sharp contrast to Oblomov, is solely about work, describing the enterprising Shtolts as follows: "He was bone, muscle, and nerve from head to toe, like a thoroughbred English horse. He was lean; his cheeks were practically nonexistent; there was no trace of fat or fat on his face. His skin was smooth, slightly dark, with no trace of redness anywhere; his eyes were tinged with green, yet still expressive. He didn't move much. When he sat, he sat comfortably, and when he worked, he moved as much as was necessary." (Goncharov, 2011: 197). Therefore, Goncharov's Oblomov character goes beyond individual laziness and symbolizes a deeply ingrained inactivity and a timidity toward innovation. As Russia's unique social and historical conditions are conveyed to the reader through Oblomov, a powerful narrative emerges, bridging the gap between the local and the universal. Therefore, in this study, the Oblomov typology and the social and cultural effects of Oblomovism and why it has gained an important place in Russian literature will be tried to be revealed.

Keywords: Oblomovism; Tsarists Russian Literature; Russian Capitalist Development

Anna Jordan’ın “Yen” Oyununda Annelik Yokluğu: Ebeveyn İhmalinin, Cinsel Yanılsamanın, Duygusal Yabancılaşmanın ve Aile Yapısının Toplumsal Çözülüşünün Temsili Üzerine Bir İnceleme

Kanan Aghasıyev

İngiliz Dili ve Edebiyatı Karabük Üniversitesi
kaasiyev@gmail.com

Özet

Anna Jordan’ın Yen (2015) adlı oyunu, annelik olgusunun yokluğu ve bu yokluğun parçalanmış bir sosyal yapı içerisindeki etkilerini nesnel bir bakış açısıyla ele almaktadır. Oyun, küçük bir dairede yaşamlarını sürdüren ve neredeyse tamamen denetimsiz kalan iki kardeş, Hench ve Bobbie’nin hikâyesine odaklanır. Kardeşlerin annesi Maggie, bağımlılık ve istikrarsız kişisel yaşamı nedeniyle fiziksel ve duygusal olarak çocuklarının yaşamlarından büyük ölçüde uzaktır. Bu durum, çocukların sevgi, kimlik ve ahlaki değerler konusundaki anlayışlarını yönlendirecek bir yetişkin rehberliğinden yoksun kalmalarına yol açmakta; dolayısıyla duygusal karmaşa ve davranışsal bozulma doğurmaktadır. Maggie’nin yokluğu, Hench ve Bobbie’nin televizyon ve pornografiyi cinsellik ve toplumsal cinsiyet ilişkileri hakkında başlıca bilgi kaynakları olarak kullanmalarına neden olur. Ebeveyn denetiminden yoksun bu deneyimler, çocuklarda cinselliğe ilişkin yanlış ve saldırgan tutumların, homofobik eğilimlerin ve duygusal kopukluğun gelişmesine zemin hazırlar. Jordan, bu davranış kalıplarını bireysel bir ahlaki yetersizlik olarak değil, sistematik ihmal, sosyoekonomik yoksunluk ve kuşaklar arası travmanın bir sonucu olarak konumlandırır. Maggie’nin annelik sorumluluklarını yerine getirememesi, çocukların psikolojik çöküşünde ve sosyal yozlaşmalarında belirleyici bir etken olarak öne çıkar.

Bu çalışmanın amacı, Yen oyununda annelik temasını inceleyerek Maggie karakterinin yokluğunun çocuklarının psikolojik gelişimi, toplumsal davranışı ve cinsel kimlik algısı üzerindeki etkilerini analiz etmektir. Ayrıca çalışma, Jordan’ın annelik ekseninde kurduğu dramatik yapı aracılığıyla ekonomik yoksulluk, bağımlılık ve kurumsal ihmal gibi toplumsal olguların aile yapısının çözülüşüne nasıl katkıda bulunduğunu irdelemeyi amaçlamaktadır. Böylece, annelik yokluğunun genç bireylerde bozulmuş ahlaki ve duygusal yapılanmaların oluşumuyla ilişkisi ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anna Jordan, Yen, annelik, annelik yokluğu, ihmal, toplumsal cinsiyet algısı

The Absence of Motherhood in Anna Jordan's *Yen* – A Study of Neglect, Misguided Sexuality, Emotional Displacement, and the Social Disintegration of the Family Unit

Abstract

Anna Jordan's *Yen* (2015) presents a direct and unsentimental examination of motherhood and its absence within a fractured social environment. The play follows two brothers, Hench and Bobbie, who live in isolation in a small flat, largely unsupervised and disconnected from formal education or stable adult care. Their mother, Maggie, is physically and emotionally absent for most of their upbringing, preoccupied with addiction and her unstable personal life. Her lack of consistent presence and guidance leads to the boys' moral and emotional confusion, as they attempt to construct their understanding of relationships, affection, and identity without adult influence. In Maggie's absence, Hench and Bobbie turn to television and pornography as their only sources of information about intimacy and gender relations. This exposure, unmediated by parental guidance, shapes a distorted and often aggressive view of sexuality and masculinity. Their dialogue and behavior reveal deep confusion about consent, emotional attachment, and respect, contributing to homophobic attitudes, objectification, and emotional detachment. The absence of a nurturing figure also results in impulsive aggression and a lack of emotional regulation. Jordan presents these outcomes not as inherent flaws in the boys but as consequences of systemic neglect and generational trauma. Maggie's inability to provide stability or moral education functions as a central force in their psychological and social decline.

The purpose of this study is to analyze the role of motherhood in *Yen*, focusing on how Maggie's absence shapes her sons' psychological development, social behavior, and understanding of sexuality. It also aims to explore how Jordan uses Maggie's character to critique broader social failures, specifically how economic hardship, addiction, and institutional neglect contribute to the erosion of family structure. By studying Maggie's fragmented motherhood, this paper study to understand the link between maternal absence and the formation of distorted moral and emotional frameworks in youth.

Keywords: Anna Jordan, *Yen*, motherhood, maternal absence, neglect, gender perception.

Edebiyata Yön Veren Semavi Dinlerde Tanrı Bilgisi

Nurcan Bekil Çakmak

Yabancı Diller ve Kùltürler Bölümü-Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik Programı İstanbul Beykent Üniversitesi
nurcan.bekilcakmak@gmail.com

Özet

Üç ilahi dinde, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'da Tanrı bilgisi, doğa, insanlar ve yaratılışın anlaşılması üzerine zengin bir teolojik bilgi mozaği sunar. Tanrı'nın doğasının kavranması, üç din arasındaki güçlü ilişkinin anlaşılması için bir araçtır. İlk tek tanrılı din olan Yahudilik, bu ilişkide kutsal metinleri ve gelenekleri öne çıkararak Tanrı ve halkı arasında antlaşmaya dayalı bir anlayış sunar. Amaç, ibadet ederek ve Tanrı'nın buyruklarına uyarak Tanrı'ya daha da yaklaşımdır. Hristiyanlık dini algıya daha kişisel bir bakış açısı sunar, çünkü Tanrı'yı anlamak İsa Mesih'e ve onun acılarına inanmakla mümkündür, çünkü İsa Mesih insanlık ile ilahi din olan Hristiyanlık arasında bir köprüdür. İslam kendisini üç ilahi algının sonuncusu ve en istikrarlı dini olarak sunar. Tanrı tarafından seçilen Muhammed Peygamber, insanlık ve varoluşun anlaşılması için insanlara yol gösteren bir rehberdir. Semavi dinlerde ortak nokta, monoteist bir inanca, kutsal kaynaklara, Tanrı'nın elçilerine, ortak etik anlayışlara, ahiret inançlarına ve Tanrı'ya daha yakın olmak için benzer ritüellere sahip olmalarıdır, ancak Tanrı'nın belirli bir algısı aralarında farklılık gösterir. Bu sebeple, tüm bu ortak noktalar, ortak miras ve inançların üç ilahi dini ortak teolojik felsefelere sahip olma noktasında birleştirdiğini göstermektedir. Bu çalışmada Semavi dinler olan Musevilik, Hristiyanlık ve İslam'ın tek Tanrı inancına odaklanarak ve tek tanrıcılığa vurgu yaparak ortak noktalarını keşfetmek ve sunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Semavi Dinler, Tanrı Algısı ve Tek Tanrıcılık

The Knowledge of God in Abrahamic Religions That Guide Literature

Abstract

The knowledge of God in three divine religions, Judaism, Christianity and Islam, presents a wealthy tapestry of theological information on understanding of nature, humans and creation. Comprehension of God's nature is a means of understanding the strong relationship of the three religions. The first monotheistic religion, Judaism presents a covenantal understanding of God and his people by highlighting the scriptures and traditions in this relationship. The aim is to be closer to God through praying and obeying the commandments of God. Christianity presents a more personal perspective to the religious perception, as understanding of God is possible through faith in Jesus Christ and his sorrows, as he is a bridge between humanity and the divine religion, Christianity. Islam presents itself as the last and the stable religion of the three divine perceptions. The Prophet Mohammed, chosen by God, is a guide for people to conduct a path for humanity and understanding of existence. In Abrahamic religions the common point is that they have a monotheistic belief, holy sources, messengers of God, common ethical understandings, afterlife beliefs, and similar rituals to be closer to God, although a specific perception of God differentiates among them. Thus, all these common points illustrate that shared heritages and beliefs unite the three divine religions in terms of having common theological philosophies. In this study it is aimed to explore and present the common points of Abrahamic religions Judaism, Christianity and Islam by focusing on their belief in one God and emphasize on monotheism.

Keywords: Abrahamic Religions, Perception of God and Monotheism

Gündelik Hayatın İronisi: Senryu Şiirlerinde Birey ve Toplum Eleştirisi

Güliz Doğan

Japon Dili ve Edebiyatı Erciyes Üniversitesi
gulizenbatan@gmail.com

Özet

Japon edebiyatında 18. yy.'da ortaya çıkan senryū şiir türü, gündelik yaşamın içinde yer alan durumları hiciv ve mizah yoluyla aktarmaktadır. Konu olarak insan ve insan yaşantısını ele almakta ve gündelik yaşamın absürtlüklerini ve toplumsal çelişkileri dile getirmektedir. Bu bağlamda insanların günlük hayat içinde karşılaştıkları durumlar hakkında birey ve toplum ile ilgili eleştirilerini dile getirdikleri bir araç görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmada Dai-ichi Hayat Sigortası (第一生命株式会社/Dai-ichi seimei Kabushikigaisha) şirketi tarafından düzenlenen サラッと一句！私の川柳/Saratto ikku! Watashi no senryū (Kolayca bir Eser! Benim senryū'm) şiir yarışmasının 2025 yılında ilan edilen en iyi 100 eseri metin madenciliği (text mining) yöntemi ile analiz edilerek, eserlerde birey ve toplum eleştirisinin hangi konular üzerinden aktarıldığı tespit edilmektedir.

Sonuç olarak eserlerde aile, iş hayatı, ekonomi, yapay zekâ, akıllı telefon, yeni kâğıt para (banknot) basımı, Japonya'da başarılı ve ünlü beyzbol oyuncusu Ōtani ile ilgili konuların olduğu tespit edilmiştir. Aile ile ilgili eserlerde aile bireylerinin (anne, baba, çocuk, torun, hanım) davranışları esprili bir şekilde eleştirilmiştir. Çağa uyum sağlayamayan ebeveynler, karı-koca ilişkilerinde hanımın bencil davranışları ile ilgili eserler bulunmaktadır. İş hayatı ile ilgili eserlere bakıldığında patron/müdürün tutumları da eleştirilmektedir. Ekonomi ile ilgili eserlerde Japonya'daki son zamanlardaki yüksek fiyatlardan şikâyet edilmektedir. Ucuz ürün alma çabası, birikim yapılamaması ve Japonya'da yaşanan pirinç kıtlığının da eserlere yansıdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Japon kısa şiiri, senryū, metin madenciliği, mizah, birey ve toplum eleştirisi

The Irony of Daily Life: Criticism of the Individual and Society in Senryu Poems

Abstract

The genre of senryū poetry, which emerged in Japanese literature in the 18th century, conveys the situations in daily life through satire and humor. It deals with human and human life as a subject and expresses the absurdities of daily life and social contradictions. In this context, it acts as a tool for people to express their criticisms about the individual and society about the situations they encounter in daily life.

In this study, サラッと一句!私の川柳/*Saratto ikku! Watashi no senryū* (Easily a verse! My Senryū) poetry contest announced in 2025 are analyzed using the text mining method, and it is determined on which topics the criticism of the individual and society is conveyed in the poems.

As a result, it has been determined that the poem's topics are related to family, business life, economy, artificial intelligence, smartphone, new banknote printing, and Ōtani, a successful and famous baseball player in Japan. In the poems about the family, the behavior of family members (mother, father, child, grandchild, wife) is criticized in a humorous way. There are poems about parents who cannot adapt to the times, and the selfish behavior of the wife in husband-wife relations. In the poems related to business life, the attitudes of the boss/manager are also criticized. In poems on economics, complaints are made about the recent high prices in Japan. It has been seen that the effort to buy cheap products, the inability about savings and the rice shortage in Japan has also been reflected in the senryū poems.

Keywords: Japanese short poetry, senryū, text mining, humor, criticism of the individual and society

Meiji Dönemi'nde (1868-1912) Modernleşmenin Mekansal Temsili Olarak Rokumeikan (鹿鳴館)

Yasemin Yazıcı

Japon Dili ve Edebiyatı Erciyes Üniversitesi
yaseminndavarci@gmail.com

Özet

Meiji Dönemi'nde (1868-1912) modernleşme ve Batılılaşmanın sembolü olarak inşa edilen Rokumeikan (鹿鳴館), Batılı tarzda balo ve resepsiyonlarla Japonya'nın Batı kültürüne entegre olduğunu yansıtmaya işlevine sahiptir. Dönemin kültürel bir unsuru haline de gelen Rokumeikan, Japonya'nın modernleşme programında uluslararası statü kazanma, Japonya'nın Batı medeniyet seviyesine ulaştığını gösterme ve Batı karşısında kimlik kazanma arzusunun mekânsal temsilidir. Fakat aynı zamanda Batı medeniyetinin içselleştirilmesinden ziyade Batının doğrudan bir taklidi olduğu noktasında eleştirilmiştir. Bu çalışmada Rokumeikan mekânsal, sosyal ve söylemsel açıdan incelenerek Japon modernleşmesinin sembolleri analiz edilmiştir. Ayrıca sadece mekânsal işlevine değil, Batılılaşma düşüncesi ve modernleşme politikalarının Japon bireyinin davranışlarına yansımaya da odaklanılmıştır. Bu doğrultuda Rokumeikan'ın işlevi ve Batı'ya ait davranış ve kavramlar üzerinden modernleşme ve Batılılaşma anlayışının nasıl anlam kazandığı, yani mekan-davranış ilişkisi çalışmanın temel sorunsalıdır. Çalışmanın sonucunda, Rokumeikan'ın mimari, davranışsal ve sosyo-kültürel açılardan modernleşmenin bir aynası olduğu görülmüştür. Mekansal olarak Batı medeniyetinin Japonya'da fiilî olarak yerleşmesini; davranışsal düzeyde de Japon bireyinin modernite ve Batılılaşmayı yaşam pratiği haline getirmesini simgelemektedir. Burada dikkat çeken husus, Batılılaşmanın bir ideoloji olmaktan sıyrılıp artık somut biçimde Batı'ya gösterilmesi açısından Rokumeikan'ın fiziksel bir temsil olmasıdır. Ancak sosyo-kültürel açıdan ulaştığımız sonuç, sadece üst sınıf halkın ulaşabildiği bir fenomen olması nedeniyle içselleştirilemeden sadece yüzeysel bir Batılılaşmayı simgeleyerek çelişkiyi de içinde barındırdığı yönündedir. Bu sebeple temelde bir kimlik karmaşasını da yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, batılılaşma, Rokumeikan, Meiji Dönemi, mekan

Rokumeikan (鹿鳴館) As A Spatial Representation of Modernization in The Meiji Period (1868-1912)

Abstract

Built as a symbol of modernization and Westernization during Meiji Era, Rokumeikan served to reflect Japan's integration into Western culture through Western-style balls and receptions. Rokumeikan, became a cultural element of the period, is the spatial representation of Japan's desire to gain international status in its modernization program, to demonstrate that Japan had reached the level of Western civilization, and to establish an identity in relation to the West. However it was also criticized for being a direct imitation of the West rather than an internalization of Western civilization. In this study, the Rokumeikan is examined from spatial, social, and discursive perspectives, and the symbols of Japanese modernization are analyzed. Additionally, the study focuses not only on its spatial function but also on the reflection of Westernization thought and modernization policies on the behavior of Japanese individuals. In this context, the main problem of the study is how the notions of modernization and Westernization gained meaning through the function of the Rokumeikan and the Western behavior and concepts, that is, the relationship between space and behavior. As a result of the study, it has been observed that Rokumeikan is a mirror of modernization in terms of architecture, behavior and socio-cultural aspects. Spatially, it symbolizes the actual establishment of Western civilization in Japan; on behavioral level, it symbolizes the Japanese individual's incorporation of modernity and Westernization into a way of life. The noteworthy point here is that Rokumeikan is a physical representation in the sense that Westernization is no longer an ideology but is now concretely shown to the West. However, from a socio-cultural perspective, the conclusion is that, as a phenomenon accessible only to the upper classes, it symbolized a superficial Westernization without being truly internalized, thereby containing an inherent contradiction. Therefore, it also reflects an identity confusion.

Keywords: Modernization, Westernization, Rokumeikan, Meiji Era, space

Makedon Şair Mateya Matevski'nin Dizelerinde İstanbul

Filiz Çölmekçioğlu

Slav Dilleri ve Edebiyatları Ankara Üniversitesi

filizcolmekci@hotmail.com

Özet

Makedon çağdaş edebiyatının önde gelen şairlerinden biri olan Mateya Matevski, 1929 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiş; çocukluk ve gençlik yıllarını ise Makedonya'da geçirmiştir. Eğitimini burada tamamlayan şair, doğduğu coğrafya ile yetiştiği kültürel ortam arasında köprü kuran çok yönlü bir edebi kimlik geliştirmiştir. Bu kimlik, onun şiirlerinde hem bireysel hem de toplumsal düzeyde anlam bulan bir zemin oluşturur. 1950'li yıllarda Yugoslavya'da yaşanan toplumsal ve kültürel dönüşümler, dönemin edebiyat anlayışını da derinden etkilemiştir. Bu dönemde edebiyat, geleneksel söylemlerden uzaklaşarak yenilikçi ve birey merkezli bir yönelim kazanmıştır. Matevski, bu dönüşüm sürecinin önemli isimlerinden biri olarak, şiirlerinde kalıplaşmış biçim ve anlam kalıplarını sorgulayan, onları aşan bir poetik anlayış ortaya koymuştur. Mateya Matevski'nin şiirleri, özgürlükçü, deneysel ve evrensel bir estetik anlayışın ürünüdür. Bu yönüyle o, yalnızca ulusal edebiyatın değil, aynı zamanda dünya edebiyatının da tanınan isimlerinden biri hâline gelmiştir. Bu çalışmada, şairin özellikle “Koga odevme vo Stambol” (İstanbul'a Gittiğimiz Zaman) başlıklı şiiri merkeze alınarak, bireysel kimlik ile kültürel aidiyet arasında kurduğu bağlar incelenecektir. Söz konusu şiirde, Matevski'nin doğduğu şehir İstanbul ile yaşadığı topraklar olan Makedonya arasında kurduğu ilişki, içsel bir yolculuğun ve varoluşsal bir sorgulamanın ifadesi olarak öne çıkar. Doğduğu şehir İstanbul, şaire ait olduğu yer olan Reka bölgesini hatırlatır; böylece mekânlar arasında bir bellek ve aidiyet bağı kurulur. “İstanbul'un beyefendisi” olarak anılan Matevski'nin yapıtlarında, İstanbul ve Makedonya, göç ve aidiyet izleği, birey ile toplum arasındaki çok katmanlı ilişki ve bu ilişkinin şiirsel temsili, bu incelemenin temel odak noktalarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Makedon edebiyatı, Mateya Matevski, İstanbul, kent, Balkanlar.

In the Verses of Macedonian Poet Mateya Matevski: Istanbul

Abstract

One of the leading poets of contemporary Macedonian literature, Mateja Matevski was born in Istanbul in 1929 and spent his childhood and youth in Macedonia, where he also completed his education. The poet developed a multifaceted literary identity that bridges the geography of his birth with the cultural environment in which he was raised. This identity constitutes a foundation that finds meaning in his poetry on both individual and collective levels. The social and cultural transformations that took place in Yugoslavia during the 1950s profoundly influenced the literary understanding of the period. Literature at that time moved away from traditional discourses and turned toward a modern, individual-centered orientation. As one of the key figures in this transformation, Matevski developed a poetic vision that questioned and transcended conventional forms and meanings. Matevski's poetry embodies a liberal, experimental, and universal aesthetic, through which he became recognized not only as a major figure in national literature but also as a prominent name in world literature. This study focuses particularly on his poem "*Koga odevme vo Stambol*" (*When We Went to Istanbul*) and explores the connections he establishes between individual identity and cultural belonging. In this poem, the relationship Matevski constructs between Istanbul, the city of his birth, and Macedonia, the land of his life and memory, emerges as an expression of an inner journey and an existential inquiry. The city of Istanbul evokes in the poet memories of the Reka region, his place of origin, thereby creating a bond of memory and belonging between two geographies. Known as the "gentleman of Istanbul", Matevski's works reveal a profound engagement with themes such as Istanbul and Macedonia, migration and belonging, and the multilayered relationship between the individual and society. These thematic dimensions form the central focus of the present study.

Keywords: Macedonian literature, Mateya Matevski, Istanbul, city, Balkans.

Charlotte Brontë'nin "Villette" Romanında Kadın Psikolojisinin Evrimi

Sona Ismayilova

Filology Baku State University

sonaismailova@mail.ru

Özet

Viktorya dönemi yazarı Charlotte Brontë'nin son romanı - "Villette" (1853) - kayıp, yalnızlık, toplumun yanlış anlamaları ve para eksikliği yaşayan bir kadının oluşumunun hikayesi. Ama onurunu korumayı ve bağımsızlığını kazanmayı başardı. Charlotte Brontë, özellikle piercing ile Lucy Snow'un çeşitli yaşam tutkularındaki görüş ve davranışlarını değiştirerek kadınların sorusunu anlamaya çalışıyor ve bu da bu çalışmadaki araştırmaların ilgisini çekiyor: Yazarın romanlarının diğer kahramanlarından farklı olarak, Lucy'nin imgesi psikolojik olarak daha karmaşık ve paradoksaldır, çünkü davranışlarında Viktorya dönemi kadınının bağımsızlık arzusu ile duygusal güvenlik ihtiyacı arasındaki çelişkileri görüyoruz.

Bu çalışmanın amacı, kadın kahramanın Viktorya toplumundaki kadın varlığının anlamı konusundaki umutlarının ikiliğini ortaya çıkarmak ve ortaya koymaktır. Lucy Snow'un psikolojik portresi, yalnızca hayatının belirli aşamalarında (Labascourt'a varış, öğretmen olarak yatılı ev işi, Bay Paul ile ilişki, dil bilgisizliği nedeniyle uyum sağlamanın zor olduğu zamanlar) değil, aynı zamanda romanın diğer kahramanlarıyla (Bayan Marchmont, Madam Beck ve öğrencileri) karşılaştırmalı ve tezatlı olarak analiz edilir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Lucy Snow ile birlikte roman, belirli eylemlerin, alınan kararların, finansal durumun ve toplumdaki konumun Viktorya dönemi kadınının psikolojik portresini ve davranışını nasıl etkilediğini gösteren başka kadın görüntüleri de içeriyor. Bu çalışma, öncelikle Lucy Snow'un imgesine dayanan kadın psikolojik ikiliği ve romanın diğer kadın imgelerinin psikolojik portreleri hakkında analiz edecek ve sonuçlar çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Brontë, kadın psikolojisi, büyüme, bağımsızlık

The Evolution of Female Psychology in Charlotte Brontë's Novel

Abstract

The last novel of the Victorian writer Charlotte Brontë - "Villette" (1853) - the story of the formation of a woman who experienced loss, loneliness, misunderstandings on the part of society and lack of money. But she managed to maintain her dignity and gain independence. Charlotte Brontë with particular piercing tries to comprehend the women's question by changing the views and behavior of Lucy Snow in various life passions, which is of interest for research in this work: unlike other heroines of the writer's novels, the image of Lucy is more psychologically complex and paradoxical, since in her behavior we see contradictions between the Victorian woman's desire for independence and her need for emotional security.

The purpose of this work is to reveal and reveal the duality of the heroine's hopes for the meaning of female existence in Victorian society. The psychological portrait of Lucy Snow is subject to analysis not only at certain stages of her life, but also in comparison and contrast with other heroines of the novel (Miss Marchmont, Madame Beck and her students). As we have already mentioned, along with Lucy Snow, the novel also contains other female images showing how certain actions, decisions made, financial situation and position in society affect the psychological portrait and behavior of a Victorian woman. This work will analyze and draw conclusions, first of all, about female psychological dualism based on the image of Lucy Snow and about psychological portraits of other female images of the novel.

Keywords: Brontë, female psychology, growing up, independence

İnka Ekonomisinden Ekososyalizme: Garcilaso de la Vega'da 'Buen Vivir Incaico'nun Etik ve Ekolojik Yansımaları

Zeynep Kayacık

İspanyol Dili ve Edebiyatı Ankara Üniversitesi

zkocer@ankara.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, İnka Garcilaso de la Vega'nın "Comentarios Reales de los Incas" adlı eserinde betimlenen İnka ekonomik ve toplumsal düzenini, çağdaş ekososyalist düşünce bağlamında yeniden yorumlanmaktadır. Garcilaso'nun aktardığı üretim, paylaşım ve doğa anlayışı; günümüz ekososyalizminin temel ilkeleri olan ortaklaşa üretim, toplumsal adalet ve ekolojik denge kavramlarıyla dikkat çekici bir şekilde örtüşmektedir. Çalışmada, öncelikle İnka toplumundaki kolektif emek, toprak paylaşımı ve dayanışma sistemleri tarihsel bağlamda incelenmekte; ardından bu yapı, Sirio López Velasco'nun ekomünitarist etiği çerçevesinde değerlendirilmekte ve ekososyalizmin ahlaki-çevresel yönleriyle ilişkilendirilmektedir. Garcilaso'nun metninde yer alan "dilencilerin olmaması", "yaşlı ve dul kadınlar için öncelikli üretim", "dönüşümlü tarım" ve "su yönetiminde adalet" örnekleri, erken bir And tipi sosyalist ekonomi anlayışının varlığına işaret etmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, İnka deneyimini yalnızca tarihsel bir miras olarak değil, ekososyalizmin Latin Amerika'daki kültürel köklerinden biri olarak değerlendirmektedir. İnka Buen Vivir'i, günümüz Latin Amerika'sında yükselen buen vivir ve ekososyalist söylemlere etik, toplulukçu ve çevreci bir temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnka Ekonomisi, Ekososyalizm, Garcilaso de la Vega, Buen Vivir , Ekolojik Etik

From Inca Economy to Ecosocialism: Ethical and Ecological Reflections of the “Buen Vivir Incaico” in Garcilaso de la Vega

Abstract

This study reinterprets the Inca economic and social order described in Inca Garcilaso de la Vega's work "Comentarios Reales de los Incas" within the context of contemporary ecosocialist thought. The understanding of production, sharing, and nature that Garcilaso conveys strikingly aligns with the core principles of contemporary ecosocialism: cooperative production, social justice, and ecological balance. In the study, collective labour, land sharing, and solidarity systems in Inca society are first examined within their historical context. Then, these structures are evaluated within the framework of Sirio López Velasco's eco-communitarian ethics and linked to the moral-environmental aspects of ecosocialism. The examples of "no beggars," "priority production for elderly and widowed women," "crop rotation," and "justice in water management" in Garcilaso's text suggest the presence of an early Andean form of socialist economic understanding. In conclusion, this study evaluates the Inca experience not only as a historical legacy but also as one of the cultural roots of ecosocialism in Latin America. The Inca's Buen Vivir provides an ethical, communal, and environmental foundation for the rising buen vivir and ecosocialist discourses in contemporary Latin America.

Keywords: Inca Economy, Ecosocialism, Garcilaso de la Vega, Buen Vivir, Ecological Ethics

Edebiyattan Tiyatroya Yapılan Oyunlaştırmalarda Zaman ve Mekân Kullanımı

Mustafa Bal

Türk Dili ve Edebiyatı Çukurova Üniversitesi
mustafabal01@gmail.com

Özet

Çalışma, edebi eserlerin tiyatroya uyarlanma sürecinde zaman ve mekân unsurlarının nasıl dönüştürüldüğünü incelemeyi amaçlamaktadır. Yöntem olarak karşılaştırmalı bir yaklaşım benimsenmiş, farklı uyarlamalar hem anlatısal hem de sahneleme düzeyinde değerlendirilmiştir. 21. yüzyılda örneklerine sıkça rastlanan tek kişilik edebiyat uyarlaması tiyatro oyunları olan “Çocukluğun Soğuk Geceleri”, “Tehlikeli Oyunlar”, “Meraklısı İçin Öyle Bir Hikâye”, “Antabus”, “Dirmit”, “Korkuyu Beklerken”, “Zebercet”, “Demiryolu Hikâyecileri” incelenen eserlerdir. Tiyatro ekiplerinin yaşadığı maddi sıkıntılar, uyarlanan eserlerin zaman ve mekan açısından daha kolay sahneye aktarılması gibi nedenler bu oyunların seçilme nedenidir.

Elde edilen bulgular, oyunlaştırma sürecinde zaman ve mekânın olay örgüsü ile birlikte eserin sahneleniş biçimini de doğrudan etkilediğini göstermektedir. Bazı eserlerde kronolojik akışın kırıldığı, zihinsel sıçramaların ve hafıza odaklı mekân geçişlerinin sahneye taşındığı; bazı uyarlamalarda ise soyut ve belirsiz mekânların minimal dekor ve sembolik öğelerle görünür kılındığı gözlenmiştir. Tek mekânda yoğunlaşan bu oyunlaştırmalarda dramatik gerilimin artırıldığı, kimi eserlerde ise zamansızlık ve mekânsal belirsizliklerin neredeyse dekorsuz bir sahnelemeyle vurgulandığı tespit edilmiştir. İnceleme sonucunda edebi metinlerde zihinsel süreçler, içsel monologlar ve betimlemeler aracılığıyla şekillenen zaman- mekân kurgusunun tiyatrodaki ışık, dekor, oyunculuk ve sahne düzeni gibi görsel-işitsel araçlarla karşılık bulduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle zaman çoğunlukla kısaltılırken mekân ise sembolik veya minimal düzeyde yeniden kurgulandığı oyunlaştırma süreci aktarımın ötesinde yeni bir estetik yapı yaratma sürecidir.

Anahtar Kelimeler: Oyunlaştırma, Tiyatro, Edebiyat, Zaman, Mekân

The use of Time and Space in Performances From Literature To Theatre

Abstract

The study aims to examine how the elements of time and space are transformed during the theatrical adaptation of literary works. A comparative approach was adopted, and different adaptations were evaluated at both narrative and staging levels. The works examined are “Çocukluğun Soğuk Geceleri”, “Tehlikeli Oyunlar”, “Meraklısı İçin Öyle Bir Hikâye”, “Antabus”, “Dirmir”, “Korkuyu Beklerken”, “Zebercet”, “Demiryolu Hikâyecileri” which are single-person literary adaptations frequently encountered in the 21st century. The reasons for choosing these plays include financial difficulties experienced by theater groups and the easier transfer of adapted works to the stage in terms of time and space.

The findings demonstrate that time and space, along with the plot, directly affect the staging style of the work during the dramatization process. In some works, the chronological flow is broken, mental leaps and memory-focused spatial transitions are brought to the stage; In some adaptations, abstract and ambiguous spaces are rendered visible through minimal décor and symbolic elements. It has been determined that dramatic tension is heightened in these plays, which are concentrated in a single setting, while in some works, timelessness and spatial ambiguities are emphasized through a virtually undecorated staging. The analysis reveals that the time-space construct shaped by mental processes, internal monologues, and descriptions in literary texts is mirrored in theater by audiovisual tools such as lighting, decor, acting, and stage arrangement. Therefore, the process of dramatization, in which time is often shortened while space is symbolically or minimally reconstructed, is a process of creating a new aesthetic structure beyond mere transmission.

Keywords: Dramatization, Theatre, Literature, Time, Space

“Birbirimize Aşık mıyız, Yoksa Bu Sadece Kimya mı?”: Lucy Prebble’in Etki Oyununda Transhümanist Duygusal Yakınlık

Uğur Ada ^{1,*} & Ali Sarıca ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

ugur.ada@gop.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Lucy Prebble’in Etki (2012) adlı oyununu transhümanizm perspektifinden inceleyerek, oyunun duygu, bedenlenme ve kimliğin teknolojik olarak yeniden yapılandırılmasını nasıl sorguladığını analiz etmektedir. Deneysel bir antidepresan ilaç üzerine yürütülen klinik bir ilaç denemesi bağlamında geçen oyunda, insan bedeni hem bir nesne hem de geliştirme alanı olarak konumlandırılmakta ve terapötik müdahale ile dönüştürücü manipülasyon arasındaki gerilim vurgulanmaktadır. Karakterler Connie ve Tristan, aşk, çekim ve duygusal bağların ölçülebilir, hatta manipüle edilebilir biyokimyasal süreçler olarak tasvir edildiği biyomedikal deneylerin içine dâhil olmaktadır. Bu durum, giderek teknolojik aracılık ve bilimsel ölçümlerin hâkim olduğu bir çağda insan duygusunun özgünlüğü üzerine derin sorular ortaya çıkarmaktadır. Prebble’in anlatısı, özerk özne anlayışına dayalı klasik hümanist kavramlardan, teknolojik olarak aracılı hale gelmiş özne düşüncesine dayalı transhümanist bir bakış açısına geçişi dramatize eder; burada özne, arzu ve dış müdahale arasındaki sınırlar bulanıklaşmaktadır. Bilimsel rasyonalite ile duygusal belirsizlik arasındaki etkileşim, insan geliştirme süreçlerinde var olan etik paradoksları ortaya koymakta ve hem özgürleştirici potansiyelini hem de insanlığı aşındırma kapasitesini göstermektedir. Sahneyi bir laboratuvara dönüştürerek Etki, duygu, etik ve kimliğin sınırlarını sunmakta ve biyoteknolojik ilerlemenin aşk, arzu ve savunmasızlık deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini yansıtmaktadır. Oyun, veri, kimya ve kontrol ile tanımlanan posthüman bir çerçevede insan duygusunun kırılganlığını vurgulamakta ve izleyicileri insan olmanın doğasını yeniden değerlendirmeye davet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, insan ötesi, biyoteknoloji, Lucy Prebble, Etki

“Are We in Love, or Is It Just Chemistry?”: The Transhumanist Intimacy in Lucy Prebble’s *The Effect*

Abstract

The study analyses Lucy Prebble’s *The Effect* (2012) through the perspective of transhumanism, examining how the play interrogates the technological reconfiguration of emotion, embodiment and identity. Set within the context of a clinical drug trial testing an experimental antidepressant, the play places the human body as both an object and a site of enhancement, underlying the conflicts between therapeutic intervention and transformative manipulation. The characters, Connie and Tristan, become entangled in biomedical experimentation in which love, attraction, and emotional attachment are depicted as measurable, even manipulable, biochemical processes. This raises profound questions about the authenticity of human emotion in an era increasingly dominated by technological mediation and scientific processes. Prebble’s narrative dramatizes a shift from classical humanist selfhood to a transhumanist vision of the technologically mediated subject, wherein the boundaries between selfhood, desire and external intervention are blurred. The interplay between scientific rationality and emotional uncertainty reveals the ethical paradoxes inherent in human enhancement, revealing its potential for liberation and its capacity for dehumanization. By transforming the stage into a philosophical laboratory, *The Effect* presents the limits of affect, ethics, and identity, reflecting on how biotechnological progress shapes the human experience of love, desire and vulnerability. The play underlines the fragility of human emotion in a posthuman framework defined by data, chemistry and control, inviting audiences to reconsider the very nature of what it means to be human.

Keywords: Transhumanism, posthuman, biotechnology, Lucy Prebble, *The Effect*

Popüler ve Klasik Edebiyat Arasında: *Tutunamayanlar* Dizisinin İncelemesi

Yücel Ünlü Aydın

Türk Dili Orta Doğu Teknik Üniversitesi
yunlu@metu.edu.tr

Özet

Edebiyat, bireyin duygu ve düşünce dünyasını yansıtırken kültürel belleğin aktarımı, toplumsal kimliğin inşası ve değerlerin korunmasında da önemli bir rol oynar. Geçmişten günümüze edebî eserler estetik yönleri ve kuşaklar arasında kültür aktarımı sağlama işlevleriyle değerlidir. Günümüzde edebî metinler medya ve popüler kültür aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmakta; televizyon dizileri, sinema ve dijital platformlar üzerinden yeniden üretim süreçlerine dahil olmaktadır. Özellikle televizyon dizileri, edebiyatla kurdukları metinler arası ilişkiler sayesinde hem klasik edebiyatı yeniden gündeme getirmekte hem de popüler kültürün eleştirisine imkân sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2020 yılında TRT’de yayınlanan *Tutunamayanlar* dizisinin popüler ve klasik edebiyat arasında kurduğu gerilimi incelemek, dizide yer alan edebî göndermelerin toplumsal eleştiri bağlamındaki işlevlerini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel içerik analizi yöntemi kullanılmış, dizideki metinler arası ilişkiler çözümlenmiştir. Yunus Emre, Nefî, Fuzûlî, Oğuz Atay, Attila İlhan, Edip Cansever gibi şair ve yazarların eserlerine yapılan göndermeler bağlam ve işlevleriyle değerlendirilmiştir. Analizler, dizinin popüler edebiyatı yüzeysellik, hızlı tüketim ve ticari kaygılar üzerinden eleştirdiğini; klasik edebiyatı ise kalıcılık, estetik derinlik ve entelektüel yoğunluk bağlamında yücelttiğini göstermektedir. Sosyal medyanın yanlış atıflar ve yüzeysel etkileşimler aracılığıyla edebiyatı metalaştırdığına dair eleştiriler dikkat çekmektedir. Dizinin göndermeler aracılığıyla izleyicide farkındalık uyandırmaya çalıştığı ve edebiyatın asli değerlerini gündeme taşıdığı görülmüştür. *Tutunamayanlar* dizisi bir absürt komedi olmasının yanında edebiyatın kültürel, estetik ve toplumsal işlevlerini tartışmaya açan çok katmanlı bir metin olarak değerlendirilebilir. Çalışma, dizinin klasik edebiyatı görünür kılarak kültürel sürekliliğe katkı sunduğunu, popüler edebiyatı eleştirerek düşünsel bir zemin oluşturduğunu ve medyanın edebî değer aktarımında dönüştürücü bir rol üstlenebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: TRT, *Tutunamayanlar*, dizi, popüler edebiyat, klasik edebiyat

Between Popular and Classical Literature: A Review on the *Tutunamayanlar* Series

Abstract

Literature reflects the person's world of feelings and thoughts, while also playing an important role in transmission of cultural memory, construction of social identity, and preservation of values. From past to present, literary works are valuable for their aesthetic aspects and their function of transmitting culture between generations. Today, literary texts reach wide audiences through the media and popular culture; they are included in reproduction processes through television series, cinema, and digital platforms. The television series, in particular, bring classical literature back into the spotlight and provide an opportunity to critique popular culture through the intertextual relationships they establish with literature. Aim of this study is to examine the tension between popular and classical literature established by the series *Tutunamayanlar*, broadcast on TRT in 2020, and to reveal the functions of literary references in the series in context of social criticism. Qualitative content analysis was used in the study, and the intertextual elements in the series were analyzed. References to the works of poets and writers such as Yunus Emre, Nefî, Fuzûlî, Oğuz Atay, Attila İlhan, and Edip Cansever have been evaluated in terms of their context and function. The analyses show that the series criticizes popular literature in terms of superficiality, fast consumption, and commercial concerns, while elevating classical literature in terms of permanence, aesthetic depth, and intellectual intensity. Social media degrades literature through misattributions and superficial interactions.

Keywords: TRT, *Tutunamayanlar*, series, popular literature, classical literature

Harold Pinter'in Pinteresque Kavramını Adalet Ağaoğlu'nun Kozalar Adlı Oyunu Üzerinden Tanımlamak

Banu Ögünç

Batı Dilleri ve Edebiyatları Aksaray Üniversitesi
banuogunc@outlook.com

Özet

Roman yazarı kimliği ile bilinmesine rağmen, Türk edebiyatının önemli isimlerinden olan Adalet Ağaoğlu radyo oyunları ile başladığı yazarlık kariyerinde önemli tiyatro eserleri de kaleme almıştır. Genel olarak eserlerinde yansıttığı üzere kadın karakterlerin ön planda olduğu Kozalar adlı oyun, yazarın genel tarzını örneklendirerek dönemin sosyal ve siyasi meselelerini sahneye aktarır. 1971 yılında yazılan bu tek perdelik oyun, 1960'larda Avrupa sahnesinde sıklıkla görülen absürt tiyatronun biçimsel unsurlarını kullanır. Martin Esslin tarafından 1961 yılında kuramlaştırılan absürt tiyatro, II. Dünya Savaşında yaşanan yıkımın mantıksal bir açıklamasının olmamasına tepki olarak doğmuştur. Hayatın anlamsızlığını ve iletişimin imkansızlığını vurgulayan absürt tiyatro, Türk tiyatrosunda da yankı bulmuştur. Ağaoğlu da Kozalar adlı oyunda absürt tiyatronun belli başlı biçimsel unsurlarından faydalanmıştır. İngiliz tiyatrosunda absürt tiyatro akımından etkilenen önemli isimlerden olan Harold Pinter, absürt tiyatronun biçimsel özelliklerini kullanarak "pinteresque" (Türkçeye pintervari diye çevrilebilir) diye tanımlanan kendi kavramını oluşturmuştur. Kendine özgü yarattığı bu tarzda, farklı şekillerde yer verdiği sessizlik, oyunlarında hissedilen gerginliği yaratan en önemli etkidir. Pinter'in oyunlarında yer verdiği iletişimsizlik ve yabancılaşma olgusu "pinteresque" kavramının tanımı için değinilmesi gereken temalardır. Bu çalışmanın amacı, absürt tiyatronun biçimsel özelliklerinin ötesine geçerek Ağaoğlu'nun Kozalar adlı oyununu Harold Pinter'in oyunlarında yarattığı şekliyle "pinteresque" kavramı çerçevesinde incelemektir. Kavramın tanımı açısından önem arz ettiği üzere, iç mekân kullanımı ve sessizlik ve duraksama gibi tekniklerin oyun içerisindeki işlevi incelenirken yabancılaşma ve iletişimsizlik temalarına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Adalet Ağaoğlu, Kozalar, absürt tiyatro, Harold Pinter, pinteresque

Defining Harold Pinter’s Pinteresque Based on Adalet Ağaoğlu’s Play Kozalar

Banu Öğünç

Abstract

Known primarily as a novelist, Adalet Ağaoğlu, one of the prominent figures in Turkish literature, also wrote plays throughout her career. Her play *Kozalar*, in which female characters are at the forefront, exemplifies her overall style and brings the social and political issues of the era to the stage. Written in 1971, this one-act play employs elements of absurd theatre as frequently seen on European stages during the 1960s. Theatre of Absurd, theorized by Martin Esslin in 1961, emerged as a reaction to the lack of a rational explanation for the destruction experienced in World War II. Emphasizing the meaninglessness of life and the lack of communication, absurd theatre also resonated in Turkish theatre. In her play, Ağaoğlu made use of key elements of absurd theatre. One of the major figures in English theatre influenced by the absurd movement was Harold Pinter, who, using the formal features of absurd theatre, developed his own distinctive concept known as “Pinteresque.” In this unique style he created, the tension felt in his plays is primarily generated through various types of silence, which he incorporates in various ways. The themes of lack of communication and alienation found in Pinter's plays are essential to defining the concept of “Pinteresque.” The aim of this study is to go beyond the formal characteristics of absurd theatre and to examine Ağaoğlu’s *Kozalar* through the lens of the “Pinteresque” concept as it appears in Harold Pinter’s plays. Given its significance for the definition of the concept, the study will explore the use of interior space, the function of techniques such as silence and pause within the play and will address the themes of alienation and lack of communication.

Keywords: Adalet Ağaoğlu, *Kozalar*, absurd theatre, Harold Pinter, pinteresque

Sahnedeki “Kadın”: 20. yüzyıl Türk ve Batı Tiyatrolarında Kadın Temsili Üzerine Karşılaştırmalı bir Analiz

Senem Üstün Kaya

Department of English Language Teaching Başkent University
efesenem@yahoo.com

Özet

Erkeklerle eşit hak, bedensel ve ekonomik özgürlük, cinsiyet eşitliği ve bireysellik mücadelesi başta olmak üzere kadınlara ait her türlü sorunu ön plana çıkaran ve 19. yüzyılda ortaya çıkan “feminizm” kavramı Batı kültüründe 1960’larda ve Türk kültüründe 1980’li yıllarda reform hareketleri ile ivme kazanmıştır. Feminist düşüncenin gelişimi sonucu kadınlar yazınsal alanda da kendilerini ve hem cinslerini ifade etme imkânı bulmuşlardır. Çerçevesi geniş olan feminist eleştiri kuramı edebiyat, sanat, tiyatro ve sinema gibi sanatsal alanların incelemelerinde de kullanılmıştır. Son yıllarda yükselişte olan feminizm ve feminist tiyatro, uzun bir geçmişe sahip olsa da 20 yüzyılda kadın yazarlar tarafından da tercih edilen bir tür olmuştur. Bu çalışmanın amacı tiyatrodaki feminizmin yansımalarını göstermek adına 20. yüzyıldaki tiyatro eserlerini feminist eleştiri kuramı çerçevesinde karşılaştırmalı analiz yolu ile incelemektir. Bu bağlamda, Türk ve Batı tiyatrolarının önde gelen kadın yazarları tarafından üretilmiş tiyatro eserlerindeki kadın karakterlerin okuyucuya nasıl resmedildiği analiz edilmiştir. Analiz kısmı için Türk edebiyatından Adalet Ağaoğlu’nun Kozalar (1973), Nezihe Meriç’in Sular Aydınlanıyordu (1992) ve Ülker Köksal’ın Âdem’in Kaburga Kemiği (1980) tiyatro oyunları ile Batı edebiyatından Rachel Crothers’in He and She (1911), Susan Glaspell’in Trifles (1916) ve Caryl Churchill’in Top Girls (1982) seçilmiş ve karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışmada, farklı kültürlerle ait olsalar da eril ideoloji ile mücadele eden kadınların sorunlarının tiyatro eserlerinde kadın yazarlar tarafından benzer şekilde aktarıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Feminist eleştiri kuramı, 20. yüzyıl, Türk ve Batı tiyatroları, karşılaştırmalı analiz, eril ideoloji

“Women” on Stage: A Comparative Analysis of Female Representation in the 20th century Turkish and Western Theatres

Abstract

The concept of “feminism”, which emerged in the 19th century and highlighted all kinds of women's issues, particularly the struggle for equal rights with men, physical and economic freedom, gender equality, and individuality, gained momentum with reform movements in Western culture in the 1960s and in Turkish culture in the 1980s. As a result of the development of feminist thought, women have found the opportunity to express themselves and their gender in the literary sphere. Feminist critical theory, with its broad scope, has also been used in the analysis of artistic fields such as literature, art, theater, and cinema. Feminism and feminist theater, which have been on the rise in recent years, have become a genre favored by women writers in the 20th century, despite their long history. This study aims to examine the reflections of feminism in theater through a comparative analysis of 20th-century theater works within the framework of feminist critical theory. In this context, the portrayal of female characters in plays produced by prominent female writers in both Turkish and Western theater was analyzed. For this analysis, the plays Adalet Ağaoğlu's *Kozalar* (1973), Nezihe Meriç's *Sular Aydınlanıyordu* (1992), and Ülker Köksal's *Âdemin Kaburga Kemiği* (1980) from Turkish literature were selected and comparatively analyzed, along with Rachel Crothers's *He and She* (1911), Susan Glaspell's *Trifles* (1916), and Caryl Churchill's *Top Girls* (1982) from Western literature. The study concluded that, despite their diverse cultural backgrounds, the problems faced by women struggling with masculine ideology were similarly conveyed in the plays of women writers.

Keywords: Feminist critical theory, 20th century, Turkish and Western theatre, comparative analysis, masculine ideology

“Merdiven” ve “Akşam ve Hançer” Şiirlerinin Ontolojik Açıdan Karşılaştırılması

Gökçe Kaçmaz ^{1,*}, Remziye Çölgeçen Kaya ¹ & Salim Durukoğlu ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
gokcekacmaz33@gmail.com

Özet

Karşılaştırmalı edebiyat kuramına göre, eserler birbirinden etkilenecek şekilde yığılma ve birikme sonucu meydana gelir. Edebi metinler, etkileşim yoluyla günümüze kadar geldiği için metinler kendinden önceki metinlerden bağımsız değildir. Bu nedenle her metin diğerinin kaderini tayin eder. Bu yönüyle karşılaştırmalı/mukayeseli edebiyat, günümüz kuramlarından metinlerarasılık ilkesiyle ilişkilidir. Her iki kurama baktığımızda, özgün metinlerde dahi başka metinlerden esinlemeler olması son derece doğaldır. Çalışmada Ahmet Haşim’in “Merdiven” şiiri ile Hilmi Yavuz’un “Akşam ve Hançer” şiirleri ontolojik açıdan çözümlenmiş, karşılaştırmalı edebiyat kuramının kısa tarihine göre incelenerek karşılaştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde karşılaştırmalı edebiyatın kısa tarihine değinilmiş, ontolojik kurama göre edebi eserdeki varlık tabakaları üzerinde durulmuştur. Roman Ingarden’ın varlık tabakaları kuramı esas alınarak iki şiir; ses tabakaları, anlam tabakaları, farklı şematik görüşler tabakaları ve alinyazısı tabakaları şeklinde sınıflandırılarak parça-bütün ilişkileri bağlamında incelemeler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda iki şiir arasındaki benzerlik ve farklılıklara değinilmiş, şiirler hakkında genel bir yargıya varılmıştır. İki şiir arasındaki en büyük benzerliğin, şiirlerin akşam imgesi çerçevesinde şekillendirilmesi olduğu; her iki şiirin kaderinin “akşam” kavramı ile oluşturulduğu saptanmıştır. Bu benzerlikle birlikte, şiirsel yapının biçimsel ve anlamsal düzeyde farklılıklar taşıdığı belirlenmiştir. İki şiir, anlam tabakaları yönünden incelendiğinde; akşam teması çerçevesinde şekillendikleri ve “muttasıl kanar o güller” sözlerinin her iki şiirde de geçmesinin, anlam tabakaları bakımından benzeşmeler içerdiği görülmektedir. Akşam imgesi etrafında kurulan iki şiirde Haşim’in sembolist bir yaklaşım, Yavuz’un ise varoluşçu ve modern bir şiir anlayışı geliştirdiği görülmüştür. Yavuz’un şiiri, Haşim’in şiirine hem bir nazire hem de bir yeniden yorumlama olarak okunabilir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Haşim, Hilmi Yavuz, karşılaştırmalı edebiyat, ontoloji, şiir.

Ontological Comparison of the Poems “Merdiven” and “Akşam and “Hançer”

Abstract

According to comparative literature theory, literary works arise through accumulation and layering as they influence one another. Since texts have survived through interaction, they are not independent of earlier works; each text determines the destiny of another. In this sense, comparative literature is closely linked to the principle of intertextuality in modern theory. From this perspective, it is natural that even original works include inspirations from previous texts. This study analyzes Ahmet Haşim’s poem “*Merdiven*” and Hilmi Yavuz’s “*Akşam ve Hançer*” from an ontological perspective, comparing them in the context of the short history of comparative literature. The research used a qualitative design, specifically the document analysis method. The first section discusses the brief history of comparative literature and the ontological layers of a literary work. Based on Roman Ingarden’s theory of existential layers, the poems were examined through sound, meaning, schematic, and destiny layers within the framework of part-whole relations. The analysis identifies similarities and differences. The most significant similarity is that both poems center on the image of “evening,” constructing their destinies through this concept. Yet, their poetic structures differ formally and semantically. In terms of meaning layers, both revolve around the evening theme, and the phrase “*muttasıl kanar o güller*” (“those roses bleed continuously”) appears in each, indicating semantic resemblance. While Haşim reflects a symbolist approach, Yavuz develops an existential and modern poetic style. Thus, Yavuz’s poem can be read both as a *nazire* (poetic response) to Haşim’s work and as a reinterpretation.

Keywords: Ahmet Haşim, Hilmi Yavuz, comparative literature, ontology, poetry.

Bir Kadının İç Yaşamına Yolculuk: Jean Rhys'in Karanlıkta Yolculuk ve Tezer Özlü'nün Yaşamın Ucuna Yolculuk Adlı Eserlerinin Karşılaştırmalı Analizi

Sinem Çapar İleri

İngiliz Dili ve Edebiyatı Giresun Üniversitesi
sinem929292@gmail.com

Özet

Bu makale, Galli/Kreol yazar Jean Rhys'in *Voyage in the Dark* ve Türk yazar Tezer Özlü'nün *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (Journey to the Edge of Life) adlı eserlerini karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi ve iki kadın kahramanın yalnız yolculuklarının psikolojik ve varoluşsal mücadelelerine odaklanmayı amaçlamaktadır. Her iki karakter de sırasıyla sömürge sonrası İngiltere ve savaş sonrası Avrupa'da, alışılmadık coğrafyalarda kimlik kaybı ve yabancılaşma ile karşı karşıyadır. Hem Jean Rhys'in hem de Tezer Özlü'nün kitaplarında, yalnız yolculukları aracılığıyla parçalanmış anlatım, iç monologlar ve doğrusal olmayan zamansallık tasvir edilebilir. Benzersiz kadın deneyimi de doğrusal bir gelişme olarak değil, parçalanma, hafıza ve benzersiz bir kadın kimliğinin gelişimi konuları arasında döngüsel bir hareket olarak incelenir. Bu karşılaştırma, her iki yirminci yüzyıl kadın yazarının kadınlığa, yolculuğa ve duygusal terk edilme ve travmatik deneyimlerin getirdiği iç çatışmalara nasıl yaklaştıklarında çarpıcı tematik paralellikler ortaya koymaktadır. Özetle, bu makalenin temel amacı, yirminci yüzyıl edebiyat arenasında hem Tezer Özlü hem de Jean Rhys'in sınır aşan ve içebakışçı anlatıları aracılığıyla kadın yalnızlığının ve direnişinin evrenselliğini karşılaştırmalı olarak göstermek ve dışsal yolculuklarını içsel yolculuklarıyla nasıl bağdaştırarak fikirlerini nasıl oluşturduklarını göstermektir. Özlü veya Rhys'in yaptığı gibi, yazı yoluyla ifade ettikleri, gezgin olarak seyahat ederek ve kadın yazarlar olarak özgün eserler yaratarak kimliklerini geliştirirken kendilerine benzersiz bir katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Jean Rhys, Tezer Özlü, yolculuk, kadın çalışmaları, yirminci yüzyıl, karşılaştırmalı edebiyat

The Journey to a Woman's Inner Life: A Comparative Analysis of Jean Rhys's *Voyage in the Dark* and Tezer Özlü's *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (Journey to the Edge of Life)

Abstract

This article intends to analyze comparatively Welsh/Creole writer Jean Rhys's *Voyage in the Dark* (*Karanlıkta Yolculuk*) and Turkish writer Tezer Özlü's *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (*Journey to the Edge of Life*), focusing on the psychological and existential struggles of the solitary journeys of two female protagonists. These characters both confront identity loss and alienation in unfamiliar geographies—postcolonial England and postwar Europe, respectively. Through their solitary journeys, in both Jean Rhys's and Tezer Özlü's books, the fragmented narration, internal monologues, and nonlinear temporality can be depicted. The unique female experience is also examined not as a linear development but as a cyclical movement between the subjects of disintegration, memory, and development of a unique female identity. This comparison reveals striking thematic parallels in how both twentieth-century women writers approach womanhood, journey, and the inner conflicts brought on by emotional abandonment and traumatic experiences. To sum up, this article's main aim is to show, comparatively, the universality of female solitude and resistance through border-crossing and introspective narratives of both Tezer Özlü and Jean Rhys in the twentieth century literary arena and how they create their ideas by connecting their outer journeys with their inner journeys. Their expressions via writing, like Özlü or Rhys did, create a unique contribution to themselves as they develop their identity via traveling as voyagers and creating unique pieces of writing as women writers

Keywords: Jean Rhys, Tezer Özlü, journey, women's studies, the twentieth century, comparative literature

Klasik Arap, Fars ve Osmanlı Belâgatında Temel Kavramların Karşılaştırmalı Analizi

Diyar Ahmizadeh Balakan

Fars Dili ve Edebiyatı Shahid Beheshti University
diyarahmizadeh@gmail.com

Özet

İslâm düşünce mirasında belâgat ilmi, lafız ile mâna arasındaki ilişkiyi açıklayan, sözün estetik değerini, ifade gücünü ve tesir derecesini belirleyen temel bir disiplin olarak teşekkül etmiştir. Bu ilmin merkezî kavramlarından biri olan fesahat, özellikle lafzî ve mânevî kusurlardan arınmışlık ilkesi çerçevesinde, klasik belâgat geleneğinde sözün güzelliğini ve yetkinliğini tayin eden ana ölçütlerden biri olarak kabul edilmiştir.

Bu çalışma, Arap, Fars ve Osmanlı belâgat geleneklerinde fesahat kavramını ve ona bağlı temel şartları —özellikle cezâlet ve letâfet bağlamında— karşılaştırmalı bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel problemi, fesahat anlayışının bu üç gelenekte nasıl tanımlandığı ve cezâlet ile letâfet kavramlarının hangi estetik, işlevsel ve kültürel anlam katmanlarıyla yüklendiğinin ortaya konmasıdır.

Çalışmada Arap geleneği için Miftâhu'l-'Ulûm, Telhîsu'l-Miftâh ve el-Mutavvel; Fars geleneği için Envârü'l-Belâğa, Medâricü'l-Belâğa ve Ebdâ'u'l-Bedâyi'; Osmanlı geleneği için ise Belâgat-ı Osmâniyye ve Istılâhât-ı Edebiyye temel kaynaklar olarak esas alınmıştır. Metodolojik olarak filolojik metin çözümlemesi, kavramsal izlek takibi ve karşılaştırmalı analiz yöntemi benimsenmiştir.

Bu araştırmada, Arap belâgatının İslâm belâgat geleneğinin teorik ve kavramsal çerçevesini inşa ettiği; Fars belâgatının bu çerçeveyi kendi estetik zevki doğrultusunda yeniden yorumladığı ortaya konulmaktadır. Osmanlı belâgati ise Arap belâgatının kuramsal yapısı ile Fars edebî zevkinin estetik ölçütlerini sentezleyerek, etkileşim, etkilenme ve yerelleşme süreçleri sonucunda, kendi dilsel ve edebî yapısıyla uyumlu özgün bir belâgat anlayışı geliştirmiştir. Sonuç olarak çalışma, fesahat kavramının her üç gelenekte ortak teorik bir zemine dayanmakla birlikte, cezâlet ve letâfet ekseninde farklılaşan estetik yönelimler ve söylem pratikleri kazandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Belâgat, Fesahat, Selâset, Belâgat-ı Osmâniyye

A Comparative Analysis of Fundamental Rhetorical Concepts in Classical Arabic, Persian, and Ottoman Rhetoric

Abstract

In the intellectual heritage of Islamic thought, the science of *balāgha* has been constituted as a fundamental discipline that elucidates the relationship between *lafz* and *ma'nā*, and determines the aesthetic value, expressive power, and degree of persuasive effect of speech. One of the central concepts of this discipline, *faṣāḥa*, has been regarded in the classical rhetorical tradition, particularly within the framework of freedom from lexical and semantic defects, as one of the principal criteria for linguistic beauty and excellence.

This study aims to examine the concept of *faṣāḥa* and its fundamental conditions — especially *jazāla* and *laṭāfa* — in the Arabic, Persian, and Ottoman rhetorical traditions from a comparative perspective. The main research question concerns how the notion of *faṣāḥa* is defined within these three traditions, and through which aesthetic, functional, and cultural layers of meaning the concepts of *jazāla* and *laṭāfa* are articulated.

The study adopts *Miftāḥ al-'Ulūm*, *Talkhīṣ al-Miftāḥ* and *al-Muṭawwal* for the Arabic tradition; *Envârü'l-Belâğa*, *Medâricü'l-Belâğa* and *Ebdâ'u'l-Bedâyi'* for the Persian tradition; and *Belâgat-ı Osmâniyye* and *Istilâhât-ı Edebiyye* for the Ottoman tradition as its primary sources. Methodologically, the research is based on philological textual analysis, the tracing of conceptual trajectories, and comparative analytical method.

This study demonstrates that Arabic rhetoric constructed the theoretical and conceptual framework of Islamic rhetoric; that Persian rhetoric reinterpreted this framework within its own aesthetic horizon; and that Ottoman rhetoric, by synthesizing the theoretical structure of Arabic rhetoric with the aesthetic criteria of Persian literary taste, developed an original rhetorical system aligned with its own linguistic and literary reality through processes of interaction, influence, and localization. Ultimately, while the concept of *faṣāḥa* rests on a shared theoretical ground in all three traditions, it acquires divergent aesthetic orientations and discursive practices along the axis of *jazāla* and *laṭāfa*.

Keywords: Rhetoric (*Balāgha*), Eloquence (*Faṣāḥa*), Fluency (*Salāsa*), *Belâgat-ı Osmâniyye*

Ataerki, Aile ve Şiddet: Ayça Güçlüten’in Disko Topu Romanındaki Güç Yapıları

Zeynep Kopan

Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik İstanbul Beykent Üniversitesi
zeynepkopan@gmail.com

Özet

Ayça Güçlüten, toplumu ve bireyi derinlikli yorumlama biçimiyle, kurguladığı benzersiz karakterlerle, kendine has anlatım tarzıyla ve gerçeği çarpıcı biçimde yansıtmaya cesaretiyle çağdaş Türk edebiyatının en özgün yazarlarından biridir. 2018 yılında yayımladığı Disko Topu adlı romanı da yazarın bu özgünlüğünün net bir şekilde dışa vurumudur. Roman, toplum dışına itilmiş bir kadın karakterin mücadelesi etrafında dönen, ataerki, aile ve şiddet konuları bağlamında kadın üzerindeki güç unsurlarını açıkça gösteren çok dikkat çekici bir yapıttır. Bu özellikleriyle roman, kadınlar üzerinde sistemli bir biçimde denetim mekanizmaları oluşturan bu güç yapılarının farkına varılmasını, sorgulanmasını ve dönüştürülmesi hedeflemektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, Ayça Güçlüten’in Disko Topu romanındaki toplumsal ve bireysel olarak var olmaya çalışan bir kadın üzerindeki güç yapılarını analiz etmektir. Ayrıca çalışma, bu güç yapılarının kadınlar üzerinde yarattığı baskı, eşitsizlik ve yabancılaşma kavramları yoluyla feminist edebiyat kuramı ışığında bir tartışma da sunmaktadır. “Rağmen biri” olarak nitelenen isimsiz bir kadın kahramanın bilinç akışı aracılığıyla, Disko Topu, kadın bedenini ve kimliğini kontrol altına alan ataerki düşünceleri ve uygulamaları eleştiren, kadının içine doğduğu aile kurumunu sorgulayan ve toplumda kadına yönelik cinsiyet temelli şiddet vakalarına işaret eden önemli bir edebi metin olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda yapıt, kadın anlatısıyla kadın bakış açısını merkeze alarak kadına dayatılan baskıları, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve kadının kendi benliğine olan yabancılaşmasını görünür kılar ve erkek egemen toplumun yarattığı güç unsurlarının yazınsal temsiline eleştirel bir feminist bakış açısı da sağlar.

Anahtar Kelimeler: Güç Yapıları, Ataerki, Aile, Şiddet, Öteki

Patriarchy, Family and Violence: Power Structures in Ayça Güçlüten's Novel, *Disko Topu*

Abstract

Ayça Güçlüten is one of the most unique writers of contemporary Turkish literature with her way of detailed interpretating both society and the individual, the remarkable characters she has described, her distinct narrative style and her courage to strikingly reflect reality. Published in 2018, her novel, *Disko Topu*, might be considered as the embodiment of her uniqueness in writing. As being a noteworthy work of art, the novel revolves around the struggle of a female protagonist who has been excluded from the society and argues the elements of power over women in the context of patriarchy, family and violence. With these features, the novel aims to realize, question and transform these power structures that are systematically imposed on women in the society. Thus, the purpose of this paper is to analyse the power structures affecting a woman who is struggling to exist both socially and individually in Ayça Güçlüten's novel, *Disko Topu*. Furthermore, the paper offers a discussion in the light of feminist literary theory through the concepts of oppression, inequality and alienation built by these power structures on women. Through the stream of consciousness by an unnamed heroine described as "someone in spite of", *Disko Topu* stands out as a significant literary text that criticizes patriarchal ideas and practices that control the female body and identity, questions the family institution in which women are born, and demonstrated cases of gender-based violence against women in the society. In this context, the novel points out the oppression experienced by women, social gender inequalities and women's alienation from their own selves by centring the female gaze with its female narrative and provides a critical feminist analysis on the literary representation of the power structures created by the male-dominated society.

Keywords: Power Structures, Patriarchy, Family, Violence, Other

Kelimeler Eskir mi? Sürdürülebilir Türkçe Üzerine Edebî Bir Yürüyüş

Menekşe Yavuz

Türk Dili ve Edebiyatı Haliç Üniversitesi

nhryvz2012@gmail.com

Özet

Dil, yalnızca bir iletişim aracı değil; aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı, düşünce biçimidir. Kelimeler ise bu taşıyıcının yapı taşlarıdır. Ancak tıpkı doğada türlerin tükenmesi gibi, dilde de bazı kelimeler zamanla işlevsizleşmekte, unutulmakta ya da anlamlarını yitirmektedir. Bu durum, yalnızca sözcük dağarcığında bir eksilme değil, aynı zamanda kültürel bellekte bir boşluk yaratır. Kelimeler Eskir mi? sorusu, bu minvalde dilin yaşamsallığına, sürekliliğine ve direnç kapasitesine odaklanan bir sorgulamayı tetikler. Bu çalışmada, kelimenin eskimesi salt kullanılmamasıyla değil, anlamın daralması, bağlamın yitimi ve belleğin silinmesiyle açıklanır. Türkçede giderek kullanımdan düşen, anlamı saptırılan veya yeni bağlamlara çekilen sözcüklerin edebiyat aracılığıyla nasıl diriltilebileceği, korunabileceği ya da dönüştürülebileceği tartışma konumuzdur. Edebiyat, bu noktada yalnızca dilin aynası değil, aynı zamanda bir söz mimarı olarak işlev görür. Yaşar Kemal'in halk diliyle yoğrulmuş anlatılarında, Oğuz Atay'ın ironiyle yeniden dolaşıma soktuğu arkaik kelimelerde ve Sabahattin Ali'in masalsı anlatılarında, sözcüklerin sürdürülebilirliğine dair çeşitli yaklaşımların ipuçları görülür. Bu ipuçları üzerinden edebiyatın dilsel sürdürülebilirliği nasıl mümkün kıldığı incelenir. Ayrıca, ekodilbilim (ecolinguistics) ve kültürel sürdürülebilirlik kuramları çerçevesinde, kelimelerin ekolojik bir varlık gibi değerlendirilip değerlendirilemeyeceği de tartışılır. Sözcüklerin unutulması, bir anlamda kültürel erozyon; onların korunması ise kültürel ekosistemin sürekliliği olarak görülür. Bu çerçevede, kelimelerin yalnızca eskidiği değil, terk edildiği ve edebiyatın onları sahiplenme biçimiyle yeniden can bulabileceği savını ileri sürer. Edebî metinler, kelimelere yaşam süresi uzatan hafıza mekânlarıdır. Bu yönüyle edebiyat, sürdürülebilir bir Türkçenin hem belleği hem de umududur.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Sürdürülebilirlik, Türkçe, anlatı

Do Words Age? A Literary Walk through the Sustainability of the Turkish Language

Abstract

Language is more than a means of communication; it is a carrier of culture and a reflection of thought. Words are the fundamental units of this system. Yet, like species in nature, words may become obsolete, lose their original meaning, or fall out of everyday use. This phenomenon not only reduces vocabulary richness but also creates ruptures in cultural memory. The question *Do words grow old?* invites us to examine the vitality and sustainability of language. This paper explores the ways in which words in Turkish particularly those fading from common usage can be revitalized, preserved, or transformed through literature. Literary texts serve not only as mirrors of linguistic change but also as active agents in maintaining and reshaping the language. The works of Yaşar Kemal, Oğuz Atay, and Sabahattin Ali demonstrate how literary language reclaims lost or marginalized vocabulary, reactivating cultural memory. Drawing from ecolinguistics and cultural sustainability theories, the study also considers whether words can be viewed as ecological elements within a cultural ecosystem. The disappearance of words may be seen as a form of cultural erosion, while their preservation ensures continuity and resilience. Ultimately, this study argues that words do not simply age they are forgotten or abandoned. Literature has the potential to restore them, offering a space where language is kept alive. In this context, literature becomes both the memory and the hope of a sustainable Turkish language.

Keywords: Literature, Sustainability, Turkish, narrative

Okuma, Yazma, Tartışma Eğitime Ne oldu?

Tansu Açık

Yunan Dili ve Edebiyatı Ankara Üniversitesi

tansuster@gmail.com

Özet

Epeydir Yunan eğitim ülküsü, felsefe eğitimi, bunun belagat ağırlıklı Roma biçimi artes liberales ile uğraşıyordum. O arada 19yy düşüncesinin kültür açısından anahtar kavramı olan Bildung öz biçimlenme kavramının tarihsel anlambilimini çizmiştim.

Son yıllarda ise Batının kurucu ritmi olarak klasik araştırmamın kurucu metin olarak Homeros temelindeki kanonlaşma, yeni türlerin ondan üremesi ile Homeros'un çok uzun erimde başlangıçtan bugüne alımlanması ayağı 19.yya kadar geldi. Aynı ritim araştırmasını bina cephelerinin bir kaç özelliği ile heykelde torsolarda olanaklı olup olmadığının sınaması kaldı. Ortaçağ-Rönesans bölümünü tartışırken atamız Petrarca'nın kurduğu humanizm akımı ana eksen oldu. Bu kesimde Asya'nın yüksek yazılı kültürleriyle karşılaştırmalar yapıldı. Avrupa'da en uzun sürmüş düşünsel yazınsal tartışma olan Fransa'daki Eskiler ile Yeniler Kavgası incelendi, onun 18.yy başındaki ikinci ayağı Homeros çevirisi üzerineydi . O ara aslında eğitim ülküsünün Doğu'da Batı'da öteden beri aslında okuma, yazma, tartışma temelinde gerçekleştirildiği anlaşıldı. Burada bu konu tarihselleştirerek ortaya konulacak, kısaca bir kaç örnekle ele alınacak.

Ortada adı konmuş bir dersler topluluğu bulunmadığından, tartışma eğitimi hariç bunların izini sürmek dolaylı ve zordur . Bu konuda genel olarak veri pek azdır , ama açıklama gibi filolojik etkinlikler sayesinde nasıl bir okuma, yazma eğitiminin sözkonusu olduğunu çıkarsayabiliriz. Binlerce yıl yüksek yazılı kültürlerde eğitilmiş olmak, en önce ölmez eserlerin belli biçimde belenmesine, hangi türden olursa olsun dilin en iyi örnekleriyle biçimlenmiş, berrak yazılı anlatım becerisine sahip olmak ve sözlü olarak da ussal, ikna edici, berrak akıl yürütme, sav savlama becerisine sahip olmak demekti. Tarihsel soykütüğü gözden geçirdikten sonra, son olarak kendi öğrenme deneyimize bakalım , bunu çağa bağlayalım: bunlar ne kadar eğitimin amacıydı, bunlarda ne ölçüde eğitildik?

Anahtar Kelimeler: kanonlaşma, Batı ile Doğunun eğitim ülküsü,

What Happened to the Education of Reading, Writing, and Discussion?

Abstract

Have been reflecting on the Greek educational ideal, focusing on philosophy and its Roman counterpart, the *artes liberales*. Alongside this, I explored the historical semantics of *Bildung*, a pivotal cultural concept of the 19th century—self-formation. Recently, I recognized Homer as a foundational text in my study of classical rhythms, tracing its influence from its inception to the 19th century. The next step was to assess whether similar rhythmic analyses could apply to building facades and sculptures. In discussing the Middle Ages and Renaissance, I highlighted the humanism stemming from our ancestor Petrarch as a central theme. This section also drew comparisons with the high written cultures of Asia. I examined the ongoing intellectual and literary dispute in Europe, particularly the bitter French conflict over Old versus New, with its most intense phase regarding Homer's translation in the early 18th century. This examination revealed that the educational ideals in both the East and West have long relied on reading, writing, and discussion—topics I will present in a historical context with specific examples. With no established curriculum explicitly outlining these courses, tracing their evolution—except for argumentative training—proves indirect and complicated. The available data on this subject is sparse, but through philological activities like paraphrasing, we can deduce the nature of reading and writing instruction involved. For millennia, education within highly literate cultures prioritized mastering influential works, the ability to articulate clear written language shaped by exemplary texts, and the skills to reason rationally and argue persuasively in speech. After reviewing this historical evolution, let's connect it to our own educational experiences: how closely did these objectives align with our training?

Keywords: canonisation in literature, west and east, age old ideals of education ,

Geçmişin Şimdisinde Tanpınar: Modernliğin Sınırları Üzerine

Abdulkadir Çetin

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Aksaray Üniversitesi
acetin@aksaray.edu.tr

Özet

Büyük toplumsal ve siyasal dönüşümler halkların kültürel belleklerinde önemli kırılımlar ve yansımalar gerçekleştirmektedir. 19. yüzyılda başlayan Osmanlı-Türk modernleşme süreçleri bu türden bir toplumsal ve siyasal dönüşüm örneğidir. Başlangıçta güçlü Osmanlı'nın gecikmiş yeniliğe reaktif bir tepkisi olarak başlayan süreç, zamanla eğitim, ekonomi gibi altyapı kurumlarını da kapsayan büyük çaplı bir modernleşme sürecine dönüşmüş ancak Osmanlı devletinin yıkılması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile devrimsel bir niteliğe sahip olmuştur. Bu anlamda Cumhuriyet modernleşmesi edebiyat üzerinde de geniş çaplı etkilere yol açmıştır. Bu çalışmada edebiyatımızın ve düşünce hayatımızın önemli figürlerinden Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romanlarında Osmanlı-Türk modernleşme süreçlerinin izleri takip edilerek, Tanpınar ve modernleşme, muhafazakarlık ilişkileri üzerinde durularak; Tanpınar'ın bu konulardaki düşünce dünyası serimlenmeye çalışılacaktır. Tanpınar ve modernleşme, Tanpınar ve gelecek, Tanpınar ve geçmiş gibi konular çalışma açısından önemli düşünme uğrakları olarak yer alacaktır. Böylelikle geçmiş ve gelecek arasındaki gerilimin şimdisi ile kurulacak bir ilişki olanağı Tanpınar romanları üzerinden değerlendirilmeye alınacaktır. Bu noktada bellek veya unutmama çabası olarak geçmiş ile kurulan ilişkinin niteliği, geleceğe yönelik umut ve arzuların niteliğini dönüşüme uğratabilmektedir. Bir geçmiş olarak Osmanlı ile kuruluş sürecinin şimdisinde Türkiye Cumhuriyeti kopuşu/ayrılığı, Tanpınar için romanlarında verili olan toplumsal huzursuzlukların kaynağı olarak gösterilebileceği gibi, geleceğe yönelik istemli umudun da dillendirildiği bir olanağı taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Tanpınar, Osmanlı modernleşmesi

Tanpınar in the Present Of The Past: On The Frameworks of Modernity

Abstract

Major social and political transformations bring about significant ruptures and reflections within the cultural memory of peoples. The Ottoman-Turkish modernization processes that began in the 19th century are an example of this type of social and political transformation. What initially began as a reactive response of the powerful Ottoman Empire to belated reform gradually evolved into a large-scale modernization process that also encompass infrastructural institutions such as education and the economy. However, the process acquired a revolutionary character with the collapse of the Ottoman state and the establishment of the Republic of Turkey. In this respect, Republican modernization had also wide-ranging effects on literature. This study traces the vestiges of the Ottoman-Turkish modernization processes within the novels of Ahmet Hamdi Tanpınar, a notable figure in our literature and intellectual life. By focusing on Tanpınar's relationship with modernization and conservatism, this study aims to shed light on his intellectual perspective on these themes. Topics such as "Tanpınar and modernization," "Tanpınar and the future," and "Tanpınar and the past" will serve as key points of reflection for this inquiry. Through Tanpınar's novels, the study will examine how a relationship can be established with the present of the tension between past and future. At this point, the quality of the relationship established with the past, as memory or an effort not to forget, can transform the quality of hopes and desires for the future. The rupture/disjuncture between the Ottoman Empire as a past and the Republic of Turkey in the present of its founding process can be identified in Tanpınar's novels as the source of the given social unrest; yet, it also harbors the possibility for articulating a willful hope for the future.

Keywords: Modernization, Tanpınar, Ottoman modernization

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Türkiye Türkçesi Ağızlarına Özgü Sözcükler

Berna Nur Böğrek

Türk Dili ve Edebiyatı Ondokuz Mayıs Üniversitesi
bernanur773@gmail.com

Özet

Türkiye Türkçesi ağızları, Türk dilinin tarihsel dönemlerini ve bölgesel değişimlerini yansıtan zengin bir saha olarak söz varlığı araştırmalarına kaynaklık etmektedir. Tarihî Türkçe metinlerdeki ağız özelliği taşıyan sözcüklerin tespiti ve incelenmesi, Türkçe sözlük biliminin yanı sıra etimoloji çalışmalarına da önemli katkı sunmaktadır. 17. yüzyıl Osmanlı dönemi yazı dilinin temel eserlerinden biri olan Evliya Çelebi Seyahatnamesi, sadece kültürel ve coğrafi verilerle değil, aynı zamanda gezip görülen yerlere ait dilsel unsurları da içeren Türkçenin söz varlığı için önemli bir kaynaktır. Evliya Çelebi'nin seyahatleri sırasında karşılaştığı halkın konuşma dilinden unsurlara eserinde yer vermesi, metni ağız araştırmaları açısından değerli kılmıştır. Bu nedenle eserde azımsanamayacak ölçüde Türkiye Türkçesi ağız sözcükleri bulunmaktadır. Ancak Seyahatname'de tespit edilen bu ağız sözcüklerinin bir kısmının, mevcut Derleme Sözlüğü'nde yer almadığı görülmüştür.

Bu bildiride, Seyahatname'de yer alan ancak Derleme Sözlüğü'nde tanımlayamadığımız “hunka” (tepe), “baral” (benekli), “dargıl” (kuş ve hayvan rengi), “defke” (Slav kızı, kız) ve “gen yakadan” (uzaktan) ağız sözcükleri ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Bu sözcüklerin Seyahatname'deki anlamları ve bağlamları, R. Dankoff'un “Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü” ile A. Tietze'nin “Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati”nden yararlanılarak, bu sözlüklerdeki durumlarıyla karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Böylelikle, 17. yüzyıl konuşma dilinin zenginliğini ortaya koyan Seyahatname'nin söz varlığının ağız araştırmalarına sunduğu somut ve özgün katkı ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evliya Çelebi, Seyahatname, Türkiye Türkçesi ağızları

Dialect-Specific Words in Evliya Çelebi's Seyahatname

Abstract

Türkiye Turkish dialects, as a rich field reflecting the historical periods and regional variations of the Turkish language, serve as a resource for vocabulary research. The identification and examination of dialectal words found in historical Turkish texts offer a significant contribution to Turkish lexicography as well as to etymological studies. Evliya Çelebi's Seyahatname, a fundamental work of the 17th-century Ottoman written language, is an important source for Turkish vocabulary, as it includes not only cultural and geographical data but also linguistic elements related to the places he visited. Evliya Çelebi's inclusion of elements from the spoken language of the people he encountered during his travels makes the text valuable for dialect studies. Therefore, the work contains a considerable number of Turkey Turkish dialectal words. However, it has been observed that some of these dialectal words identified in the Seyahatname are not included in the existing Derleme Sözlüğü (Compilation Dictionary).

In this paper, the dialectal words "hunke" (hill/peak), "baral" (spotted), "dargıl" (color of bird/animal), "defke" (Slavic girl/daughter), and "gen yakadan" (from afar), which are found in the Seyahatname but not attested in the Derleme Sözlüğü, will be examined in detail. The meanings and contexts of these words in the Seyahatname will be comparatively analyzed against their status in other dictionaries, utilizing R. Dankoff's "Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü" and A. Tietze's "Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati". Through this, we will attempt to demonstrate the concrete and original contribution of the Seyahatname's vocabulary which reveals the richness of the 17th-century spoken language to dialect research.

Keywords: Evliya Çelebi, Seyahatname, Turkey Turkish dialects

Karamanlı Türkçesi Üzerine Eş Dizim Temelli Bir Çözümleme: 1914 Nevşehir Salnamesinden Bazı Örnekler

Sedat Burak Çörten

Türkçe Öğretmenliği Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
sedatburakcorten@ohu.edu.tr

Özet

Karamanlılar, Anadolu’da yaşamış Türkçe konuşan Ortodoks Hristiyan bir topluluktur. Bu topluluk, dillerini Grek (Yunan) harfleriyle yazıya geçirmiştir ve ortaya çıkan dil yapısına Karamanlı Türkçesi adı verilmiştir. Karamanlı Türkçesi, dönemin hem konuşma hem de yazı dili özelliklerini taşıyan melez bir dil özelliği göstermektedir. 1923-1924 yıllarında gerçekleşen nüfus mübadelesi sonucu Karamanlılar, dinî kimlikleri nedeniyle Yunanistan’a gönderilmiş ve bu durum Karamanlı Türkçesinin kullanımını önemli ölçüde zayıflatmıştır. Bu çalışmada, Karamanlı Türkçesinin eş dizimlilik (collocation) bağlamında ortaya çıkan kelime birliktelikleri incelenmiştir. Eş dizimlilik, dilde kelimelerin belirli düzen ve bağlam içinde bir arada kullanılma eğilimini ifade eder. Araştırmanın temel amacı, tarihsel bir yazılı kaynak olan 1914 Nevşehir Salnamesi üzerinden Karamanlı Türkçesinin söz varlığı, söz dizimsel yapısı ve anlam örüntüleri hakkında dil bilimsel bir görünüm sunmaktır. 1914 Nevşehir Salnamesi, Karamanlı Türkçesiyle yazılmış nadir ve önemli bir tarihsel belge olup, bu dilin söz varlığı ve kullanımı açısından zengin veriler sağlamaktadır. Çalışma, Firth’in eş dizim kuramı (1957), Sinclair’in deyim ilkesi (1991) ve Cowie’nin yarı-sabit yapı yaklaşımı (1981) temel alınarak yapılandırılmıştır. 1914 Nevşehir Salnamesinden seçilen “Göreme Harabeleri”, “Çivi Çiviye Söker” ve “İbadet Şiiri” metinleri üzerinden serbest, yarı-sabit ve deyimleşmiş eş dizim örüntüleri analiz edilmiştir. Elde edilen eş dizimler yarı-sabitlik, öngörülebilirlik, sıklık ve anlam birlikteliği ölçütlerine göre sınıflandırılmıştır. Yöntem olarak nitel içerik analizi benimsenmiş ve tekrar eden sözcük birliktelikleri hem dilsel hem de bağlamsal düzeyde değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, Karamanlı Türkçesinin resmi ve edebî yazılarda sözcük gruplama eğilimleri, kalıplaşmış ifadeleri ve anlam örüntüleri hakkında önemli bilgiler sunmakta; ayrıca tarihsel Türk dili araştırmalarına ve çok kültürlü Osmanlı toplumunun dil yapısına katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deyim ilkesi, eş dizimlilik, Karamanlılar, Karamanlı Türkçesi salname, sıklık

A Collocation Based Analysis of Karamanlı Turkish: Some Examples from the 1914 Nevşehir Salname

Abstract

Karamanlides are a Turkish-speaking Orthodox Christian community that lived in Anatolia. This community transcribed their language using Greek (Yunan) letters, and the resulting linguistic variety is called Karamanlı Turkish. Karamanlı Turkish exhibits a hybrid linguistic character, reflecting features of both the spoken and written language of its time. Following the population exchange in 1923-1924, Karamanlides were sent to Greece due to their religious identity, which significantly weakened the use of Karamanlı Turkish. This study examines collocations in Karamanlı Turkish. Collocation refers to the tendency of words to co-occur in specific patterns and contexts. The main purpose of the research is to provide a linguistic perspective on the vocabulary, syntactic structures, and semantic patterns of Karamanlı Turkish through an analysis of a historical written source, the 1914 Nevşehir Salnamesi. The 1914 Nevşehir Salnamesi is a rare and important historical document written in Karamanlı Turkish, offering rich data on the vocabulary and usage of this language variety. The study is structured based on Firth's collocation theory (1957), Sinclair's idiom principle (1991), and Cowie's semi-fixed phrase approach (1981). Three texts selected from the 1914 Nevşehir Salnamesi: "Göreme Harabeleri," "Çivi Çivi Söker," and "İbadet Şiiri" were analyzed for free, semi-fixed, and idiomatic collocation patterns. The identified collocations were classified according to criteria of semi-fixedness, predictability, frequency, and semantic cohesion. Qualitative content analysis was adopted as the research method, and recurrent word combinations were evaluated both linguistically and contextually. The findings provide significant insights into the tendencies of word grouping, fixed expressions, and semantic patterns in formal and literary texts of Karamanlı Turkish, while also contributing to historical Turkish linguistics research and the understanding of the linguistic structure of the multicultural Ottoman society.

Keywords: Collocation, frequency, idiom principle, Karamanlides, Karamanlı Turkish, salname

Eski Uygurca Maitrisimit'te Söylem Belirleyiciler

Sümbül Begüm Körtelli

Türk Dili ve Edebiyatı Beykent Üniversitesi

bgmyldzzz1@gmail.com

Özet

Söylem belirleyiciler; biliyorsun, yani, nasıl mı, tabii, acaba, gerçekten vb. esasında konuşma dilinde kullanımı bulunan dilsel unsurlardır. Bu unsurlar, söylemde yer alarak konuşmanın yönünü tayin etme, konuşurun niyetini, duygu ve düşüncelerini dinleyiciye aktarma, dinleyicinin dikkatini çekme gibi edimsel işlevleri yerine getirmektedir. Yazı diline de yansımış olan söylem belirleyiciler; edat, ünlem, söz öbeği, tümce gibi farklı dil bilgisel kategorilerde tanıklanmaktadır.

Standart Türkçede pek çok söylem belirleyici mevcuttur. Söylem belirleyicilerin Türk dilinin tarihî metinlerinde de kullanıldığı görülmüş, son yıllarda art zamanlı olarak incelendiği veya sözlüklerde yer verildiği birkaç çalışmayla karşılaşılmıştır. Söz gelimi J. Wilkens'ın "Eski Uygurcanın El Sözlüğü"nde muna "peki, pekâlâ", muna amtı "peki, pekâlâ; bak", munaçı "bak, peki, pekâlâ", una "bak, gör, peki, işte", unaçakıya "tam, doğru, neredeyse" vb. sözcük ve söz öbekleri "söylem ögesi" olarak etiketlenmiştir. Buna karşın Eski Uygurcadaki söylem belirleyicilere ilişkin bir çalışmaya tesadüf edilmemiştir.

Bu bildiride; konuşma diline ait pek çok sözcük, söz öbeği ve tümceye sahip Budist Türk çevresi eserlerinden Maitrisimit'in giriş (yükünç) kısmındaki söylem belirleyiciler incelenecektir. Eserin bu kısmında kayu erser "hangisi olursa olsun", neçe yme "her ne kadar", utgurak "şüphesiz", amtı "şimdi" gibi bağlam içerisinde söylem belirleyici olarak kullanıldığı tespit edilen sözcük ve söz öbekleri yer almaktadır. Bu çalışmayla, konuşma dilinin yansıması olan söylem belirleyicilerin işlevlerinin belirlenmesi ve Türk dilinin tarihî dönemlerinde yapılan söylem analizi çalışmalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eski Uygurca, Maitrisimit, Söylem Belirleyici, Söylem Analizi.

Discourse Markers in Old Uyghur Maitrisimit

Abstract

Discourse markers are linguistic elements such as *you know, I mean, how, of course, I wonder, really* etc., which are used in spoken language. These elements perform pragmatic functions such as determining the direction of the speech, conveying the speaker's intentions, feelings, and thoughts to the listener, and capturing the listener's attention. Discourse markers, which are also reflected in written language, are recognized in different grammatical categories such as prepositions, interjections, phrases and sentences.

There are many discourse markers in Standard Turkish. Discourse markers have also been observed to be used in historical Turkish texts, and in recent years, several studies have examined them diachronic or included them in dictionaries. For example, in J. Wilkens "Eski Uygurcanın El Sözlüğü", *muna* "okay, all right" *muna amtı* "okay, all right; look" *munaçı* "look, okay, all right" *una* "look, see, okay, here it is", *unaçakıya* "exactly, correctly, almost" etc. are labeled as "discourse markers". On the other hand, there are no studies on discourse markers in Old Uyghur.

In this study will examine the discourse markers in the introduction (*yükünç*) section of *Maitrisimit*, a work from the Buddhist Turkish circle that contains many words, phrases, and sentences belonging to the spoken language. This part of the work contains words and phrases identified as discourse markers used in context, such as *kayu eraser* "whichever it may be", *neçe yme* "even though", *utgurak* "undoubtedly" and *amtu* "now". This study aims to determine the functions of discourse markers, which are reflections of spoken language, and to contribute to discourse analysis studies conducted in the historical periods of the Turkish language.

Keywords: Old Uyghur, Maitrisimit, Discourse Marker, Discourse Analysis

Kazak Edebiyatında Toplumsal Cinsiyet ve Modernleşme Söylemleri: Tayır Jomartbayulı’nın “Kız Körelilik” Romanı Üzerine Eleştirel Söylem Analizi

Berna Cantekin

Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
bernacantekin@gmail.com

Özet

Kazak edebiyatı kimlik, değerler, toplumsal kökler ve kültürel aidiyetin asimilasyon ve yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı bir yüzyıl geçirmiştir. Tüm baskı, sansür ve müdahalelere rağmen edebiyat sahası varlığını sürdürmeyi başarmıştır. 1900-1920 yılları arasında Kazak edebiyatında kimlik, dil, kültür alanlarında yapılan çalışmalar doruğa ulaşmıştır. Aydınlanma, özgürleşme ve bilinçlenme ekseninde gösterilen çabalar bu döneme damgasını vurmuştur. Kadın hakları ve eğitimi gibi toplumsal cinsiyet konuları da ilk kez bu dönemde Kazak edebiyatında yer bulmuştur. Tayır Jomartbayulı’nın 1912 yılında yazdığı Kız Körelilik adlı romanı hem Kazak yenileşme hareketi içinde yazılan ilk eserlerden olması hem de kadının eğitimi ve ifade özgürlüğünü merkeze alması bakımından büyük önem taşımaktadır. Kadının çaresiz, mağdur ya da kurban rolüyle konu edildiği çağdaşlarının eserlerinden “kadının özneliği” bağlamında ayrılmaktadır. Literatürde Kız Körelilik hakkında yapılan sınırlı çalışmalar metni tarihsel, tematik ya da biçimsel analizlerle ele almakta olup eleştirel söylem analizi yöntemiyle yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Kazak edebiyatında toplumsal cinsiyet alanında çığır açan bir romanın kadına yönelik söylem açısından incelenmemesi literatürde boşluk oluşturmaktadır. Bu çalışma ile romanda toplumsal cinsiyet ve modernleşme söylemleri eleştirel söylem analizi ile incelenerek literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır. 2018 yılında Aşur Özdemir tarafından düzenlemeleri yapılan romanın Türkçe–Kazakça bakışimli metni analiz için çalışmanın örneklemini olarak belirlenmiştir. Çalışmanın analizi devam etmekte olup sonuçlarına bildiride yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler: Kazak edebiyatı, toplumsal cinsiyet, kadın özneliği, eleştirel söylem analizi

Gender and Modernization Discourse in Kazakh Literature: A Critical Discourse Analysis on the Novel “Qyz Korelik” by Tair Zhomartbaev

Abstract

Kazakh literature endured a century in which identity, values, and cultural belongingness faced assimilation and extinction. Despite censorship and political pressures, the years 1900–1920 marked a peak of creativity in the fields of identity, language, and culture. This era was characterized by enlightenment, emancipation, and rising awareness, while women’s rights, education, and gender equality appeared for the first time in Kazakh literary works. Among these contributions, *Qyz Korelik* by Tair Zhomartbaev (1912) stands out as a pioneering novel of the reform movement, addressing women’s education and freedom of expression. The text occupies a central place in early modernization discourse by portraying women as active agents of social change. Yet, although the novel has been studied historically and thematically, no critical discourse analysis has been applied so far. This absence creates a gap, since the work represents one of the earliest articulations of gender and modernization in Kazakh literature. The present study seeks to fill this gap by analyzing gender and modernization discourses in *Qyz Korelik* through critical discourse analysis. The Turkish–Kazakh bilingual edition prepared by Aşur Özdemir in 2018 was chosen as the primary source. The research aims to reveal how discourses on women’s emancipation, education, and modernization were constructed, contributing to both gender studies and Kazakh literary scholarship. The final report will present the results of this analysis.

Keywords: Keywords: Kazakh literature, gender, woman subjectivity, critical discourse analysis.

Göç Kavramı Kapsamında Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük: Kavramsal Sorunlar ve Öneriler

Tuğba Erdoğan ^{1,*} & Esra Uslu ²

¹ Dilmer Kocaeli Üniversitesi

² Türkçe Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi
erdogan.tugba@kocaeli.edu.tr

Özet

Göç kavramıyla ilgili alanyazın çalışmaları öncelikli olarak ülkelerin siyasi, ekonomik, sosyolojik değişkenlerini ele almaktadır. Göç hareketliliğinin ikinci/yabancı dil bağlamında değerlendirilmesi aslında toplumdilbilimin inceleme ve araştırma başlıkları arasında yer almakta ve güncel olarak son dönemlerde bu konuyla ilgili çalışmalar yapılmaktadır (Erduyan, 2022). Göçe bağlı olarak artmış ve artmakta olan dil çeşitliliği bir dünya gerçekliği halini almıştır. Bunun temelde birçok sebebi bulunmaktadır. Ancak ayırıcı olarak iki nedenden dolayı göç merkezli dil çeşitliliğine rastlamak olası görünmektedir. Bunlardan ilki gelişen iletişim teknolojileri sayesinde göçmenlerin erişilebilir bir profillerinin olması iken ikincisi de toplumların dillerine olan bakış açısının odağını Avrupa merkezli bir bakış açısını oluşturmasıdır (Makoni, 2012). Bu bilgilerden hareketle çalışmada öncelikli olarak çok dilliliğe ve çok dilliliğe ilişkin tanımlamalara, çok dilliliğin alanyazındaki farklı açılardan tanımlamalarına ve çok dilliğin ortaya çıkarmış olduğu çok kültürlülük kavramlarının betimlemeleri yapılarak çok dilliğin türlerine, yaygınlaşmasındaki nedenlere, edinimine ve çok dillilik kavramının Avrupa kıtasındaki görünümüne ve son dönem göç hareketleriyle birlikte toplumdilbilimsel olarak almış olduğu biçime ilişkin genel bir görünüm sunulacaktır. Çalışma, ikinci/yabancı dil alanına ilişkin betimleme içerdiği için yazılı kaynaklardan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi kullanılarak bu kavram hakkında yazılan makale ve tezler incelenecektir. İncelenen dokümanlardan elde edilen veriler doğrultusunda kavramsal olarak farklı betimlemelere ilişkin problemler ve bu problemlere yönelik çözümler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, çok dillilik, çok kültürlülük

Multilingualism and Multiculturalism Within The Context of Migration: Conceptual Problems and Recommendations

Abstract

Literature on the concept of migration primarily addresses the political, economic, and sociological variables of countries. The evaluation of migratory mobility in the context of second/foreign languages is, in fact, among the research and investigation topics of sociolinguistics, and recent studies on this topic have been conducted (Erduyan, 2022). The increasing linguistic diversity due to migration has become a global reality. There are many underlying reasons for this. However, two distinct reasons seem to distinguish the emergence of migration-centered linguistic diversity. The first is the accessibility of migrants' profiles thanks to developing communication technologies, while the second is the focus on a Eurocentric perspective in societies' perspectives on their languages (Makoni, 2012). Based on this information, this study will primarily examine multilingualism and its related definitions, its definitions from various perspectives in the literature, and the concepts of multiculturalism that multilingualism has generated. This will provide a general overview of the types of multilingualism, the reasons for its proliferation, its acquisition, the concept of multilingualism's appearance on the European continent, and the sociolinguistic form it has taken with recent migration movements. Because the study includes a description of the second/foreign language field, a document review method was used from written sources. Articles and theses written on this concept will be examined using the document review method. Based on the data obtained from the documents, problems related to conceptually different descriptions and their solutions will be presented.

Keywords: Migration, multilingualism, multiculturalism

EBA TV’de Sunulan Tüm Eğitim Kademelerindeki İngilizce Derslerinin Kapsamı ve İyileştirilmesi Üzerine Bir İnceleme

Hatice Kübra Koç

İngilizce Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
kubra.tuncarslan@gmail.com

Özet

Dünya genelinde yaşanan pandemi dönemi sonrası uzaktan eğitim kavramı önem kazanmış; farklı durumlara uyum sağlayabilen, sürdürülebilir ve etkin öğrenme yolları eğitimin her alanında güncel bir konu haline gelmiştir. Bu kapsamda ülkemizde uzaktan eğitimi destekleyecek nitelikte pek çok yenilik gerçekleştirilmiştir. Bu yeniliklerden biri de 23 Mart 2020 yılında yayın hayatına başlayan eğitim içerikli EBA TV olarak görülmektedir. Kolay erişilebilir olması ve güncel içerikler sunması nedeniyle uzaktan eğitimin bir parçası haline gelen EBA TV’nin farklı derslerde sunulan içerikler açısından incelenmesi ve alan uzmanları tarafından değerlendirilmesi, gelişerek güncel ihtiyaçlara cevap verebilen bir platform olması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, EBA TV’de sunulan İngilizce derslerinin farklı sınıf ve seviye düzeylerinde değerlendirilmesi ve bu doğrultuda iyileştirici önerilerin sunulması olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada, Yabancı Dil dersi olarak İngilizce dersinin farklı sınıf seviyelerinde sunulan ders içerikleri, öğretim teknikleri, etkinlikleri ve kazanımlar incelenmiş; farklı düzeylerdeki ders anlatımları için bir takım öneriler geliştirilmiştir. Yürütülen çalışma kapsamında, her sınıf seviyesi için 20 saatlik İngilizce dersi izlenmiş ve bu derslerde anlatılan temalar ilgili müfredat bağlamında değerlendirilerek analiz edilmiştir. Her sınıf seviyesi için incelenen dersler betimsel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş; bu noktada sistematik ve geçerli veri analizi için bir rubrik araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. İlgili alanyazın taranarak ve uzman görüşü alınarak geliştirilen bu rubrik sayesinde, her sınıf seviyesinde izlenen dersler objektif şekilde değerlendirilmiştir. Bu analizler kapsamında, çalışmanın sonunda, eğitimin 2. Sınıf kademesinden başlamak üzere 11.sınıf seviyesine kadar takip edilen İngilizce ders anlatımları için daha etkin ve dikkat çekici materyallerin sunulması, etkileşimli alıştırmalar geliştirilmesi ve ders içeriklerinin yeni eğitim modeline göre revize edilmesi temel öneriler olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: EBA TV, Uzaktan Eğitim, İngilizce Dersi

An Examination of the Scope and Enhancement of English Lessons Offered on EBA TV at Different Educational Stages

Abstract

Following the global pandemic, the concept of distance education has gained substantial importance, and sustainable, adaptable, and effective learning models have become a current issue in all educational fields. In this context, several innovations have been introduced in Türkiye to support distance education. One of the most significant developments is EBA TV, an educational broadcasting platform launched on March 23, 2020. Owing to its accessibility and up-to-date content, EBA TV has become an essential component of distance education. Evaluating the content of English lessons on this platform and obtaining expert opinions is vital for its continuous improvement and responsiveness to educational needs. The aim of this study is to evaluate English lessons broadcast on EBA TV at different grade levels and to provide constructive recommendations for their enhancement. Within this scope, the study analyzed the lesson content, teaching methods, classroom activities, and learning outcomes presented across various levels of English instruction. For each grade level, 20 hours of English lessons were observed and analyzed in accordance with the national curriculum. The data were examined through descriptive content analysis, and a rubric developed by the researcher ensured systematic and objective evaluation. This rubric was created through literature review and expert consultation. Based on the analyses, as for suggestions, it was concluded that English lessons on EBA TV should integrate more engaging and interactive materials, include student-centered activities, and be revised in line with the new educational model.

Keywords: EBA TV, Distance Education, English Language Teaching

Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Terimleri

Emine Nazlı Çiçek ^{1,*} & Arif Çerçi ¹

¹ Türkçe Eğitimi Gaziantep Üniversitesi
nzcck2002@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan dil bilgisi terimlerinin sıklık ve yaygınlık durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Türkçe öğretiminde terim birliği sağlanamaması, öğretim sürecinde kafa karışıklığına ve öğrenme güçlüklerine neden olmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan “Güncel Türkçe Sözlük” ile “Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü (1972)” esas alınarak kitaplarda yer alan terimler tespit edilmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniğiyle yürütülmüş ve veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. İnceleme kapsamında 5. sınıf düzeyinde hazırlanan iki Türkçe ders kitabı analiz edilmiştir. I. kitapta toplam 916 dil bilgisi terimi tespit edilirken II. kitapta 791 adet dil bilgisi terimi tespit edilmiştir. 5. sınıf düzeyindeki bu iki ders kitabında toplamda 1707 adet dil bilgisi terimi kullanıldığı görülmüştür. Ders kitaplarında genel olarak en sık kullanılan terimlerin “kelime”, “anlam”, “ifade” ve “ses” olduğu; “tümce”, “cins” ve “eylem” gibi bazı terimlerin ise hiç yer almadığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, kitaplar arasında kullanılan terim sayısı bakımından farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada, dil bilgisi terimlerinin ders kitaplarında bulunduğu yerlere örnekler de verilmiştir. Araştırmanın sonunda, dil bilgisi terimlerinin kullanımının sınıf düzeyine uygun biçimde dengelenmesi, nadiren kullanılan terimlerin öğretiminde somut örneklerden yararlanılması gerektiği ve terim kullanımı ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi şeklinde öneriler yapılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin ve kitap yazarlarının terim kullanımında tutarlılığı gözetmelerinin gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Bu gereklilik, öğrencilerin kavram gelişimi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi terimleri, Türkçe ders kitapları, Türkçe öğretimi.

Grammar Terms In Turkish Textbooks

Abstract

This study aims to reveal the frequency and prevalence of grammar terms used in 5th-grade Turkish language textbooks prepared by the Ministry of National Education for the 2024-2025 academic year. The lack of terminological unity in Turkish language teaching causes confusion and learning difficulties in the teaching process. In this context, the terms used in the textbooks were identified based on the "Current Turkish Dictionary" and "Grammar Terms Dictionary (1972)" published by the Turkish Language Association. The research was conducted using the document analysis technique, one of the qualitative research methods, and the data were analyzed using descriptive analysis method. Within the scope of the examination, two Turkish language textbooks prepared for the 5th-grade level were analyzed. A total of 916 grammar terms were identified in the first textbook, while 791 grammar terms were found in the second textbook. It was observed that a total of 1,707 grammar terms were used in these two textbooks at the 5th-grade level. It was determined that the most frequently used terms in the textbooks were generally "word," "meaning," "expression," and "sound," while some terms such as "sentence," "kind," and "verb" were not included at all. The findings revealed that there were differences between the textbooks in terms of the number of terms used. The study also provided examples of where grammar terms were found in the textbooks. At the end of the research, suggestions were made regarding the need to balance the use of grammar terms appropriately for the grade level, to utilize concrete examples in teaching rarely used terms, and to examine the relationship between term usage and student achievement. Additionally, it was concluded that teachers and textbook authors need to maintain consistency in their use of terminology. This requirement is important for students' conceptual development.

Keywords: Grammar terms, Turkish textbooks, teaching Turkish.

Kızıma Mektuplar'da Ana Dili Bilincinin İnşası: Memduh Şevket Esendal'dan Kızı Emine Hanım'a*

Nihan Nilay Çelik ^{1,*} & Mahmut Babacan ¹

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Marmara Üniversitesi
nnilaycelik80@gmail.com

Özet

Memduh Şevket Esendal; çağdaşlarından farklı olarak olay kaynaklı hikâye anlayışının dışına çıktığı üç yüzü aşkın hikâyesi ve üç romanıyla öncü bir sanatçı olarak Türk edebiyatı tarihinde yer bulmaktadır. Türk edebiyatı tarihinde bir dönüm noktasını temsil eden sanatçı, Türk siyaset tarihi için de önemli bir siyasi kimliğe sahiptir. Yazarın siyasi kimliği nedeniyle üstlendiği görevler, kurgu eserler dışında da yazınsal üretim yapmasına yol açmıştır. Bu yazınsal üretim sürecinin neticesi, üç çocuğunun her birine, ayrı ayrı ve düzenli olarak yazdığı mektuplardır. Memduh Şevket, yazdığı mektuplarla büyürken yanlarında olamadığı çocuklarıyla ilişkilerini bir evin içindeymiş gibi sürdürmeye çalışmış, onları yetiştirmeye çalışmıştır. Böylelikle bir bölümü bu çalışmaya kaynaklık eden zengin bir mektup külliyatı ortaya çıkmıştır.

Memduh Şevket Esendal; kızı Emine Esendal'a bilindiği ve yayımlandığı kadarıyla dört yüz mektup yazmış, yazarın mektupları Kızıma Mektuplar adıyla kitaplaştırılmıştır. Yakından incelendiğinde yazarın bu mektuplarından kızını nitelikli ve donanımlı bir okur ve yazar olması için sürekli yönlendirdiği takip edilmektedir. Memduh Şevket'in mektuplarını kızıyla haberleşmenin ötesine taşıdığı; mektuplarla Emine Hanım'ın ana dili bilinci kazanması, Türkçe sevgisi edinmesi için ona rehberlik ettiği saptanmıştır. Memduh Şevket'in kendisi de Türkçenin en yalın hâlini edebiyat dili olarak işlemiş bir sanatçı, genç nesillerin ulusal kimliklerini korumalarını sağlayacak en değerli kültürel unsurun ana dili olduğunu düşünen aydın bir kültür insanıdır. Bu bağlamda yazar, Emine Hanım'ı da Cumhuriyet nesli içinde ana dilini doğru ve etkin kullanabilen örnek bir genç olarak yetiştirmeye çalışmıştır. Bu çalışmanın amacı Memduh Şevket Esendal'ın kızına yazdığı mektuplara tüm açıklığıyla yansıyan bu gayretini eğitim ve eğitici unsurlar bakımından değerlendirmektir.

*Bu bildiri, Memduh Şevket Esendal'ın Eserlerinde Eğitim ve Eğitici Unsurlar adlı doktora tezinden üretilmiştir.

[1] Doktora Öğrencisi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

[1] Dr. Öğretim Üyesi, Türkçe ve Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Anahtar Kelimeler: Memduh Şevket Esendal, mektup, ana dili, ana dili bilinci

The Construction Of Mother Tongue Awareness In Letters To My Daughter

Abstract

Memduh Şevket Esendal stands out among his contemporaries as a pioneering artist in Turkish literary history with over three hundred short stories and three novels that go beyond the event-driven narrative approach, focusing instead on everyday life and human conditions. The artist, whose works represent a turning point in the history of Turkish literature, also possesses a political identity that is significant for Turkish political history.

The duties Memduh Şevket Esendal took on because of his political identity led him to produce literary works outside of fiction. The result of this literary production process was letters he wrote separately and regularly to each of his three children, taking into account their interests and needs.

Memduh Şevket Esendal wrote approximately four hundred letters to his daughter Emine Esendal, and the author's letters have been compiled into a book titled *Letters to My Daughter*. Upon closer examination, it becomes clear that Memduh Şevket went beyond simply expressing his love and longing for his daughter and communicating with her in these letters; he transformed them into an educational tool to help his daughter develop cognitively, socially, and academically.

It is evident from the author's letters that he constantly guided Emine Hanım to become a qualified and well-educated reader and writer. In this context, it has been determined that he guided her in his letters with the aim of helping her gain awareness of her mother tongue and develop a love and sensitivity for the Turkish language. The aim of this study is to evaluate this effort, which is clearly reflected in the letters Memduh Şevket Esendal wrote to his daughter, in terms of educational and educational elements.

Keywords: Memduh Şevket Esendal, letter, mother tongue, mother tongue awareness

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Ekolojik Unsurların İncelenmesi

Talha Küpdilli ^{1,*} & Nesibe Erkalın Çakır ²

¹ Türkçe Öğretmenliği Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

² Mütercim ve Tercümanlık Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

talha98507@gmail.com

Özet

Temel dil becerilerinin öğretilmesinin yanı sıra çeşitli metinler ve metinlere dayalı farklı etkinliklerle öğrencilere hem evrensel ve milli değerleri aşlamaya hem de çeşitli konulara dair onların farkındalıklarını artırmaya yardımcı olan Türkçe ders kitapları, kültürel ve sosyal gelişim açısından vazgeçilmez bir kaynaktır. Günümüz dünyasında bireylerin çevreye ve doğaya karşı daha da bilinçlenmesi, sürdürülebilirlik ve ekoloji gibi konuların farklı alanlardan araştırmacıların çalışmalarında ele alınmasına zemin oluşturmuştur. Doğal kaynaklar açısından zengin, temiz ve verimli bir dünyada yaşamının ve bu dünyanın aynı şekilde sonraki nesillere aktarılmasının yolu, kuşkusuz, öncelikle eğitimden geçmektedir. Doğaya ilişkin konuların önemi ve toplumsal bilincin oluşmasında Türkçe ders kitaplarının yeri göz önünde bulundurularak bu çalışmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin ekolojik unsurlar açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi metodu kullanılmış ve söz konusu kitapta yer verilen her bir temadaki metinlerin tamamı analiz edilmiştir. Bulgular, yalnızca “Sağlıklı Yaşıyorum” temasında değil; “Atatürk’ü Tanımak”, “Oyun Dünyası”, “Duygularımı Tanıyorum”, “Geleneklerimiz” gibi temalarda da ekolojik öğelere yer verildiğini göstermektedir. Metinlerde; su ve toprak gibi doğal varlıkların önemi, doğal afetlerin ekosistem üzerindeki etkileri, sağlıklı yaşam için çevrenin korunması, doğayla uyumlu geleneksel kültür unsurları ve bilimsel gelişmelerin doğal kaynaklarla ilişkisinin öne çıktığı görülmüştür. Bununla birlikte, metinlerin büyük ölçüde doğayı sevdirmeye ve betimleme işlevi gördüğü ancak, ekolojik duyarlılığın sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Böylece, çalışma kapsamında incelenen Türkçe ders kitabının öğrencilerin çevre bilinci kazanması hususunda önemli katkılar sunmakla birlikte, daha ayrıntılı ve güncel ekolojik sorunlara odaklanan metinlerle desteklenmeye ihtiyaç duymakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Maarif Modeli, Türkçe ders kitabı, ekoloji, çevre bilinci

An Analysis of Ecological Items in the 5th Grade Turkish Coursebook Prepared within the Scope of the Türkiye Century Education Model

Abstract

In addition to teaching basic language skills, Turkish textbooks help instill universal and national values in students and increase their awareness of various subjects through various texts and text-based activities, and are an indispensable resource for cultural and social development. In today's world, the increasing awareness of individuals about the environment and nature has paved the way for researchers from diverse fields to explore topics such as sustainability and ecology. The path to living in a clean, productive, and resource-rich world, and to passing this world on to future generations, undoubtedly lies primarily in education. Given the importance of nature-related topics and the role of Turkish textbooks in fostering social awareness, this study aims to examine the texts in the 5th-grade Turkish textbook, prepared within the framework of the Turkey Century Education Model, in terms of ecological elements. The study employed a document review method, a qualitative research method, and analyzed all texts on each theme in the book. The findings show that ecological elements are included not only in the theme of "I Live Healthy" but also in themes such as "Getting to Know Atatürk", "Game World", "I Know My Feelings" and "Our Traditions". The texts highlighted the importance of natural resources such as water and soil, the effects of natural disasters on the ecosystem, environmental protection for a healthy life, traditional cultural elements in harmony with nature, and the relationship between scientific developments and natural resources. However, it was determined that the texts largely served to foster a love and description of nature, but ecological sensitivity was limited. Thus, it was concluded that while the Turkish textbook examined in this study makes significant contributions to students' environmental awareness, it needs to be supplemented with more detailed texts focusing on current ecological issues.

Keywords: Turkish language education, Education Model, Turkish language coursebook, ecology, environmental awareness

Dijital İçerikler ve Öğrenme Kuramları: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimindeki Yeri

Hakan Çıvğın

Tömer Uşak Üniversitesi
hakan.civgin59@gmail.com

Özet

Bu çalışma, dijitalleşmenin eğitim sistemine getirdiği köklü değişimleri ve bu değişimlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine (YDTO) yansımalarını incelemektedir. Dijitalleşme ile birlikte öğrenme, mekân ve zaman sınırlarının ötesine geçerek her yerde ve her an erişilebilen, kişiselleştirilmiş ve etkileşimli bir deneyime dönüşmüştür. Çalışmada öncelikle dijital içerik kavramı tanımlanmış; metin tabanlı, görsel, işitsel, videolu, etkileşimli, oyunlaştırılmış ve yapay zekâ destekli içerik türleri pedagojik işlevleriyle birlikte açıklanmıştır. Ardından davranışçı, bilişsel, yapılandırmacı, sosyal öğrenme, çoklu ortam ve bağlantıcılık kuramlarının dijital içerik tasarımında nasıl yol gösterici rol oynadığı tartışılmıştır.

Alanyazın taraması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital içerik üretiminin diğer dünya dillerine kıyasla henüz yeterli düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır. Mevcut içeriklerin çoğu basılı kitapların dijital kopyalarıyla sınırlı kalmakta; özgün, kuramsal temele dayalı ve beceri odaklı materyallere duyulan ihtiyaç artmaktadır. Çalışmada ayrıca, dijital içeriklerin dört temel dil becerisini (okuma, yazma, dinleme, konuşma) destekleyen uygulama örneklerine yer verilmiş; kültürel aktarımı güçlendiren içeriklerin önemi vurgulanmıştır.

Sonuç bölümünde, kuramsal temelli dijital içerik geliştirme, öğretmenlerin dijital pedagojik özyeterliklerinin artırılması, CEFR standartlarına uygun seviye ve beceri odaklı materyal üretimi, kültürel duyarlılığın gözetilmesi, izleme ve değerlendirme mekanizmalarının kurulması ve açık erişimli içerik bankalarının oluşturulması gibi öneriler sunulmuştur. Bu adımların, YDTO alanında öğrenme verimliliğini ve öğretim kalitesini artıracığı, sürdürülebilir bir dijital öğrenme ekosistemine katkı sağlayacağı ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital içerik, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Öğrenme Kuramları.

Digital Content and Learning Theories: Their Place in Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract

This study examines the profound transformations brought about by digitalization in education and its implications for teaching Turkish as a foreign language (TFL). Digitalization has redefined learning as a personalized, interactive, and ubiquitous process, transcending the boundaries of time and space. The paper first conceptualizes digital content and classifies it into several categories—text-based, visual, auditory, video-based, interactive, gamified, and AI-driven—while discussing their pedagogical functions. It then explores how major learning theories—behaviorism, cognitivism, constructivism, social learning, multimedia learning, and connectivism—serve as guiding frameworks for the effective design and use of such content.

A review of the relevant literature shows that the production of digital content for TFL is still underdeveloped compared to languages like English or French. Most available materials remain limited to digitized versions of printed books, lacking original, theory-based, and skill-oriented designs. The study also provides examples of how digital tools can effectively support the four core language skills (reading, writing, listening, speaking) and facilitate cultural transmission, which is an essential component of language learning.

In its conclusion, the study emphasizes several key recommendations: developing theory-driven digital materials aligned with learning outcomes, strengthening teachers' digital pedagogical competencies through training programs, designing CEFR-aligned skill- and level-specific resources, incorporating culturally sensitive elements, implementing systematic monitoring and evaluation processes, and encouraging the creation of open-access content banks. These measures are expected to enhance learning outcomes, improve teaching quality, and contribute to a sustainable digital learning ecosystem for TFL.

Keywords: Digital Content, Teaching Turkish as a Foreign Language, Learning Theories

Türkçe Dersi'nde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Süleyman Ünlü ¹ & Erkam Küçük ^{2,*}

¹ Türkçe Öğretmenliği Uşak Üniversitesi

² Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Uşak Üniversitesi
erkameness@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkçe öğretmenlerinin sınıf içi öğretimde Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ) yaklaşımına ilişkin algı ve uygulamalarını incelemeyi amaçlamaktadır. PTÖ, öğrencilerin araştırma, problem çözme, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve işbirliği becerilerini geliştiren çağdaş bir öğretim yaklaşımı olarak dünya genelinde yaygın biçimde kullanılmaktadır. Ancak Türkçe eğitimi bağlamında, PTÖ'nün öğretim süreçlerine nasıl entegre edildiğine ve öğretmenler tarafından nasıl kavramsallaştırıldığına dair araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu bağlamda çalışma, öğretmenlerin PTÖ'ye yönelik bakış açılarını, yöntemi tercih etme ya da uygulamaktan kaçınma nedenlerini ve uygulama sürecinde karşılaştıkları güçlükleri ayrıntılı biçimde ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, durum çalışmasına dayalı nitel bir desenle yürütülmüştür. Veriler, 2025–2026 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan yirmi iki Türkçe öğretmeninden toplanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu temel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Veriler içerik analiziyle çözümlenmiş, öğretmen yanıtlarındaki tekrar eden temalara dayalı kategoriler oluşturulmuştur. Bulguların güvenilirliğini artırmak için doğrudan alıntılara yer verilmiş ve kodlayıcılar arası uyum sağlanmıştır. Bulgular, öğretmenlerin PTÖ'yü ağırlıklı olarak öğrenci merkezli, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi destekleyen, problem çözme ve işbirliğini teşvik eden bir yaklaşım olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmenler, PTÖ'nün öğrenci katılımını, araştırma becerilerini ve yaratıcılığı artırdığını belirtmiştir. Bununla birlikte, sınırlı zaman, grup çalışmalarını organize etmedeki güçlükler, yetersiz teknolojik kaynaklar ve sınav odaklı baskılar gibi önemli sorunlar da dile getirilmiştir. Sonuç olarak, Türkçe öğretiminde PTÖ'nün etkili bir biçimde uygulanabilmesi için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim fırsatlarının artırılması, müfredatın daha esnek hale getirilmesi, ders materyali ve teknolojik kaynakların çeşitlendirilmesi, ayrıca süreç odaklı ölçme-değerlendirmenin teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ), Türkçe öğretimi, öğrenci merkezli öğrenme, öğretmen görüşleri, nitel durum çalışması

An Examination of Teachers' Opinions on the Use of Project-Based Learning Approach in Turkish Language Classes

Abstract

This study aims to examine Turkish language teachers' perceptions and practices regarding the Project-Based Learning (PBL) approach in classroom instruction. PBL is a contemporary teaching approach widely used worldwide that develops students' research, problem-solving, critical thinking, creativity, and collaboration skills. However, in the context of Turkish language education, research on how PBL is integrated into teaching processes and how it is conceptualized by teachers is quite limited. In this context, the study aims to reveal in detail teachers' perspectives on PBL, their reasons for choosing or avoiding the method, and the difficulties they encounter during implementation. The research was conducted using a qualitative design based on a case study. Data were collected from twenty-two Turkish language teachers working in different provinces of Turkey during the 2025–2026 academic year. A semi-structured interview form developed by the researcher was used as the primary data collection tool. The data were analyzed using content analysis, and categories were created based on recurring themes in the teachers' responses. To increase the reliability of the findings, direct quotations were included and inter-coder agreement was ensured. The findings revealed that teachers predominantly viewed PTÖ as a student-centered approach that supports learning by doing and experiencing, and encourages problem solving and collaboration. Additionally, teachers have noted that PTÖ increases student participation, research skills, and creativity. However, significant challenges such as limited time, difficulties in organizing group work, insufficient technological resources, and exam-focused pressures have also been highlighted. Consequently, in order for PTÖ to be effectively implemented in Turkish language teaching, it is recommended that in-service training opportunities for teachers be increased, the curriculum be made more flexible, teaching materials and technological resources be diversified, and process-oriented assessment be encouraged.

Keywords: Project-Based Learning (PBL), Turkish language teaching, student-centered learning, teacher perceptions, qualitative case study

Ortaokul Öğrencilerinin Öğrenme Süreçlerinde Meta-Bilişsel Farkındalık ve Strateji Kullanımının Kavramsal Analizi

Melisa İşbilir

Türkçe Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
melisaibilir1@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, ortaokul öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde sergiledikleri meta-bilişsel farkındalık düzeylerini ve kullandıkları öğrenme stratejilerini derinlemesine nitel bir yaklaşımla incelemektir. Araştırma, meta-bilişsel becerilerin (planlama, izleme, değerlendirme) akademik başarı ve derse özgü yaklaşımlarla olan zihinsel ilişkisini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji veya durum çalışması desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Çalışma grubu, farklı ortaokul sınıflarından 40 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin öğrenme görevlerini yerine getirirken düşünce süreçlerini anlık olarak kaydetmek amacıyla Sesli Düşünme Protokolü ve Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler kullanılmıştır. Öğrencilerin süreç boyunca kendilerine sordukları sorular, kullandıkları stratejiler ve yaptıkları düzenlemeler, içerik analizi ve tematik analiz yoluyla kavramsal olarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular, yüksek düzeyde meta-bilişsel farkındalığa sahip öğrencilerin, zorlukla karşılaştıklarında bilişsel süreçlerini anlık olarak izleme ve hata giderme stratejilerini daha sık kullandığını göstermektedir. Düşük farkındalığa sahip öğrencilerin ise öğrenme sürecinde daha çok dışsal motivasyonlara odaklandıkları ve planlama aşamasını atladıkları tespit edilmiştir. Nitel veriler, öğrencilerin strateji seçimlerinin dersin içeriği ve kendi algıladıkları zorluk düzeyiyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermiştir.

Çalışmanın sonuçları, ortaokul kademesinde meta-bilişsel farkındalığın geliştirilmesinin, öğrencileri eleştirel ve bağımsız öğrenenler olarak yetiştirmede merkezi bir rol oynadığını göstermiştir. Öğretmenlere, öğrencilerin öğrenme süreçlerini dışarıdan gözlemleyerek ve sesli düşünme tekniğini sınıfta bir tartışma aracı olarak kullanarak öğrencilerin meta-bilişsel becerilerini aktif olarak teşvik etmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meta-biliş, meta-bilişsel farkındalık, nitel analiz, sesli düşünme, öğrenme stratejileri.

Conceptual Analysis of Metacognitive Awareness and Strategy Use in Middle School Students' Learning Processes

Abstract

The core aim of this study is to examine the levels of Metacognitive Awareness and the learning strategies utilized by middle school students during their learning processes through a deep qualitative approach. The research seeks to reveal the mental relationship between metacognitive skills (planning, monitoring, evaluation) and students' academic approaches and achievement.

The research is designed according to qualitative research approaches, suitable for phenomenology or a case study design. The study group consists of 40 students from various middle school grades. The Think-Aloud Protocol and Semi-Structured Interviews were utilized as data collection tools to instantaneously record students' thought processes while performing learning tasks. Students' self-questions, utilized strategies, and regulations during the process were conceptually analyzed through content and thematic analysis.

The findings indicate that students with a high level of metacognitive awareness utilize monitoring and debugging strategies more frequently when encountering difficulty. Conversely, students with low awareness were found to focus more on extrinsic motivations and often skipped the planning phase of the learning process. The qualitative data revealed that students' strategy choices were directly correlated with the subject content and their perceived difficulty level.

The study concludes that developing metacognitive awareness at the middle school level plays a central role in fostering students as critical and independent learners. It is recommended that teachers actively promote students' metacognitive skills by observing their learning processes and utilizing the think-aloud technique as a discussion tool in the classroom.

Keywords: Metacognition, metacognitive awareness, qualitative analysis, think-aloud, learning strategies.

Türkçe Eğitimi Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Sistematiik Analizi (1995-2025)

Dila Can ^{1,*} & Muhammed Eyyüp Sallabaş ²

¹ Türkçe Öğretmenliği İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

² Türkçe Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

dilacandila@gmail.com

Özet

Bu araştırma, ana dili olarak Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin sistematiik analizini içermektedir. Araştırmanın amacı, geçmişten günümüze erişilebilen Türkçe Eğitimi alanındaki doktora tezlerinin zamansal değişimini ve konulara göre gelişimini izlemektir. Bu kapsamda YÖK Tez veri tabanından Türkçe Eğitimi ile dolaylı ve doğrudan alakalı 11 ana bilim dalında yapılan tezlerin tümü taranmıştır. Tarama neticesinde ana dili olarak Türkçenin eğitimi ve öğretimi ile alakalı tüm doktora tezleri seçilmiştir. Seçilen tezler, konulara, beceri türüne veya yöntem, metot ve çalışma nesnesine göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılma aşamasında tüm tezlerin tamamlanma yılı, yazar adları ve tez başlıkları tablolara işlenerek tez konusuna/beceri türüne göre kategoriler atanmıştır. Araştırma sürecinde tezler 2 ana kategori olmak üzere 13 farklı alt kategoride sınıflandırılmıştır. Sistematiik derleme yaklaşımı ile yapılan bu çalışmada, veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. İçerik, tezlerin özet bölümünde yer alan konu veya beceri alanına göre incelenmiştir ve tasnif türü olarak kategorilendirilmiştir. Verilerin analizinde tüm doktora tezlerinin sıklık analizi ve zamansal analiz grafikleri çıkarılmıştır. YÖK Tez veri tabanından erişilen doktora tezleri 1995-2025 yıllarında olmak üzere 30 yılı kapsamaktadır. Bu doğrultuda temel dil becerileri (okuma, dinleme, konuşma ve yazma), dil öğrenme alanları (söz varlığı, dil bilgisi, düşünme becerileri), eğitim ve öğretim (öğretmen ve öğretmen adayları, ders kitabı ve öğretim programı, model, yöntem ve teknik, ölçme ve değerlendirme) hakkında yapılan çalışmalar, alt kategorileri ile yıllara göre karşılaştırılmıştır. Ana dili olarak Türkçe eğitiminde çalışılan tezlerin, 30 yıllık süreç boyunca en çok çalışılan konusu okuma becerisi, yazma becerisi, model ve teknik üzerine yapılan araştırmalar; en az çalışılan ise ölçme ve değerlendirme, dinleme, konuşma ve düşünme becerilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Tez, Sistematiik Analiz.

Systematic Analysis Of Doctoral Thesis in The Field Of Turkish Language Education (1995-2025)

Abstract

This study encompasses a systematic analysis of doctoral dissertations conducted in the field of Turkish education as a native language. The purpose of the research is to trace the temporal evolution and thematic development of doctoral dissertations in the field of Turkish Education that are accessible from past to present. Within this scope, all dissertations from 11 departments directly and indirectly related to Turkish Education were comprehensively reviewed through the YÖK (Council of Higher Education) Thesis database. As a result of this review, all doctoral dissertations pertaining to the education and teaching of Turkish as a native language were selected. The selected dissertations were classified according to their topics, either by skill types or by methodology, method, and object of study. During the classification phase, categories were assigned to the dissertations by taking into consideration the completion year, author names, dissertation titles, and skill types of all dissertations. Throughout the research process, the dissertations were classified into 13 distinct subcategories under 2 main categories. In this study, which was conducted using a systematic review approach, the data were analyzed through content analysis. The content was categorized by classification type according to the subject matter or skill domain presented in the abstract sections of the dissertations. In the data analysis, frequency analysis and temporal analysis graphs were generated for all doctoral dissertations. It was determined that the most frequently studied topics in theses on Turkish as a mother tongue education over the 30-year period were those on reading skills, writing skills, models, and techniques, while the least frequently studied were those on measurement and evaluation, listening, speaking, and thinking skills.

Keywords: Turkish Education, Thesis, Systematic Analysis.

PIKTES Projesi Kapsamında Hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programının Kültürel Etkileşim Açısından İncelenmesi

Tülay Sarar Kuzu ¹ & Deniz Toğrul ^{1,*}

¹ Türkçe Öğretmenliği Başkent Üniversitesi
dnzacrby@hotmail.com

Özet

Yabancı dil öğretiminde kültürel etkileşim hem kaçınılmaz bir olgu hem de pedagojik açıdan temel bir gerekliliktir. Dil, yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürün taşıyıcısı ve aktarıcısıdır. Bu nedenle dil öğretimine yönelik ders materyalleri, öğretim etkinlikleri ve öğretim programlarının, kültürel etkileşim boyutunu yansıtacak biçimde tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Bu bakış açısıyla, Suriyeli öğrencilerin Türk Millî Eğitim sistemine entegrasyonunu hedefleyen PIKTES (Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi) yalnızca dil öğretimini amaçlayan bir girişim değil, aynı zamanda kültürel etkileşimi güçlendirmeyi, toplumsal uyumu desteklemeyi ve karşılıklı anlayışı geliştirmeyi hedefleyen çok boyutlu bir projedir. Bu bağlamda, bu çalışmada PIKTES projesi kapsamında geliştirilen Türkçe öğretim programının kültürel etkileşim boyutuyla incelenmesi amaçlanmıştır; bu kapsamda inceleme öğrenme çıktıları ile sınırlı tutulmuştur. Bu amaçla Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi aracılığıyla yürütülmüştür. İnceleme kapsamında programda yer alan toplam 726 öğretim çıktısı, kültürel etkileşim unsurları açısından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, programda kültürel etkileşimle doğrudan ilişkili yalnızca sekiz çıktı olduğunu ortaya koymuştur. Bu sekiz çıktının tamamı okuma becerisi başlığı altında yer almakta olup kültürel bağlamda metin çözümleme, kültürel değerleri anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Sonuç olarak, PIKTES projesi kapsamında geliştirilen öğretim programının kültürel etkileşimi sınırlı biçimde ele aldığı bulgulanmıştır. Bu sonuç, programın gelecekte yapılacak güncellemelerinde kültürel bileşenlerin daha bütüncül ve disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alınmasının gerekliliğine ve önemine işaret etmektedir. Araştırma sonunda elde edilen ve tablolar hâlinde sunulan verilere dayanarak dil öğretimi süreçlerinde kültürel farkındalığın artırılmasına yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, PIKTES projesi, kültürel etkileşim, doküman analizi, kültürel farkındalık

An Analysis of the Turkish as a Foreign Language Teaching Program Prepared as Part of the PIKTES Project from a Cultural Interaction Perspective

Abstract

Cultural interaction in foreign language teaching is both an inevitable phenomenon and a fundamental pedagogical necessity. Language is not only a means of communication but also the carrier and transmitter of culture. Therefore, it is crucial that course materials, teaching activities, and curricula for language teaching be designed to reflect the dimension of cultural interaction. From this perspective, PIKTES (Project for Supporting the Integration of Syrian Children into the Turkish Education System), which aims to integrate Syrian students into the Turkish National Education system, is not merely an initiative aimed at language teaching but also a multidimensional project that aims to strengthen cultural interaction, support social cohesion, and foster mutual understanding. In this context, this study aimed to examine the Turkish language teaching program developed within the scope of the PIKTES project from the perspective of cultural interaction; in this context, the analysis was limited to learning outcomes. For this purpose, the research was conducted through document analysis, a qualitative research method. A total of 726 teaching outcomes within the program were analyzed in terms of cultural interaction elements. The findings revealed that only eight outcomes were directly related to cultural interaction in the program. All eight of these outcomes fall under the heading of reading skills and are aimed at developing the ability to analyze texts within a cultural context and to understand and interpret cultural values. Consequently, it was determined that the curriculum developed within the PIKTES project addressed cultural interaction only slightly. This finding highlights the necessity and importance of addressing cultural components with a more holistic and interdisciplinary approach in future updates to the program. Based on the data obtained and presented in tables at the end of the study, some recommendations were made for increasing cultural awareness in language teaching processes.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, PIKTES project, cultural interaction, document analysis, cultural awareness

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bireylerin Topluluk Önünde Konuşma Tutumları

Günnur Korkusuz ^{1,*} & Ömer Ince ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Uşak Üniversitesi
gunnurkorkusuz@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin topluluk önünde konuşma tutumlarını belirlemektir. Çalışmanın örneklemini, bir devlet üniversitesinin Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde 2024 -2025 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 18 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay erişilebilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formunda; öğrencilerin cinsiyeti, Türkçe yeterlik seviyesi, Türkçe öğrenme süresi ve konuştukları yabancı dil sayısına ilişkin bilgiler toplanmıştır. “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunda ise topluluk önünde konuşma tutumlarını anlamayı hedefleyen açık uçlu 6 soru bulunmaktadır. Verilerin analizinde nitel veri çözümleme tekniklerinden olan betimsel-tematik analiz kullanılmıştır. Toplanan veriler üzerinden tema, kategori ve kodlar üretilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların bir kısmı topluluk önünde konuşmayı eğlenceli bulduklarını, sakin ve rahat hissettiklerini belirtmiştir; diğer kısmı ise stres, heyecan, gerginlik, korku ve hata yapma korkusuyla ilişkilendirmiştir. Katılımcıların geri kalanı ise konuşmaya başlamadan önce olumsuz tutumlara sahip olduklarını ancak konuşmaya sırasında bu tutumların değişip olumlu tutumlara dönüştüğünü ifade etmiştir. Bazı katılımcılar sınıf ortamında, arkadaş grubuyla ya da öğretmenleriyle konuşma tutumlarında herhangi bir farklılık görmediklerini ifade ederken bazı katılımcılar arkadaşlarıyla konuştukları zamanlarda daha rahat hissettiklerini dile getirmiştir. Neredeyse tüm katılımcılar topluluk önünde konuşmanın önemli bir beceri olduğunu, gelecek ve meslek hayatları için gerekli olacağını vurgulamıştır. Aynı zamanda topluluk önünde konuşmanın başarılarını etkilediğini ve dil becerilerini geliştirdiğini paylaşmıştır. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin topluluk önünde konuşma tutumların iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Topluluk Önünde Konuşma, Tutum

Public Speaking Attitudes of Individuals Learning Turkish as a Foreign Language

Abstract

The aim of this study is to determine the public speaking attitudes of individuals learning Turkish as a foreign language. The study sample consists of 18 students studying at the Turkish Language Teaching Application and Research Center of a state university in the 2024–2025 academic year. The easily accessible sampling method, one of the purposeful sampling techniques, was used in the selection of the students. The data were collected through a “Personal Information Form” and a “Semi-Structured Interview Form” developed by the researchers. The Personal Information Form includes questions about the students’ gender, Turkish proficiency level, duration of learning Turkish, and the number of foreign languages they speak. The Semi-Structured Interview Form contains six open-ended questions designed to explore their attitudes toward public speaking. For data analysis, descriptive-thematic analysis, one of the qualitative analysis techniques, was used. Themes, categories, and codes were produced from the data. According to the findings, some participants stated that they found public speaking enjoyable and felt calm and relaxed, while others associated it with stress, excitement, tension, fear, and the fear of making mistakes. Some participants reported having negative attitudes before speaking, which turned into positive attitudes during the speech. While several participants indicated no difference in their speaking attitudes in class, with peers, or with teachers, others said they felt more comfortable speaking with friends. Almost all participants emphasized that public speaking is an important skill necessary for their future and professional lives. They also stated that public speaking enhances their success and language skills. Based on these results, suggestions were made to improve the public speaking attitudes of learners of Turkish as a foreign language.

Keywords: Turkish as a Foreign Language, Public Speaking, Attitude

Karikatürlerin Çocukların Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanma Becerilerinin Gelişimindeki Yeri: Öğretmen-Öğrenci Görüşleri

Fatma Özsoy ^{1,*} & Hatice Fırat ¹

¹ Türkçe Eğitimi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ruyafatmaozsoy@hotmail.com

Özet

21. yüzyıldaki gelişmeler sonucunda çoklu okuryazarlık kavramı önem kazanmıştır. Görsel okuryazarlığın bir türü olan karikatür okuryazarlığı; çizgi dilinin sağladığı görsel destekle öğrenmeyi daha kolay ve eğlenceli hâle getirmektedir. Karikatürler; çocukların mizah anlayışını geliştirirken dilin doğru kullanılmasının önemini kavramalarına da yardımcı olmaktadır. Görsel iletişime dayalı bu materyaller, öğrencilerin yazılı metinlerle birlikte görselleri çözümleyebilme becerilerini geliştirmekte, çocukların Türkçeyi kurallarına uygun, etkili ve kalıcı şekilde öğrenmelerine, dil bilinci kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada; eğitim ortamlarında belirtilen amaçlarla kullanılan karikatürlerin, çocukların Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerilerinin gelişimindeki yerini öğretmen ve öğrenci görüşleri üzerinden belirlemeyi amaçlanmaktadır. Çalışmada; dili kurallarına uygun kullanma, Türkçe kelimeleri tercih etme gibi ölçütler doğrultusunda inceleme yapılmıştır.

Nitel bir araştırma olan çalışmada, karikatürlerin çocukların Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerilerinin gelişimindeki yerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Çalışma grubu, Muğla merkezde görev yapmakta olan ve derslerinde materyal olarak karikatür kullanan Türkçe öğretmenleri ve ortaokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre; katılımcıların tamamına yakını karikatür okumayı sevmektedir. Karikatür okuyan öğretmen ve öğrenci oranlarının paralellik göstermesi, karikatür okuryazarlığının Türkçe derslerinde sevilen bir okuryazarlık türü olduğunu göstermektedir. İki gruptaki katılımcıların da Türkçe derslerinde kullanılan karikatürleri öğrencilerin söz varlığının zenginleşmesinde etkili bulduğu, karikatürleri Türkçe öğretiminde etkili bir araç olarak gördüğü, ders kitaplarındaki karikatür sayısını ise yeterli bulmadığı belirlenmiştir. Hem öğretmenler hem de öğrenciler karikatürlerin dersi verimli kıldığı düşüncesine sahiptir. Bu bulgular, karikatürlerin öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerini desteklediğini de göstermektedir. Çalışma sonucunda; Türkçe derslerinde kullanılan karikatürlerin öğrencilerin dile hâkim olmak, dili doğru ve etkili kullanmak açısından gerekli olan becerileri kazanmalarında, öğrenilenlerin kalıcı olması ve hayata geçirilmesi noktasında etkili materyaller olabileceği değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Türkçe konularını işleyen karikatürlerden oluşan proje, sergi, yarışma gibi etkinliklerin; öğrencilerin dili doğru kullanmalarına yönelik okul ve sınıf panolarının hazırlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: karikatür, Türkçe dersi, öğretmen-öğrenci görüşleri

The Place Of Cartoons In Developing Children's Skills In Using Turkish Correctly And Effectively: Teacher-Student Opinions

Abstract

As a result of developments in the 21st century, the concept of multiliteracy has gained importance. Cartoon literacy, a form of visual literacy, makes learning easier and more fun with the visual support provided by cartoons. Cartoons develop children's sense of humor and help them understand the importance of correct language use. This study aims to determine the role of cartoons used for the specified purposes in developing children's ability to use Turkish correctly and effectively, based on the opinions of teachers and students. The study examined criteria such as using the language according to its rules and choosing Turkish words.

This qualitative study used a semi-structured interview form to determine the role of cartoons in the development of children's ability to use Turkish accurately and effectively, and the data was analyzed using content analysis. The study group consisted of Turkish teachers and middle school students working in the city center of Muğla who use cartoons as teaching materials. According to the research findings, almost all of the participants enjoy reading cartoons. The parallel rates of teachers and students reading cartoons indicate that cartoon literacy is a popular literacy style in Turkish language classes.

Participants in both groups found the cartoons used in Turkish lessons effective in enriching students' vocabulary, considered them an effective tool in teaching Turkish, and found the number of cartoons in textbooks insufficient. Both teachers and students believed that cartoons made the lesson more productive. The study concluded that cartoons used in Turkish lessons can be effective tools for helping students acquire the skills necessary for mastering the language, using it correctly and effectively, and ensuring that what they learn is retained and put into practice.

Keywords: cartoon, Turkish lesson, teacher-student opinions

Masal Anlatımıyla Türkçe Öğretimi: Kültürel Miras Temelli Yenilikçi Bir Yaklaşım

Murat Sami Türker¹ & Hazal Aslan^{2,*}

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Anadolu Üniversitesi

² Türk Halkbilimi Anadolu Üniversitesi

hzllasln@gmail.com

Özet

Günümüzde yabancı dil öğretiminde kültürel içerikli anlatıların kullanımı, dilin bir iletişim aracı olmasının ötesinde bir kültür taşıyıcısı olduğu anlayışına dayanmaktadır. Bu yaklaşımdan hareketle, masal anlatımı yöntemi başta Avrupa ülkeleri olmak üzere pek çok eğitim sisteminde dil öğretimi daha eğlenceli, anlamlı ve kalıcı hâle getiren bir öğretim aracı olarak başarıyla uygulanmaktadır. Masalların evrensel anlatı yapısı hem bilişsel hem duyuşsal öğrenme süreçlerini destekleyerek dilin doğal bağlamda edinilmesini kolaylaştırmaktadır. Buna karşın, bu yöntem Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler için yeterince değerlendirilemediği görülmektedir.

Bu bildiride sunulan çalışma, Türkçe öğretiminde masal anlatımına dayalı yenilikçi bir yöntem geliştirerek alana hem kuramsal hem uygulamalı düzeyde yeni bir bakış açısı kazandırmayı amaçlamaktadır. Araştırma, Anadolu Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) bünyesinde yürütülmüş ve Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Araştırmanın temelinde, Eskişehir yöresine ait masalların derlenmesi, sınıflandırılması ve eğitim materyali hâline getirilmesi süreci yer almaktadır. Bu süreç, dil öğretimi destekleyen pedagojik bir uygulama çerçevesiyle, aynı zamanda somut olmayan kültürel mirasın korunması ve yaşatılması açısından da önemli bir kültürel görev üstlenmektedir.

Masalların doğal anlatı yapısı, öğrencilerin dört temel dil becerilerini bütüncül bir şekilde geliştirmelerine imkân tanımaktadır. Ayrıca, masal metinlerinde yer alan semboller, karakterler, yer adları ve geleneksel öğeler aracılığıyla öğrenciler Türk kültürüne özgü değerlerle tanışmakta; böylece kültürel farkındalık, empati ve kültürel aidiyet duygusu kazanmaktadırlar. Çalışma, aynı zamanda dil öğretiminde “anlamlı girdi” (comprehensible input) yaklaşımını temel alarak öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını artırmayı ve dili daha kalıcı biçimde öğrenmelerini sağlamayı hedeflemektedir.

Sonuç olarak, Türkçe öğretiminde anlatı temelli yaklaşımlara duyulan ihtiyaca cevap veren bu çalışma, alan yazına katkı sunarken öğretmenlere de yenilikçi, kültür temelli bir öğretim modeli geliştirme olanağı sağlamaktadır. Bu sayede hem Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yeni bir yöntem önerilmekte hem de yerel kültürel mirasın dijital çağda yeniden üretimi ve aktarımı desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Masal anlatımı, Türkçe öğretimi, kültürel miras, yenilikçi öğretim yöntemleri, anlatı temelli öğrenme

Teaching Turkish Through Storytelling: An Innovative Approach Based on Cultural Heritage

Abstract

The use of culturally rich narratives in foreign language teaching is grounded in the understanding that language functions not only as a means of communication but also as a carrier of culture. In this context, the storytelling method has been effectively utilized in many education systems especially in Europe making language learning more engaging, meaningful, and memorable. The universal narrative structure of fairy tales facilitates language acquisition in a natural context, supporting both cognitive and affective learning processes. However, this method has not yet been sufficiently explored for individuals learning Turkish as a foreign language.

The study presented in this paper seeks to introduce a new theoretical and practical perspective to the field by developing an innovative storytelling-based approach to Turkish language teaching. Conducted at the Turkish Language Teaching Application and Research Center (TÖMER) of Anadolu University and supported by the Scientific Research Projects (BAP) Coordination Unit, the research focuses on collecting, classifying, and transforming fairy tales from the Eskişehir region into educational materials. This process, structured within a pedagogical framework that supports language learning, also serves an important cultural purpose by helping to preserve and sustain intangible cultural heritage.

The natural narrative structure of fairy tales enables students to develop their four basic language skills holistically. Moreover, through exposure to symbols, characters, place names, and traditional elements found in these tales, learners are introduced to values unique to Turkish culture, fostering cultural awareness, empathy, and a sense of belonging. Grounded in the “comprehensible input” approach, the study also aims to enhance students’ motivation and ensure more permanent language acquisition.

Ultimately, this research responds to the need for narrative-based approaches in teaching Turkish as a foreign language, offering educators an innovative, culture-centered teaching model that simultaneously contributes to the preservation and transmission of local cultural heritage in the digital age.

Keywords: Storytelling, Turkish language teaching, cultural heritage, innovative teaching methods, narrative-based learning

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hikaye Türünün Beaugrande ve Dressler'in Metinsellik Ölçütleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Fatma Kamat ^{1,*} & Ömer Solak ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
fatmakamat62@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hikâye türünün pedagojik işlevselliğini Beaugrande ve Dressler'in metinsellik ölçütleri bağlamında kuramsal olarak incelemektedir. Hikâyeler, dil öğretiminde yalnızca dilin doğal bağlamlarda edinilmesine aracılık eden birer araç değil, aynı zamanda kültürel değerlerin aktarımını sağlayan ve öğrencilerin okuma-anlama becerilerini destekleyen metinsel yapılardır. Ne var ki, mevcut öğretim materyallerinin tasarımında metinsellik ölçütlerinin yeterince gözetilmemesi, öğrenenlerin metinleri bütüncül biçimde anlamlandırmalarını zorlaştırmakta, dilsel ve bilişsel kazanımların yüzeysel kalmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda çalışma, hikâye türü materyallerin metinsellik ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmesini gündeme getirerek ölçüt temelli bir yaklaşımın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kuramsal çözümlemeler, ölçütlerin dikkate alınmasının öğrencilerin bilişsel süreçlerini harekete geçirdiğini, metinleri derinlemesine anlamalarına olanak tanıdığını ve kültürel bağlamları kavramalarını kolaylaştırdığını göstermektedir. Böylece, hikâyelerin dil öğretiminde yalnızca dilsel bir girdi olmanın ötesinde kültürel aktarım ve anlam üretim ortamı işlevi gördüğü sonucuna ulaşılmaktadır. Çalışmanın kuramsal sınırlılıkları bulunmakta; alan uygulaması ya da öğrenci verisine dayalı bulgular sunulmamaktadır. Ayrıca yalnızca hikâye türü metinlerle Beaugrande ve Dressler'in yaklaşımına odaklanılmaktadır. Bununla birlikte, elde edilen sonuçlar, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal geliştirme süreçlerinin ölçüt temelli bir yaklaşımla yeniden düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Gelecek araştırmalarda farklı metin türlerinin incelenmesi, deneysel verilerle desteklenmiş çalışmaların gerçekleştirilmesi ve ölçütlerin öğretim tasarımına bütüncül biçimde entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Hikâye Türü, Metinsellik Ölçütleri, Okuma-Anlama, Kültürel Aktarım

Evaluation of the Story Genre in Teaching Turkish as a Foreign Language within the Framework of Beaugrande and Dressler's Textuality Criteria

Abstract

This study theoretically examines the pedagogical functionality of short stories in teaching Turkish as a foreign language within the framework of Beaugrande and Dressler's standards of textuality. Stories are not only vehicles that facilitate the acquisition of language in natural contexts but also textual structures that contribute to the transmission of cultural values and support learners' reading comprehension skills. However, the insufficient consideration of textuality standards in the design of current instructional materials often hinders learners from constructing holistic meaning from texts, resulting in limited linguistic and cognitive outcomes. In this regard, the study highlights the necessity of adopting a criterion-based perspective by evaluating story-type texts through the lens of textuality standards.

The theoretical analysis demonstrates that integrating these standards stimulates learners' cognitive processes, enhances their ability to comprehend texts in depth, and facilitates their understanding of cultural contexts. Consequently, stories emerge not merely as linguistic input but as vehicles of cultural transmission and meaning construction. The study is limited to a theoretical framework, excluding empirical fieldwork or learner data, and focuses exclusively on the story genre and Beaugrande and Dressler's approach. Nevertheless, the findings underscore the importance of reconsidering material development processes in teaching Turkish as a foreign language through a criterion-based approach. Future research should explore different text types, incorporate empirical data, and aim to integrate textuality standards into instructional design in a more comprehensive manner, thereby enriching both the quality and functionality of teaching materials.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Short Story, Standards of Textuality, Reading Comprehension, Cultural Transmission

Dil Öğretimini Yeniden Düşünmek: Dil Öğrenen Özerkliği

Safiye Günel ^{1,*} & Banu Özdemir ²

¹ Kütahya Dumlupınar Üniversitesi TÖMER

² Türkçe Öğretmenliği Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

safye.gunel@gmail.com

Özet

Öğrenen özerkliği, bireyin kendi öğrenme sürecinin sorumluluğunu üstlenebilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu sorumluluk, öğrenme hedeflerini belirleme, uygun yöntem ve stratejileri seçme, öğrenme sürecini izleme ve sonuçları değerlendirme gibi kritik aşamaları kapsar. Dil öğretiminde amaç, bireylerin yalnızca dil bilgisel yapılarını öğrenmeleri değil aynı zamanda dili iletişimsel, kültürel ve işlevsel yönleriyle de etkili biçimde kullanabilmeleridir. Bu noktada öğrenen özerkliği, öğrencinin öğrenme sürecinde pasif bir alıcıdan ziyade aktif bir katılımcı haline gelmesini sağlayarak anlamlı, kalıcı ve sürdürülebilir bir öğrenme deneyiminin temelini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı, yabancı dil öğretiminde öğrenen özerkliği kavramını kuramsal bir çerçevede ele alarak, bu kavramın dil öğretimiyle olan çok yönlü ilişkisini derinlemesine incelemektir. Çalışmada, öğrenen özerkliğinin tarihsel gelişimi, temelini oluşturan yaklaşımlar ve çağdaş dil öğretimindeki işlevsel yeri ele alınacaktır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı betimsel bir literatür derlemesi olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda, öğrenen özerkliği alanında yapılan ulusal ve uluslararası araştırmalar sistematik biçimde incelenecek ve kuramsal bir çerçeve içerisinde değerlendirilecektir. Dil öğretiminde öğrenen özerkliğinin önemini kuramsal olarak ortaya koymak ve bu alanda farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenen özerkliği, dil öğretimi, yabancı dil öğrenimi

Rethinking Language Teaching: Language Learner Autonomy

Abstract

Learner autonomy is defined as the individual's ability to take responsibility for their own learning process. This responsibility encompasses critical stages such as setting learning goals, selecting appropriate methods and strategies, monitoring the learning process, and evaluating the results. The aim in language teaching is not only for individuals to learn linguistic structures but also to be able to use the language effectively in its communicative, cultural, and functional aspects. At this point, learner autonomy forms the basis of a meaningful, lasting and sustainable learning experience by enabling the learner to become an active participant rather than a passive recipient in the learning process. Accordingly, the main objective of this study is to examine the concept of learner autonomy in foreign language teaching within a theoretical framework and to explore its multifaceted relationship with language teaching in depth. The study will address the historical development of learner autonomy, the approaches that form its basis, and its functional place in contemporary language teaching. The study is designed as a descriptive literature review based on a qualitative research approach. Within this scope, national and international studies conducted in the field of learner autonomy will be systematically examined and evaluated within a theoretical framework. The aim is to theoretically demonstrate the importance of learner autonomy in language teaching and to raise awareness in this field.

Keywords: Learner autonomy, language teaching, foreign language learning

Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi Bağlamında *Yalancılar Ülkesi*

Esma Dumanlı Kadızade ^{1,*} & Nevrez Arslan ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Mersin Üniversitesi
esma-dumanli@hotmail.com

Özet

Rodari'nin *Yalancılar Ülkesi* adlı telif eserinde Mussolini' den ilham aldığı zorba kral Giacomone ile irreel evrende bir savaşa girer. Ancak savaşma yöntemi çok farklıdır: Egemen güç, kel kafalı korsan kral Giacomone'yi halk nazarında onların açıklarını ironik bir yolla yüzlerine vurmak ve karikatürize etmektir. Gianni Rodari'nin *Yalancılar Ülkesi* kitabında da toplumsal eleştirilerin yer aldığı fantastik kurgu söz konusudur. Fantastik kurgu, reel ve irreel dünya ayrımlarının bulunduğu bir düzlemde oluşturulan kurgusal bir türdür. Öte yandan eserde kahraman, karşısına çıkan bir sorunu reel-irreel düzlemde yolculuklar yaparak tılsımlı nesneler veya kişiler aracılığıyla çözüme kavuşturmaya çalışır. Bunun sonunda eserdeki kahramanın, karşısına çıkan sorunların üstesinden gelmesi ve bir dönüşüm yaşaması beklenir. Bu çalışmada ise İtalyan çocuk edebiyatı yazarı Gianni Rodari'nin *Yalancılar Ülkesi* adlı eseri fantastik kurgu bağlamında incelenecektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır ve içerik analizi yöntemiyle fantastik kodlar bakımından eserin kurgusu analiz edilmiştir. İçerik analizinde amaç, toplanan verilerde tekrarlanan olay veya olgulardan temalar çıkarmak ve bunları belirli kodlar kapsamında birleştirmektir. Araştırmada fantastik kurgu inceleme teorisi kapsamında geliştirilen kodlar kullanılmıştır. Bunlar: “Kararsızlık, kaçış ve uzaklaşma, uzam (zaman ve mekân), düş, tılsımlı nesneler, yolculuk ve kişiler” kodlarıdır. Sonuç olarak fantastik kurguyu oluşturan kodların tümüne eserde yer verildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda *Yalancılar Ülkesi* adlı telif eserin fantastik kurguya sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Gianni Rodari, Toplumcu Gerçekçilik, *Yalancılar Ülkesi*, Fantastik Kurgu, Çocuk Edebiyatı, Türkçe Eğitimi

The Country Of Liars in the Context of Fantastic Fiction Analysis Theory

Abstract

In Rodari's copyrighted work *The Land of Liars*, he engages in a battle in an unreal universe with the tyrannical king Giacomone, inspired by Mussolini. However, the method of warfare is very different: the dominant power is to ironically expose the shortcomings of the bald pirate king Giacomone in the eyes of the people and caricature him. Gianni Rodari's *The Land of Liars* is a work of fantasy fiction that also contains social criticism. Fantasy fiction is a fictional genre created on a plane where the real and unreal worlds meet. On the other hand, in the work, the hero tries to solve the problems he encounters by traveling through the real-unreal plane and using magical objects or people. As a result, the hero in the work is expected to overcome the problems he encounters and undergo a transformation. This study examines Italian children's literature author Gianni Rodari's work *The Land of Liars* within the context of fantasy fiction. The document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study, and the work's plot was analyzed in terms of fantasy codes using content analysis. The aim of content analysis is to derive themes from recurring events or phenomena in the collected data and to combine them under specific codes. The codes developed within the framework of the fantasy fiction analysis theory were used in the study. These are: "Indecision, escape and distancing, space (time and place), dream, magical objects, journey, and characters." As a result, it was determined that all codes constituting fantastic fiction were present in the work. In this context, it can be said that the copyrighted work titled *The Land of Liars* possesses fantastic fiction.

Keywords: Gianni Rodari, Socialist Realism, *The Land of Liars*, Fantasy Fiction, Children's Literature, Turkish Education

Fantastik Kurgu İnceleme Teorisi Bağlamında Aslı Der'in Eserleri

Esma Dumanlı Kadızade ^{1,*} & Ezel Türkmenoğlu ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Mersin Üniversitesi
esma-dumanli@hotmail.com

Özet

Fantastik, kahramanları reel ile irreel arasındaki ayrım; yolculuk öğeleriyle buluşturup tılsımlı nesneler ile irreel evrende güçlendiren, akabinde kahramanın dönüşüm yaşayarak reel evrene dönmesini sağlayan bir türdür. Fantastik unsurlara sözlü kültürden günümüze kadar gelen destanlarda, mitlerde ve efsanelerde sıklıkla rastlanır. Bu çalışmada, Türk çocuk edebiyatı yazarlarından Aslı Der'in; Küçük Cadı Şeroks, Büyük Tuzak, Barış Odaları, Tehlikeye 3 Yolculuk, Kayıp Rüyacı adlı eserleri fantastik kurgu inceleme teorisi bağlamında değerlendirilecektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi, veri toplama aracı olarak ise doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada Aslı Der'in adı anılan eserleri, fantastik kurgu teorisinde yer alan; kişiler, uzam, tılsımlı nesne, yolculuk, kaçış ve uzaklaşma, kararsızlık kodlarına göre incelenmiştir. “Sonuç olarak “Küçük Cadı Şeroks”, “Büyük Tuzak”, “Barış Odaları”, “Kayıp Rüyacı”, “Tehlikeye 3 Yolculuk” eserlerinde düş, yolculuk, kişiler, tılsımlı nesne, uzam (zaman ve mekân) ve kararsızlık kodlarının tamamına rastlanmıştır. Sonuç olarak Aslı Der'in eserleri değerlendirildiğinde eserler fantastik kurgu inceleme teorisinde yer alan kodlara sahip olup tür özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Fantastik kurgu inceleme teorisi, Kodlar

Aslı Der's Works in the Context of Fantasy Fiction Analysis Theory

Abstract

Fantasy is a genre that brings together heroes caught between the real and the unreal; it combines elements of journey with magical objects to empower them in the unreal world, and then enables the hero to undergo a transformation and return to the real world. Fantastic elements are frequently encountered in epics, myths, and legends that have been passed down from oral culture to the present day. In this study, the works of Turkish children's literature author Aslı Der, namely Küçük Cadı Şeroks (Little Witch Sheroks), Büyük Tuzak (The Great Trap), Barış Odaları (Rooms of Peace), Tehlikeye 3 Yolculuk (Three Journeys to Danger), and Kayıp Rüyacı (The Lost Dreamer), will be evaluated in the context of fantastic fiction analysis theory. Qualitative research method was used in the study, and document analysis technique was used as a data collection tool. In the study, Aslı Der's aforementioned works were examined according to the codes of characters, space, magical objects, journey, escape and distancing, and indecision in fantasy fiction theory. "As a result, all of the codes of dream, journey, characters, enchanted object, space (time and place), and indecision were found in the works "The Little Witch Sheroks," "The Great Trap," "Rooms of Peace," "The Lost Dreamer," and "Journey to Danger 3." In conclusion, when Aslı Der's works are evaluated, it can be said that they possess the codes found in the theory of fantasy fiction analysis and carry the characteristics of the genre.

Keywords: Children's Literature, Fantasy Fiction Analysis Theory, Codes

Okuma Katılımı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Gökçen Göçen ^{1,*}, Tuğba Yılmaz Bingöl ², Zeynep Fındık ² & Kerim Gedik ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
ggocen@fsm.edu.tr

Özet

Öğrencilerin gönüllü ve sürdürülebilir bir şekilde okuması olarak tanımlanabilen okuma katılımı, bir zorunluluktan daha çok okumanın kişisel ilgi, merak ve öğrenme isteği ile deneyimlenmesini ifade etmektedir. Öğrencilerin okuma sürecinde davranışsal, duyuşsal, sosyal ve bilişsel olarak aktif bir şekilde yer alması okuma katılımını, okuma alışkanlığını kazanmada ve okumayı yaşam boyu sürdürmede önemli bir değişken hâline getirmektedir. Bununla birlikte yapılan araştırmalar okuma katılımının, öğrencilerin okuduğunu anlama sürecini olumlu yönde etkileyen önemli bir unsur olduğunu da ortaya koymaktadır. İfade edilen önemden hareketle bu araştırmada McGeown ve Smith (2024) tarafından geliştirilen “Reading Engagement Scale” isimli ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda Türkçeye çevrilen ölçek, İstanbul’da bir ilkokulda öğrenim gören 269 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Davranışsal, duygusal, bilişsel ve sosyal boyut olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan ölçeğin uygulanmasından elde edilen verilerden hareketle dilsel geçerlilik, yapı geçerliliği, güvenirlik ve yakınsaklık geçerliliği ile ölçüt geçerliliğine yönelik analizleri yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ($\chi^2/df = 1.549$, RMSEA = .034, IFI = .946, CFI = .945, TLI = .936) modelin mükemmel ve kabul edilebilir uyum sergilediği görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alpha değerlerinin ölçeğin davranışsal boyutu için .705, duygusal boyutu için .612, bilişsel boyutu için .674, sosyal boyutu için .718 ve tümü için .862 olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda Türkçeye uyarlanan “Okuma Katılımı Ölçeği”nin Türk kültüründe kullanımının uygun olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Okuma Becerisi, Okuma Katılımı

Adaptation of the Reading Engagement Scale into Turkish

Abstract

Reading engagement, defined as students' voluntary and sustainable participation in reading, refers to experiencing reading through personal interest, curiosity, and the desire to learn rather than as an obligation. Behavioral, emotional, social, and cognitive involvement of students in the reading process makes reading engagement an important variable in acquiring reading habits and maintaining reading throughout life. Moreover, research indicates that reading engagement is a significant factor that positively influences students' reading comprehension processes. Based on this importance, the present study aimed to adapt the "Reading Engagement Scale" developed by McGeown and Smith (2024) into Turkish culture. The scale, translated into Turkish in line with expert opinions, was administered to 269 fourth-grade students attending a primary school in Istanbul. The Turkish version of the scale consists of 24 items and four dimensions: behavioral, emotional, cognitive, and social. Data obtained from the implementation were analyzed to examine linguistic validity, construct validity, reliability, convergent validity, and criterion validity. Confirmatory factor analysis results ($\chi^2/df = 1.549$, RMSEA = .034, IFI = .946, CFI = .945, TLI = .936) showed that the model demonstrated excellent and acceptable fit indices. Cronbach's Alpha values were found to be .705 for the behavioral dimension, .612 for the emotional dimension, .674 for the cognitive dimension, .718 for the social dimension, and .862 for the total scale. In this context, it was concluded that the Turkish-adapted "Reading Engagement Scale" is suitable for use within Turkish culture.

Keywords: Turkish Language Education, Reading Skill, Reading Engagement

Yabancı Dil Olarak Rusça Öğretiminde Masalın Yeri: Türkiye örneğinde Dilsel-Kültürel Potansiyel ve Yöntemsel Yaklaşımlar

Olga Zencirci

Rus Dili ve Edebiyatı Artvin Çoruh Üniversitesi
olgazencirci@artvin.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Rus masalının Türk öğrencilere Rusçanın yabancı dil olarak öğretilmesindeki didaktik potansiyelini ve çok yönlü işlevlerini incelemektedir. Türkiye’de Rus dili ve kültürüne artan ilgi bağlamında, masallar yalnızca dilsel yeterliliğin geliştirilmesine hizmet eden araçlar olarak değil, aynı zamanda kültürlerarası anlayışı derinleştiren pedagojik kaynaklar olarak değerlendirilmektedir. Masalların dil öğretimindeki yeri, deyimsele ifadelerin ve sözcük temelli kazanımların edinimiyle birlikte, fiil türleri ve özellikle hareket fiilleri gibi dilbilgisel kategorilerin öğretilmesi açısından ele alınmaktadır. Ayrıca masalların ritmik yapısı ve tekrara dayalı anlatım biçimi, fonetik becerilerin gelişimine katkı sağlayan önemli unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmada, masalların kültürel içeriğine özel bir vurgu yapılmakta; Baba-Yaga ve Aptal İvan gibi arketipik figürler aracılığıyla Rus halkının zihniyeti, değer sistemi ve dünya görüşü öğrencilere aktarılmaktadır. Bu bağlamda masal, yalnızca dilsel bir araç değil, aynı zamanda kültürel bir yansıma ve aktarım aracıdır. Rus ve Türk masal gelenekleri karşılaştırmalı olarak analiz edilerek, iki kültür arasındaki benzerlikler ve özgün farklılıklar ortaya konulmuştur. Bu karşılaştırma, Türk öğrenci kitlesi için masalı kültürlerarası bir köprü olarak konumlandırmaktadır.

Makalenin sonunda, masalların eğitim sürecinde nasıl seçileceği ve işleneceğine dair yöntemsel öneriler sunulmakta; metin adaptasyonu, görselleştirme teknikleri ve etkileşimli görevlerin entegrasyonu gibi uygulamalı yaklaşımlar vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, masalların sistematik kullanımı hem dilsel hem de sosyokültürel yeterliliğin gelişimini desteklemekte, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırmakta ve onları Rusça konuşulan ortama daha etkin biçimde dahil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Rusça, Rus masalı, Türk öğrenci kitlesi, kültürlerarası iletişim, sözlü halk edebiyatı, dilsel yeterlik, sosyokültürel yeterlik

The Role of Fairy Tales in Teaching Russian as a Foreign Language: Linguistic-Cultural Potential and Methodological Approaches in the Turkish Context

Abstract

This study examines the didactic potential and multifaceted functions of Russian fairy tales in teaching Russian as a foreign language to Turkish students. Within the framework of growing interest in Russian language and culture in Türkiye, fairy tales are regarded not only as tools for enhancing linguistic competence but also as pedagogical resources that deepen intercultural understanding. The role of fairy tales in language instruction is addressed through the acquisition of idiomatic expressions and vocabulary, as well as grammatical categories such as verb types and, in particular, verbs of motion. Additionally, the rhythmic structure and repetitive narrative style of fairy tales are highlighted as key elements contributing to the development of phonetic skills.

The cultural content of fairy tales is given special emphasis in this study. Archetypal figures such as Baba Yaga and Foolish Ivan serve as vehicles for conveying national values, mentalities, and worldviews, positioning the fairy tale as both a linguistic and cultural reflection tool. A comparative analysis of Russian and Turkish fairy tale traditions reveals both similarities and distinctive differences, reinforcing the idea of fairy tales as an intercultural bridge for Turkish learners.

In the final section, methodological recommendations are offered regarding the selection and implementation of fairy tales at various stages of the educational process. Practical approaches such as text adaptation, visualization techniques, and the integration of interactive tasks are emphasized. Ultimately, the systematic use of fairy tales supports the development of both linguistic and sociocultural competence, enhances student motivation, and fosters deeper engagement with Russian-speaking environments.

Keywords: Russian as a foreign language, Russian fairy tale, Turkish student population, Intercultural communication, Oral folk literature, Linguistic competence, Sociocultural competence

Daha Kapsayıcı Yabancı Dil Sınıfları İçin Dilbilgisi Öğretiminin Farklılaştırılması

Meliha R. Simsek

İngilizce Öğretmenliği Sakarya Üniversitesi
malliday@gmail.com

Özet

Dijital teknolojiler ile nice siyasal, ekonomik, bölgesel ve sağlık alanındaki krizlerin son otuz yıldaki hızlı yükselişi sayesinde, insanların, göçe zorlanmış, ikna edilmiş veya gönüllü olmalarından bağımsız olarak, dünya çapındaki sürekli artan hareketliliği, yalnızca dil öğrencilerinin çeşitliliğini artırmakla kalmayıp, onların anlamları ifade etme, iletme biçimi ile ana dillerinin (D1) 21. yüzyıl ikinci/yabancı dil (D2) sınıfındaki rolünü de dönüşüme uğratmaktadır. Çok dillilik sonrası bu yeni dönemde, hem D2 öğrencileri hem de öğretmenleri, anlatısal içerikler, araçlar ve ortamlar arasındaki araçlar olarak, anlam üretme ve öğrenme süreçlerinin etkilliğini artırmak amacıyla bütünleştirilmiş kaynakların stratejik kullanımına yönelmeye gereksinim duymaktadır. Bu nedenle, mevcut çalışma İngilizcede edilgenleştirmeyi öğretmeyi hedefleyen geleneksel, budun-merkezci bir ders kitabı malzemesini, bağımsız dil kullanıcılarının yalnızca dilsel becerileri ve disiplinlerarası içeriği (dil sanatları ve tarih) bütünleştirmesine değil, dillerin (D1/D2), kültürlerin (kaynak kültür, hedef kültür ve uluslararası hedef kültürler), iletişimsel ortamların (metinsel olan/olmayan) sınırlarını aşmasına ve böylelikle dillerarası geçişlilik ve çoklu ortam öyküleme teknikleri aracılığıyla dilsel (i.e. izleksel gelişim) ve kültürel farkındalık geliştirmesine yardım edecek şekilde nasıl uyarlanabileceğini göstermeye odaklanmıştır. Bu amaçla, örnek sınıfıçi öğretim etkinlikleri geliştirilirken, altı aşamalı (giriş/dikkat çekme, hedef dili tanıtmak/bağlamlama, dile odaklanma, anlamayı denetleme, denetimli dilsel alıştırma ve serbest dilsel üretim) bir ders deseni benimsenmiş ve dersin pekiştirme aşaması için ise kapsayıcı ve öğrenme dostu ortamlar yaratmak amacıyla, kültürlerarası çoklu ortam grup projelerinin kullanımına başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Budun-merkezcilik, çoklu ortam öyküleme, dillerarası geçişlilik, kültürel farkındalık

Differentiating Grammar Instruction For More Inclusive L2 Classrooms

Abstract

Due to the rapid rise of digital technologies, and numerous political, economic, regional and health crises over the last three decades, the ever increasing mobility of people worldwide, independent of whether they are forced, induced or volunteering to migrate, is not only multiplying the varieties of language learners, but also transforming the way they communicate meanings, and the role of their first languages (L1) in the 21st century second/foreign language (L2) classroom. In this new age of post-multilingualism, both L2 learners and their teachers, as intermediaries between expressive contents, mediums and modalities, need to turn to the strategic use of combined resources for optimising their meaning-making and learning processes. Consequently, this study focused on demonstrating how a conventional, ethnocentric coursebook text on the teaching of passivisation could be manipulated in such a way as to help independent users of English to integrate not only language skills and interdisciplinary content (language arts and history), but also transcend boundaries of languages (L1/L2), cultures (source, target and international target cultures) and modes of communication (text and non-text), and in so doing, develop language (i.e. thematic progression) and cultural awareness through the use of translanguaging and multimodal storytelling techniques. To this end, a six-stage lesson design (lead-in, introducing/contextualising target language, language focus, checking comprehension, controlled language practice, freer language use) was adopted while devising exemplary classroom activities, and as for consolidation, the use of cross-cultural multimodal group projects were employed for creating inclusive and learning-friendly environments.

Keywords: Cultural awareness, ethnocentrism, multimodal storytelling, translanguaging

Dijital Araçlar Yoluyla Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenci Katılımını Arttırmak

Talha Erdalı

Yabancı Diller Yüksekokulu Gazi Üniversitesi
talhaerdali@gazi.edu.tr

Özet

Teknoloji araçlarının kullanımı hayatımızın her alanında olduğu gibi eğitim ve öğretim faaliyetlerinde de önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, eğitim kurumlarının ilk kademesinden en üst kademesine kadar teknoloji araçlarının erişimini sağlamak ve bu araçların etkin kullanımını artırmak, değişen ve küreselleşen dünya gereksinimlerini karşılamada kritik bir önem arz etmektedir. Ayrıca eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapılandırılmasında ve planlanmasında, öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alınması ve bu ihtiyaçların karşılanması için uygun teknoloji çözümlerin getirilmesi eğitimde beklenen başarıyı getirecektir. Bu bağlamda, öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik bir yaklaşım ile derslerde kullanılacak etkinlikler ve materyaller hazırlamak, öğrenci başarısını artıracığı aşikardır. Öğrenci başarısını artırmanın bir yolu, öğrenci katılımını artırmak ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda, bu atölye çalışmasının temel amacı, bazı dijital araçların tanıtımını yaparak, bu araçların ders materyalleri hazırlama süreçlerine dahil edilmesini sağlamak ve dolayısıyla yabancı dil eğitiminde öğrenci katılımını artırmak olacaktır. Başka bir deyişle bu atölye çalışmasında, yabancı dil eğitiminde öğrenci katılımını artırabilmek için, eğitimcilere ders içi etkinliklerin ve materyallerin hazırlanmasında kullanabilecekleri dijital araçlar hakkında fikir ve görüşler paylaşılacaktır. Bu atölye çalışmasının eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlere ve katılımcı akademisyenlere faydalı olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Katılımı, Dijital Araçlar, Yabancı Dil Eğitimi

Leveraging Student Engagement in Foreign Language Education

Abstract

The use of technology tools plays an important role in education and teaching activities, as it does in every area of our lives. Therefore, ensuring access to technology tools from the primary to the highest levels of educational institutions and increasing the effective use of these tools is critical in meeting the needs of a changing and globalizing world. Furthermore, taking student needs into account in the structuring and planning of education and teaching activities and introducing appropriate technological solutions to meet these needs will bring about the expected success in education. In this context, it is clear that preparing activities and materials that can be used in lessons with an approach tailored to students' interests and expectations will increase student success. One way to increase student success is to increase student engagement. In this context, the primary objective of this workshop is to introduce several digital tools, ensure their integration into the course material preparation process, and thereby enhance student engagement in foreign language education. In other words, this workshop will share ideas and opinions about digital tools that educators can use to prepare in-class activities and materials in order to increase student engagement in foreign language education. This workshop aims to be beneficial to teachers working in educational institutions and participating academics.

Keywords: Student Engagement, Digital Tools, Foreign Language Education

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dilbilginin Ötesi: Kültürel ve Kimliksel Boyutların Dil Edinimine Etkisi

Aiman Anhar

Eğitim Fakültesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
aimananhar11@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilbilgisi temelli geleneksel yaklaşımların ötesine geçerek kültürel ve kimliksel boyutların dil edinimi üzerindeki etkisini derinlemesine incelemektedir. Günümüzde dil öğrenimi, sadece sözcük dağarcığını geliştirmek ya da dilbilgisel kuralları ezberlemekten ibaret değildir. Dil, bir toplumun tarihi, kültürel değerleri, düşünce biçimleri ve sosyal ilişkileriyle iç içe geçmiş yaşayan bir sistemdir. Bu nedenle, Türkçe öğretiminde yalnızca dilbilgisine odaklanmak, öğrenenlerin dili kültürel ve duygusal bağlamından kopuk bir biçimde edinmesine yol açabilir. Araştırma, kültürel farkındalık, kimlik inşası ve kültürlerarası iletişimin öğrencilerin motivasyonu, iletişim yeterliği ve hedef dile karşı geliştirdikleri tutum üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışma, dilbilgisi merkezli öğretim anlayışını kültürel ve kimliksel öğeleri içeren yaklaşımlarla karşılaştırarak, dil öğretiminde daha bütüncül ve insan odaklı bir model önermektedir. Ayrıca, öğrencilerin Türk kültürüne maruz kalma düzeyinin, kimlik algılarının ve sosyal etkileşimlerinin öğrenme sürecine nasıl katkı sağladığı da tartışılmaktadır. Elde edilen bulguların, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür ve kimlik temelli uygulamaların öğrenenlerin dili daha anlamlı, kalıcı ve içselleştirilebilir bir biçimde edinmelerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma dil öğretiminin yalnızca dilbilgisel bir süreç değil, aynı zamanda kültürel farkındalık, kimlik gelişimi ve duygusal bağlılık gerektiren çok boyutlu bir deneyim olduğunu vurgulamaktadır.

Ayrıca, bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin geleceğine yönelik yeni bir bakış açısı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Dil öğretiminde kültürel ve kimliksel bileşenlerin bütünleştirilmesi, öğrenme sürecini yalnızca akademik bir etkinlik olmaktan çıkararak daha derin, deneyimsel ve etkileşimli bir yapıya dönüştürmektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin dili bir iletişim aracı olmanın ötesinde bir aidiyet ve kimlik unsuru olarak görmelerine olanak tanır. Böylece Türkçe, sadece öğrenilen bir yabancı dil değil, aynı zamanda kültürler arası anlayışı güçlendiren ve bireyler arasında empati kurmayı teşvik eden bir köprü hâline gelir. Bu bakış açısının, Türkçe öğretiminde hem pedagojik hem de kültürel düzeyde yeni ufuklar açacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kültür, kimlik, dil edinimi, kültürel farkındalık, kültürlerarası iletişim, aidiyet, kimlik inşası, dilbilgisi ötesi yaklaşımlar, empati.

Beyond Grammar in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Impact of Cultural and Identity Dimensions on Language Acquisition

Abstract

This study explores the role of cultural and identity dimensions in teaching Turkish as a foreign language, moving beyond traditional grammar-based instruction. In today's globalized world, language learning is not limited to memorizing words or mastering grammar; it is a journey into the cultural, emotional, and social essence of another community. Language reflects the history, worldview, and identity of its speakers, and teaching Turkish solely through grammar can weaken the link between linguistic competence and real communication. This research examines how cultural awareness, identity formation, and intercultural interaction affect learners' motivation, communication skills, and attitudes toward the target language. It compares grammar-focused methods with approaches that integrate cultural and identity-based elements, proposing a more holistic and human-centered framework for Turkish language education. The study also discusses how exposure to Turkish culture and authentic interaction contribute to more meaningful and lasting learning experiences. The findings show that integrating culture and identity enhances both language performance and intercultural understanding. Ultimately, this research emphasizes that language teaching should move beyond grammar to include culture, identity, and human connection as essential parts of the learning process.

In addition, this study aims to offer a new perspective on the future of teaching Turkish as a foreign language. Integrating cultural and identity-based components into language education transforms learning from a purely academic task into a deeper, experiential, and interactive process. This approach enables learners to view the language not merely as a means of communication but as an element of belonging and identity. In this way, Turkish becomes more than just a foreign language to be learned—it turns into a bridge that strengthens intercultural understanding and encourages empathy among individuals. It is believed that this perspective will open new horizons for both the pedagogical and cultural dimensions of teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, culture, identity, language acquisition, cultural awareness, intercultural communication, sense of belonging, identity construction, beyond grammar approaches, empathy.

Sınır Tanımayan Drama: Dil, Yaratıcılık ve Sosyal Bağlantı İçin Bir Araç Olarak Çevrimiçi Tiyatro

Murat Akbıyık ^{1,*} & Judy Monthie Doyum ²

¹ Yabancı Diller Bölümü Biruni Üniversitesi

² İngilizce Öğretmenliği Boğaziçi Üniversitesi

murat_akbiyik@yahoo.com

Özet

Bu bildiri, Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü (FLED) mezunlarından oluşan ve kendilerini "The Magnificent 7" olarak adlandıran FLED Drama Ekibi'nin deneyimlerini sunmakta; tiyatro sanatını dijital çağda nasıl yeniden tasarladıklarını ve mezuniyetten yıllar sonra çevrimiçi performanslar aracılığıyla sanatsal ve akademik bağlarını nasıl sürdürdüklerini incelemektedir. Drama eğitiminin dil öğrenimi, yaratıcılık ve iletişimdeki temel değerini ele alarak başlamakta, Covid-19 döneminin yaratıcı dramayı çevrimiçi mecralara nasıl taşıdığını açıklamaktadır. Ekibin yolculuğu, 2021'deki ilk performans olan CATS'ten, 2022'de teknik ve sanatsal koordinasyonu geliştirdikleri The Lion King'e; aynı yıl daha derin temaları işledikleri Rashomon'a ve en güçlü konuları işleyen projeleri olan 2024'teki Anna Karenina'ya uzanan kronolojik bir hikâye sunmaktadır. Farklı ülkelerde yaşayan ekip, farklı zaman dilimlerinde provalar ve sanal set tasarımları gibi çevrimiçi işbirliğinin lojistik ve teknik zorluklarının üstesinden gelmek için uyguladıkları yaratıcı çözümleri paylaşmaktadır. Bu süreç, ekip üyelerinin sosyal bağlanmalarına, eğitimci ve oyuncu kimliklerini sürdürmelerine ve yeni bir dijital hikâye anlatımı biçimi öğrenmelerine olanak tanımıştır. Bu proje yalnızca sanatsal bir başarı değil, aynı zamanda yabancı dili eğitime yaratıcı bir bakış açısı, kültürlerarası iletişim ve yaşam boyu öğrenme için yeni bir modeldir. Çalışmamız, yabancı dil eğitiminde sanal dramanın potansiyelini tartışmak ve "Mesafe dramayı durduramaz; onu dönüştürür" fikrini vurgulayarak diğer eğitimcileri ve sanatçıları çevrimiçi performansı keşfetmeye davet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi, Drama, Yaratıcı İşbirliği, Öğretmen Kimliği, Yaşam Boyu Öğrenme

Drama without Borders: Online Theatre as a Tool for Language, Creativity, and Social Connection

Abstract

This presentation explains the experiences of the FLED Drama Team, comprised of graduates of Boğaziçi University Foreign Language Education Department (FLED), who call themselves "The Magnificent 7." It examines how they reimagined drama in the digital age and how they maintained their artistic and academic connections through online performances years after graduation. It begins by addressing the fundamental value of drama education in language learning, creativity, and communication, and explains how the Covid-19 era has brought creative drama online. The team's journey unfolds chronologically, from their first performance, CATS, in 2021, to The Lion King, where they developed technical and artistic coordination and to Rashomon, where they explored deeper themes in 2022, and to their most powerful project, Anna Karenina, in 2024. The team, based in different countries, shares the creative solutions they implemented to overcome the logistical and technical challenges of online collaboration, such as rehearsals and virtual set designs across different time zones. This process allowed team members to connect socially, maintain their identities as educators and performers, and learn a new form of digital storytelling. This project is not only an artistic achievement but also a creative perspective on foreign language education, a new model for intercultural communication, and lifelong learning. Our work invites other educators and artists to explore online performance by discussing the potential of virtual drama in foreign language education and emphasizing the idea that "Distance cannot stop drama; it transforms it."

Keywords: Foreign Language Education, Drama, Creative Collaboration, Teacher Identity, Lifelong Learning

Türkiye Bağlamında İngilizce Öğretmenlerinin İyi Oluş Düzeyleri ile Sosyal Adalet İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Dila Bozkurt

English Language Teaching Department Çanakkale Onsekiz Mart University
dilabozkurt23@outlook.com

Özet

Bu çalışma, sosyo-ekolojik bir çerçeve temel alınarak, Türkiye bağlamında İngilizce öğretmenlerinin iyi oluş düzeyleri ile sosyal adalet inançları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırmada, Türkiye'nin çeşitli bölge ve kurumlarında görev yapan öğretmenlerden toplanan nicel verilerden yararlanılmıştır. Katılımcıların mesleki iyi oluş ve sosyal adalet savunuculuğu düzeylerini değerlendirmek amacıyla Öğretmen İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ) ve Sosyal Meseleleri Savunma Ölçeği (SMSÖ) kullanılmıştır. Bulgular, katılımcıların genel olarak orta düzeyde iyi oluşa sahip olduğunu, en yüksek puanın örgütsel iyi oluş boyutunda, en düşük puanın ise iş yükü iyi oluş boyutunda olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, işe bağlı stresin süregelen etkisini göstermektedir. Cinsiyet ve yaşın iyi oluşu anlamlı düzeyde etkilediği, kadın ve daha ileri yaştaki öğretmenlerin belirli boyutlarda daha yüksek puanlar bildirdiği saptanmıştır. Devlet okullarındaki meslektaşlarına kıyasla, özel okul öğretmenlerinin öğrenci etkileşimi iyi oluş düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu ve sosyal adalet savunuculuğunun tüm boyutlarına daha tutarlı bir katılım gösterdikleri görülmüştür. Benzer şekilde, Marmara Bölgesi'ndeki katılımcılar daha güçlü savunuculuk eğilimleri sergilemiştir. Korelasyon analizi, iyi oluş ve sosyal adalet inançları arasında istatistiksel olarak anlamlı ancak zayıf ve pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu durum, söz konusu yapılar ilişkili olsa da dış engellerin aralarındaki etkileşimi sınırlandırabileceğini düşündürmektedir. Bulgular, öğretmenlerin sosyal adalet inançları ile bu inançları eyleme dökmeye kapasiteleri arasında bir farklılık olduğuna işaret etmektedir. Bu farklılığın tükenmişlik, kurumsal sınırlılıklar veya pedagojik destek eksikliği gibi sistemsel kısıtlamalardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, öğretmen iyi oluşunu ve sosyal adalet katılımını etkileyen bireysel ve bağlamsal faktörleri ele alan eleştirel pedagojik çerçevelere duyulan ihtiyacı vurgulamakta ve İngilizce öğretimi alanında politika ve mesleki gelişim için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen iyi oluşu, sosyal adalet, İngilizce öğretmenleri, eleştirel pedagoji, öğretmen savunuculuğu

An Investigation of the Relationship between EFL Teachers' Well-being Levels and Social Justice Beliefs in the Turkish Context

Abstract

This study investigates the relationship between English as a Foreign Language (EFL) teachers' well-being and their social justice beliefs within the Turkish context, guided by a socio-ecological framework. Drawing on quantitative data collected from in-service teachers across various regions and institutions in Turkey, the study employed the Teacher Well-Being Scale (TWBS) and the Social Issues Advocacy Scale (SIAS) to assess levels of professional well-being and social justice advocacy. The findings reveal that participants generally report moderate levels of well-being, with organizational well-being scoring the highest and workload well-being the lowest, underscoring the ongoing burden of work-related stress. Gender and age were found to significantly influence well-being, with female and older teachers reporting higher scores in specific dimensions. Private school teachers reported significantly higher student interaction well-being and consistently greater engagement with all dimensions of social justice advocacy compared to their public school counterparts. Similarly, participants from the Marmara Region exhibited stronger advocacy tendencies. Correlation analysis demonstrated a statistically significant but weak positive relationship between well-being and social justice beliefs, suggesting that while these constructs are related, the presence of external barriers may limit their interaction. The findings highlight a gap between teachers' social justice beliefs and their capacity to act upon them, potentially due to systemic constraints such as burnout, institutional limitations, or lack of pedagogical support. This study emphasizes the need for critical pedagogical frameworks that address both individual and contextual determinants of teacher well-being and social justice engagement, offering implications for policy and professional development in EFL education.

Keywords: Teacher well-being, social justice, English language teachers, critical pedagogy, teacher advocacy

Bir Başka Dili Ne Kadar Bilmeliyiz?

Hülya Pilancı

Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Eskişehir Technical University
hpilanci@eskisehir.edu.tr

Özet

Dil bilmek bir ülkede sadece kalıcı olmayı değil; aynı zamanda orada başarılı bir yaşam sürmeyi de kolaylaştırmaktadır. Bulunulan ülkenin dilini iyi bilmek, daha başarılı bir entegrasyon süreci geçirmeyi sağlarken; iş hayatında ve sosyal hayatta daha kolay iletişim kurmaya yardımcı olmakta ve vatandaşlık başvurusunu, çalışma iznini almayı da kolaylaştırmaktadır. Bazı ülkeler, yabancılara vatandaş olma ve çalışma izni vermek için belirli bir dil bilgisi bilme şartı koymaktadır. Bu durum özellikle, işin doğası gereği resmî dilin iyi bilinmesini gerektiren eğitim, sağlık, müşteri hizmetleri gibi sektörlerde daha yaygın olmaktadır. Bu ülkelerde, başvuru sahibinin resmî dili yeterli seviyede konuşup anlayabildiğini ölçmek için dil testleri uygulanmaktadır.

Bu görüşlere karşı çıkanlar, göçmenlerin daha eşit fırsatlar ve daha destekleyici bir entegrasyon süreciyle vatandaşlık başvurularını yapabilmelerini savunmaktadırlar. Bu karşı çıkışların temelinde; dil testi uygulamalarının sosyal, kültürel, ekonomik ve insani açıdan doğurduğu eşitsizlikler ve ayrımcılıklar gibi çeşitli faktörler yer almaktadır. Karşı görüşlerde, dilin sadece bir iletişim aracı olmanın ötesinde, toplumsal ve politik faktörlerle şekillenen bir konu olduğu vurgulanmaktadır. Göçmenlerin toplumla entegrasyonu, dil yeterliliğinin çok daha ötesinde sosyal destek, kültürel anlayış ve ekonomik fırsatlar gibi faktörlerle belirlenmektedir. Bu nedenle, dil testlerinin zorunlu tutulması, adalet ve eşitlik ilkeleri açısından sorgulanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yaşanılan ülkenin resmi dilini bilmenin önemini vurgulamak ve farklı devletlerin uyguladığı dil bilme kriterlerini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Veriler tarama yöntemiyle elde edilmektedir; Değerlendirme, verilerin tamamlanmasından sonra yapılarak ülkelerin dillerinin bilinmesi konusunda aldıkları kararlar, kriterler karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilme kriterleri, Dil öğrenme, Dil yeterliği

How Much Language Should We Know?

Hülya Pilancı

Abstract

Knowing a language not only facilitates permanent residence in a country but also facilitates a successful life there. Fluent knowledge of the host country's language facilitates a more successful integration process, facilitates easier communication in business and social life, and makes it easier to apply for citizenship and obtain a work permit. Some countries require foreigners to know a specific language to become citizens and obtain a work permit. This is particularly common in sectors such as education, healthcare, and customer service, where the nature of the work requires a fluent command of the official language. In these countries, language tests are administered to assess applicants' proficiency in the official language.

On the other hand, in countries that impose language proficiency requirements and implement language tests, there are also opposing arguments against these practices. Opponents argue that immigrants should be able to apply for citizenship through more equal opportunities and a more supportive integration process. These objections stem from various factors, including the social, cultural, economic, and humanitarian inequalities and discrimination caused by language tests. Opposing arguments emphasize that language is more than just a means of communication; it is shaped by social and political factors. Immigrants' integration into society is determined by factors such as social support, cultural understanding, and economic opportunities, far beyond language proficiency. Therefore, the mandatory use of language tests is questioned in terms of principles of justice and equality.

The purpose of this study is to emphasize the importance of knowing the official language of the country of residence and to comparatively examine the language proficiency criteria applied by different states. Data is obtained through a screening method; an evaluation will be conducted after the data is complete, and the decisions and criteria made by countries regarding language proficiency will be comparatively examined.

Keywords: Language proficiency criteria, language learning, language proficiency

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe Gürcüce Atasözlerinin Dilsel ve Kültürel Karşılaştırması

Nestan Dumbadze

Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
nestandumbaze@gmail.com

Özet

Bu makalede, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında Türkçe Gürcüce atasözlerin dilsel ve kültürler karşılaştırması yapılmıştır. İki dildeki atasözlerin karşılaştırmanın temel amacı kültürlerarası dil öğretimine katkı sağlamak ve özellikle Türkçeyi öğrenmeye çalışan Gürcü öğrencilere ışık tutmaktır. Çalışma nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. veri analizi aşamasında ise toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Atasözleri tematik olarak seçilmiş ve şu konuları kapsamaktadır: eğitim, aile, sevgi, yalan, ahlak, zaman, tembellik ve çalışkanlık. Yapılan karşılaştırma sonucunda, her iki dilin de atasözleri bakımından oldukça zengin olduğu görülmüştür. Benzerliklere gözle görülür şekilde rastlanmıştır; Gürcüce ve Türkçede birçok ortak anlam taşıyan atasözüne rastlanmakla birlikte, kültürel ve tarihsel arka planlara bağlı olarak anlam ve vurgu açısından önemli farklılıklar da gözlemlenmiştir bazı atasözler adeta birbirinin tercümesi gibidir. Farklılıklar ise genellikle din, tarih ve inanç unsurlarından kaynaklanmaktadır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi bağlamında, kültürel içeriklerin —özellikle atasözlerinin— öğrencilerin dilsel ve kültürel yeterliklerini geliştirmede önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: atasözü, kültür aktarımı, deyimse yapılar, karşılaştırmalı dilbilim, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

The Linguistic and Cultural Comparison of Turkish and Georgian Proverbs in Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract

In this article, a linguistic and cultural comparison of Turkish and Georgian proverbs has been conducted within the field of Teaching Turkish as a Foreign Language. The main purpose of comparing proverbs in both languages is to contribute to intercultural language teaching and to shed light particularly on Georgian learners of Turkish. The study was prepared using the document analysis method, one of the qualitative research designs. During the data analysis phase, the collected data were examined through content analysis. The proverbs were selected thematically and cover the following topics: education, family, love, lies, morality, time, laziness, and diligence. The comparison revealed that both languages are remarkably rich in proverbs. Noticeable similarities were found; many proverbs in Georgian and Turkish share common meanings, although significant differences in emphasis and interpretation were observed due to distinct cultural and historical backgrounds. Differences generally stem from religion, history, and belief systems. Within the context of Teaching Turkish as a Foreign Language, it has been observed that cultural elements—particularly proverbs—play an important role in developing learners' linguistic and cultural competence.

Keywords: proverb, cultural transmission, idiomatic expressions, comparative linguistics, Teaching Turkish as a Foreign Language

Öğretmenlerin Dilbilgisi Öğretimine İlişkin İnanç ve Uygulamaları: Türkiye’deki Bir Vakıf Üniversitesi Hazırlık Okulunda Bir Vaka Çalışması

Talha Erdalı ^{1,*} & Gülşen Demir ²

¹ Yabancı Diller Yüksekokulu Gazi Üniversitesi

² Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik Programı Ufuk Üniversitesi

talhaerdali@gazi.edu.tr

Özet

Bu çalışma, öğretmenlerin dilbilgisi öğretimine ilişkin inançları ile sınıf içi uygulamaları arasındaki ilişkiyi, öğretmenlerin mesleki deneyim yılları ve mezun oldukları bölümler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Başkent Üniversitesi Hazırlık Okulu bağlamında yürütülmüş olup, dilbilgisi öğretimi konusundaki farklı inanç ve uygulamaların farkına varılması yoluyla hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin bu çeşitliliği daha iyi anlamalarına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca elde edilen sonuçların, kurum bünyesindeki materyal geliştirme, öğretmen eğitimi, program değerlendirme ve ölçme-değerlendirme birimlerine de yarar sağlayacağı öngörülmektedir. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımların bir arada kullanıldığı karma yöntem deseni benimsenmiştir. Veriler anket ve yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış; nicel veriler SPSS 21 programı kullanılarak betimsel istatistikler ve parametrik olmayan testlerle analiz edilmiş, nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin dilbilgisi öğretimine yönelik inanç ve uygulamalarında farklı bakış açılarına sahip olduklarını göstermektedir. Ancak öğretmenlerin deneyim süreleri ile mezun oldukları bölümlerin, dilbilgisi öğretimine ilişkin inançları üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma, yazarın Başkent Üniversitesi’nde yürüttüğü yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen inançları, dilbilgisi öğretimi, öğretim deneyimi, akademik bölüm, sınıf içi uygulamalar

Teachers' Beliefs and Practices about Grammar Teaching: A Case Study at a Preparatory School of a Private University in Turkey

Abstract

This study explores the correlation between teachers' beliefs about grammar teaching and their actual classroom practices, considering their years of teaching experience and academic background. Conducted at Başkent University Preparatory School, the research aimed to raise awareness among teachers and administrators regarding the diversity of beliefs and practices in grammar instruction, which could contribute to institutional units such as material development, teacher training, program evaluation, and testing. A mixed-methods design was employed, integrating quantitative and qualitative approaches. Data were collected through a survey questionnaire and semi-structured interviews. Quantitative data were analyzed using SPSS 21 through descriptive statistics and non-parametric tests, while qualitative data were analyzed through content analysis. The findings from both data sets were consistent, indicating that teachers held diverse perspectives regarding the role of grammar in language teaching, preferred teaching methods, and error correction techniques. However, the results also revealed that neither the teachers' years of experience nor their academic majors significantly influenced their beliefs about grammar instruction.

This study is derived from the author's Master's thesis conducted at Başkent University.

Keywords: Teachers' beliefs, grammar teaching, years of teaching experience and beliefs, majors and beliefs.

İngilizce Öğretiminde Kapsayıcı Dil Uygulamaları: Egal'in Kapsayıcı Dil Çerçevesinin Metinsel Analizi

Semiha Karaköse ^{1,*} & Mehmet Zeki Aydın ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Selçuk Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi Selçuk Üniversitesi

semihakarakose@gmail.com

Özet

Günümüzde her ülkede çocuklar için zorunlu eğitim vardır ve her öğrencinin okullarda dilini öğrenme hakkı dolayısıyla, dil dersleri okul müfredatlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Okullarda bazı öğrenciler, etnik kökenleri, din ve mezhepleri, siyasi ve ideolojik görüşleri, sosyo-ekonomik durumları, bedensel ve zihinsel engel durumları, mülteci veya gurbetçi olmaları gibi birçok nedenlerle çeşitli ayrımcılıklarla karşılaşmaktadırlar. Ayrımcılıklar, başta aileler olmak üzere, bakanlık vb. üst düzey eğitim yöneticileri, okul yönetimi, öğretmenler ve okulda çalışan herkes için ortak bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasal boyutları dışında, ayrımcılık sorunun en önemli bölümü öğretmenleri ilgilendirmektedir. Bu sorunları ortadan kaldırmak için uluslararası kuruluşlar ve üniversiteler çözümler sunmakta, uygulamalar tasarlamaktadır. Söz konusu sorunlarla ilgili somut çalışmalar yapan kurumlardan biri de Amerika'daki Kaliforniya Üniversitesi Haas İşletme Okulu bünyesinde açılan Eşitlik, Cinsiyet ve Liderlik Merkezi (EGAL)dir. Bu merkez, başta eğitimciler olmak üzere ilgili herkese yönelik Kapsayıcı Dil Çerçeve Metni başlıklı bir el kitabı hazırlamıştır. Bu el kitabı, ayrımcılığı azaltan, dil öğretiminin ana çerçevesini açıkladığı gibi uygulamaya dönük somut öneriler de içermektedir. Bu bildirinin amacı, söz konusu el kitabını genel olarak analiz etmek ve yabancı dil olarak İngilizce öğretime uyarlanmaktır. Bu amaçla, metin analizi kullanılarak nitel bir çalışma yürütülecektir. Bu çerçevede, önce kapsayıcı dil kavramı açıklanacak ardından EGAL'in çerçeve el kitabını analiz edilecek ve son olarak bu kitapta verilen önerilerin İngilizce dil sınıflarında nasıl uygulanacağı orta konulacaktır. Böylece, özellikle ortaokul öğrencileri için öğretmenlere yönelik örnekler sunulmuş olacaktır. Sonuç bölümünde ise genel bir değerlendirme ve geleceğe yönelik çıkarımlar yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, kapsayıcı dil eğitimi, ayrımcılık, İngilizce öğretimi

Inclusive Language Practices in English Language Teaching: A Textual Analysis Of Egal's Inclusive Language Framework

Abstract

Today, every country has compulsory education for children, and since every student has the right to learn their language at school, language classes are an integral part of school curricula. In schools, some students face various forms of discrimination for many reasons, such as their ethnic origin, religion and sect, political and ideological views, socio-economic status, physical and mental disabilities, or being refugees or expatriates. Discrimination is a common problem for everyone, including families, high-level education administrators such as ministries, school management, teachers, and everyone working in schools. Apart from its legal dimensions, the most important aspect of the discrimination problem concerns teachers. International organizations and universities offer solutions and design practices to eliminate these problems. One of the institutions conducting concrete work on these issues is the Equality, Gender, and Leadership Center (EGAL), established within the Haas School of Business at the University of California. This center has prepared a handbook titled Inclusive Language Framework Text for educators and anyone else concerned. This handbook explains the main framework of language teaching that reduces discrimination and also contains concrete recommendations for implementation. The purpose of this paper is to analyse the handbook in general and adapt it to the teaching of English as a foreign language. To this end, a qualitative study will be conducted using textual analysis. Within this framework, the concept of inclusive language will first be explained, followed by an analysis of EGAL's framework handbook. Finally, the application of the recommendations provided in this handbook in English language classrooms will be discussed. Thus, examples for teachers, particularly for secondary school students, will be presented. The conclusion section will include a general evaluation and future implications.

Keywords: Inclusive education, inclusive language education, discrimination, English language teaching

Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretiminde Yenilikçi Bir Yaklaşım: DNA Modeli

Nurten Bozkurt

Türk Dili ve Edebiyatı Batman Üniversitesi
mejar_nurten@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, Gazi Ünal tarafından geliştirilen ve İlk okuma yazma öğretiminde DNA modeli (2024) adlı eserinde ayrıntılı olarak tanıtılan DNA Modeli'ni kuramsal temelleri ve uygulama boyutlarıyla incelemektedir. Model, çözümleme (cümle ve sözcük temelli) ve bireşim (ses ve harf temelli) yöntemlerinin güçlü yönlerini bütünleştirerek, çocukların okuma, yazma, anlama ve konuşma becerilerinin eş zamanlı gelişimini hedefler. Araştırma, nitel desenli betimsel yöntem kullanılarak, modelin yapısı, aşamaları ve uygulama süreçleri üzerine doküman analizi yoluyla yürütülmüştür. DNA Modeli; öğrenenlerin bireysel hızlarına uyum sağlayabilen esnek yapısı, dilin doğal edinim sürecine uygunluğu ve bilişsel gelişim basamaklarıyla uyumlu kurgusuyla ön plana çıkar. 28 temel cümle üzerine yapılandırılan bu model; bütünsel kavrama (cümle ve sözcüğü keşif), çözümleme-bireşim (heceleme ve heceleri birleştirmeyi keşif), ses bilgisel-sesbirimsel farkındalık (harf ve hece tablosunu keşif) olmak üzere üç farklı aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar, öğrenme çağındaki çocukların okuma, yazma, okuduğunu ve yazdığını kavrayıp aktarma süreçleri üzerinde bir temel oluşturmaktadır. Türkçe öğretimi bu temel üzerinden güçlendirildiği takdirde DNA modelinin gelecekte okuduğunu anlayan, kavrayan, sorgulayan, üretken, yaratıcı düşünme becerilerine sahip bireyler yetiştireceği öngörülmektedir. Çalışmada modelin Türkçe öğretiminde öğrenme motivasyonu ve kaygı düzeyi üzerindeki olası etkileri tartışılmış, geleneksel yöntemlerle karşılaştırmalı değerlendirmesi yapılmıştır. Bulgular, DNA Modeli'nin anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi destekleyen, çağın gereksinimlerine uygun bir öğretim yaklaşımı sunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: DNA modeli, Gazi Ünal, ilk okuma ve yazma öğretimi, dil becerileri, öğretim modeli.

An innovative approach to Turkish early reading and writing instruction: The DNA model

Abstract

This study examines the DNA Model, developed by Gazi Ünal and presented in detail in his work *İlk Okuma Yazma Öğretiminde DNA Modeli* (Nobel Bilimsel, 2024), in terms of its theoretical foundations and practical applications. The model integrates the strengths of the analytic (sentence- and word-based) and synthetic (sound- and letter-based) methods to promote the simultaneous development of children's reading, writing, comprehension, and speaking skills. Employing a qualitative descriptive research design, the study analyses the structure, stages, and implementation processes of the DNA Model through document analysis. The model is distinguished by its flexibility to accommodate learners' individual paces, its alignment with the natural process of language acquisition, and its compatibility with cognitive developmental stages. 28 basic sentences, this model consists of three distinct stages: holistic comprehension (sentence and word discovery), analysis-synthesis (spelling and syllable combination discovery), and phonological-phonemic awareness (letter and syllable table discovery). These stages form the foundation for children of learning age to read, write, comprehend, and convey what they read and write. If Turkish language teaching is strengthened on this foundation, it is anticipated that the DNA model will cultivate individuals who understand, comprehend, question, and possess productive and creative thinking skills. The study also discusses the potential effects of the DNA Model on learning motivation and anxiety levels in Turkish language instruction and offers a comparative evaluation with traditional methods. Findings indicate that the DNA Model provides an effective instructional approach that fosters meaningful and long-term learning in accordance with contemporary educational needs.

Keywords: DNA Model, Gazi Ünal, early reading and writing instruction, language skills, instructional model

Türkiye Eğitim Sisteminde Bir Amerikan Modeli Olarak AP Programı: Veli Perspektifinden Bir Değerlendirme

Eren Alkan

Yabancı Diller Bölümü Ege Üniversitesi
erenalkan.ege@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de AP (Advanced Placement) programına katılan öğrencilerin velilerinin görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Karma yöntem kullanılarak hem nicel hem de nitel veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Bulgular, AP derslerinin öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra dilsel yeterlilik, eleştirel düşünme, kültürlerarası farkındalık ve entelektüel özgüven gelişimine önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Veliler, programın interaktif ve analitik öğrenmeyi teşvik eden yapısını olumlu değerlendirmiş; bunun öğrencilerin hem akademik motivasyonlarını hem de sosyal katılım becerilerini güçlendirdiğini belirtmiştir.

Bununla birlikte, programın yoğunluğu ve dil yeterlilikleri bazı öğrenciler için sınırlayıcı faktörler oluşturmakta, bu nedenle kapsayıcı destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma bulguları, AP programının Türkiye’de yalnızca akademik bir hazırlık aracı değil, aynı zamanda öğrencilerin küresel düşünme becerilerini ve çok boyutlu okuryazarlıklarını geliştiren bir eğitim modeli olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Ancak aynı zamanda, programın içerik ve anlatım biçimlerinin Batı-merkezli epistemolojik çerçeveler taşıdığı; dolayısıyla Türkiye’de bu derslerin eleştirel ve çok yönlü bir perspektifle, kültürel hegemonya risklerine karşı farkındalıkla yürütülmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, AP programı Türkiye’de uluslararasılaşma ve program yenilenmesi güçlendirilmesi açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu çalışma, AP programının Türkiye eğitim sistemindeki konumunun yalnızca akademik başarıyla değil, aynı zamanda yerel-küresel bilgi ilişkilerini sorgulayan yeni bir eğitim paradigması oluşturma potansiyeliyle değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Advanced Placement, AP programı, Türkiye, veli görüşleri, karma yöntem

The Advanced Placement (AP) Program as an American Model within the Turkish Education System: An Evaluation from the Parental Perspective

Abstract

This study aims to evaluate the perspectives of parents whose children participate in the Advanced Placement (AP) program in Türkiye. Employing a mixed-methods design, both quantitative and qualitative data were collected and analyzed. The findings indicate that AP courses significantly contribute to students' academic achievement, linguistic competence, critical thinking, intercultural awareness, and intellectual confidence. Parents emphasized the program's interactive and analytical nature, noting that it enhances students' academic motivation as well as their social engagement skills.

However, the program's intensity and language demands pose certain challenges for some students, highlighting the need for more inclusive support mechanisms. The results suggest that the AP program in Türkiye functions not only as an academic preparatory tool but also as an educational model that cultivates global-mindedness and multidimensional literacy among students. At the same time, the study underlines that AP course content and modes of presentation often reflect Western-centric epistemological frameworks; thus, it is essential that these courses be taught in Türkiye through a critical and multidimensional lens, with awareness of potential cultural and ideological hegemonies.

In conclusion, the AP program presents a significant opportunity for the internationalization of education, curriculum renewal, and the strengthening of critical pedagogy in Türkiye. This study demonstrates that the AP program's role should be understood not merely in terms of academic success, but as part of a broader educational paradigm that interrogates global-local knowledge relations and fosters reflective, globally competent learners.

Keywords: Advanced Placement, AP program, Türkiye, parents' perceptions, mixed method

Küreselleşme, İngilizleşme ve Yükseköğretim Alanlarında Hong Kong ve Türkiye'nin Karşılaştırmalı Bir Çalışması

Hong Yu Connie Au ^{1,*}, Burcu Asiltürk ² & Berra Cangör ³

¹ School of Foreign Languages Gaziantep University

² Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Hacettepe University

³ Department of English Language and Literature Ege University
con8788@yahoo.com.hk

Özet

Küreselleşme, dünya genelinde yükseköğretim ortamını şekillendiren en güçlü güçlerden biri olarak ortaya çıkmış ve kurumsal stratejileri, devlet politikalarını ve akademik kültürleri derinden etkilemiştir. Yükseköğretim sistemleri, uluslararası rekabet, öğrenci ve personel hareketliliği ve artan küresel görünürlük talebi gibi baskılara yanıt verme konusunda giderek daha fazla zorlukla karşı karşıya kalmaktadır. Bu makale, küreselleşme, bölgesel entegrasyon ve yükseköğretim reformunun etkileşimini, Hong Kong ve Türkiye olmak üzere iki farklı vaka örneğinin karşılaştırmalı analizi yoluyla incelemektedir. Her iki bağlam da uluslararası itibarı güçlendirme ve küresel standartlarla uyum sağlama gibi benzer hedeflere sahip olsa da, izledikleri yollar tarihsel miraslara, dil politikalarına ve jeopolitik yönelimlere dayanan önemli farklılıklar ortaya koymaktadır. Hong Kong'un yükseköğretim sistemi, özellikle akademik kültürünün belirleyici bir özelliği olmaya devam eden İngilizleştirme yoluyla, İngiliz sömürgeciliğinin mirası tarafından derinden şekillendirilmiştir. Bununla birlikte, Hong Kong'un Guangdong-Hong Kong-Makao Büyük Körfez Bölgesi'ne (GBA) entegrasyonu, üniversitelerini bölgesel iş birliğinin merkezine yerleştirirken aynı zamanda özerklik, kimlik ve akademik özgürlük sorularını da gündeme getirmiştir. Öte yandan Türkiye, yükseköğretimini öncelikle Avrupa Yükseköğretim sistemi ile uyum ve Bologna Süreci'ne aktif katılım yoluyla uluslararasılaştırmaya çalışmıştır. Bu yönelim, hem Türkiye'nin Avrupa standartlarıyla uyum sağlama arzusunu hem de kendisini uluslararası öğrenciler için bölgesel bir merkez olarak konumlandırma stratejisini yansıtmaktadır. Karşılaştırmalı bir çerçeve kullanarak, çalışma reformun üç kritik boyutunu analiz etmektedir: (1) dil politikası ve İngilizleştirme sürecinin rolü, (2) bölgesel entegrasyon ve iş birliği mekanizmaları ve (3) küresel vatandaşlığın pedagojik ve politik bir hedef olarak geliştirilmesi. Bulgular hem Hong Kong hem de Türkiye'nin küresel rekabete vurgu yapmasına rağmen, reform yaklaşımlarının karma ve tartışmalı sonuçlar ürettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hong Kong, Türkiye, Yükseköğretim, Küreselleşme, İngilizleşme, Uluslararasılaşma, Büyük Körfez Bölgesi, Bologna Süreci

Globalization, Englishization, and Higher Education: A Comparative Study of Hong Kong and Türkiye

Abstract

Globalization has emerged as one of the most powerful forces shaping the higher education landscape across the globe, influencing institutional strategies, state policies, and academic cultures in profound ways. Higher education systems are increasingly challenged to respond to pressures of international competitiveness, mobility of students and staff, and the growing demand for global visibility. This article examines the interplay of globalization, regional integration, and higher education reform through a comparative analysis of two distinct cases: Hong Kong and Türkiye. While both contexts pursue similar objectives of enhancing international standing and aligning with global standards, their pathways reveal significant differences rooted in historical legacies, linguistic politics, and geopolitical orientations. Hong Kong's higher education sector has been profoundly shaped by the legacy of British colonialism, particularly through Englishization, which remains a defining feature of its academic culture. Furthermore, Hong Kong's integration into the Guangdong–Hong Kong–Macau Greater Bay Area (GBA) has placed its universities at the center of regional collaboration, while simultaneously raising questions of autonomy, identity, and academic freedom. Türkiye, on the other hand, has sought to internationalize its higher education primarily through alignment with the European Higher Education Area and active participation in the Bologna Process. This orientation reflects both Türkiye's aspiration to harmonize with European standards and its broader strategy of positioning itself as a regional hub for international students. Using a comparative framework, the study analyzes three critical dimensions of reform: (1) language policy and the role of Englishization, (2) mechanisms of regional integration and collaboration, and (3) the cultivation of global citizenship as a pedagogical and policy goal. The findings suggest that although both Hong Kong and Türkiye emphasize global competitiveness, their approaches to reform produce hybrid and contested outcomes.

Keywords: Hong Kong, Türkiye, Higher Education, Globalization, Englishization, Internationalization, Greater Bay Area, Bologna Process

Ekolojik Tarım Uygulamalarının İlkokul Öğrencilerinin Çevresel Davranışlarına Etkisi

Hazel Aydın ¹, Aylin Toker ² & Hacer Kılıçkiran ^{3,*}

¹ Öğrenci Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

² Atakum Bilim ve Sanat Merkezi Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

³ Sınıf Öğretmenliği Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

kilickiranhacer@gmail.com

Özet

Son yıllarda tarım ilaçlarının kullanımı, plansız yerleşme, kimyasalların kullanılması ekolojik dengenin bozulmasına ve çevre sorunlarının artmasına neden olmuştur. Aynı zamanda küresel bir sorun haline gelen çevre kirliliği ve çevre problemleri, toplumların çevreye karşı mevcut bakış açılarının değiştirilmesi ve olumlu çevresel davranışlar kazanması ile çözüme ulaştırılabilir. Bireylerin çevresel farkındalıklarının artması ve olumlu çevresel davranışlar kazanması açısından çevre eğitiminin önemli olduğu görülmektedir. Küçük yaşlardan itibaren okullarda verilecek çevre eğitimi ve derslerde yapılacak uygulamalı etkinlikler ile bireylerde çevre bilinci oluşturulabilir ve olumlu çevresel davranışlar kazandırılabilir. Bu araştırmanın amacı, ekolojik tarım uygulamalarının ilkökul öğrencilerinin çevresel davranışlarına etkisini belirlemektir. Bu çalışmada, araştırma deseni olarak nitel araştırma deseni belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Atakum Bilim ve Sanat Merkezi'nde ekolojik tarım uygulamaları dersi alan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden toplam 15 özel yetenekli ilkökul öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. 8 hafta boyunca 8 ekolojik tarım etkinliği uygulanmış ve etkinlikler tamamlandığında ekolojik tarım uygulamalarına yönelik öğrencilerin görüşlerini alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre ekolojik tarım uygulamalarının ilkökul öğrencilerinin çevresel davranışlarına olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerle yapılan görüşmelerin sonucuna göre de öğrencilerin ekolojik tarım uygulamalarına yönelik düşüncelerinin olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Araştırma doğrultusunda ilkökul öğrencilerine olumlu çevresel davranışlar kazandırması açısından okullarda ekolojik tarıma dayalı uygulamalı etkinliklere daha çok yer verilmesi ve eğitimin her kademesinde seçmeli ders olarak ekolojik tarım uygulamaları dersi açılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik tarım, çevre sorunu, çevre kirliliği, çevresel davranış.

The Effect of Ecological Farming Practices on the Environmental Behavior of Elementary School Students

Abstract

In recent years, the use of pesticides, unplanned settlements, and the use of chemicals have disrupted the ecological balance and exacerbated environmental problems. Environmental pollution and environmental problems, which have become global issues, can be solved by changing societies' current perspectives on the environment and fostering positive environmental behaviors. Environmental education is considered important for increasing individuals' environmental awareness and fostering positive environmental behaviors. Environmental awareness can be raised in individuals and positive environmental behaviors can be fostered through environmental education provided in schools from an early age and practical activities in classrooms. The purpose of this research is to determine the effects of ecological agricultural practices on the environmental behavior of primary school students. A qualitative research design was chosen as the research design. A case study method, a qualitative research method, was used in the research. The study group consisted of 15 gifted third- and fourth-grade primary school students taking the ecological agricultural practices course at the Atakum Science and Art Center in the 2024-2025 academic year. A semi-structured interview form consisting of 8 questions was used as the data collection tool. Eight ecological agriculture activities were implemented over eight weeks, and upon completion, students' opinions on these practices were obtained. Content analysis was used to analyze the data. The study concluded that ecological agriculture practices positively impacted primary school students' environmental behavior. Furthermore, interviews with students revealed a positive impact on students' perceptions of ecological agriculture practices. Based on the research, it can be suggested that schools should include more practical activities based on ecological agriculture and offer an elective course on ecological agriculture practices at all levels of education to foster positive environmental behaviors in primary school students.

Keywords: Ecological agriculture, environmental problem, environmental pollution, environmental behavior.

Bir Cumhuriyet Kadının Gözünden Tarihe Tanıklık Etmek : Halide Edip Adıvar

Zişan Şirin Can ^{1,*} & Elif Sude Biçen ²

¹ Tarih Öğretmenliği 38598

² Fen Lisesi Öğrencisi Milli Eğitim Bakanlığı
sirincan2912@gmail.com

Özet

Makalede Halide Edip'in Kurtuluş Savaşında düşünce ve hislerine özellikle Sultanahmet mitinginde ki öncü tavrına, romanlarında genel olarak Kurtuluş Savaşına yaklaşımına ve eserlerinde ki kadın haklarıyla ilgili fikirleri incelenmiştir. Kendisi de doğrudan cephelerde görev yaparak bu mücadele düşman işgaline karşı kazanılan bağımsızlık savaşının, direnişin, umudun ve sabrın destanını yazmıştır. Bu makalede Ateşten Gömlek ve Türkün Ateşle İmtihanı eserlerinde Kurtuluş Savaşı sürecine yaklaşımı ana noktalarıyla değerlendirilmeye çalışılarak, işgale karşı direnişin sembolü olan Sultanahmet Mitinginin Kurtuluş Savaşındaki rolü ile ilgili BİLSEM öğrencilerinde farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Kadınların eğitilmesine eğitimci kimliği ile de hizmet eden Halide Edip, romanlarında örnek kadın modelini ortaya koymuştur. Bu makalede Halide Edip'in mücadelecisi, öncü ve edebiyatçı yönlerini aktararak, farkındalık sağlanması beklenmektedir. Öğrencilerin Sultanahmet Mitingi ve bu iki eserle ilgili farkındalıklarının artabilmesi için web 2 araçları kullanılarak sunum yapılmış ve hazırlanan e kitap ve blog sayfası öğrencilerle paylaşılmıştır. Makalenin çalışma grubun sınıf düzeyleri birbirinden farklı olsalar da ortak noktaları Bilim ve Sanat Merkezi öğrencisi olmasıdır. Bu öğrencilerin seçilmesinde iki faktör etkili olmuştur; izin ve uygulamanın ulaşılabilir olması ve öğrencilerin BİLSEM'de hem okullarında Kurtuluş Savaşı ile ilgili konuları görmeleridir. Son olarak Sultanahmet Mitingi ile ilgili hazırlanan yarı yapılan görüşme formları ile çalışmanın kalıcılığı ölçülmüştür. Öğrenciler hazırladıkları metinleri kürsüde okumuşlar ve âdeta Sultanahmet mitingi canlandırılarak o heyecanın sınıf ortamında oluşması sağlamıştır. Makale sürecinde yapılan çalışmalar ile Halide Edip Adıvar'ın Kurtuluş Savaşında öncü kadın rolü ve Sultanahmet mitinginde yaptığı konuşma hakkında öğrencilerde farkındalık sağlanmıştır. Kurtuluş Savaşında Türk kadının öncü rolü ile ilgili farkındalık oluşmasına katkı sunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre web 2 araçları ile sunum, e-kitap, sınıf kürsüsünde sunum gibi faaliyetlerin öğrenimi kalıcı hale getirme de daha etkileyici olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Halide Edip, Kurtuluş Savaşı, Türk Kadını

Witnessing History Through the Eyes of a Republican Woman

Abstract

This article examines Halide Edip's thoughts and feelings during the War of Independence, especially her pioneering stance at the Sultanahmet rally, her general approach to the War of Independence in her novels, and her ideas about women's rights in her works. She herself served directly on the front lines and wrote the epic of the war of independence, resistance, hope and patience against enemy occupation. In this article, an attempt was made to evaluate the main points of her approach to the War of Independence in her works *Ateşten G mlek* and *T rk n Ateşle İmtihanı*, and to raise awareness among Bilsen students about the role of the Sultanahmet Rally, which was the symbol of resistance against the occupation, in the War of Independence.

In this article, an attempt was made to evaluate the main points of his approach to the War of Independence in his works *Ateşten G mlek* and *T rk n Ateşle İmtihanı*, and to raise awareness among Bilsen students about the role of the Sultanahmet Rally, which was the symbol of resistance against the occupation, in the War of Independence. Halide Edip, who also served the education of women as an educator, presented the exemplary woman model in her novels. In this article, it is expected to convey Halide Edip's combative, pioneering and literary aspects and to raise awareness.

In order to increase the awareness of the students about the Sultanahmet Meeting and these two works, a presentation was made using web 2 tools and the prepared e-book and blog page were shared with the students. Although the study group of the article has different grade levels, their common point is that they are students of the Bilim ve Sanat Merkezi . Finally, the permanence of the study was measured with the semi-conducted interview forms prepared regarding the Sultanahmet Rally.

Keywords: Halide Edip, War of Independence

Hikaye ve Gerçeklik: Medine ve Alice'in Yeraltı Deneyimlerinin Feminist Analizi

Nadide Karkiner

Sosyoloji Anadolu Üniversitesi
nadidekarginer@gmail.com

Özet

Medine Memi, Türkiye'de Adıyaman'ın Kahta ilçesinde , evinin arka bahçesindeki iki metre derinliğindeki bir çukura canlı canlı gömüldü. Ailesinin erkekleri tarafından gömülen çocuk elleri bağlı halde dua eder pozisyonda bulundu. Feminist bakış kuramı ve R. Barthes'ın anlatı ve semiyoloji argümanları, Alice Harikalar Diyarında'daki Alice ile medya haberlerindeki Medine'nin anlatılarının karşılaştırılmasına yol açtı. Bu kavramsallaştırma, çağdaş medya haberlerini 1865 tarihli Alice Harikalar Diyarında kitabıyla karşılaştırmamızı sağlar. Barthes'ın semiyolojisi, sosyal anlamlandırmanın sistematik yapısını analiz ederek, sosyal yapıdaki hegemonik fikirlerin “doğal ve evrensel” olarak görüldüğünü ortaya koyar. Feminist bakış kuramı ise bu fikirlerin kadınların ezilmesine neden olduğunu savunur. Bu yazıda kadınların farklı baskı deneyimlerinin farklı bakış açılarına yol açtığı fikri incelenecektir. Bu, kadınların her zaman dışlanmış olarak görüldükleri için güç ve bilgiyi birleştirmelerinin imkansız olduğu fikrine dayanmaktadır. Alice ve Medine'nin deneyimleri, insan doğası, bilginin avantajları, özel alan ve kadınların cehaleti hakkındaki fikirler, feminist bakış açısı teorisini desteklemek için kullanılmaktadır. Barthes'ın semiyolojisinde, gösterge ve çağrışımın anlam sistemleri her işareti anlamının bir yolunu sunar. On altı yaşındaki Medine, asi olduğu için ailesi tarafından Adıyaman'ın Kahta ilçesindeki evlerinin arka bahçesindeki iki metre derinliğindeki bir çukura elleri ve kolları bağlı halde canlı canlı gömüldü. Yeraltı dünyasını temsil eden “çukuru” ve “delik” kavramları, Medine'nin hikâyesini Lewis Carroll'un Alice Harikalar Diyarında kitabındaki Alice'in hikâyesini karşılaştırılabilir hale getiriyor.

Anahtar Kelimeler: Medine Memi, Alice, narrative, feminist bakış, yeraltı

Story versus Reality: Feminist Analysis of the Underground Experiences of Medine and Alice

Abstract

In Turkey's Kahta district, Medine Memi was buried alive in a two-meter-deep hole in her backyard. She was found in a praying position with her hands tied by males from her family. The circumstances of feminist standpoint theory and the narrative and semiology arguments of R. Barthes have led to a comparison of the narratives of Alice in *Alice in Wonderland* and Medina in media news. This conceptualization allows us to compare contemporary media news with the 1865 book *Alice in Wonderland*. Barthes's semiology reveals that hegemonic ideas in social structure are seen as "natural and universal" by analyzing the systematic structure of social signification. Feminist standpoint theory argues that these ideas cause the oppression of women. The idea that women's different experiences of oppression lead to different perspectives will be examined. This is based on the idea that it's impossible for women to combine power and knowledge because they are always seen as outsiders. This idea is discussed in the context of the claim that a feminist perspective requires political action. The experiences of Alice and Medine, as well as ideas about human nature, the advantages of knowledge, the private sphere, and the ignorance of women, are used to support the ideas and arguments of feminist standpoint theory. In Barthes's semiology, the meaning systems of denotation and connotation provide a way to understand every sign. Sixteen-year-old Medine was buried alive in a two-meter-deep pit in her family's backyard in the Kahta district of Adıyaman by her family for being rebellious, with her hands and arms tied. The concepts of the "pit" and "hole" that represent the underworld are what make Medine's story comparable to Alice's in Lewis Carroll's *Alice in Wonderland*.

Keywords: Medine Memi, Alice, narrative, feminist standpoint, underground

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Aile ve Eğitim Ortamlarında Cinsiyet Eşitliği Pratiklerinin Çok Boyutlu İncelenmesi

Sude Naz Gürkan ^{1,*}, Tunahan Karaarslan ² & Gülçin Güven ³

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği İstanbul Okan Üniversitesi

² Çocuk Gelişimi İstanbul Esenyurt Üniversitesi

³ Temel Eğitim Bölümü Marmara Üniversitesi

sudenazgurkan@gmail.com

Özet

Bu araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının aile içi ve okul ortamlarında maruz kaldıkları toplumsal cinsiyet pratikleri çok boyutlu olarak incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için Kişisel Bilgi Formu, toplumsal cinsiyet algılarını ve ebeveynlik deneyimlerini ortaya koymak için ise uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış 17 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kayıtlarından oluşturulan yazılı metinlerle gerçekleştirilmiş ve iki araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Araştırmacılar arası tutarlılık uygun bulunmuş ve analizlerin güvenilirliği sağlanmıştır. Çalışma fenomenolojik desende tasarlanmış olup, toplam 12 katılımcı (6 anne, 6 baba) ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları yedi ana tema altında toplanmıştır. Ebeveynlik yaklaşımları temasında duygusal destek, korumacılık, bağımsızlık ve sorumluluk paylaşımı öne çıkmıştır. Çocukluk deneyimlerinde kızlara sessizlik ve ev işleri, erkeklere “ağlamaz” kalıbı aktarılmış; bazı ebeveynler bunu dönüştürmeye çalışmıştır. Aile ve çevrede geleneksel söylemlere karşı direnç görülmüştür. Okul ortamında devlet okullarında farklı beklentiler, özel okullarda eşitlikçi uygulamalar saptanmıştır. Oyun ve akran ilişkilerinde kalıp tercihler, dışlanmalar ve liderlik örnekleri gözlenmiştir. Cinsiyetçi söylemler karşısında çocuklar farklı tepkiler vermiş, okullar çeşitli müdahaleler geliştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet eşitliği, okul öncesi eğitim, ebeveyn tutumları.

The Multidimensional Investigation of Gender Equality Practices in Family and Educational Settings for Preschool Children.

Abstract

This research multidimensionally investigated the gender practices that preschool children are exposed to in family and school environments. Conducted using a qualitative research method, the study utilized a Personal Information Form to determine participants' demographic characteristics and a 17-question semi-structured interview form, prepared based on expert opinions, to reveal their gender perceptions and parenting experiences. The interviews were conducted using written transcripts created from audio recordings and were analyzed by two researchers. Inter-rater reliability was deemed appropriate, ensuring the reliability of the analyses. The study was designed using a phenomenological approach and included a total of 12 participants (6 mothers, 6 fathers). The research findings were grouped under seven main themes. In the theme of parenting approaches, emotional support, protectiveness, independence, and shared responsibility stood out. In childhood experiences, girls were taught silence and housework, while boys were subjected to the "boys don't cry" stereotype; some parents attempted to transform this. Resistance to traditional discourses was observed in the family and surrounding environment. In the school environment, different expectations were found in public schools, while egalitarian practices were identified in private schools. In play and peer relationships, stereotypical preferences, exclusion, and examples of leadership were observed. Children reacted differently to sexist discourses, and schools developed various interventions.

Keywords: Gender equality, preschool education, parental attitudes.

Eğitim ve Öğretim Alanında Yapay Zekâ Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları: Bir İçerik Analizi

Ilker Gönen

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
ilker19@gmail.com

Özet

Teknolojik gelişmelerin hız kazanması, teknoloji alanındaki yeni gelişmelerin hayata entegre olmasına da hız katmaktadır. “İnsanı taklit etme yeteneğine sahip, etkileşim, öğrenme, uyum sağlama ve tecrübelerini genişleterek uygulama imkânı olan dijital teknoloji ve/veya uygulamalar” olarak da tanımlanan yapay zekâ insanlar için büyük öneme sahip eğitim ve öğretim alanında yerini almıştır. Bu araştırma ile eğitim ve öğretim alanında gerçekleştirilen lisansüstü tezlerde yapay zekâ konusunun ele alınışını çeşitli değişkenler açısından incelemek, elde edilen araştırma bulgularını bir araya getirmek ve gerçekleştirilecek araştırmalar ile eğitim ve öğretim alanındaki gelişmelere katkı sunmak amaçlanmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında daha önce yapılan tezlerin incelenecek olması sebebi ile doküman analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Doküman analizinin kullanıldığı yöntemlerden biri olan içerik analizi; belirli kurallar doğrultusunda dokümanlar, metinler ve diğer materyalleri analiz etmek, ölçülebilir bilgilere ulaşmak amacıyla doküman, metin ve evrak gibi materyalleri analiz etmeyi amaçlayan nitel bir araştırma yöntemidir. Araştırma sonunda belirlenen kriterlere uyan 60 yüksek lisans, 13 doktora olmak üzere toplam 73 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan yüksek lisans tezleri YL1, YL2, ..., YL60 ve doktora tezleri D1, D2, ..., D13 olarak kodlanmıştır. Tezler yayım yılına, yayım diline, üniversitesine, araştırma yöntemine, örneklem grubuna, veri toplama araçlarına, içerdiği ek alana göre incelenmiştir. 1991 yılından bu zamana eğitim ve öğretim alanında yapay zekâ konulu en çok tezin %28,77 ile 2024 yılında gerçekleştirildiği, 2024 yılında gerçekleştirilen tezlerin de %95,24’ünün yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. Son dönemde yapay zekâ konusunda gerçekleştirilen tez çalışmaları artsa da 2025 yılının ilk yarısında %13,70 ile 2024 yılını yakın takip ettiği görülmüştür. Ayrıca tez çalışmalarının %87,67’sinin Türkçe olduğu, Türkçe tezlerin ise %79,69’unun yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. 37 üniversiteden çok tez çalışmasının %9,59 ile Gazi Üniversitesinde gerçekleştirildiği ve Gazi Üniversitesini sırasıyla %8,22 ile Bahçeşehir Üniversitesi, %6,85 ile Fırat Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesinin izlediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, eğitim ve öğretim, içerik analizi.

Graduate Thesis Studies On Artificial Intelligence In Education And Training: A Content Analysis

Abstract

This research aims to examine the treatment of artificial intelligence in postgraduate theses in the field of education and training from a variety of variables, to bring together the obtained research findings, and to contribute to developments in the field of education and training through future research. Descriptive content analysis, a qualitative research method, was used in this research. Because the data was to be collected from previously published theses, document analysis was utilized. Content analysis, one of the methods used in document analysis, is a qualitative research method that aims to analyze documents, texts, and other materials according to specific rules and to obtain measurable information. At the end of the research, a total of 73 theses, 60 master's and 13 doctoral, that met the specified criteria were obtained. The master's theses obtained were coded as YL1, YL2, ..., YL60, and doctoral theses as D1, D2, ..., D13. Theses were examined according to their publication year, publication language, university, research method, sample group, data collection tools, and additional field they include. It was observed that the most theses on artificial intelligence in the field of education and training since 1991 were published in 2024 with 28.77%, and 95.24% of theses written in 2024 were master's theses. Although theses studies on artificial intelligence have increased recently, it was seen that they closely followed 2024 with 13.70% in the first half of 2025. It was also seen that 87.67% of theses were in Turkish, and 79.69% of Turkish theses were master's theses. It was seen that more thesis studies were carried out at Gazi University than at 37 universities with 9.59%, followed by Bahçeşehir University with 8.22%, Fırat University with 6.85% and Atatürk University with 6.85%, respectively.

Keywords: Artificial intelligence, education and training, content analysis.

Dijital Ekosistem Bağlamında Dil ve Edebiyat Öğretimi: E-Arşiv, E-Kütüphane, E-Müze Uygulamaları

Esra Uslu ^{1,*} & Tuğba Erdoğan ²

¹ Türkçe Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi

² Dilmer Kocaeli Üniversitesi

esra.uslu@deu.edu.tr

Özet

Dijitalleşme, eğitim alanında özellikle dil ve edebiyat öğretiminde yeni olanaklar sunmaktadır. Bu bağlamda dijital ekosistem; öğrencilerin bilgiye erişim, öğrenme ve kültürel mirası deneyimleme biçimlerini köklü biçimde dönüştürmektedir. E-arşivler; tarihî belgeler, el yazmaları ve dergiler aracılığıyla araştırma ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmekte; E-müzeler, öğrencilerin edebiyat tarihini, yazar biyografilerini ve eserlerin kültürel bağlamını görsel ve işitsel araçlarla deneyimlemelerini sağlamakta; E-kütüphaneler ise klasik ve çağdaş eserlerin erişilebilirliğini artırarak öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını destekleyerek bireyselleştirilmiş öğrenme olanakları tanımaktadır. Sanal, artırılmış, karma gerçeklik teknolojilerinin yanı sıra hologram, etkileşimli tasarım, NFC uygulamalarıyla desteklenmiş uygulamalar dil ve edebiyat öğretiminde öğrencilerin dijital ortamda bilgiye erişme, değerlendirme, kullanma ve üretme becerilerinin gelişimine katkı sunmaktadır. Bu çalışmada; e-müze, e-arşiv ve e-kütüphane uygulamaları üzerinden dijital ekosistemin dil ve edebiyat öğretimine katkıları ve etkinlik önerileri incelenmektedir. Nitel araştırma yaklaşımının ve derleme yöntemin kullanıldığı çalışmada veriler şu kaynaklardan elde edilmiştir: T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı kapsamındaki öğretim etkinlikleri ve atölye çalışmaları, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü kapsamındaki sanal müzeler, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı kapsamındaki yazma eserler veri tabanı, Millî Kütüphane, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel müdürlüğü kapsamındaki el yazması ve nadir eserler ve diğer dijital koleksiyonları, üniversite arşivlerinin çevrim içi kullanımları; YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı. Çalışmada elde edilen sonuçların e-arşiv, e-kütüphane ve e-müze uygulamalarının etkin kullanımı, dil ve edebiyat öğretiminde öğrenme süreçlerinin zenginleştirilmesi ve 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital ekosistem, dil ve edebiyat öğretimi, e-müze, e-arşiv, e-kütüphane.

Language and Literature Education in the Context of the Digital Ecosystem: E-Archive, E-Library, and E-Museum Applications

Abstract

Digitalization offers new opportunities in education, particularly in language and literature teaching. In this context, the digital ecosystem fundamentally transforms how students access information, learn, and experience cultural heritage. E-archives develop research and critical reading skills through historical documents, manuscripts, and journals; E-museums enable students to experience literary history, author biographies, and the cultural context of works through visual and auditory tools; E-libraries increase the accessibility of classical and contemporary works, supporting students' digital literacy and defining individualized learning opportunities. Virtual, augmented, and mixed reality technologies and applications supported by holograms, interactive design, and NFC applications contribute to developing students' abilities to access, evaluate, use, and produce information in a digital environment in language and literature teaching. This study examines the contributions of the digital ecosystem to language and literature teaching and suggests activities through e-museum, e-archive, and e-library applications. Data for this study, which uses a qualitative research approach and compilation method, was obtained from the following sources: Teaching activities and workshops within the scope of the Presidency of the Turkish Republic State Archives, virtual museums under the Ministry of Culture and Tourism's General Directorate of Cultural Assets and Museums, the manuscript database under the Presidency of the Turkish Manuscripts Institution, the National Library, manuscripts and rare works and other digital collections under the General Directorate of Libraries and Publications, online use of university archives, and the YÖK National Thesis Center database. The results obtained in the study are expected to contribute to the effective use of e-archive, e-library, and e-museum applications, enrichment learning processes in language and literature education, and the development of 21st-century skills.

Keywords: Digital ecosystem, language and literature teaching, e-museum, e-archive, e-library.

20. yüzyıl Azerbaycan Şiirinde Şehir Motifi

Hanım Zairova

Edebiyat. Karşılaştırmalı Edebiyat. Disiplinlerarası Edebiyat Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Nizami
Gencevi Adına Edebiyat Enstitüsü
kh.zairova@mail.ru

Özet

Azerbaycan şiirinde önemli bir yer tutan şehir motifi, edebiyatın geçtiği her önemli tarihsel aşamada kendine özgü konumunu korumuştur. Eski çağlardan beri ulusal edebiyatımızda şehir motifi, çeşitli sanatsal-felsefi fikirlerin, sosyo-politik görüşlerin ifade aracı olmuş ve dönemin gereklerine göre farklı anlamlar kazanmıştır. Gatran Tebrizi'nin eserlerinde Tebriz, Nizami'nin şiirlerinde Berde, Hakanî'nin eserlerinde Medain, Tebriz, Fuzuli'nin eserlerinde Bağdad, Kerbela ve diğer şehirlerin tasviri de dönemin birçok sosyo-politik gerçeklerini dile getirmiştir. Daha sonraki dönemlerde şehir motifi çeşitli tema ve düşünceleri ifade etmek için kullanılmıştır. Nitekim 20. yüzyıl edebiyatında da bu konu çeşitli yönlerden ele alınmıştır. Örneğin, 20. yüzyıl göç edebiyatında şehir, siyasi esareti, vatan özlemini ve sürgünü simgeler; Almas Yıldırım'ın, Kerim Yayıcı'nın eserleri buna bir örnek olabilir. Suleyman Rustem, Samet Vurgun v b. şairlerin şiirlerinde şehir, ulusal özgürlük idealinin örtülü ve sembolik bir tasvirini sunar. Ayrıca, Sovyet edebiyatında şehir motifi, devletin bölgesel kentleşme planını şiirde tanıttmanın bir aracı olarak dikkat çeker. Nebi Hazri v b. şiirlerinde Sovyet insanın sıkı çalışmayla kısa sürede ilerlemesi, doğanın insan emeğiyle yeniden inşası fikri ifade edilir.

Anlaşıldığı gibi şehir, eski çağlardan günümüze kadar Azerbaycan edebiyatının ana motiflerinden biri olmuş ve en ciddi sosyo-politik, toplumsal-ahlaki sorunları ele almıştır. Ancak 20. yüzyılda bu motif yeni anlamlar kazanmıştır. Makale, bu ve konuyla ilgili diğer önemli sorunları incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şehir, motif, esaret, sürgün, özgürlük

The Motif of the City in 20th Century Azerbaijani Poetry

Abstract

The city motif occupies an important place in Azerbaijani poetry, maintaining its unique position throughout significant historical phases of literature. Since ancient times, this motif has served as a vehicle for expressing artistic, philosophical and socio-political ideas in our national literature, acquiring different meanings according to the era. Cities such as Tabriz (depicted in the works of G. Tebrizi), Berde (in the poetry of Nizami), Medain (in the works of Hakani), Baghdad, and Kerbela (in the works of Fuzuli) reflected the socio-political realities of their time. In later periods, the city motif was employed to convey diverse themes and concepts. This subject has been depicted from many different angles in 20th-century literature. For example, in 20th-century migration literature, the city symbolizes political captivity, homesickness, and exile. the works of A.Yıldırım, K.Yaycili may serve as an example of this. In the poetry of S.Rustam, S.Vurgun, and others, the city presents a veiled and symbolic depiction of the ideal of national freedom. Furthermore, in Soviet literature, the city motif stands out as a means of promoting the state's regional urbanisation plan in poetry. Poets such as Nebi Hazri express the idea that the Soviet people can progress rapidly through hard work, and that nature can be rebuilt through human labour.

The city has been one of the main motifs of Azerbaijani literature since ancient times to the present and has addressed the most serious socio-political and social-moral issues. It was only in the 20th century that this motif began to acquire new meanings. The article aims to examine this and other important issues related to the subject.

Keywords: City, motif, captivity, exile, freedom

Sekiz, Dokuz, On İki, On Üç, On Beş, Kırk Sayılarının Folklori Sembolleri (Nahçıvan Folklor Metinlerine Dayanmaktadır)

Aytan Caferova

Anas Nahçıvan Şubesi Azerbaycan
aytan.c.caferova@gmail.com

Özet

Sayılar, ait oldukları dünya bilimlerinde açık ve anlaşılır bir sembolik değere sahiptir. Çeşitli sözlü yaratıcı metinlerde -mit metinleri, peri masalları, destanlar ve diğer sözlü yaratıcılık örneklerinde- sayıların derin anlamlara sahip olduğunu açıkça gözlemliyoruz. Sayıların derin kutsal gücünü belirlemek için, etnik kökenin yaratıcı dünyası olan sözlü sanata başvurmak yeterlidir. Her sayı, bazen içinde yaşadığı folklor örneğinin temel amacını ve hedefini oluşturabilir. Sayıların derin sembolizmi, kadim insanın temel kültürel faktörü olan iletişimin ilk filizlerinden kaynaklanmıştır. Sayıların dünya mitolojik sisteminin incelenmesinde derin bir öneme sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Halkların kültürüne özgü anlamları olan sayılar vardır ve bu anlamlar halkların etnik varoluşuna hizmet eder ve farklı anlamlar taşır; yani aynı adı taşıyan sayılar, farklı halklara özgü farklı sembolik anlamlar taşıyabilir. Bütün bunlara dayanarak, söyleye biliriz ki, sayılar, dünyayı algılamanın önemli bir aracı olarak işlev görür. Varlıkları ve taşıdıkları anlamlar hiç de tesadüfi değildir. Doğrudan o halkın mitolojik düşünce dünyasından, alanından kaynaklanan mitolojik dünya modeliyle ilişkilidirler. Profesör Ramazan Gafarlı bu konuda şöyle yazmaktadır: "Genel olarak, mitolojik düşüncenin benzersiz niteliği, mitin dünyayı görünür, maddi ve duyusal yönlerinden dönüştürmesidir. Sayılar da bu ilk algı döngüsüne dahil olan unsurlardır." Makale, Azerbaycan'ın ayrılmaz bir parçası olan Nahçıvan'dan toplanan metinlere dayanarak sekiz, dokuz, on iki, on üç, on beş ve kırk sayılarının derin sembolik anlamlarını incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: sayılar, sembolik anlam, folklor metni, mitoloji, dünya halkları

Folklorical Symbols Of The Numbers Eight, Nine, Twelve, Thirteen, Fifteen, And Forty (Based On Nakhchivan Folklore Texts)

Abstract

Numbers possess a clear and understandable symbolic value in the world sciences to which they belong. In various oral creative texts—myths, fairy tales, epics, and other examples of oral creativity—we clearly observe the profound meanings of numbers. To identify the profound sacred power of numbers, it is sufficient to turn to verbal art, the creative world of ethnicity. Each number can sometimes constitute the fundamental purpose and goal of the folklore it inhabits. The profound symbolism of numbers stems from the earliest germs of communication, a fundamental cultural factor of ancient humanity. It is a well-known fact that numbers hold profound significance in the study of the world's mythological system. There are numbers with meanings specific to the cultures of peoples, and these meanings serve the ethnic existence of peoples and carry different meanings; in other words, numbers bearing the same name can carry different symbolic meanings specific to different peoples. Numbers serve as an important tool for perceiving the world. Their existence and the meanings they carry are not accidental. They are directly related to the mythological world model originating in the mythological thought of that people. Professor Ramazan Gafarli writes on this subject: "In general, the unique characteristic of mythological thought is that myth transforms the world from its visible, material, and sensory aspects. Numbers are also elements included in this first cycle of perception." This article examines the profound symbolic meanings of the numbers eight, nine, twelve, thirteen, fifteen, and forty based on texts collected from Nakhchivan, an integral part of Azerbaijan.

Keywords: numbers, symbolic meaning, folklore text, mythology, peoples of the world.

Yazarlık Eğitime Bir Yaklaşım: Feridun Andaç'ın Mektuplarında Yazı Bilinci

Mustafa Bal

Türk Dili ve Edebiyatı Çukurova Üniversitesi
mustafabal01@gmail.com

Özet

Feridun Andaç'ın mektupları, yazarlık eğitiminin derin ve çok katmanlı doğasını anlamak için önemli bir kaynak sunmaktadır. Yazarlık, yaratıcı bir ifade biçimi olmanın ötesinde bireyin kendini keşfetme ve dünyayı anlama sürecidir. Andaç, bu süreci bireysel deneyimlerin ötesine taşıyarak yazmanın öğretilerle bir beceri olduğunu vurgular. Mektuplarında yazma pratiğinin disiplin, özveri ve sürekli gelişim gerektirdiğine dikkat çeker. Andaç'a göre yazarlık, okuma ve gözlemlerle derinleşen bir serüvendir. İyi bir yazar, öncelikle iyi bir okur olmalı; bu bağlamda okuma alışkanlıkları ve estetik hafıza geliştirilmelidir. Yazma disiplini ise, belirli ritüeller ve düzenlemelerle desteklenmelidir. Mektup yazma türü, bu bağlamda önemli bir eğitsel araç olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, Andaç'ın mektuplarını temel alarak yazarlık eğitiminde dikkate alınması gereken öğeleri ele almakta ve yazarlık sürecinin bireysel ve toplumsal boyutlarını aydınlatmaktadır. “Yazarlık Süreci: Kendilik ve Okuma Üzerinden İnşa”, “Okur-Yazarlık İlişkisi ve Estetik Hafıza”, “Yazma Disiplini ve Ritüelleri, Mektup Türü: Eğitsel Bir Pratik”, “Deneme ve Hikâyenin Eğitsel Gücü”, “Deneme ve Hikâyenin Eğitsel Gücü” alt başlıklarında bu içerikler örneklerle zenginleştirilmiştir. Andaç'ın bu bölümlerde ayrıntılı olarak üzerinde durduğu öneriler, yazarlık eğitiminin teknik bilginin yanı sıra etik ve estetik bir süreç olduğunu da gösterir. Bu bağlamda yazarlık, yeni eserlerin ortaya çıkmasında önemli rol oynayarak bir yaşam biçimi olarak ele alınmalı ve sürekli bir öğrenme alanı olarak değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yazarlık, Okuma, Eğitim, Feridun Andaç, Mektup

An Approach To Writer Education: Writing Consciousness In Feridun Andaç's Letters

Abstract

Feridun Andaç's letters offer a valuable resource for understanding the profound and multilayered nature of writing education. Writing is not just a form of creative expression; it is a process of self-discovery and understanding the world. Andaç extends this process beyond individual experiences, emphasizing that writing is a teachable skill. In his letters, he emphasizes that the practice of writing requires discipline, dedication, and continuous development. For Andaç, writing is an adventure deepened by reading and observation. A good writer must first be a good reader; in this context, reading habits and aesthetic memory must be developed. Writing discipline, in turn, must be supported by specific rituals and regulations. In this context, letter writing stands out as an important educational tool. This study, based on Andaç's letters, examines the elements that should be considered in writing education and illuminates the individual and social dimensions of the writing process. These contents are enriched with examples under the subheadings "The Writing Process: Construction Through Self and Reading," "The Literacy Relationship and Aesthetic Memory," "Writing Discipline and Rituals, Letter Genre: An Educational Practice," "The Educational Power of Essays and Stories," and "The Educational Power of Essays and Stories." The suggestions Andaç elaborates in these sections demonstrate that writing education is not only a technical knowledge but also an ethical and aesthetic process. In this context, writing should be considered a way of life, playing a significant role in the emergence of new works, and should be considered a continuous learning environment.

Keywords: Writing, Reading, Education, Feridun Andaç, Letter

Mektep Dergisi Bağlamında Osmanlı'da Dil ve Eğitim Anlayışı

Nuray 3.Karakaya

Türk Dili ve Edebiyatı Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
dilrubakarakaya@hotmail.com

Özet

19. yüzyıl sonları, Osmanlı İmparatorluğu'nda eğitim alanında önemli dönüşümlerin yaşandığı bir dönemdir. II. Abdülhamid döneminde yayın hayatına başlayan dergi, modernleşme sürecinin bir parçası olarak hem teorik hem de pratik bilgileri içeren bir eğitim aracı işlevi görmüştür. Bu dönemde çıkarılan süreli yayınlar, özellikle mekteplerin içeriğine, dil eğitiminin usullerine ve kültürel aktarıma önemli katkılar sağlamıştır. Bu yayınlardan biri olan 'Mektep' dergisi, 1890 yılına tekabül eden 9 Mart 1305 tarihinde yayınlanmaya başlamış ve Osmanlı eğitim hayatına dair birçok konuda bilgi sunmuştur. Mektep dergisinde yer alan yazılar, yalnızca bilgi aktarımını değil aynı zamanda bir dünya görüşünün de inşasını hedeflemiştir. Özellikle padişaha duyulan bağlılık ve sadakat, eğitimde bir değerler sistemi olarak işlenmiştir. Dil bilgisi öğretimi, imlâ tartışmaları ve Arapça-Farsça etkisiyle şekillenen çok dilli yapı, Osmanlı eğitim sisteminin hem geleneksel hem modern yönlerini ortaya koymaktadır. Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçedeki kullanımı da tartışılmış, 'aynı', 'bazı', 'ekseri' gibi kelimelerin yazımı üzerine fikir ayrılıklarına yer verilmiştir. Bu tür tartışmalar, dildeki çok dilliliğin ve bu dillilikten kaynaklanan sorunların ne kadar farkında olunduğunu göstermektedir. Ayrıca bu kelimelerin imlâsının nasıl standartlaştırılabileceğine dair öneriler de sunulmuştur. 'Mektep' dergisi, Osmanlı'da eğitim ve dil politikalarını yansıtan çok katmanlı bir kaynaktır. Bu çalışmada, Mektep dergisinin tarihi ve içerik bağlamı çerçevesinde, özellikle 'mektep' ve 'lisan' bölümlerinde yer alan bilgiler üzerinden Osmanlı'daki dil öğretimi ve eğitim anlayışı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mektep Dergisi, 19. Yüzyıl, Lisan, Osmanlı İmparatorluğu

The Ottoman Understanding of Language and Education in the Context of Mektep Journal

Abstract

The late 19th century was a period of significant transformations in education in the Ottoman Empire. The journal, which began publication during the reign of Abdulhamid II, served as an educational tool containing both theoretical and practical information as part of the modernization process. Periodicals published during this period made significant contributions, particularly to the content of schools, the methods of language education, and cultural transmission. One of these publications, the "Mektep" journal, began publication on March 9, 1305, corresponding to 1890, and provided information on a wide range of topics related to Ottoman educational life. The articles in the Mektep journal aimed not only at imparting knowledge but also at constructing a worldview. Loyalty and devotion to the sultan, in particular, were treated as a value system in education. Grammar teaching, spelling debates, and the multilingual structure shaped by Arabic-Persian influences reveal both the traditional and modern aspects of the Ottoman educational system. The use of Arabic and Persian words in Turkish is also discussed, and the spelling of words such as "aynı," "bazı," and "ekseri" are discussed. Such discussions demonstrate the level of awareness of the language's multilingualism and the problems arising from this multilingualism. Suggestions are also offered for how the spelling of these words can be standardized. The "Mektep" magazine is a multilayered source reflecting Ottoman education and language policies. This study will evaluate the Ottoman understanding of language teaching and education within the context of the Mektep magazine's history and content, particularly through the information contained in the "mektep" and "lisan" sections.

Keywords: School Magazine, 19th Century, Language, Ottoman Empire

Tevfik Fikret'in Şiirlerinde Motivasyon Kavramı ve Kavram Alanı

Yasemin Akgün

Türk Dili ve Edebiyatı Milli Eğitim Bakanlığı
ysmnakgun@gmail.com

Özet

Tevfik Fikret, Servet-i Fünun edebiyatının yalnızca en önemli temsilcilerinden biri değil, aynı zamanda dönemin sosyal ve siyasal çalkantılarına karşı edebiyat aracılığıyla topluma yön verme sorumluluğunu da üstlenmiş çok yönlü bir aydındır. Şiirlerinde sergilediği teknik ustalık ve biçimsel yenilik kadar, toplumcu duyarlılığı ve özellikle genç kuşaklara yönelik çağrılarıyla da ön plana çıkmıştır. Fikret, bireyci veya soyut temalardan çok, dönemin gerçeklerine temas eden bir anlayışla, şiiri bir uyarı, bilinçlendirme ve harekete geçirme aracı olarak kullanmıştır.

Onun şiirlerinde Türk gençliğine yönelik olarak sıkça tekrar edilen “uğraş”, “didin”, “düşün”, “ara”, “bul”, “koş”, “atıl” ve “bağır” gibi eylem çağrıları, sadece bireysel başarıyı değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümü de hedefleyen bir motivasyon anlayışının yansımasıdır. Fikret’e göre artık durma zamanı değil; sorgulama, üretme ve mücadele zamanı gelmiştir. Bu yönüyle Fikret’in şiiri, bir edebi metinden öte, bir yaşam rehberi işlevi görür.

Günümüzde ise modern birey, gerek eğitim gerek iş yaşamı gerekse gündelik hayat içerisinde artan baskılar ve beklentiler karşısında bir motivasyon kaynağına ihtiyaç duymaktadır. Özellikle sosyal medya platformlarında motivasyon içeriklerine olan ilginin artması, bu ihtiyacın ne denli yaygın olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, söz konusu çağdaş gerçeklikten yola çıkılarak, Tevfik Fikret’in aynı zamanda eğitimci kimliği de vurgulanarak, şiirlerindeki motivasyon unsurları detaylı biçimde incelenecektir. Böylece, edebiyatın—özellikle Fikret şiiri bağlamında—yitirdiği varsayılan toplumsal işlevini, genç kuşaklara yönelik yön göstericiliği aracılığıyla nasıl sürdürebileceği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tevfik Fikret, Motivasyon, Güdü, Servet-i Fünun, Gençlik

The Conceptual and Semantic Dimensions of Motivation in Tevfik Fikret's Poetry

Abstract

Tevfik Fikret is not only one of the most prominent representatives of the *Servet-i Fünun* literary movement but also a multifaceted intellectual who assumed the responsibility of guiding society through literature in response to the social and political upheavals of his time. He stood out not only with the technical mastery and formal innovations displayed in his poetry but also with his social consciousness and his calls directed especially toward the younger generation. Rather than focusing on individualistic or abstract themes, Fikret approached poetry as a means of warning, raising awareness, and prompting action, grounded in a perspective that directly engaged with the realities of his era.

His poems frequently employ imperatives such as “strive,” “toil,” “think,” “search,” “find,” “run,” “venture,” and “shout” aimed at Turkish youth, reflecting a motivational framework that targets not only personal achievement but also social transformation. According to Fikret, the time to stand still has passed; now is the time for inquiry, production, and struggle. In this respect, his poetry functions not merely as a literary text but as a guide for life.

In contemporary society, individuals face increasing pressures and expectations in education, work, and daily life, creating a growing need for sources of motivation. The rising interest in motivational content on social media platforms especially highlights the widespread nature of this need. Building on this contemporary reality, the present study will examine in detail the motivational elements in Tevfik Fikret’s poetry, emphasizing his role as an educator as well. In doing so, the study aims to demonstrate how literature—particularly through the lens of Fikret’s poetry—can sustain its presumed lost social function by continuing to serve as a guiding force for younger generations.

Keywords: Tevfik Fikret, Motivation, Motive, Servet-i Fünun, Youth.

Batı'da Türk Karşıtlığının İnternet Ortamına Yansımaları: İnebahtı (Lepanto) Örneği

Süer Eker

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkent Üniversitesi
suereker@gmail.com

Özet

Tarihsel süreçte Doğu'dan gelen “Türk”, Avrupa ve Batı bilincinde daima “öteki” olarak algılanmıştır. Farklı bir din ve kültürün temsilcisi olan Türklerin Malazgirt savaşından itibaren dalgalar halinde Batı'ya doğru ilerleyişi Orta Çağ toplumlarında büyük kaygı ve korku yaratmıştır. Batı yazınında Turkophobia (Türk korkusu) olarak bilinen ve İkinci Viyana kuşatmasında zirveye çıkan bu psikolojik travma daha sonraki dönemlerde yerini tedricen Anti-Turkism'e (Türk karşıtlığı) bırakmıştır. Çağdaş dünyada Avrupa ile politik ilişkilerimizdeki bazı aşılmaz sorunların kaynağında Batı zihnindeki tarihsel Türk imajının etkisinin önemli rol oynadığı açıktır. 7 Ekim 1571 günü bugün Yunanistan'ın Korint körfezindeki Navpaktos kasabası açıklarında cereyan eden, Batı dillerinde Battaglia Lepanto (İnebahtı Savaşı) olarak bilinen ve Antik dönemlerden bu yana en büyük deniz muharebesi olarak kaydedilen bu savaşta Türk donanması Katolik haçlı donanması karşısında büyük bir yenilgiye uğramıştır. Sonraki dönemlerde Akdeniz'in kaderini belirleyen, Hristiyan dünyasında çok büyük bir dini anlam atfedilen ve 454 yıldır kutlanmakta olan “İnebahtı deniz muharebesi” tarihi kırılma noktası olarak basılı malzemenin yanı sıra çeşitli İnternet kanalları ve sosyal medya aracılığıyla dünyanın her köşesinde ilgi çekmeye devam etmektedir. Bu bildiride İnebahtı deniz muharebesinin özellikle Rönesans sanatçılarının tuvallerinden sanata yansıyan izleri internet kanalları aracılığıyla genel olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk korkusu, Türk karşıtlığı, İnebahtı, Lepanto, İnebahtı deniz muharebesi

Reflections of Anti-Turkish Sentiments in The Consciousness of the West on the Internet: The Case Of Inebahtı (Lepanto)

Abstract

Throughout history, the “Turk” coming from the East has always been perceived as “the other” in the European-Western consciousness. The advance of the Turks, representatives of a different religion and culture, towards the West in waves since the Battle of Malazgirt created great anxiety and fear in medieval societies. This psychological trauma, known in Western literature as Turkophobia and which peaked during the Second Siege of Vienna, gradually gave way to Anti-Turkism in later periods. In the contemporary world, the influence of the historical image of the Turks in the Western mind is a significant factor at the root of some insurmountable problems in our political relations with Europe. On October 7, 1571, in the waters off the town of Navpaktos in the Gulf of Corinth, Greece, the Turkish navy suffered a major defeat against the Catholic crusader fleet in what is known in Western languages as the Battle of Lepanto and is recorded as the largest naval battle since ancient times. In subsequent periods, the “Battle of Lepanto,” which determined the fate of the Mediterranean, was attributed great religious significance in the Christian world, and has been celebrated for 454 years. It continues to attract attention in every corner of the world through printed material as well as various Internet channels and social media as a historical turning point. This paper will generally evaluate the traces of the Battle of Lepanto reflected in art, particularly in the canvases of Renaissance artists, through internet channels.

Keywords: Turcophobia, Anti-Turkism, fear of Turks, Lepanto, sea battle of lepanto